

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1914

UTGIT AV FISKERIDIREKTØREN

2DET HEFTE

1914

-
- I. Beretning avgitt av Fiskeridirektøren om Statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1913 til 30 juni 1914.
 - II. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1913—1914 (i utdrag).
 - III. Fiskeriraadets forhandlinger i møte 7 til 9 september 1914 og de for raadet fremlagte forelæg.

BERGEN

A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

1914

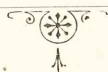
AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1914

UTGIT AV FISKERIDIREKTØREN

2DET HEFTE

1914

- I. **Beretning** avgitt av Fiskeridirektøren om Statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1913 til 30 juni 1914.
- II. **Aarsberetninger** fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1913—1914 (i utdrag).
- III. **Fiskeriraadets forhandlinger** i møte 7 til 9 september 1914 og de for raadet fremlagte forelæg.

BERGEN

A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

1914

GEORGE W. B. BRYAN

1871

5

Indhold.

	Side
I. Beretning avgit av Fiskeridirektøren om Statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1913 til 30 juni 1914	97
A. Fiskeridirektørens kontor.....	97
1. Den administrative virksomhet	97
Fiskeridirektørens kontor.....	97
Fiskeriraadet	98
Fiskeriinspektørerne	99
Fiskeriagenterne	99
Fiskeriselskaper og foreninger	99
Vrakervæsenet	100
Navigationsundervisningen	101
Havfiskefondenes forvaltning i tiden fra 1 juli 1913 til 30 juni 1914	102
Efterretningsvæsenet.....	115
Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier.....	115
Fiskeristatistikken.....	116
2. Særlige arbeider og deres hovedresultater	116
Om fiskerierne 1913—1914.....	116
B. Fiskeriundersøkelser	125
Silden. Dens alder, vekst og vandringer [av E. Lea] ...	125
Torsken. Dens alder, vekst og vandringer [av O. Sund].	141
C. Fiskeriforsøksstationens virksomhet.....	152
Analyse av hermetisk nedlagte fiskeboller.....	152
Bestemmelse av melkesukker	156
Forsøk over frysning av fisk og agn	157
II. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1913—1914 (i utdrag).....	158
Vardø fiskeriforening	158
Nordlands fiskeriselskap.....	161
Namdalens fiskeriselskap	171
Osen fiskeriforening	182
Fosens fiskeriselskap	183
Trondhjems fiskeriselskap (i utdrag)	183

	Side
Kristiansunds fiskeriselskap	196
Smøstens fiskeriselskap	201
Nordsmøstens fiskeriforening	201
Veiholmens fiskeriforening	202
Smøstens fiskeriforening	203
Aalesunds fiskeriforening	204
Herø fiskeriforening	206
Fjørtoft fiskeriforening	206
Selskapet for de norske fiskeriers fremme	208
Søndre Bergenshus amts fiskeriforening	228
Arendals fiskeriselskap	228
Østlandske fiskeriselskap	232
Foreningen til fremme av fiskeriet i Kristianiafjorden indenfor Drøbak	251
III. Fiskeriraadets forhandlinger i møte 7 til 9 september 1914 og de for raadet fremlagte forelæg	263
Fiskeriraadet 1914	263
Dagsorden for Fiskeriraadets møte 1914	263
Utskrift av protokoll ført under Fiskeriraadets møte 7 til 9 sep- tember 1914	263
Beretning om møte 4—5 september 1914 av den forsterkede komite til drøftelse av spørsmål vedkommende forbedring av fiskevarer	270
Fiskeridirektørens oprindelige budgetforslag for terminen 1 juli 1915—30 juni 1916	279
Om nødvendige reduktioner i det av Fiskeridirektøren for ter- minen 1915—1916 utarbeidede budgetforslag	281
Angaaende fiskeriagentstillingen i Hamburg	291
Gjenpart av skrivelse fra Fiskeridirektøren til Social- og Industri- departementet av 14 september 1914	296
Om organisation av fiskeridirektionerne og av institu- tionerne for havforskningen	298
Skrivelse fra Bergens Museum til Fiskeridirektøren, dat. 5 sep- tember 1914	302
Til Social- og Industridepartementet	303

I. Beretning avgitt av Fiskeridirektøren om Statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1913 til 30 juni 1914.

A. Fiskeridirektørens kontor.

I. Den administrative Virksomhet.

Fiskeridirektørens kontor.

Foruten det sedvanlige løpende administrative arbeide har kontoret ogsaa i terminen 1913—1914 været optat med bearbeidelsen av forskjellige større fiskerispørsmaal.

Av større saker kan nævnes spørsmålet om en sammenslutning mellem norske og svenske makrelfiskere til varettagelse av omsætningen. Paa grund av de sterkt avtagende indtægter av makrelfisket har dette spørsmaal længe været under overveielse og der har i den forløpne termin saavel i Norge som i Sverige (Gøteborg) været avholdt møter og konferanser, hvori ogsaa Fiskeridirektøren har deltatt, og som har ført til opprettelsen av et norsk-svensk makrelfiskerforbund. Dette begynder iaar sin virksomhet.

Et særdeles aktuelt spørsmaal har videre været snurpenotens anvendelse under vaarsildfisket. I anledning av denne sak er der av departementet nedsatt en komite, som i mai maaned avholdt sit første møte. Paa dette møte blev først det foreliggende tidligere innsamlede materiale gjennomgaaet og drøftet; derefter diskutertes de forskjellige spørsmaal, der antages at burde komme under nærmere overveielse. Da enkelte av komiteens medlemmer paa grund av andre presserende gjøremaal ikke kunde fortsætte møtet, maatte forhandlingerne avbrytes; de vil bli gjenoptatt i løpet av høsten.

Ogsaa under brislingfisket har spørsmålet om snurpenoten været meget under diskussion. Jeg har i den anledning foreslaaet utført undersøkelser med det særlig formaal at utrede spørsmålet om der kan opstilles regler for en regulering av de to bedrifter snurpenotfisket og landnotfisket, saaledes at begge kan foregaa uten at det ene hindrer det andet. Disse undersøkelser er nu igang.

Videre har været under behandling spørsmålet om hvad der kan gjøres for en forbedret behandling av fiskevarer. Den i den anledning nedsatte engere arbeidskomite har avsluttet sit arbeide og fremlagt sin instilling i saken. Denne instilling vil nu bli behandlet av den til sakens behandling nedsatte utvidede komite.

Der har paa Fiskeridirektørens kontor været avholdt endel møter til behandling av spørsmålet om klipfiskens mugsop. Der blev nedsat en arbeidskomite, som har utarbeidet et forslag til foranstaltninger til motarbeidelse av mugsoppen; dette forslag vil bli fremlagt for Fiskeriraadet iaar.

I anledning av det paa de sidste aars Fiskeriraad drøftede spørsmål om en organisation av de forskjellige institutioner for fiskeriundersøkelser og havforskning har der været ført forskjellige forhandlinger, og saken er nu under behandling av en særlig opnævnt komite.

Til behandling av spørsmålet om en omordning av vrakerinstitutionen er der besluttet nedsat en komite. Fiskeridirektøren har i den anledning anmodet de interesserte om at fremkomme med forslag paa endel mænd, hvoriblandt komiteens medlemmer kunde vælges. Man har endnu ikke mottat forslag fra samtlige tilspurte, saa at komiteen endnu ikke har kunnet opnævnes.

Fiskeriraadet.

Fiskeriraadet sammentraadte til sit aarlige møte paa Fiskeridirektørens kontor i Bergen mandag den 6 oktober 1913. Møtet varte til og med den 10 oktober.

Den tidligere benyttede forretningsorden benyttedes ogsaa under dette møte. Til opmand i raadet valgtes Joh. Fr. Nielsen.

Til grund for forhandlingerne lagdes følgende av Fiskeridirektøren fremlagte dagsorden:

1. Referat angaaende tidligere behandlede saker, fremlæggelse av nye saker.
2. Redegjørelse avgit av Fyrdirektøren i anledning av indkomne andragender om fyrbelysning i fiskeridistrikterne.
3. Forslag til forandringer i Romsdalsloven.
4. Snurpenotsaken.
5. Spørsmålet om opprettelse av ferskfiskrute.

6. Forestilling fra den av Social- og Industridepartementet nedsatte komite til behandling av spørsmålet om hvad der kan gjøres for en forbedret behandling av fiskevarer.
7. Forslag til lov om medicintransponder.
8. Foredrag av dr. Hjort om vekslingerne i de store fiskerier.
9. Andre saker, som maatte forebringes av Fiskeridirektøren eller Fiskeriraadets medlemmer.
10. Fiskeridirektørens budgetforslag for budgetterminen 1914—1915.

Fiskeriinspektørerne.

I budgetterminen er der ingen forandring foregaat med disse stillinger. Fiskeriinspektør Buvik har i likhet med tidligere aar fungert som opsynschef ved vaarsildfisket i søndre vaarsilddistrikt. Fiskeriinspektør Fleischer har ogsaa i denne termin været medlem av sjøgrænsekommissionen.

Forøvrig har arbeidet med havfiskefondene som sedvanlig optat den største del av fiskeriinspektørenes virksomhet.

I det netop utarbeidede budgetforslag for terminen 1915—1916 foreslaar Fiskeridirektøren opprettet en ny fiskeriinspektørstilling for Skagerakkysten.

Fiskeriagenterne.

I november maaned 1913 avgik fiskeriagent Westergaard i Hamburg ved døden. Efter forslag fra Fiskeridirektøren antok Social- og Industridepartementet sekretær ved Fiskeridirektørens kontor S. Asserson som midlertidig fiskeriagent under ledigheten efter fiskeriagent Westergaard fra 1 januar 1914. Fiskeriagentens rapportvirksomhet indtil 1 januar blev midlertidig besørget av vicekonsulatet i Altona. Forinden posten besattes fast, var det forutsætningen, at den fremtidige ordning av fiskeriagentstillingen skulde optages til nærmere behandling, idet spørsmålet ogsaa skulde forelægges de interesserte til uttalelse. Fiskeriagent Asserson har nu avgitt en uttalelse i saken og denne er derefter forelagt handelsforeninger og fiskeriselskaper i de interesserte distrikter til uttalelse.

Angaaende agentstillingen i Hull er intet særlig at bemerke. Markedsberetninger fra fiskeriagenterne er, efterhvert som de er avgitt, indtat i „Fiskets Gang“.

Fiskeriselskaper og foreninger.

For budgetterminen 1 juli 1913—30 juni 1914 bevilgedes som statsbidrag til fiskeriselskaper og fiskeriforeninger kr. 44 970, hvorav kr. 35 720 paa betingelse av distriktsbidrag svarende til $\frac{1}{4}$ av statsbidraget og kr. 9250 uten betingelse om statsbidrag.

Aarsberetninger og regnskap fra de forskjellige fiskeriselskaper og foreninger findes indtatt længere ute i nærværende hefte av aarsberetningen.

Vrakervæsenet.

I nedenstaaende tabeller vil findes en specifikation over det i kalenderaaret 1913 i de forskjellige vrakerdistrikter vrakede antal tønder sild i fiskepakning og eksportpakning.

Antal tønder vraket i fiskepakket stand i de forskjellige vrakerdistrikter i 1913.

Vrakerdistrikt	Fetsild	Vaarsild	Slosild	Islandssild	Nordsjø-sild	Fiskepakket ialt
Trondhjem ...	—	—	563	200	54 ^{50/2}	817 ^{50/2}
Bergen	—	—	425	4 213 ^{110/2}	—	4 638 ^{110/2}
Kopervik ...	—	—	—	2 261	—	2 261
Haugesund ..	—	692	—	12 139	—	12 831
Stavanger ...	—	—	—	816	—	816
Ialt	—	692	988	19 629 ^{110/2}	54 ^{50/2}	21 363 ^{160/2}

Antal tønder vraket i eksportpakket stand i de forskjellige vrakerdistrikter i 1913.

Vrakerdistrikt	Vaarsild			Isl. sild	Slosild		Fetsild		Eksportpakket ialt
	Tdr. i 120 kg. pagn.	Tdr. i 125 kg. pagn.	Ialt		Tdr. i 100 kg. pagn.	Tdr. i 120 kg. pagn.	Tdr. i 100 kg. pagn.	Tdr. i 105 kg. pagn.	
Trondhjem ..	—	—	—	—	100	—	—	—	100
Bergen	4 539	—	4 539	—	—	—	—	—	4 539
Kopervik ...	842	—	842	—	—	—	—	—	842
Haugesund ..	28 426	287	28 713	412	—	1788 ^{1/2}	1069	263	32 245 ^{1/2}
Stavanger ...	4 892 ^{1100/2}	—	4 892 ^{1100/2}	—	—	—	—	—	4 892 ^{1100/2}
Ialt	38 699 ^{1100/2}	287	38 986 ^{1100/2}	412	100	1788 ^{1/2}	1069	263	42 618 ^{1101/2}

Navigationsundervisningen.

Hr. Puntervold har avgitt følgende indberetning:

„Den offentlige navigationsskole for fiskere har i budgетterminen 1913—1914 avholdt ialt 4 kurser, nemlig 2 i Aalesund, 1 paa Fjørtoft og 1 i Sortland. De 2 kurser i Aalesund bestyrtes av opsynschef Puntervold, mens kurserne paa Fjørtoft og i Sortland overtokes av overkanoner Johansen. Angaaende kurserne paa Fjørtoft og Sortland henvises til vedlagte rapport fra overkanoner Johansen. Kurserne i Aalesund begyndte det ene 1 oktober og avsluttedes 24 november, det andet begyndte 27 november og sluttet 28 januar. I det første kursus deltok 22 elever, hvorav 21 erholdt testimonium, mens 1 strøk, i det andet kursus deltok kun 7 elever, hvorav 4 erholdt testimonium, 2 sluttet paa grund av fisket og 1 paa grund av sykdom i familien.

Foruten den teoretiske undervisning blev eleverne ogsaa git praktisk undervisning i peilings- og deviationsundersøkelser samt endel øvelse i maaling av middagshøiden ved oktant. Som censorer ved eksamen fungerte havnefoged Svensen og skibsreder Edw. Larsen.

Det fremgaar av saavel ovenstaaende som av hr. Johansens rapport, at der er altfor sterk tilstrømning av elever til kurserne september—oktober—november, mens de senere kurser er vanskelig at faa placert.

Jeg gjør mange forgyæves forsøk i den anledning; det kunde kanskje bli spørsmal om at forlægge kurserne til august—september—november. Dog bør der forinden dette gjøres, indhøstes mere erfaring.“

Hr. Johansen har avgitt følgende indberetning:

„Kurset paa Fjørtoft begyndte den 15 oktober 1913 med 21 elever, hvorav 1 sluttet den 18 september paa grund av indkaldelse til militærtjeneste; de øvrige gik kurset ut og bestod eksamen, som avholdtes den 8 og 9 oktober. Som censorer ved eksamen fungerte kaptein A. K. Larsen og styrmand Sew. Roald begge fra Aalesund og opnævnt av styret for Fjørtoft fiskeriforening.

Den 3 oktober i leiet motorskøite foretokes praktiske øvelser i logging, peiling, kompensasjon av kompasset samt deviationsundersøkelser.

Skolen inspicertes av Forsvarsdepartementets konsulent i navigationsanliggender, hr. kommandørkaptein Amundsen.

I Sortland begyndte kurset den 16 oktober. Der hadde meldt sig 36 elever, men efter forutgaaende korrespondanse med ordføreren var 16 uttat til kurset. Disse deltok alle i hele kurset. Eksamen avholdtes den 11 og 12 desember som samtlige bestod. Som censorer fungerte direktør i Vesteraalske dampskibsselskap Johannesen, Stokmarknes og styrmand Winther fra Sortland, begge opnævnt av Sortland formandskap.

Paa grund av aarstiden og stadig utrygt veir blev der ikke anledning til

at foreta praktiske øvelser i Sortland, naar undtages et par anledninger jeg fik paa et der hjemmehørende mindre dampskib og et motorfartoi at foreta øvelser med eleverne i kompensation og deviationsundersøkelser. Naar jeg tiltrods for den store søkning til kurset i Sortland ikke tok flere end 16 elever var det fordi jeg finder at det er det største antal som forsvarlig kan bringes frem til eksamen paa den tid av en lærer, hvilket ogsaa uttaltes av navigationskonsulenten, han satte forresten som maksimum 14 elever for 1 lærer.“

Havfiskefondenes forvaltning i tiden fra 1 juli 1913 til 30 juni 1914.

A. Det Ældre Havfiskefond.

Søkingen om laan av dette fond har ogsaa i denne termin været stor. Som nævnt i forrige beretning forelaa der ved nærværende budgettermins begyndelse saa mange andragender at de av Stortinget fra det Nye fond til dette fond overførte kr. 200 000 helt medgik til disse, saa man ved juli maanedes utgang kun var henvist til utlaan til nye ansøkere av de efterhvert indkomne avdrag av ældre laan. De indkomne avdrag antages aarlig at utgjøre ca. kr. 150 000. Man har i terminen kun kunnet tilstaa henimot halvparten av de foreliggende andragender. I terminens løp er der ialt indvilget 127 laan til et samlet beløp av kr. 380 160. De indvilgede andragender fordeler sig paa de forskjellige amter saaledes:

Tromsø amt.....	61 laan til beløp	kr. 196 200
Nordlands amt	28 ” — ”	89 600
Søndre Trondhjems amt	2 ” — ”	7 300
Romsdals amt.....	8 ” — ”	31 300
Nordre Bergenhus amt	1 ” — ”	3 000
Søndre Bergenhus amt	5 ” — ”	23 000
Stavanger amt	3 ” — ”	13 600
Lister og Mandals amt.....	4 ” — ”	5 800
Nedenes amt	3 ” — ”	2 310
Bratsberg amt	1 ” — ”	2 000
Jarlsberg og Larvik amt	2 ” — ”	1 000
Akershus amt.....	1 ” — ”	400
Smaalenenes amt	8 ” — ”	4 650

Ialt 127 laan til beløp kr. 380 160

Samtlige laan er git til anskaffelse av motorfartøier og for endel til anskaffelse av motorer til indsætning i tidligere byggede baater. Det sidste gjælder særlig Skagerakkysten, hvor der indsættes motorer i ældre fiskekogger. Av de i terminen tilstaaatte laan falder 61 laan til beløp kr. 196 200 paa Tromsø amt, 28 laan og kr. 89 600 paa Nordlands amt,

1 laan paa Søndre Trondhjems amt, 8 laan paa Romsdals amt, 9 laan paa de Bergenhuiske og Stavanger amter og 19 laan paa Syd- og Østkysten av landet.

Ved budgetterminens slutning den 30 juni 1914 var der indsendt til departementet 85 andragender om laan av det Ældre Havfiskefond til et samlet anbefalt beløp av kr. 306 700. Herav var 2 andragender til is- og pakhus paa Fjørtoft og i Søgne og 1 til anlæg av et lakefryseri i Vardø. Av disse andragender er der siden 30 juni kun indvilget 5 baatlaan, mens de øvrige maa vente til penger indkommer i fondet ved betaling av avdrag av ældre laan. Efter 1 juli er der videre indkommet 20 laaneandragender, saa der for tiden er til behandling saasnt penger er disponibel ca. 100 laaneandragender.

For budgetterminen 1913—14 er ialt anvist til utbetaling 144 laan til et samlet beløp av kr. 409 460. Disse fordeler sig paa de forskjellige amter saa som følgende fortegnelse viser:

Anviste laan i budgetterminen 1 juli 1913—30 juni 1914:

Amt	Antal laan	Anvendt til			Sikkerhet			Laane- summens samlede beløp kr.
		Dæksbaater og seilfartøier	Motorfart.		Pant i fartøi	Kommune- garanti	Selvskyltner- kaution	
Tromsø	63	—	63	—	63	—	199 900	
Nordland	33	—	33	—	33	—	102 000	
Søndre Trondhjem	3	—	3	—	3	—	12 300	
Romsdal	8	—	8	—	8	—	31 300	
Nordre Bergenhus	2	—	2	—	2	—	6 200	
Søndre Bergenhus	5	1	4	—	5	—	22 000	
Stavanger	2	—	2	—	2	—	3 600	
Lister og Mandal	7	—	7	—	7	—	14 900	
Nedenes	6	—	6	—	6	—	3 560	
Bratsberg	2	—	2	—	2	—	2 400	
Jarlsberg og Larvik	4	—	4	—	4	—	1 800	
Smaalenene	9	—	9	—	9	—	9 500	
Tilsammen	144	1	144	—	144	—	409 460	

Nedenfor anføres en fortegnelse over tidligere tilstaatte laan men ikke anvist til utbetaling inden 30 juni 1914:

Amt	Antal laan	Anvendt til		Sikkerhet			Laane- summens samlede beløb kr.
		Dæksbaater og seilfartøier	Motorfart.	Pant i fartøi	Kommune- garanti	Selvskyldner- kaution	
Tromsø	21	—	21	—	21	—	74 300
Nordland	9	—	9	—	9	—	28 500
Søndre Bergenhus	1	—	1	—	1	—	6 000
Stavanger	1	—	1	—	1	—	10 000
Nedenes	2	—	2	—	2	—	850
Jarlsberg og Larvik	1	—	1	—	1	—	400
Smaalenene	3	—	3	—	3	—	1 300
Tilsammen	38	—	38	—	38	—	121 350

Av fondet er til 30 juni 1914 ialt anvist til utbetaling 1132 til samlet beløb kr. 3 268 388.33.

B. Det Nye Havfiskefond.

Av dette fonds midler er der i budgetterminen 1 juli 1913—30 juni 1914 ikke tilstaat noget nyt laan, da ingen ansøknings har foreligget. Derimot er der anvist til utbetaling de tidligere tilstaatte 2 laan, nemlig et laan til Kristiania paa kr. 30 000 og et til Alten i Finmarken paa kr. 20 000. Alle tilsagte laan av dette fond er nu utbetalt.

Av fondets midler er med Stortingets samtykke indtil videre overført ialt kr. 600 000 til det Ældre Havfiskefond til utlaan efter dette fonds regler. Desuten er der overført til Finmarksfondet kr. 50 000.

C. Finmarksfondet.

Som forutsat i forrige beretning har søkningen om laan av dette fond i terminen været meget stor siden fondets regler blev forandret saaledes at man kunde erholde laan ogsaa til motorer. Der blev i terminen tilstaat 29 laan, mens der pr. 30 juni henlaa i departementet 30 laaneandragender som ikke kan indvilges, da fondets hele kapital var utlaant.

De indvilgede 29 andragender fordeler sig paa følgende herreder:

Vardø by	10	laan til ialt	kr. 26 270
Tanen	5	”	” 13 700
Kjelvik	5	”	” 13 100
Maasø	2	”	” 7 800

Hammerfest herred.....	2	laan til ialt kr.	4 700
Kjøllefjord.....	1	” — ”	2 300
Alten.....	1	” — ”	2 400
Talvik.....	1	” — ”	2 300
Nordvaranger.....	1	” — ”	1 800
Vardø herred.....	1	” — ”	1 600

Ialt 29 laan til ialt kr. 75 970

Utdelingen av laan maatte indstilles en tid ut i budgetterminen, da alle disponible midler var opbrukt. Ved terminens utløp var der indsendt til departementet 30 ordnede laaneandragender til et samlet anbefalt beløp av kr. 109 900, som ikke kan bli indvilget før penger kommer ind i fondet ved avdrag paa ældre laan, hvilke avdrag aarlig antages at utgjøre henimot kr. 25 000, saa dette beløp kun vil dække en fjerdedel av laanetrangen.

I budgetterminen 1913—14 er der anvist 17 laan til utbetaling med tilsammen kr. 39 070. Disse fordeler sig paa følgende herreder:

Vardø by.....	7	laan til ialt kr.	12 270
Vardø herred.....	3	” — ”	8 200
Hammerfest herred.....	2	” — ”	5 400
Loppen—Øksfjord.....	1	” — ”	3 500
Maasø.....	1	” — ”	2 500
Kjelvik.....	1	” — ”	2 500
Alten.....	1	” — ”	2 400
Talvik.....	1	” — ”	2 300

Tilsammen 17 laan til ialt kr. 39 070

Den 30 juni 1914 var der av de tilsagte laan endda ikke anvist 21 laan paa ialt kr. 56 600. Disse fordeler sig paa følgende herreder saaledes:

Vardø by.....	5	laan til ialt kr.	15 600
Tanen.....	6	” — ”	15 500
Kjelvik.....	5	” — ”	12 600
Hammerfest herred.....	2	” — ”	5 000
Maasø.....	1	” — ”	3 800
Kjøllefjord.....	1	” — ”	2 300
Nordvaranger.....	1	” — ”	1 800

Tilsammen 21 laan til ialt kr. 56 600

Av Finmarksfondet er indtil 30 juni 1914 ialt utbetalt 110 laan til samlet beløp kr. 255 255.

Det er ikke mulig at tilveiebringe nøiagtige opgaver over havfiskefondenes stilling i denne oversigt, da oppebørselbetjentenes oppgjør pr. 30 juni først vil foreligge i løpet av oktober maaned, og før den tid vil man kun i runde tal kunde erholde opgaverne.

Finansdepartementet vil imidlertid som vanlig foranledige indtatt i forklaringerne til statsregnskapet en nøiagtig opgave vedkommende fondene og deres virksomhet.

Nedenfor vil man meddele en oversigt herredsvise over de 3 havfiskefondenes virksomhet siden fondenes opprettelse og til 30 juni 1914. Foruten opgaven over de ialt til hvert herred utbetalte laan i det forannevnte tidsrum er ogsaa tilføiet rubrik for de allerede helt indfriddene laan. Laanene er anført for de distrikter, til hvilket disse oprindelig blev tilstaat, uten hensyn til om laanene senere er overført til andre distrikter.

Opgave over de siden havfiskefondenes opprettelse til og med 30 juni 1914 utbetalte laan av de 3 havfiskefond.

I. Det Ældre Havfiskefond.

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløp kr.
Vardø by	5	4 900	5	4 900
Hammerfest by	1	850	1	850
Vardø herred	2	8 700	2	8 700
Tanen	4	19 000	3	17 800
Kjelvik	6	16 950	3	12 100
Maasø	1	1 000	1	1 000
Hammerfest herred	2	2 000	2	2 000
Hasvik	1	1 400	1	1 400
Loppen—Øksfjord	3	5 100	2	3 600
Finmarkens amt	25	59 900	20	52 350
Tromsø	10	38 800	7	30 300
Harstad	1	6 000	—	—
Kvænangen	5	13 900	2	1 900
Nordreisa	14	41 400	—	—
Skjærvøy	44	113 800	13	19 000
Helgøy	14	41 500	1	800
Karlsøy	31	76 950	7	9 000

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Sørfjord	8	17 100	1	2 800
Lyngen	36	124 400	6	9 900
Tromsøysund	20	51 160	5	5 160
Balsfjord	28	66 300	6	8 600
Malangen	13	30 300	3	4 700
Lenvik	28	65 700	7	7 500
Hillesøy	19	53 000	3	6 500
Torsken	2	5 800	—	—
Berg	16	43 600	1	2 400
Tranøy	19	42 200	2	1 400
Sørreisa	24	38 150	18	15 150
Dyrøy	26	59 275	11	17 500
Salangen	21	51 400	6	7 400
Lavangen	8	21 900	—	—
Ibbestad	72	170 100	41	63 200
Bjarkøy	14	39 400	1	1 800
Trondenes	16	27 900	11	11 000
Kvæfjord	15	19 200	11	10 400
Tromsø amt	504	1 259 235	163	236 410
Bodø	5	27 600	5	27 600
Dverberg	23	45 000	10	12 450
Sortland	11	33 000	8	25 500
Øksnes	42	107 900	6	9 600
Bø	21	57 500	18	47 000
Hadsel	20	81 410	10	12 310
Værøy	3	6 200	—	—
Flakstad	20	60 450	2	4 750
Buksnes	13	61 400	5	7 700
Borge	6	10 500	4	5 500
Gimsøy	2	4 000	—	—
Vaagan	2	5 500	2	1 700
Tjeldsund	5	14 800	—	—
Lødingen	8	14 200	4	5 800
Evenes	5	10 800	1	1 000
Ankenes	5	11 300	2	1 600

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløp kr.
Tysfjord	2	6 200	—	—
Hamarøy	5	11 000	2	3 500
Steigen	8	17 200	1	1 100
Leiranger	1	3 000	1	800
Kjerringøy	3	8 000	—	—
Nordfold	9	25 300	—	—
Sørfold	5	12 800	—	—
Saltdalen	11	27 900	4	9 300
Fauske	1	2 500	—	—
Skjerstad	2	2 400	2	2 400
Bodin	10	21 800	5	6 400
Beiarn	2	4 500	—	—
Gildeskaal	11	44 675	—	—
Meløy	3	2 600	2	1 600
Rødøy	1	4 500	—	—
Træna	3	14 000	—	—
Mo	1	3 000	—	—
Nesna	1	1 133.33	1	1 133.33
Herøy	5	12 800	1	4 200
Alstahaug	7	21 500	1	3 500
Tjøtta	2	6 500	1	4 500
Velfjord	1	400	—	—
Vega	4	20 000	1	4 500
Brønnøy	3	14 500	1	14 500
Vik	1	1 500	—	—
Hamre	1	3 000	—	—
Nordlands amt	294	844 268.33	100	219 943.33
Kolvereid	5	13 900	1	3 600
Leka	6	7 200	5	5 700
Vikten	4	18 000	4	18 000
Nærø	3	2 100	2	1 400
Frosta	1	2 000	1	2 000
N. Trondhjems amt	19	43 200	13	30 700
Trondhjem	1	12 500	1	12 500
Stadsbygden	1	600	1	600

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Hevne	1	1 500	1	1 500
Fillan	1	8 000	—	—
Hitteren	2	3 700	1	2 500
Nordfrøya	4	13 000	3	7 000
Sørfrøya	2	7 000	—	—
Ørlandet	3	9 400	1	1 000
Skjørn	3	4 400	2	1 400
Stoksund	3	2 700	2	900
Osen	1	5 000	—	—
S. Trondhjems amt	22	67 800	12	27 400
Aalesund	19	94 100	18	74 100
Kristiansund	4	52 500	3	37 500
Edø	3	11 000	—	—
Tusteren	1	1 400	1	1 400
Bremsnes	2	3 200	2	3 200
Bud	4	9 000	4	9 000
Sandø	3	12 000	1	4 000
Akerø	1	1 500	1	1 500
Frænen	6	26 700	3	14 200
Haram	6	27 800	1	9 000
Borgund	4	25 830	3	18 830
Ørsten	1	10 000	—	—
Ulstein	4	15 700	2	7 200
Herø	3	15 000	—	—
Sande	2	8 000	—	—
Romsdals amt	63	313 730	39	179 930
Florø	4	40 000	—	—
Daviken	1	15 000	1	15 000
Bremanger	1	4 500	1	4 500
Kinn	1	3 000	—	—
Askvold	2	7 500	—	—
Sulen	4	14 000	1	3 000
Gulen	1	3 200	—	—
Lavik	1	4 500	—	—
N. Bergenhuss amt	15	91 700	3	22 500

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløp kr.
Bergen	5	39 250	3	26 250
Jondal	1	4 000	—	—
Vikør	1	4 500	—	—
Austrheim	2	9 000	—	—
Lindaas	2	6 000	—	—
Manger	2	6 150	1	2 450
Herlø	3	10 000	1	3 000
Bruvik	1	4 000	—	—
Haus	1	3 400	1	3 400
Fjeld	2	7 000	1	2 000
Sund	5	18 700	3	11 200
Austevold	3	18 800	2	15 300
Samnanger	1	2 700	1	2 700
Tysnes	2	9 000	2	9 000
Finnaas	4	32 500	3	24 500
Fjeldberg	1	2 000	1	2 000
Kvinnherred	4	23 000	4	23 000
Strandebarm	2	12 000	2	12 000
Varaldsø	1	3 500	1	3 500
S. Bergenhus amt	38	176 250	23	114 050
Stavanger	1	15 000	1	15 000
Egersund	2	5 200	—	—
Haugesund	2	7 000	1	4 000
Torvestad	2	6 250	2	6 250
Skudenes	2	11 000	2	11 000
Aakre	2	18 400	1	16 000
Sogndal herred	3	12 285	2	8 285
Stavanger amt	14	75 135	9	60 535
Kristiansand	1	1 500	—	—
Hitterø	7	17 900	—	—
Spangereid	2	3 000	—	—
Søndre Undal	4	8 060	3	5 060
Halsaa & Hartmark	1	2 600	—	—
Søgne	11	29 600	3	17 200

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Randø Sund	4	6 200	—	—
Oddernes	23	34 200	1	2 000
Lister og Mandals amt	53	103 060	7	24 260
Risør	8	11 300	2	4 700
Barbu (nu Arendal)	1	4 000	1	4 000
Høvaag	1	8 000	1	8 000
Landvik	2	1 860	—	—
Tromø	2	3 800	2	3 800
Dybvaag	6	15 400	3	10 400
Flostaa	1	2 500	1	2 500
Søndeled	2	900	—	—
Nedenes amt	23	47 760	10	33 400
Kragerø	4	8 700	1	3 000
Brevik	1	3 500	1	3 500
Langesund	7	22 800	3	14 800
Bamle	2	4 300	—	—
Skaatø	6	8 800	3	6 000
Bratsbergs amt	20	48 100	8	27 300
Larvik	1	400	—	—
Sandefjord	1	4 500	1	4 500
Brunlanes	6	6 600	—	—
Fredriksværn	2	3 100	—	—
Sandherred	1	2 000	1	2 000
Nøtterø	1	6 550	1	6 550
Stokke	1	3 000	1	3 000
Jarlsberg & Larvik	13	26 150	4	16 050
Kristiania	4	31 800	3	27 800
Son	2	3 000	1	2 600
Akershus amt	2	3 000	1	2 600
Moss	1	400	—	—
Onsø	4	17 850	—	—

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Raade	1	350	—	—
Skjeberg	2	3 400	—	—
Hvaler	8	12 650	—	—
Berg	1	2 800	—	—
Torsnes	1	600	—	—
Smaalenenes amt	18	38 050	—	—

Sammendrag av opgaverne amtsvis:

Amt	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Finmarken	25	59 900	20	52 350
Tromsø	504	1 259 235	163	236 410
Nordland	294	844 268.33	100	219 943.33
Nordre Trondhjem	19	43 200	13	30 700
Søndre Trondhjem	22	67 800	12	27 400
Romsdal	63	313 730	39	179 930
Nordre Bergenhus	15	91 700	3	22 500
Bergen	5	39 250	3	26 250
Søndre Bergenhus	38	760 250	23	114 050
Stavanger	14	75 135	9	60 535
Lister og Mandal	53	103 060	7	24 260
Nedenes	23	47 176	10	33 400
Bratsberg	20	48 100	8	27 300
Jarlsberg og Larvik	13	26 150	4	16 050
Akershus	2	3 000	1	2 600
Smaalenene	18	38 050	—	—
Kristiania	4	31 800	3	27 800
Riket ialt	1 132	3 268 388.33	418	1 101 478.33

2. Det Nye Havfiskefond.

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Alten	1	20 000	—	—
Vardø by	1	17 000	1	17 000
Finmarkens amt	2	37 000	1	17 000
Tromsø	1	25 000	1	25 000
Hillesøy	1	13 000	1	13 000
Kvæfjord	1	20 000	1	20 000
Tromsø amt	3	58 000	3	58 000
Sortland	1	20 000	1	20 000
Hadsel	5	80 000	—	—
Vik	1	9 000	—	—
Nordlands amt	7	109 000	1	20 000
Nerø	1	20 000	1	20 000
Nordre Trondhjems amt	1	20 000	1	20 000
Trondhjem	1	7 500	1	7 500
Søndre Trondhjems amt	1	7 500	1	7 500
Aalesund	11	220 500	9	183 000
Kristiansund	1	20 000	1	20 000
Haram	1	20 000	—	—
Ulstein	1	20 000	1	20 000
Romsdals amt	14	280 500	11	223 000
Florø	4	100 000	4	100 000
Daviken	1	20 000	1	20 000
Selje	1	20 000	—	—
Bremanger	1	20 000	1	20 000
Kinn	2	45 000	—	—
Sulen	1	20 000	1	20 000
Nordre Bergenhus amt	10	225 000	7	160 000
Bergen	7	113 000	6	95 000

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløp kr.
Stord.....	1	20 000	—	—
Søndre Bergenhus amt	1	20 000	—	—
Stavanger.....	3	72 000	1	40 000
Stavanger amt	3	72 000	1	40 000
Hisø.....	1	12 000	—	—
Nedenes amt	1	12 000	—	—
Kristiania.....	1	30 000	—	—
Onsø.....	2	17 300	—	—
Berg.....	1	20 000	—	—
Smaalenenes amt	3	37 000	—	—

Sammendrag av opgaverne for det Nye Havfiskefond amtsvis:

Amt	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløp kr.
Finmarken.....	2	37 000	1	17 000
Tromsø.....	3	58 000	3	58 000
Nordland.....	7	109 000	1	20 000
Nordre Trondhjem.....	1	20 000	1	20 000
Søndre Trondhjem.....	1	7 500	1	7 500
Romsdal.....	14	280 500	11	223 000
Nordre Bergenhus.....	10	225 000	7	160 000
Bergen.....	7	113 000	6	95 000
Søndre Bergenhus.....	1	20 000	—	—
Stavanger.....	3	72 000	1	40 000
Nedenes.....	1	12 000	—	—
Kristiania.....	1	30 000	—	—
Smaalenene.....	3	37 300	—	—
Riket ialt	54	1 021 300	32	640 500

3. Finmarksfondet.

Herred eller by	Ialt anvist		Derav helt indfridd	
	Antal laan	Samlet laanesum kr.	Antal laan	Beløb kr.
Vardø by	30	72 750	5	13 750
Hammerfest by	6	15 350	2	2 650
Vardø herred	7	14 100	2	2 500
Tanen	8	16 700	—	—
Lebesby	3	5 950	—	—
Kistrand	2	3 240	1	2 240
Kjelvik	11	16 235	3	2 225
Hammerfest herred	14	31 080	4	5 700
Kvalsund	1	3 600	—	—
Hasvik	4	8 990	—	—
Loppen—Øksfjord	5	15 560	1	1 800
Talvik	15	45 800	—	—
Alten	2	3 300	—	—
Maasø	2	3 600	—	—
Finmarkens amt	110	256 255	18	30 865

Efterretningsvæsenet.

Efterretningsvæsenet har i alt væsentlig været ordnet som i forrige budgettermin. Endel nye opslagsstationer er ogsaa iaar optat for endel cirkulærtelegrammer. Efterretningsvæsenet vedkommende kystmakrelfiskerierne er søkt utvidet og fra næste sæsons begyndelse vil man maa-ske paabegynde utsendelse av cirkulærtelegram om dette fiske, foruten at opgaverne ogsaa som hittil blir gjengit i „Fiskets Gang“.

Fra generalkonsulatet i Rio de Janeiro vil der i kommende termin (1914—1915) bli paabegyndt indsendelse av telegrafiske rapporter om klipfiskmarkedet i Rio de Janeiro. Disse rapporter vil bli utsendt fra Fiskeridirektøren som cirkulærtelegram. De skriftlige rapporter, som hittil har været indsendt av generalkonsulatet, vil fortsætte uforandret; disse indtages i „Fiskets Gang“.

Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier.

I budgetterminen er utgit følgende hefter:

6te hefte 1912 indeholdende: Fiskeriagent Westergaards beretning om Tysklands sild- og fiskehandel i 1912. Beretning om høstmakrelfisket

i Nordsjøen (dorgefisket) i 1912. Beretninger om skreifisket i Tromsø amt, Nordlands amt (utenfor Lofoten) samt Norde og Søndre Trondhjems amter i 1912. Amtmanden i Finmarken: Beretning om vinter- og vaarfisket i Finmarkens amt 1912. Fiskeriassistent Sund: Hummermaalinger 1911—1912.

1ste hefte 1913 indeholdende: Fiskeridirektørens beretning om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1912 til 30 juni 1913. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og foreninger for terminen 1912—1913.

2det hefte 1913 indeholdende: Fiskeriraadets forhandlinger i møte 6 til 10 oktober 1913 og de for raadet fremlagte forelæg.

3dje hefte 1913 indeholdende: Utvalgsformand Richard Hansens beretning om Lofotfiskeriet i 1913.

4de hefte 1913 indeholdende: I. Fiskeriinspektør Buviks beretninger om Østlandsfisket, storsildfisket og vaarsildfisket samt vaartorskefisket i Nordre Bergenhus og søndre vaarsilddistrikt. II. Opsynschef Puntervold: Beretning om skreifisket i Romsdals amt 1913. III. Amtmanden i Finmarken: Beretning om Finmarkens amts sommer- og høstfiske samt haakjærringfangsten og øvrige ishavsekspeditioner m. v. i aaret 1912.

Fiskeristatistikken.

I budgetaaret 1913—1914 er utgit „Norges Fiskerier 1912“ som række V nr. 220 av Norges offisielle statistik. Statistikken for 1912 er utarbeidet efter samme skema med de samme tabeller som i tidligere aar.

De innsamlede opgaver for 1913 er under utarbeidelse.

2. Særlige arbeider og deres hovedresultater.

Om fiskerierne i 1913—1914.

Fiskerierne i 1913

frembyr som helhet betraktet et noget urolig billede. Veiret satte torskefiskerierne tilbake, fetsildfisket blev ubetydelig, og brislingfisket mislykkedes. Det antages derfor, at værdiutbyttet av samtlige fiskerier ikke vil naa samme høide som i 1912 og 1911.

Torskefiskerierne gav over et middelsaars utbytte; men den kostbarere drift, som er en følge av motorflaatens stadige økning, kræver større avkastning, forat resultatet skal bli tilfredsstillende. Klipfiskforretningens heldige forløp i de sidste aar har bevirket hævning av pris-

nivaaet for raaproduktet, hvilket har været av stor betydning for disse vore viktigste fiskerier.

Sildefiskerierne frembyr et mørkere billede. Storsildfisket gav vistnok et udmerket utbytte. Der fiskedes mer end vanlig, og fiskerne opnaade gode priser. Vaarsildfisket opviser et større kvantum end tidligere. Men omsætningsforholdene var ugunstige. De forhaabninger som vaket ved utgangen av 1912, da alle saltsildlagere rømmedes til stigende priser, bevirket at der saltedes betydelige mængder. Det viste sig imidlertid vanskelig at omsætte varen, markederne skiftet pludselig karakter, og vore eksportører av storsild og vaarsild har i hele 1913 maattet kjæmpe med nedadgaaende priser. Det rike fiske ved Yarmouth ødela de sidste forhaabninger om en bedring. Virkningen herav vil vise sig i 1914, idet forholdene i 1913 ikke opmuntrer til nogen større virksomhet blandt salterne. Følgelig vil fersksildpriserne ikke holde sig paa samme høide. Den saltede fetsild fandt derimot et villig marked, og paa grund av det daarlige fiske opnaades gode priser selv for de mindste merker.

Storsildfisket begyndte i uken som endte 30 november 1912. Allerede fra oktober hadde man drevet forsøksfiske, men uten resultat. Fisket i desember faldt av, og ved aarsskiftet var kvantumet kun 15 000 maal. I januar satte det ind med godt fiske, og i løpet av maaneden bragtes tillands paa strækningen Moldøen—Halten hovedsagelig til Titran, Kristiansund, Aalesund og Søndre Søndmør 220 000 maal. Dermed var hovedfisket over. I februar fiskedes fra Aalesund og Søndre Søndmør 38 000 maal. I følgende uker blev gjort betydelige fangster, saaledes

i uken som endte	4 januar	33 430	maal
—	11	56 035	—
—	18	64 564	—
—	25	44 676	—
—	1 februar	24 506	—
—	15	23 113	—
—	22	11 528	—

Det samlede fangstutbytte utgjorde 276 000 maal, hvorav 68 000 maal isedes, 196 250 maal saltedes. Priserne var høie. I desember betaltes saaledes i Kristiansund fra 27 til 21 kr. pr. maal, i januar fra 25 til 11 kr., gjennomsnittsprisen var kr. 17.28 pr. maal.

Storsildfisket paa Skagerakkysten var helt mislykket. Hele fangsten ansattes til 440 maal.

Vaarsildfisket var bemerkelsesværdig ved de store masser sild som optokes. Fisket begyndte i februar, og i uken som endte 22 ilandbragtes 157 000 maal og i den derpaa følgende uke ikke mindre end 175 000 maal. I mars fiskedes 270 000 maal, og fra april til mid-

ten av juni optokes 310 000 maal. Ialt fiskedes i 1913 ca. 1 mill. maal vaarsild, hvilket antages at være en rekord i vaarsildfiskets historie.

Snurpenotfiskerne gjorde det bedst, landnotfiskerne hadde ogsaa bra utbytte; men garnfiskerne led under de store fangster av notsild, idet priserne faldt ned til det minimale. Under de nuværende forhold er der nemlig ikka marked for saa store masser vaarsild. Isetsildmarkederne tar kun et begrænset kvantum til nogenlunde lønnende priser; stiger tilførslen, falder prisen uvægerlig.

Som saltsild er vaarsilden litet yndet, i 1913 var det vanskelig at finde kjøpere i det hele tat, selv til priser som saa at si intet levnet for silden.

Da storfisket satte ind, faldt prisen ned til 2—3 kr. pr. maal, i mars betaltes ned til 1½ kr. pr. maal. Den isede sild betaltes i Hull ned til 2½ sh. pr. kasse, gjennemsnitlig i hele sæsongen neppe mer end 6—7 sh. I Hamburg betaltes 8—4 mrk.

Der saltedes ialt 241 000 maal, resten, 759 000 maal, gik til isning, røkning, sildolje og guano etc. Hermetikfabrikkerne, hvis hermetisk nedlagte kippers man satte forhaabninger til, har hat vanskelig for at avsette sin nedlægning. Forhaabentlig vil de ikke opgi sine forsøk.

Drivgarnsfisket efter sild i Nordsjøen gav et utbytte av kun 9900 tønder. Dette fiske synes ikke at skulle kunne bringes op i nogen høide, som vilde gjøre det til en faktor i saltsildproduktionen. Priserne var iaar gode, hvilket formentlig turde tilskrives det slette fetsildfiske.

Sildefisket under Island gav saavidt man har kunnet erfare, godt utbytte. Der saltedes paa Island ialt 198 000 tønder, hvorav 106 000 av nordmænd. Til Norge bragtes ialt 126 800 tønder.

Fetsildfisket blev atter en skuffelse. I de senere aar er dette fiske blit stadig mindre. Det saltede kvantum har tat av, og silden har været av de mindste merker. Dette er saa meget sørgeligere som fetsilden er den fineste sild der fiskes, og har sine gamle indarbeidede markeder. Iaar er der opnaadd særdeles høie priser saavel paa fiskepladsene som paa de utenlandske markeder. Mens fangsten i 1909 utgjorde 650 000 maal, var den i 1910 541 000, i 1911 482 000, i 1912 336 000 og i 1913 170 000 maal. I 1913 blev 19 000 maal iset og 31 000 maal solgt til sildoljefabrikker. Der saltedes 106 000 fiskepakkede tønder mot 231 000 i 1912, 318 000 i 1911, 406 000 i 1910 og 499 000 i 1909.

Av aarets fangst faldt 126 000 maal paa Tromsø amt, 7500 paa Nordlands amt, 2400 paa Namdalen, 32 000 paa Søndre Trondhjems amt og 3000 paa Romsdals amt.

Følgende tabel gir en oversigt over fangsten og anvendelsen i de sidste 5 aar.

Aar	Ialt opfisket maal	Iset maal	Derav solgt sildoljefabrikker maal	Saltet tdr.
1913.....	170 674	18 972	30 893	106 284
1912.....	336 668	47 688	74 177	237 123
1911.....	482 560	49 051	170 460	320 330
1910.....	542 138	154 093	75 010	406 622
1909.....	650 557	85 234	100 250	499 384

Brislingfisket, som er av den største betydning for hermetik-industrien, maa karakteriseres som mislykket. Paa de gamle fangst-pladser i Stavangerfjordene og Søndhordland var brislingen saa at si ikke at finde. Først langt ut paa høsten gjordes en del fangster i Nordre Bergenhus amt, likesom der fiskedes litt i Romsdals amt; men det op-fiskede dækket ikke behovet. Hermetikfabrikkerne har derfor beskjøf-tiget sig i større utstrækning end vanlig med smaasild, som nedlægges efter en noget anden metode end den der anvendes ved tilvirkningen av norske røkede sardiner.

Tilførselen av brisling til Stavanger var i de sidste aar:

1909	405 238	skjepper (20 l.).
1910	515 445	—
1911	613 210	—
1912	605 705	—
1913	208 515	—

Værdi:

1910	kr. 983 541
1911	„ 1 520 251
1912	„ 1 569 197
1913	„ 882 535

Torskefiskerierne bidrar med den største procent til utbyttet av vore fiskerier. Det saa fra begynnelsen ut til at fangsten skulde naa op i fjoraarets; men fra midten av februar satte det ind med uveir, som ved-varte utover vaaren i den bedste fisketid. 25 januar var utbyttet 5.1 mill. stykker fisk mot 5.6 i 1912: 22 februar 8.4 mot 16.6 i 1912; 22 mars 17.3 mot 44.4 i 1912. I april tok fisket sig op igjen; men da var det allerede ledet saa langt, at der ikke kunde bli tale om at naa fjor-aarets kvantum. 26 april var fangsten 40.8 mill. stykker mot 62.4 i 1912, og skreifiskerierne avsluttedes med en samlet fangst av 41.2 mill. stykker mot 62.5 i 1912. Imidlertid var loddefisket i Finmarken begyndt. Ogsaa dette led under veiret; men tiltrods herfor fiskedes godt utover

vaaren. 26 april var fangsten 4.0 mill. stykker mot 8.6 i 1912, 17 mai 18.1 mot 19.5 i 1912, 14 juni 31.7 mot 35.1 i 1912, og slutresultatet blev 34.8 mot 36.7 i 1912. Naadde saaledes ikke fangsten samme høide som i 1912, vil dog værdiutbyttet bli betydelig større, antagelig det høieste i Finmarkens historie.

Av aarets samlede fangst av torsk (skrei og loddetorsk sammenlagt), 76 mill. stykker, blev 17.9 mill. hængt til rundfisk og 51.0 mill. saltet til klipfisk. Der tilvirkedes 48 263 hl. dampmedicintran. Til andre tran-sorter anvendtes 13 146 hl. lever. Rognpartiet utgjorde 32 566 hl.

Dorgemakrelfisket var bemerkelsesværdig i forskjellige henseender. Paa grund av klager over makrellens kvalitet i 1912 gik de fleste senere ut end vanlig, idet det er den tidlig fiskede makrel som betinger et slet produkt for det amerikanske marked. Men desuten viste det sig, at deltagelsen var betydelig mindre end vanlig, hvilket tilskreves den omstændighet, at fisket i de senere aar er blit mindre og mindre lønsomt, saa det er vanskelig, ja umulig at opdrive folk. Der utførtes ialt 447 turer mot 717 i 1912. Fangsten blev dog ganske pen, idet der ilandbragtes 42 941 tønder mot 48 699 i 1912. Prisen var fra først av omkring 76 øre for nr. 1, 27 for nr. 5, men steg mot slutten av fisket til 90 øre for nr. 1 og 30 øre for nr. 5.

Av den til norske havner indbragte fangst falder ca. 24 000 tønder paa svenske fartøier.

Kystmakrelfisket var meget godt, og der var flere steder rikt fiske. Antagelig fiskedes ca. 15 mill. stykker. Avsætningsforholdene er imidlertid vanskelige, saa det hændte at det ikke lønnet sig at fiske. Da fisket er ujevnt og ofte rikt en kort tid, har det været vanskelig at skape tilfredsstillende avsætningsforhold. Der gjøres dog forsøk paa at faa avsætningen ind i mer betryggende former for fremtiden.

Bankfisket har neppe git et middelsaars utbytte. Man savner dog fremdeles fuld oversigt over dette fiske.

Hummerfisket har antagelig git samme utbytte som i 1912, muligens litt mer. Der var eksportert til 20 desember 868 000 stk. mot 806 000 stk. i 1912.

Laksefisket antages at ha git samme utbytte som i 1912. Der var til 20 desember eksportert 600 000 kg. mot 605 000 kg. i 1912.

Ferskfiskeeksporten har været livlig. Utover høsten er ganske betydelige partier sendt nordnordenfra, især fra Finmarken, til utlandet. Der er i aaret eksportert ca. 4.9 mill. kg. mot ca. 5 mill. i 1912.

Kystfisket forøvrig antages at ha git et middels utbytte. Full oversigt vil man faa naar statistikken for 1913 er færdig.

Fiskerierne 1914.

Storsildfisket 1913—1914. Fisket begyndte meget sent. Alle-rede i første halvdel av november begyndte drivgarnsfiskerne at samles i Kristiansund, efter at der forut en maanedes tid fra midten av oktober var drevet forsøksfiske med 4 dampskibe paa strækningen fra Stadt til Træna uten resultat. Den 15 desember var kun indkommet 40 maal sild til Kristiansund, men i dagene mellem jul og nytaar kom silden for alvor, saa kvantumet ved aarskiftet var ca. 30 000 maal mot ved forrige aars-skifte 14 820 maal. Fisket faldt hovedsagelig paa Halten—Sulen og Grip—Smølenhavet, men i midten av januar begyndte fisket at ta sig op paa Onahavet og like efter ogsaa paa Storholmen og Svinøhavet.

Fangsterne under storsildfisket faldt saaledes:

I uken som endte	13 desember	77 maal
—, —	20 —	891 —
—, —	27 —	14 456 —
—, —	3 januar	23 730 —
—, —	10 —	20 230 —
—, —	17 —	31 092 —
—, —	24 —	62 226 —
—, —	31 —	11 445 —
—, —	7 februar	14 960 —
—, —	14 —	21 150 —
—, —	21 —	10 321 —
—, —	28 —	5 538 —
—, —	7 mars	2 084 —
—, —	14 —	933 —

Det samlede fangstutbytte utgjorde 219 133 maal. Herav blev 128 260 maal iset og 79 855 maal saltet; resten til hjemmeforbruk og agn. Ifjor var partiet 276 000 maal. Priserne var i begyndelsen av fisket meget høie, men faldt efterhvert som fisket skred frem. Gjennemsnitlig var prisen pr. maal antagelig ca. kr. 15.00 og totalværdien antages at bli omkring kr. 3 300 000.00 mot ifjor kr. 4 200 000.00.

Vaarsildfisket begyndte smaat. Den 31 januar var opfisket 500 maal og i uken der endte 7 februar opfiskedes 7600 maal. Først i sidste halvdel av februar tok fisket fart.

Ukefangsten var i følgende uker:

I uken som endte	14 februar	8 700 maal
—, —	21 —	64 700 —
—, —	28 —	76 950 —
—, —	7 mars	110 000 —
—, —	14 —	160 150 —

I uken som endte	21 mars	106 550 maal
— „ —	28 —	69 850 —
— „ —	4 april	26 000 —

De sidste laase tømtes i midten av mai, og det beregnedes at totalfangsten utgjør 707 800 maal vaarsild mot i 1913 1 000 000 og i 1912 625 000 maal. Under det bedste fiske faldt priserne ned til det minimale, kr. 1.75 til 3.00 pr. maal. Der saltedes ialt 150 800 maal, resten hovedsagelig iset og eksportert til utlandet.

Torskefiskeriene var begunstiget av nogenlunde bra veir gjennom hele skreifisketiden og utbyttet blev større end i 1913, men noget mindre end i 1912.

Følgende tabel viser fiskets gang:

	1914	1913	1912
	Kvantum 1000 stk.	Kvantum 1000 stk.	Kvantum 1000 stk.
31 januar	1 482	5 899	6 543
14 februar	4 904	7 014	12 329
28 —	12 643	10 643	20 657
14 mars	26 957	13 761	35 905
28 —	45 145	21 789	54 300
11 april	56 591	35 719	60 502
25 —	57 864	40 797	62 402
9 mai	57 887	41 168	62 461

Fangstens fordeling paa de forskjellige distrikter og dens anvendelse vil fremgaa av nedenstaaende tabel:

1914 til 16 mai	Torsk i 1000 stk.	Derav		Damp- medi- cintran i hl.	Lever tilovers til andre transor- ter i hl.	Rogn i hl.
		hængt 1000 stk.	saltet 1000 stk.			
Finmarkens vinterfiske til $\frac{29}{3}$ 1914..	3 097	274	2 729	2 975	1 695	149
Tromsø amt	1 124	91	988	960	305	444
Lofotens opsynsdistrikt	11 700	3 100	8 400	9 619	1 020	16 900
Yttersiden	1 737	656	1 001	1 540	179	1 619
Røst & Værøy	5 874	2 365	3 321	3 171	459	4 000
Helgeland—Salten	3 459	1 962	1 482	2 657	267	3 555
N. Trondhjems amt—Vikten	3 169	212	2 957	2 480	288	4 055
S. Trondhjems amt—Fosen	3 300	—	3 300	2 362	1 554	5 606
Nordmøre fogderi	3 620	}	19 100	2 201	503	5 269
Romsdals fogderi	3 390			2 490	90	2 760
Søndmøre fogderi	12 090			8 419	180	10 200
N. Bergenhus amt	4 584	—	4 584	3 741	785	5 348
Søndenfor	765	—	365	240	575	575
Tilsammen	57 909	8 660	48 227	42 855	7 900	60 480

Finmarkens vaar- eller loddefiske gav middels utbytte. Fangsten var mindre end i noget av de foregaaende 3 aar. Priserne var gjennemgaaende høie under hele fisket saa værduutbyttet antages at bli over et middelsaar.

Følgende tabel belyser fiskets gang:

	1914 Kvantum 1000 stk.	1913 Kvantum 1000 stk.	1912 Kvantum 1000 stk.
11 april	1 055	371	1 261
25 „	3 587	4 024	8 752
9 mai	6 599	16 611	17 136
23 „	10 704	20 884	24 817
6 juni	18 412	29 782	32 328
23 „	23 560	34 787	36 701

Det samlede utbytte av torskefiskerierne vil fremgaa av nedenstaaende tabel:

1914 til 23 juni	Torsk i 1000 stk.	Derav		Damp- medicin- tran i hl.	Lever tilovers til andre transporter i hl.	Rogn i hl.
		hængt 1000 stk.	saltet 1000 stk.			
Ialt 1914	81 469	17 658	59 979	57 171	12 585	60 480
Mot i 1913.....	75 955	17 868	51 018	48 263	13 146	32 566
— 1912.....	99 162	36 419	55 153	76 211	34 010	52 270
— 1911.....	64 424	25 230	34 630	43 318	12 729	38 426
— 1910.....	55 689	20 916	30 721	41 024	17 804	41 131
— 1909.....	56 519	28 131	23 839	50 460	27 663	42 423
— 1908.....	48 217	17 896	27 834	59 104	25 584	41 695
— 1907.....	47 625	16 454	29 710	46 889	21 384	37 001
— 1906.....	46 448	16 794	28 358	42 908	18 097	44 397
— 1905.....	44 486	15 112	28 390	41 907	12 958	34 541
— 1904.....	47 801	15 858	30 707	18 529	7 810	23 525

Drivgarnsfisket efter sild i Nordsjøen har været gjenstand for en usedvanlig liten deltagelse. Den første fangst blev gjort den 29 mai med 372 tønner av et fartøi fra Florø, men senere blev fangsterne smaa. Til 29 august var ilandbragt 3012 tønner mot 8702 til samme tid i 1913, 20 828 i 1912 og 11 852 tønner i 1911.

Sildefisket under Island antages at ha git et godt pengeutbytte iaar. Der er iaar saltet betydelig mer end i noget av de foregaaende to aar. Til 27 august var der saltet 195 807 tønder mot til samme tid i 1913 161 660 og i 1912 117 064 tønder. Til Norge var til 29 august indført 17 072 tønder mot 39 119 tønder til samme tid i 1913, 18 625 i 1912 og 7794 tønder i 1911.

Fetsildfisket har i 1914 hittil været yderst smaat og maa vistnok betegnes som mislykket. Det allermeste av den optagne sild er de mindste merker og smaasild. Inden Tromsø og Nordlands amter omtrent intet fiske ved utgangen av august. Saltsildpriserne er meget gode. Nedenstaaende tabel gir oplysning om fangstens fordeling paa distrikterne og anvendelsen.

Pr. 29 august

Distrikt	Ialt optat maal	Derav		
		Iset maal	Solgt silde- oljefabriker maal	Saltet tdr.
Tromsø amt	—	—	—	—
Nordlands amt	3 000	—	—	2 650
Namdalen	750	—	—	645
Søndre Trondhjems amt	46 655	1 800	1 420	57 960
Romsdals amt.....	22 500	4 670	2 150	14 650
Nordre Bergenhus amt.....	350	—	—	332
Ialt	73 255	6 470	3 570	76 237
Mot i 1913	94 023	4 289	25 538	76 651
„ i 1912	223 421	6 410	59 580	158 770
„ i 1911	224 685	18 505	41 730	211 450

Kystmakrelfisket har git et bra utbytte. Man har opgave fra en række av de viktigste havner, hvortil der er indbragt ca. 8 700 000 stk., men der er adskillig makrel indbragt som man ikke har opgave over endnu. Av det her nævnte parti er saltet flekket 1 460 000 stk. Priserne har været noget lave, men fin vare har opnaadd nogenlunde bra priser.

Dorgemakrelfisket i Nordsjøen har iaar været bedre end ifjor. Iaar er til 29 august av 241 fartøier indbragt og oppløst i norske havner 20 396 tønder mot 83 fartøier med 7001 tønder i 1913 og 345 — 28 325 i 1912. Fulld oversigt over forholdet vil man først faa ved fiskets slut.

Brislingfisket har ogsaa iaar slaat feil, særlig inden Stavanger amt, mens der i Søndre Bergenhus amt er fisket endel, men neppe i saadant omfang som i tidligere aar.

Bankfisket antages iaar at ha git et meget godt utbytte, særlig har fangsterne paa Færøbankerne og paa Tampen været jevnt gode.

B. Fiskeriundersøkelser.

I aaret 1913 utførte „Michael Sars“ under ledelse av fiskeridirektør Hjort og med assistance av Einar Lea, Oscar Sund, konsulent Iversen og kaptein Rønnestad et togt til Lofoten og Finmarken. I Lofoten blev der under fisket (februar—april) foretat merkninger av skreien og undersøkelser over skreiens gytning, likesom der blev utført et stort antal maalinger og aldersbestemmelser av fisken samt temperaturmaalinger av sjøen. I Finmarken fortsattes disse undersøkelser under fisket (april—juni).

Resultaterne blev i vinterens løp utarbeidet og fremstillet i en større bok: Johan Hjort: Vekslingerne i de store fiskerier, Aschehoug & Co., 1914, som ogsaa utkom paa engelsk (*Fluctuations in the great fisheries of northern Europe*) i de av det internationale bureau for havforskning utgivne beretninger (Rapports et Procès verbaux Vol. XX, Kjøbenhavn 1914). Et utdrag av denne beretning er utarbeidet av P. Bjerkan og offentliggjort i „Norsk Fiskeritidende“s maihefte 1914. Til jubilæumsutstillingen i Kristiania 1914 blev der desuten utarbeidet vægplancher til illustration av resultaterne av herrerne Paul Bjerkan, Einar Lea, Thorolv Rasmussen og Oscar Sund, og til forklaring av disse plancher git en kort fremstilling av de viktigste foreliggende resultater, som her gjengives saavidt angaar erfaringerne om sildens og torskens naturhistorie.

Silden.

Dens alder vekst og vandringer.

Indledning.

Betragter man et sildeskjæl (risp) i mikroskopet, vil man opdage, at der paa dets ene halvdel kan sees smale koncentriske halve ringer, paa lignende maate som der kan sees aarringer paa en avskaaren træstamme. Undersøkelserne har vist, at disse ringer paa skjællene virkelig er aarringer, d. v. s. at der dannes en saadan ring hvert aar. Nærmere beset dannes disse smale ringer nogenlunde paa den tid av aaret, da der er vinter paa landjorden. Derfor kan de kaldes vinterringe i motsetning til de mellemliggende brede zoner eller belter, som kan kaldes sommerbelter.

Paa samme maate som man bestemmer et træs alder ved at tælle vinterringerne paa et tversnit av stammen, kan man ogsaa bestemme alderen av en sild ved at tælle vinterringene paa dens skjæl. Paa pl. 47 (hvorav fig. 1 i denne brochure er et enkelt billede) kan man se fotografier i forstørret maalestok av 2 sildeskjæl, som er tat fra sild av for-

skjellig alder [2 og 9 aar]. Vinterringene viser sig som mørkere linjer i modsætning til de lysere sommerbelter.

Skjællene viser ogsaa noget mere end alderen paa den sild de er tat fra. Likesom man kan faa et begrep om hvorledes et træ har vokset fra aar til aar ved at sammenligne bredderne av de forskjellige aarringer

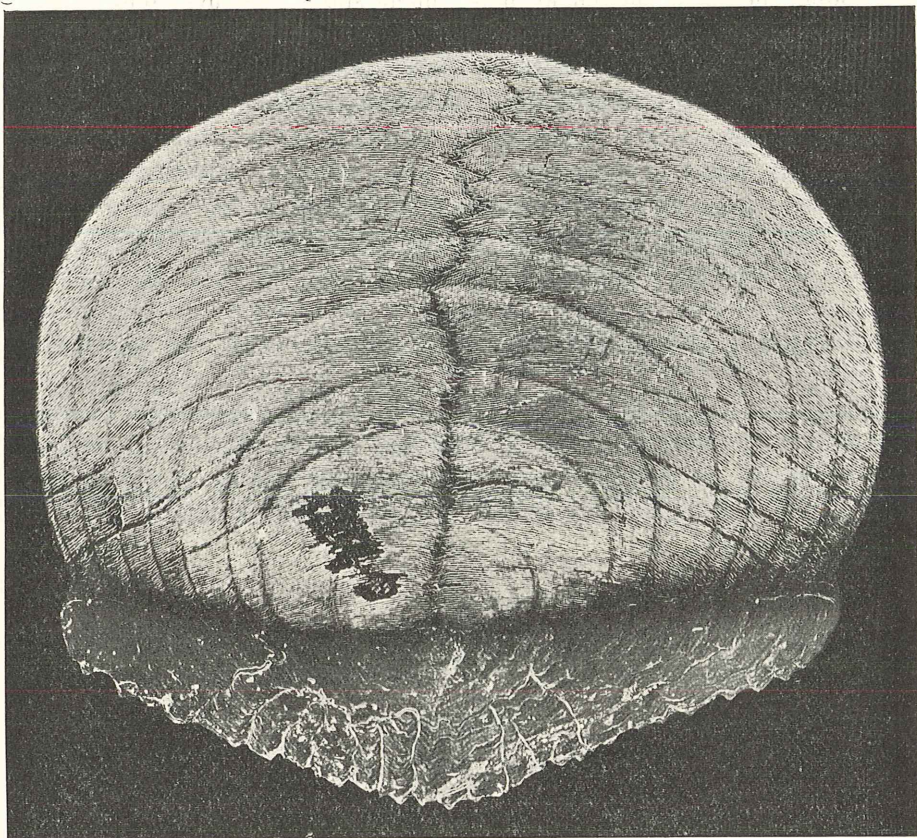

Fig. 1 (Pl. 47). Sildeskjæl fra en 9 aar gammel vaarsild.

paa stammetversnittet, saaledes kan man ogsaa maale ut sildens vekst fra aar til andet ved at maale avstanden mellem vinterringene. Skjællat gir med andre ord enslags grafisk fremstilling av sildens vekst. Pl. 48 (tilsvarende fig. 2 her) skal vise, hvorledes slike vekstmaalinger utføres; man tegner simpelthen et billede av skjællat saameget forstørret, at en linje fra centrum til randen blir lik med sildens længde ved fangsten. Maaler man da langs denne linje avstanden fra centret til 1ste vinterring faar man sildens længde i første vinter, mens avstanden i centret til 2den vinterring gir sildens længde i 2den vinter o. s. v.

Disse to metoder, aldersbestemmelsen og vekstmaalingen, er blit vigtige midler til at studere sildens liv. I det følgende skal vises, hvorledes metoderne er brukt og hvilke resultater de har git.

Aldersundersøkelser.

Bestemmer man alderen av hver enkelt sild i en prøve, som er tat ganske paa slump av en fangst, og sorterer man saa dyrene efter alderen, saaledes at 5 aar gamle dyr kommer i én gruppe, 6 aars dyr i en anden o. s. v., saa kan man ved at tælle antallet i hver gruppe faa et begrep om

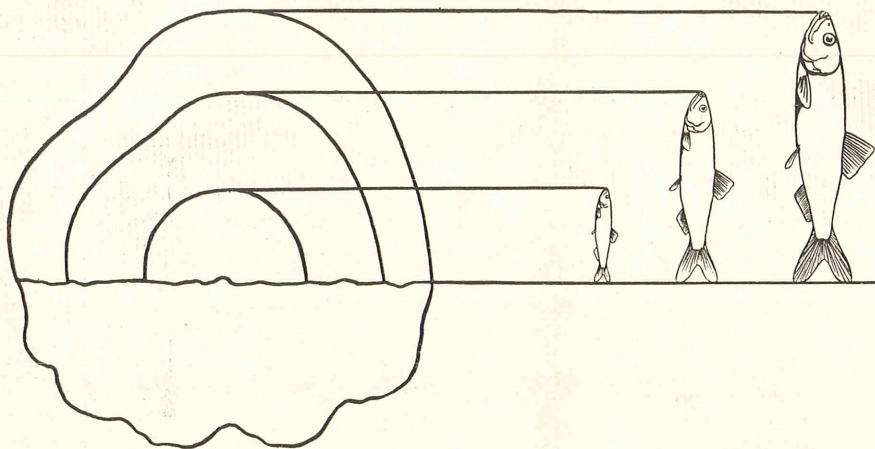

Fig. 2 (Pl. 48). Skjællet vokser i samme forhold som silden og kan derfor brukes til beregning av dens vekst.

alderssammensætningen i prøven. Sæt at prøven bestod av 100 dyr og at der var:

5.....	7 aars dyr
15.....	8 —
23.....	9 —
45.....	10 —
4.....	11 —
2.....	12 —
1.....	13 —

saa gir denne tabel et uttrykk for prøvens alderssammensætning. Ordner man nu disse aldersgrupper slik at dyrene i hver gruppe ligger over hverandre i lodret række, saa er billedet av disse dyr ogsaa et uttrykk for prøvens alderssammensætning. Pl. 49 (fig. 3) viser en prøve efterat den er ordnet saaledes. Den høie søile av 10 aar gamle dyr siger, at der i prøven fandtes svært mange av denne aldersgruppe, og likeledes sees det f. eks. at der var svært faa 12 aar gamle dyr.

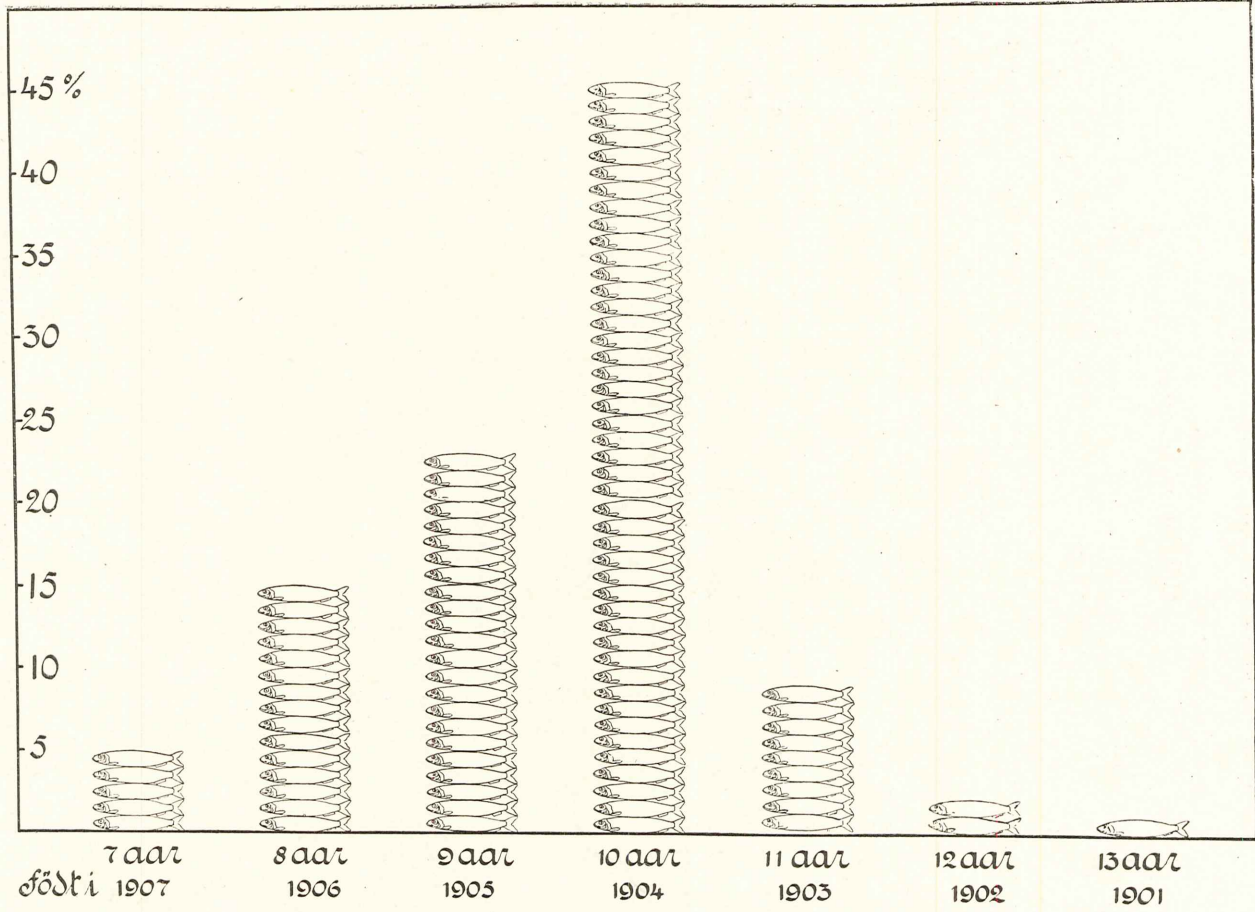

Fig. 3 (Pl. 49). En prøve sild ordnet i aldersgrupper.

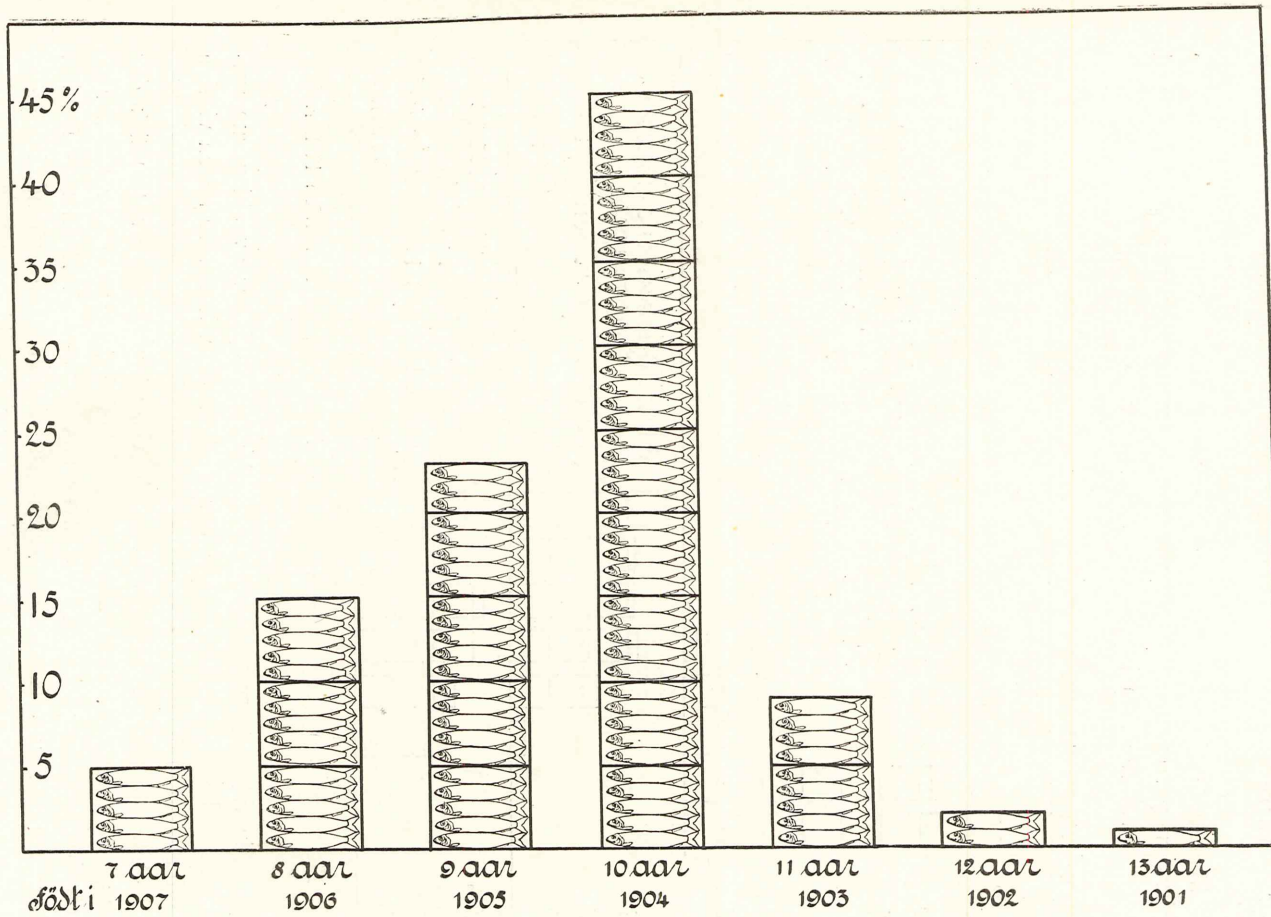

Fig. 4 (Pl. 50) En prøve sild ordnet i aldersgrupper og indtegnet i ruter med fem sild i hver.

Tegner man linjer omkring disse søiler av dyr og sætter en tverstrekk for hver 5te fisk, kommer billedet til at se ut som pl. 50 (fig. 4). For at spare arbeide nøier man sig med bare linjerne, naar man skal gi et billede av en sildeprøves alderssammensætning; man vet jo at høiden av hver søile viser, om der har været mange eller faa dyr i vedkommende aldersgruppe, og man kan til overflod bestemme det nøiagtige antal ved at tælle ruterne som indeholder 5 fisk hver.

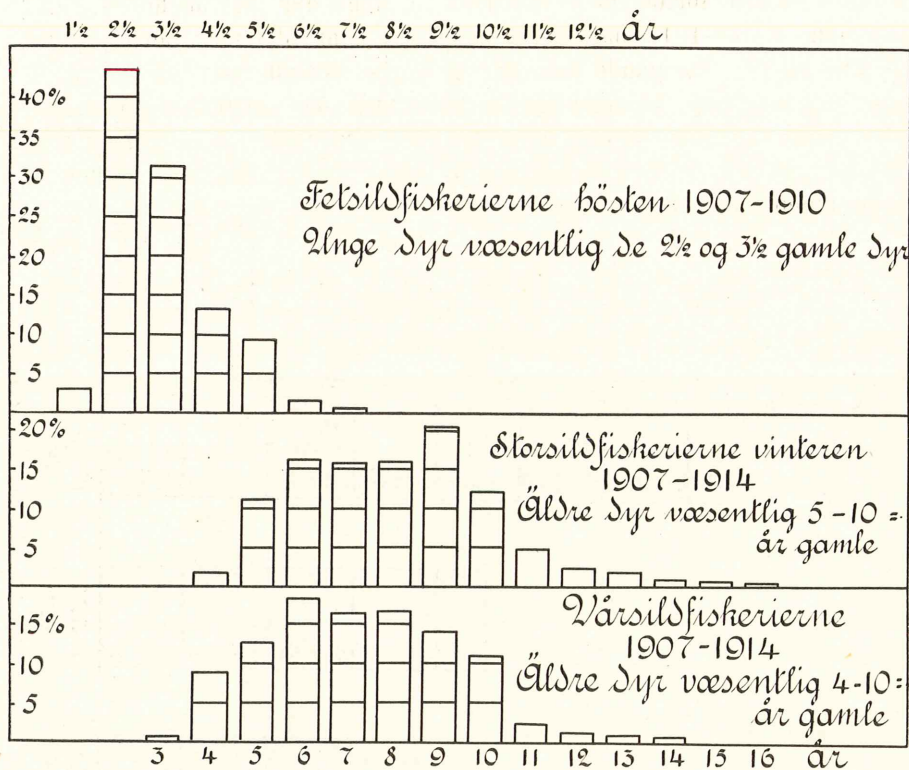

Fig. 5 (Pl. 51). Viser hvilken alder de forskjellige „sorter“ norsk sild har.

I de følgende fem plancher er slike fremstillinger av alderssammensætningen benyttet. Plancherne har til hensigt at illustrere nogen vigtige resultater av aldersundersøkelserne.

Alle plancher er lavet slik, at de viser hvormange av 100 fisk der gaar i de forskjellige grupper, men i virkeligheten ligger der tusener av aldersbestemmelser til grund for hver enkelt planche. Man maa nemlig, naar man skal undersøke alderssammensætningen av en bestand, ikke nøie sig med at undersøke en enkelt liten prøve av sild, men maa undersøke saamange sild, at de virkelig gir et billede av alderssammensætningen i bestanden.

Til en første og foreløbig orientering er pl. 51 (fig. 5) tegnet. Den skal vise ganske i almindelighet, hvilken alder de forskjellige „sorter“ sild har, fetsilden, der fiskes i det nordlige Norge om sommeren og høsten, storsilden, der fiskes utfor Kristiansund og Aalesund om vinteren og vaarsilden, som fiskes paa vesskysten, især omkring Hauge-sund i de første maaneder av aaret.

Planchen viser tydelig hvilken forskjel i alder der er paa fetsilden og de to andre sorter sild. Fetsilden er unge dyr idet de fleste fetsild i aarene 1907—1910 har været mellem $2\frac{1}{2}$ og $5\frac{1}{2}$ aar; særlig er det de $2\frac{1}{2}$ og $3\frac{1}{2}$ aar gamle fisk, der er talrike blandt fetsilden.

I motsætning til fetsilden er storsilden og vaarsilden gamle dyr, hvis alder kan ligge mellem 3 og 16 aar. De fleste fisk er mellem 4 og 10 aar gamle. Mellem storsilden og vaarsilden er der med hensyn til alder ingen væsentlig forskjel.

Mens der ved utarbeidelsen av denne planche bare er tat hensyn til dyrenes alder og ikke til det tidspunkt da de er født (fødselsaar), saa er det omvendte tilfælde med de følgende fire plancher; her er dyrene stillet op eftersom de er født i det ene eller andet aar, de er sortert aargangsvis. Man kan derved danne sig et skjøn over hvilke aarganger der har spillet nogen rolle for fiskerierne i de aar, da undersøkelserne har været drevet. Pl. 52 (fig. 6) viser hvilke aarganger har været gjenstand for fetsildfiskerierne i 1907—1910. Det sees let, at forholdene har skiftet nok saa meget fra aar til aar; i 1907 har aargangene 1904 og 1905 været meget talrike, i 1908 er det aargangene 1904 og 1906 som spiller hovedrollen, i 1909 er det aargangene 1904 og 1907 og i 1910 endelig er aargangene 1907 og 1908 de viktigste. En bestemt aargang er sjelden talrik i fetsilden mere end to aar, saa forsvinder den. En merkelig undtagelse er dog aargangen 1904, som i 1907 bestod av $3\frac{1}{2}$ aar gammel fisk. Den har som figuren viser været meget talrik i de tre aar 1907—1909 og efter al sandsynlighet ogsaa i aaret 1906 før disse undersøkelser begyndte. I fire aar har den altsaa baaret en meget væsentlig del av fisket i Nordland og har derfor sikkert været talrikere end de andre aarganger. Dette faktum trær endnu tydeligere frem paa pl. 53 og 54 (fig. 7 og 8) som viser de samme ting for storsilden og vaarsilden. Av disse to figurer kan det sees, at aargang 1904 i høi grad fremfor alle andre aarganger har udmerket sig ved sin talrikhet. I seks aar for storsilden og syv aar for vaarsilden har denne ene aargang i talrikhet kommet op mot alle andre aarganger til sammen, og i enkelte aar (1910 og 1911) har den utgjort mere end to tredjedele av hvad der blev fisket av vaarsild. Denne ene aargang har altsaa baade for fetsildfisket og for storsild- og vaarsildfisket spillet den største rolle, den har i flere aar baaret de norske sildefiskerier.

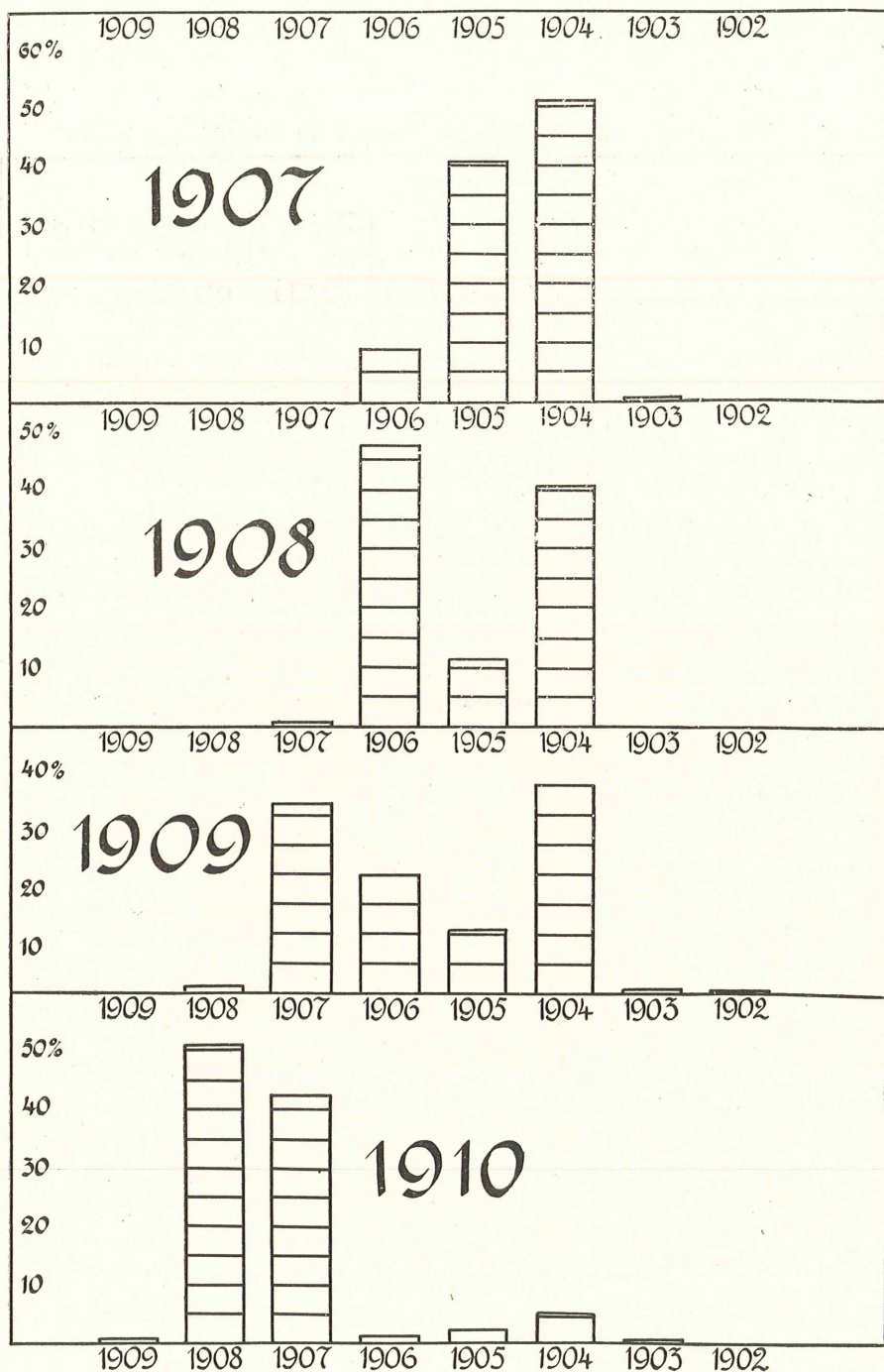
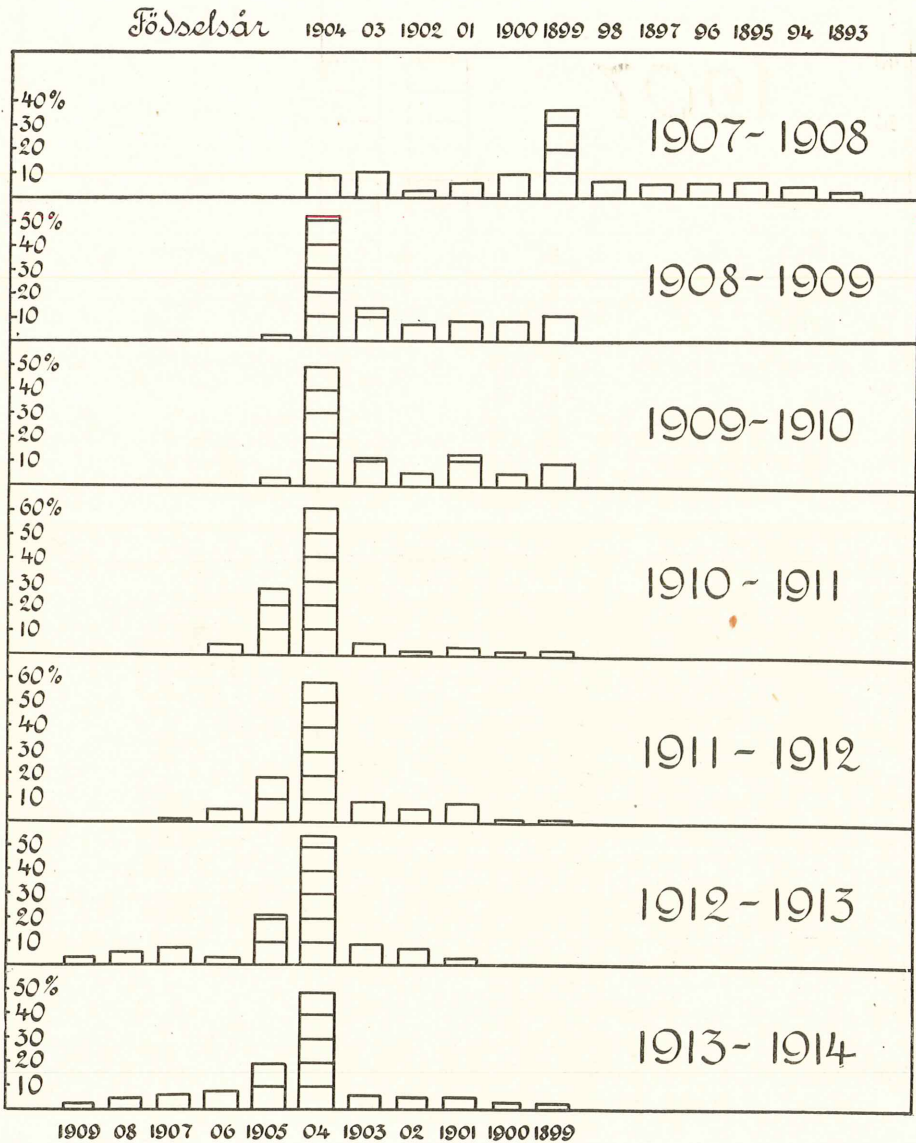

Fig. 6 (Pl. 52). Viser hvilke aarganger av sild er blitt fisket som fetsild i 1907—1910.

1909 08 1907 06 1905 04 1903 02 1901 1900 1899

Fig. 7 (Pl. 53). Viser hvilke aarganger er blit fisket som storsild i 1907—1914.
Merk 1904-aargangens rigdom.

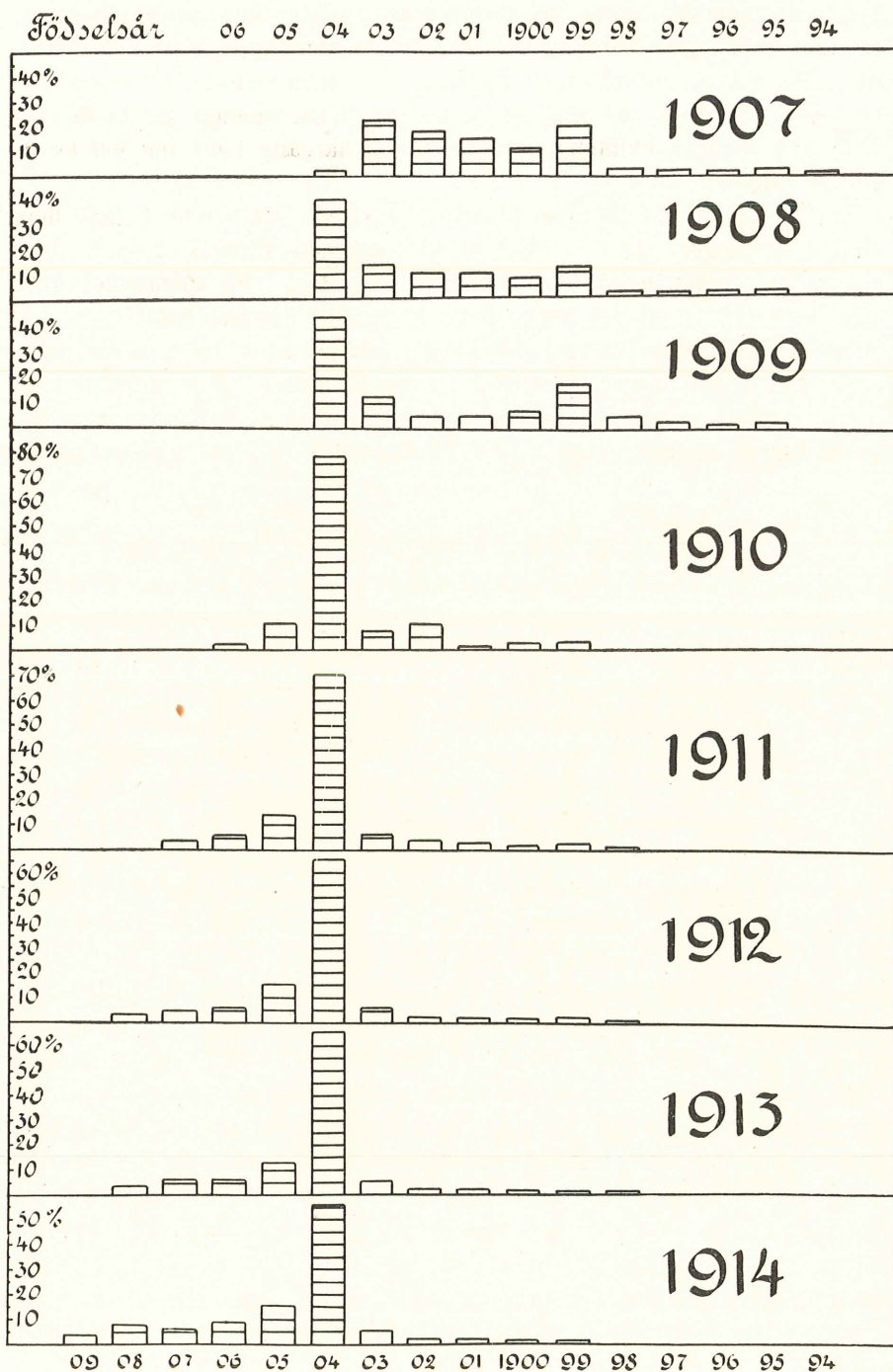

Fig. 8 (Pl. 54). Viser hvilka aarganger er blit fisket som vaarsild i 1907—1914.
Merk 1904-aargangens rigdom.

I de aar undersøkelserne har været drevet er der kun fundet én anden aargang, som ligner aargangen 1904, det er aargangen 1899 som i sildens høsten 1909 spillet en lignende rolle som aargang 1904 gjorde i 1913—14. Paa pl. 55 (fig. 9) er alle aar slaat sammen for at det tydelig kan fremgaa hvilken uhyre betydning aargang 1904 har hat for de norske fiskerier.

Man kan av de til disse plancher benyttede iagttagelser trække flere vigtige slutninger. Det er klart at sildebestanden fornyes og opretholdes paa en helt anden maate end menneskebestanden. En menneskebefolkning fornyes ved at der aarlig fødes et noksaa bestemt antal barn; antallet av barn utgjør en vis procent av befolkningens størrelse, og denne procent er aldrig meget forskjellig fra aar til andet. Hos silden derimot er det slik, at ét aar kan gi faa dyr til fornyelse av bestanden mens det næste kan gi mange. Der kan med fuld ret tales om kronaar og uaar naar det gjælder fornyelsen av sildebestanden, og aaret 1904 var et utpræget kronaar mens 1903 og 1902 var uaar.

En følge av denne ujevne fornyelse av sildebestanden blir, at den ét aar kan være sammensat paa en maate, mens den næste aar forandrer sig meget ved at der kommer en ny rik aargang til. I 1907 f. eks. bestod vaarsilden av dyr, hvis alder oftest laa mellem 4 og 8 aar; av aldersgrupperne 4 til 8 var der saa nogenlunde det samme antal dyr (se pl. 54 og fig. 8). Næste aar, i 1908 er forholdene helt anderledes; da er der kommet til en hel masse dyr av aargang 1904, de er da 4 aar gamle og utgjør hele 40 % av hvad der blev fisket. Denne aargang dominerer nu i vaarsildebestanden helt til og med 1914, og da den for hvert aar blir ældre, blir gjennomsnittsalderen av vaarsilden ogsaa stadig større og større. Og da silden jo vokser, øker ogsaa gjennomsnittsstørrelsen i dette tidsrum. Ved disse undersøkelser blir det derfor forstaaelig, at størrelsen av silden kan veksle fra aar til andet eftersom bestanden bestaar av væsentlig unge dyr (som i 1908) eller av gamle dyr (som i 1914).

Men ogsaa en anden sort av veksling i fiskerierne blir forstaaelig ut fra disse undersøkelser. Hvis man nemlig tænker sig, at aargang 1904 istedenfor at være rik hadde været mislykket og kun avgit faa dyr til bestandens fornyelse, da vilde den bestand, som fiskerne beskattet i 1908—1914 ha været meget mindre i antal end den virkelig var, der vilde altsaa i sjøen ha været meget færre dyr end der var. Av det faktum, at bestanden fornyes ujevnt kan man med andre ord dra den slutning, at bestandens størrelse, antallet av dyr i sjøen, maa veksle fra aar til aar.

Et nøie studium av disse vekslinger i bestandens størrelse, deres aarsaker og deres forhold til vekslingerne i fiskeriernes utbytte er vigtige

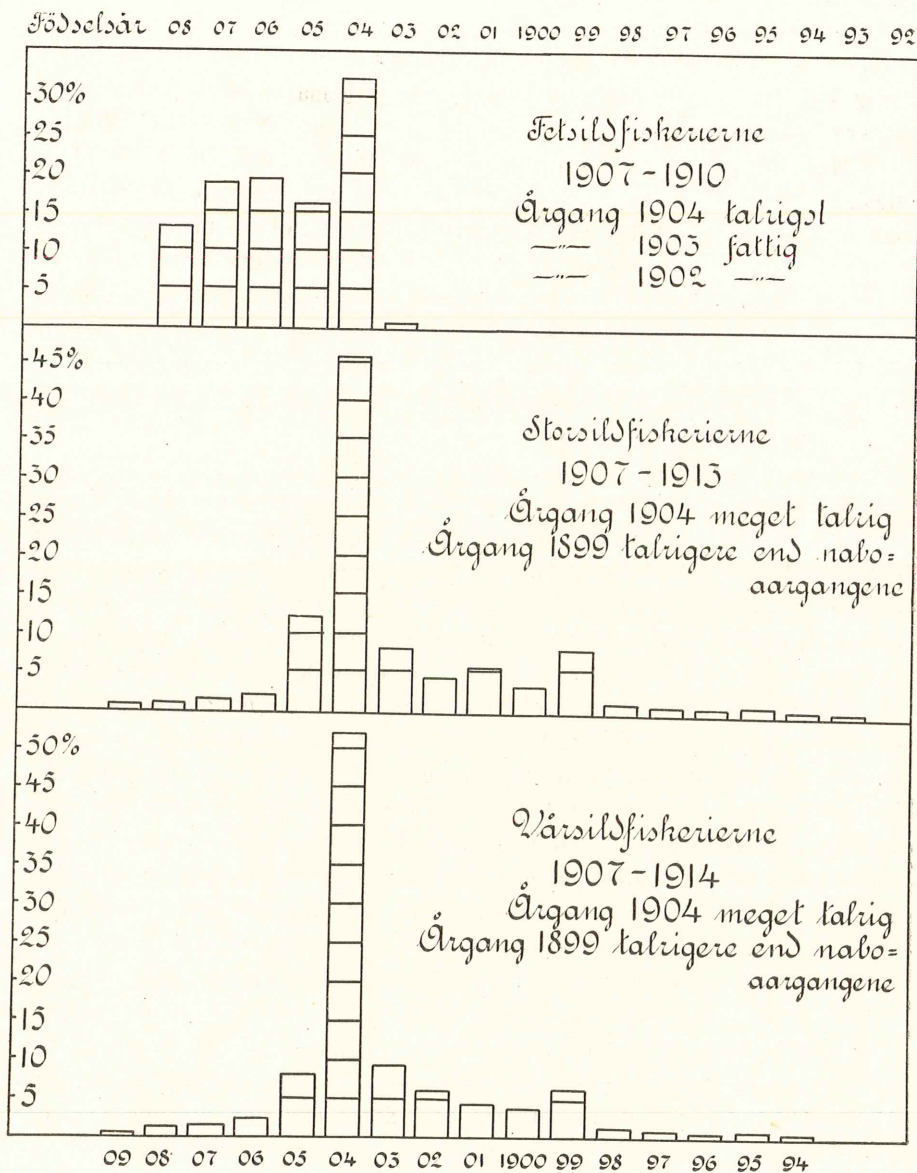

Fig. 9 (Pl. 55). Viser for alle aar slaat sammen hvilke aarganger er blit fisket som fetsild, storsild og vaarsild. Overalt er 1904-aargangen talrigst.

opgaver, som aldersbestemmelsesmetoden anviser og gjør mulig for fremtidig videre forskning.

Vekstundersøkelser.

Ved hjelp av den i indledningen beskrevne maate til at beregne, hvorledes hver enkelt sild har vokset fra aar til aar, er det blit mulig paa en forholdsvis letvint maate at studere sildens vekst og at ta fat paa de problemer som knytter sig hertil. Det hittil utførte arbeide i denne retning har væsentlig gaat ut paa at samle stof og at bearbeide dette til et ordnet og oversigtlig materiale for den fremtidige sammenfatning av resultatene. Nogen resultater kan der dog allerede nu bli gjort rede for.

Pl. 56 (fig. 10) viser, hvor stor silden gjennemsnitlig har været i de fire første leveaar i seks forskjellige farvand. Det sees let hvor uhyre forskjellig veksten kan være. Hvitehavssilden er kun 15.4 cm. naar den er 4 aar gammel, mens de fleste andre sorter sild opnaar denne længde i sit andet aar. Islandssilden er som 4-aarig næsten dobbelt saa lang (og flere ganger saa tung) som Hvitehavssilden. Planchen viser at denne forskjjel er tilstede i alle aldere.

Anderledes forholder det sig med den norske vaarsild og silden fra den skotske vestkyst. Den sidste er meget større end vaarsilden som enaaring, men senere haler vaarsilden ind paa den indtil den i 4de aar gaar forbi og blir litt større end den skotske sild.

Sammenligner man silden fra Lysefjorden med den norske vaarsild, som fanges bare nogen faa mil fra Lysefjorden, vil man se at vaarsilden er betydelig større i alle aldere. Det er et almindelig træk, at sild, som lever i begrensede farvand er mindre av vekst end dem, der lever i aapne farvand (havsild). De tre sorter sild som har hat den mindste vekst stammer alle fra slike smaa farvand, mens de tre sorter med god vekst netop er havsild.

Undersøkelser over vandringer.

Sildens vandringer har i lang tid været gjenstand for spekulationer. Naar saa litet positivt har været kjendt om disse, er grunden den, at man har manglet m e t o d e r.

En metode til studiet av fiskevandring er at merke fisken paa en eller anden maate, slippe den ut og skaffe sig rede paa, hvor og naar den blir fanget igjen. Denne metode byr paa praktiske vanskeligheter for sildens vedkommende og har kun en gang været forsøkt i liten maalestok. ,

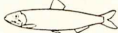

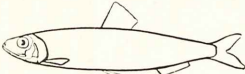
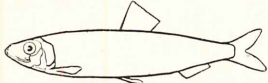

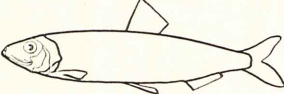

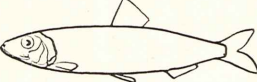
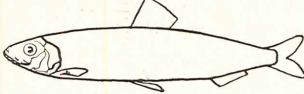
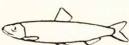

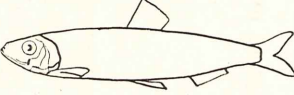
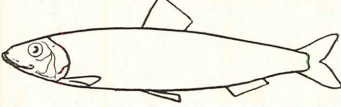
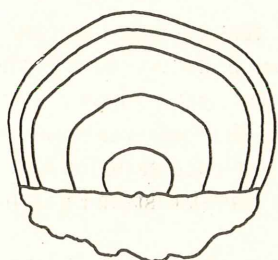
	1 ^{ste} år	2 ^{det} år	3 ^{die} år	4 ^{de} år
Hvitehavet				
Lysesjøer				
Suidersjøen				
Skotske vestkyst				
Norske vestkyst				
Island				

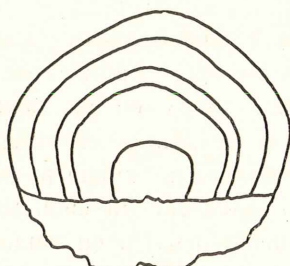
Fig. 10 (Pl. 56). Sildens gjennomsnittlige størrelse i forskjellige farvander i de fire første leveaar.

En anden metode er at gjøre sig saa godt kjendt med sild fra alle mulige lokaliteter, at man kan si fra hvilken lokalitet sild stammer, som har vandret til en anden lokalitet. Dette har været forsøkt paa den maate at man tok maal av silden paa lignende maate som politiet maaler forbrydere for at kunne kjende dem igjen. Denne metode, som har git gode resultater i flere tilfælder, kræver imidlertid svært meget arbeide. Det var derfor et stort fremskridt, da det viste sig, at man ved aldersbestemmelse og vekstmaaling i flere tilfælder kunde studere sildens vandringer. Det kan nemlig hænde, at alderssammensætningen hos silden paa en bestemt lokalitet er saa karakteristisk og forskjellig fra alderssammensætningen i andre lokaliteters sild, at den kan bli et kjendemerke og saaledes brukes til et studium av vandringerne. Dette har netop været tilfælde med den norske sild, hvor jo aargangen 1904 har dominert over alle andre aarganger i en grad, som er ukjendt for andre lokaliteters sild. Derved er det blit mulig at kjende den norske sild igjen i fangster, som er gjort utenfor den tid da den kommer under land for at gyte. Det er paa denne maate blit paavist, at den sild, der om sommeren fiskes med drivgarn paa vestsiden av den norske rende, paa Tampen og Vikingbank er norsk vaarsild, der efter gytningen om vaaren er vandret derut for at samle næring for næste gytning.

Endnu lettere har det været at studere den norske silde vandringer ved hjælp av de kjendemerker, som vekstmaalingerne har git. Det har vist sig, at størstedelen av de sild av aargang 1904, der levet i Nordland som fetsild, i aaret 1906 har vokset slet, saa slet, at de aaret efter som regel har hat en bedre veskt. Ringene paa disse dyrs skjæl kom derved til at ligge paa en bestemt maate som vist paa pl. 57 (fig. 11) skjællet tilhøre. Det sees, at avstanden mellem 2den og 3dje vintering er abnorm liten (den anden skjæltegning viser det normale utseende). Dette eiendommelige utseende av skjællene hos sild fra Nordland er et udmerket kjendemerke paa dem; ti det har vist sig at kun silden i Nordland og ingen andre lokaliteters sild har hat denne utpræget daarlige vekst i 1906. Skjællene blir derfor i dette tilfælde et slags pas, der sier hvor silden er kommet fra selvom de senere træffes langt borte fra det nordlige Norge. Dyrene er av naturen merket og likesom man studerer f. eks. torskens vandringer ved at sætte merker paa dem, saaledes kan man studere disse silde vandringer ved at undersøke, hvor de senere findes. Dette er gjort, og nogen resultater kan sees av pl. 57 (fig. 11), hvor de sorte prikker og aarstallene paa kartet viser, hvor og naar de „merkede“ sild er fanget utenfor Nordland, hvor de oprindelig fandtes. Kartet viser, at de „merkede“ sild fandtes i Nordland helt til 1910, men at de allerede i 1908 kan spores paa vestkysten av Norge blandt storsilden. I store mængder op-

Normal vækst

Abnorm vækst

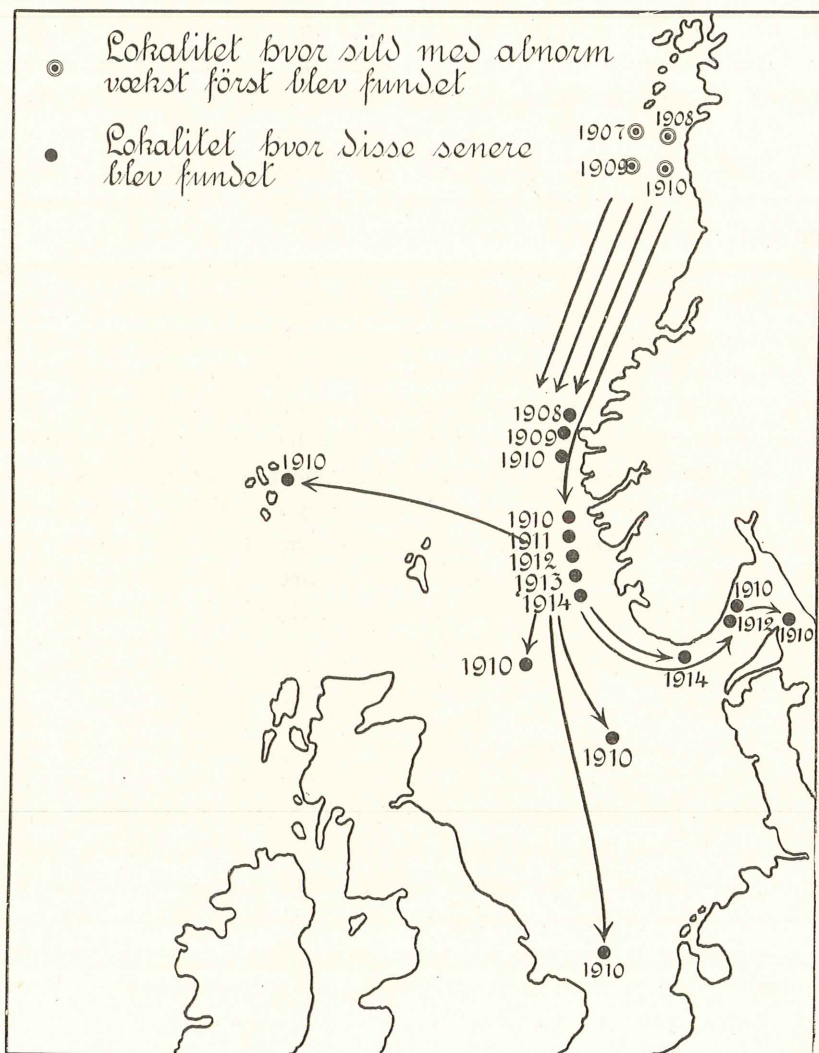

Fig. 11 (Pl. 57). Viser hvorledes sild med abnorm vækst fra Nordland har vandret.

trær de her først vaaren 1910, da de for første gang viser sig blandt de gytende dyr. Samme aar findes de paa Færøerne og i Skagerak i store mængder, i mindre mængder nede i Nordsjøen og helt inde i Kattegat som en liten tilblanding i de stimer, der om høsten og vinteren søger derind fra Nordsjøen. Ogsaa i 1912 og 1914 er de fundet i Skagerak, og i alle aar fra 1910 til 1914 har de været tilstede i uhyre mængder blandt storsilden og vaarsilden.

Studiet av de „merkede“ dyrs vandringer fra Nordland sydover til gytepladsene ved Norges vestkyst har levert et nyt og avgjørende bevis for den gamle antagelse om sammenhængen mellem de tre „sorter“ sild, som er gjenstand for de store norske sildefiskerier. Undersøkelserne har vist at fetsilden, de unge sild, vandrer sydover til gytepladsene, naar tiden kommer da de blir voksne og kjønsmodne. Her slutter de sig da til stimerne av de allerede voksne dyr, der søker ind til kysten for at gyte. Særlig er denne sammenhæng tydelig for aargang 1904's vedkommende, hvis „merkede“ dyr fandtes i mængde i Nordland sidste gang høsten 1909, mens de optrær i mængde blandt vaarsilden for første gang vaaren 1910.

Dette forhold, at silden trækker sydover og gyter paa Norges vestkyst mellem Stat og Kristiansand og at de norske sild har sin vugge der, maa trække efter sig den slutning, at de ganske smaa sild, yngelen som klækkes ut om vaaren, maa bevæge sig fra gytepladsene nordover. Ellers kunde jo ikke de unge dyr findes i saa store masser i Nordland og Finmarken. Da de nyklækkede larver har en ganske minimal bevægelsesevne, maa denne nordgaaende bevægelse bli en passiv drift med strømmen. Og i virkeligheten fører strømmen fra gytepladsene nordover langs kysten, som pl. 3 (fig. 14 i avdelingen om torsken) viser. Denne strømdrift nordover av de smaa sildelarver er begyndelsen til det kredsløb, hvis sidste fase er gytevandringen sydover fra Nordland.

Torsken.

Dens alder, vekst og vandringer.

Torskens gytning foregaar som bekjendt i aarets fire første maaneder særlig i februar og mars langs hele den norske kyst (foruten i Nordsjøen, ved Færøerne og Island). De største ansamlinger av stor gytende torsk (skrei) træffes paa bankerne i Vestfjorden langs Lofotens øgruppe og paa bankerne utfor Romsdals amt. Naar rognen gytes flyter den op til vandets overflate hvor den kan findes i saa store masser, at man for hvert aaretak faar en mængde rognkorn paa aarebladene hvor de kan sees som smaa klare kugler.

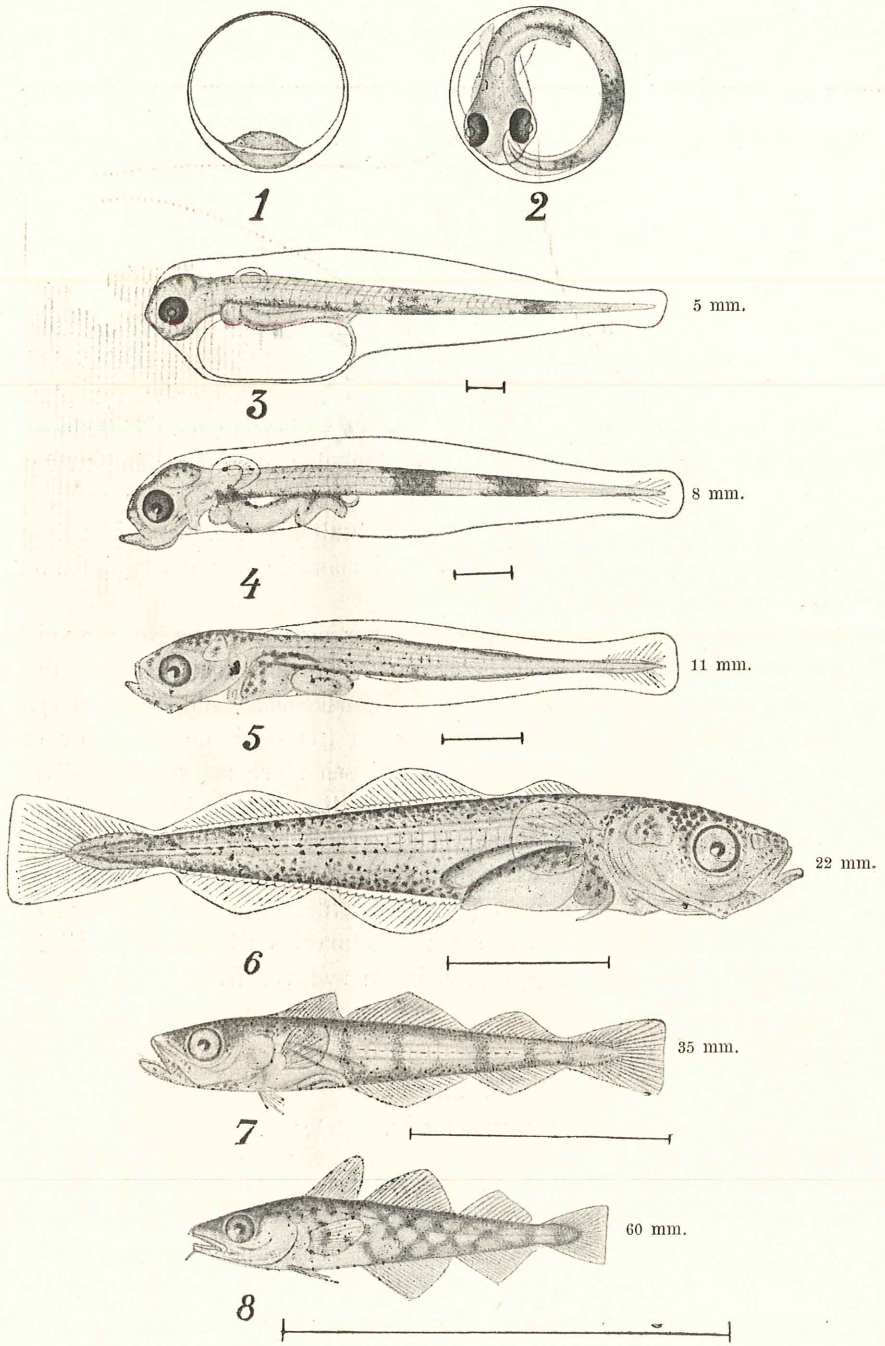

Fig. 12 (Pl. 1). Torskens utvikling fra egg til ungfisk.
(Efter tegninger av G. O. Sars).

Fig. 13 (Pl. 2), Yttergrænsen for udbredelsen av de yngste stadier av torsken. I. Av de nygytte egg. II. Av larver og yngel i juni. III. Av torskunger, august—september 1900.

Torskeeggets udvikling blev først studert og beskrevet av G. O. Sars i sekstiaarene efter hvis tegninger pl. 1 (fig. 12 her) er fremstillet. Saasnat rognen er gydt er den git havstrømmene ivold og føres

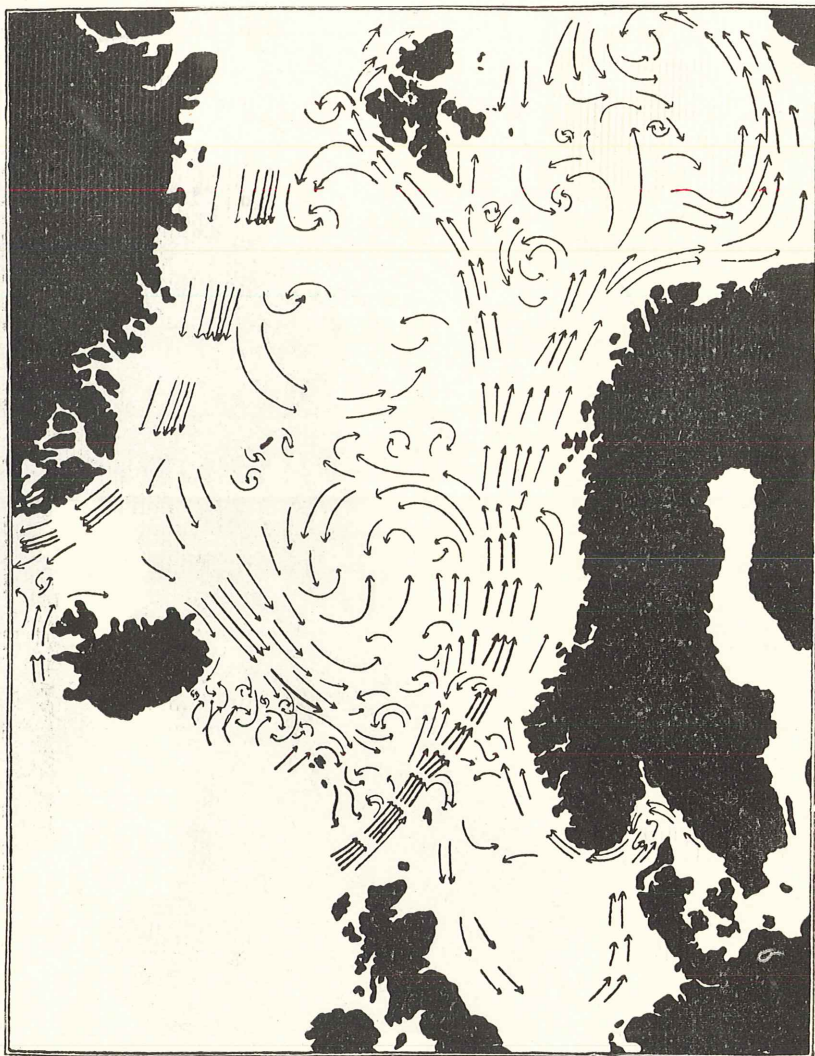

Fig. 14 (Pl. 3). Strømmene i Norskehavet. (Efter Helland-Hansen og Nansen).

avsted ut paa havet, langs med kysten eller ind i fjordene indtil yngelen er vokset til en størrelse av 4—5 cm. da den søger bunden og lever ved stranden eller paa grunde banker. Under denne drift vil en stor del av yngelen drive længer og længer fra land eftersom sommeren skridder frem. I 1900 blev torskeyngelens utbredelse undersøkt ved Statens

undersøkelsesskib „Michael Sars“ og resultatet kan sees av pl. 2 (fig. 13 her). Den inderste linje (I) angir grænsen for den nygydte rogn, linje II er yttergrænsen for den spæde yngel i juni. I august og september fandtes yngelen drivende saa langt tilhavs som er angit med de

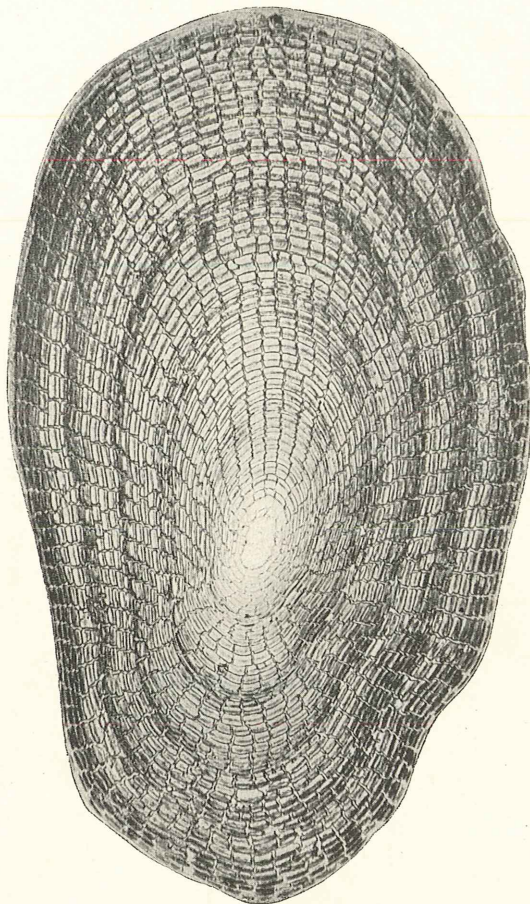

Fig. 15 (Pl. 4). Skjæl av torsk med fem vinterringe.

linjer som er merket med III paa planchen. Til sammenligning med denne drift av rogn og yngel er pl. 3 (fig. 14 her) utarbeidet; den viser retningen av strømmene i overflaten.

Alder og vekst.

Det er mulig at følge torskens vekst ved at undersøke dens skjæl (rist) under mikroskop. Pl. 4 (fig. 15 her) er et forstørret fotografi av

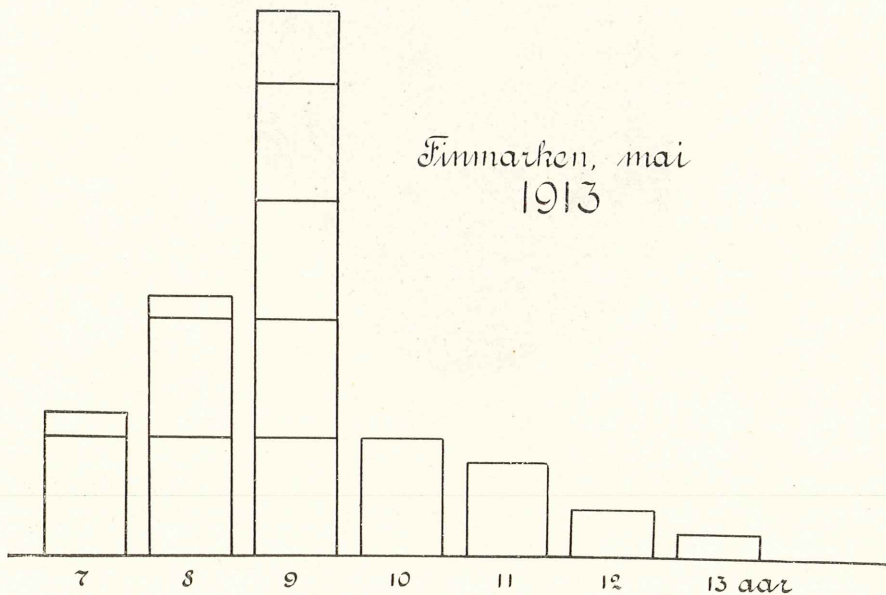
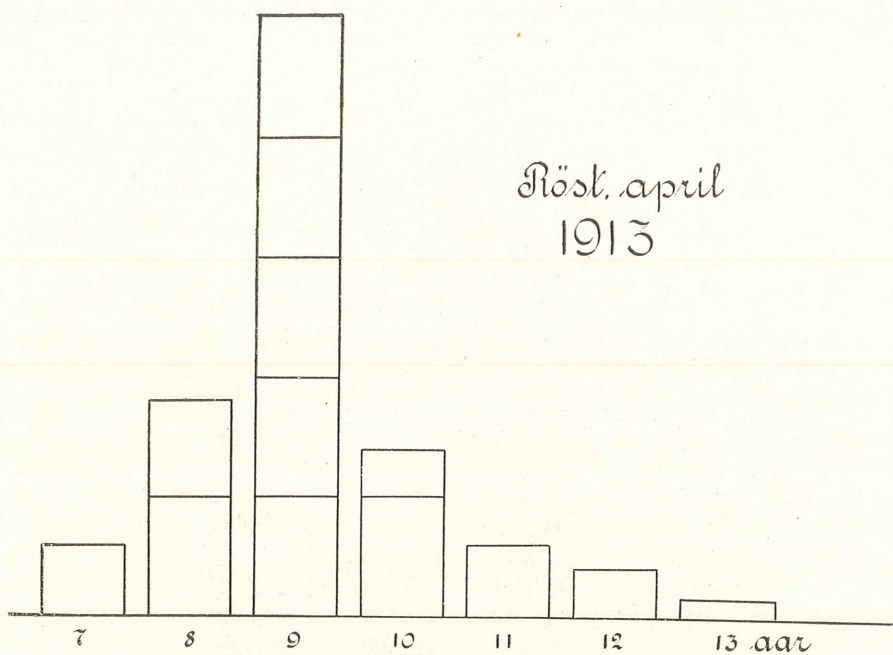
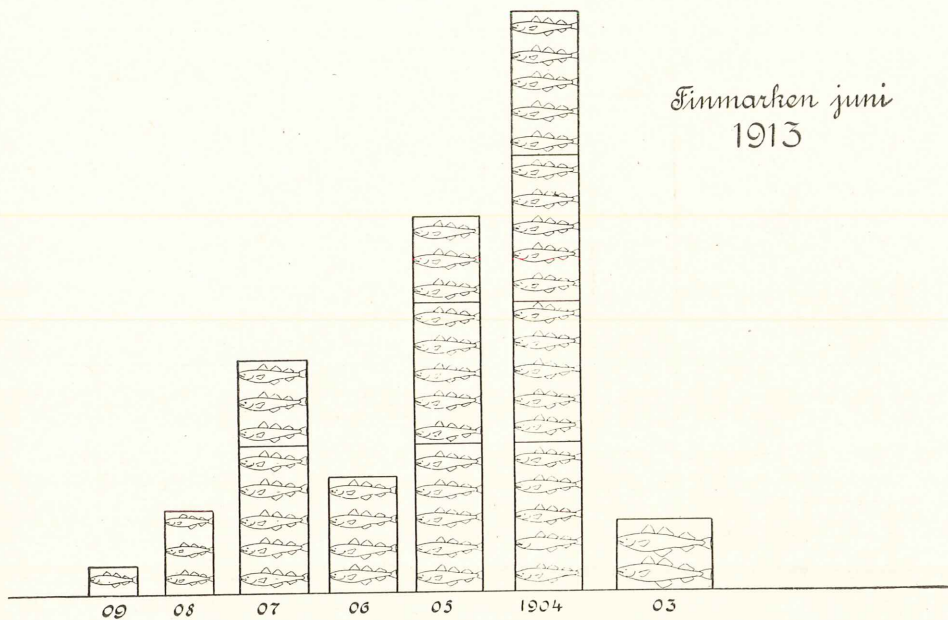

Fig. 16 (Pl. 6). Alderssammensætningen i en prøve torsk fra Lofoten (Röst) og i en prøve fra Finmarken 1913. (De 9 aar gamle dyr (født i 1904) er talrigst).

Finmarken juni
1913

Finmarken jan.
1914

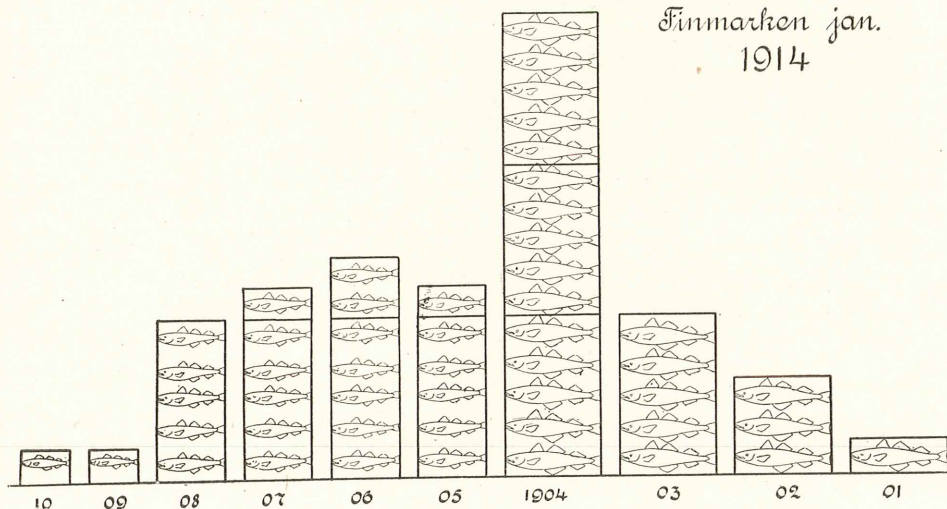

Fig. 17 (Pl. 5). Alderssammensætning av torskeprøver fra Finmarken i 1913 og 1914.
Aargangen 1904 talrigst.

et torskeskjæl. Som man ser vises der aarringer likesom paa en avsaaget træstub. Man kan se at torsken er 5 aar gammel og da skjællet vokser i længde i samme mon som fisken, kan man ved at maale bredden av aarringerne letvandt regne ut hvor lang fisken har været ved slutningen av hvert leveaar. Den fisk hvorav det fotograferte skjæl blev tat var saaledes 60 cm. da den blev fanget, da den var 4 aar gammel var den 50 cm. lang, ved 3 aars alder 40 cm., ved 2 aars alder 29 og ved utgangen av sit første leveaar 16 cm.

Hvis man undersöker alderen paa et stort antal fisk fra et bestemt sted vil man finde at hovedmængden av fisken tilhører en enkelt eller etpar aarsklasser og i skreibestanden pleier de samme aarsklasser at være fremtrædende langs hele kysten, baade paa Romsdalsbankerne, Lofotbanken og nordenfor. Ifjor bestod saaledes en stor del av bestanden av 9 aar gamle fisk („født“ i 1904) baade i Lofoten og under vaarfisket i Finmarken. Paa pl. 6 [fig. 16 her] er antallet av fisk i hver aarsklasse i en prøve undersøkt ved Røst, Lofoten, i april og i en prøve fra Honningsvaag, Finmarken, fra mai, angit ved søiler av forskjellig høide. Som man ser hadde torskebestanden begge steder samme alderssammensætning. Der fandtes fisk av 7 til 13 aars alder men de fleste var 9 aar. (Senere paa vaaren, i juni, kom der til endel yngre fisk i Finmarken, 4 til 6 aar gamle).

Iaar bestod fiskebestanden væsentlig av de samme aarganger som ifjor, særlig var 1904-aargangen fremtrædende, selvfølgelig nu et aar ældre, altsaa 10 aar. Paa pl. 5 [fig. 17 her] sees to torskeprøver, hver paa 50 fisk ordnet efter alder. Den ene prøve er fra Honningsvaag i juni ifjor, den anden fra samme sted i januar iaar. Som det sees er 1904-aargangen talrikst i begge prøver. Som følge av at fisken gjennemgaaende var et aar ældre iaar end ifjor var ogsaa fiskevegten og leverholdigheten større. Da det har vist sig gjennem en lang aarrække at fiskevegt og leverholdighet (antal hektoliter lever pr. 1000 fisk) har tiltat og avtat i perioder paa flere aar, maa man slutte, at aarsaken til disse vekslinger ligger i fiskens forskjellige alder i disse perioder. Fornyselsen av bestanden sker ikke jevnt, med likestore tilskud av ny yngel hvert aar. I enkelte aar er produktionen av yngel saa stor at vedkommende aargang kommer til at utgjøre hovedmassen av fiskeriets avkastning i en hel række av aar. Hvad det er som bevirker disse vekslinger i yngelproduktionen vet man endnu ikke — det er ialfald sikkert at det ikke beror paa mængden av de gydte egg — der gytes jo hvert aar millioner av egg som det ikke blir voksen fisk av — og netop aaret 1904, som var et daarlig fiskeaar med smaa rognfattig fisk gav ophav til en overordentlig rik aargang, som der nu har været fisket paa siden 1908 i Finmarken og siden 1910 i Lofoten og andre skreibanker overalt med

stadig økende utbytte indtil 1912. Ifjor var utbyttet noget mindre, men iaar ser det ut til at ville ta sig op igjen. Det er fremdeles aargangen 1904 som utgjør den væsentlige mængde.

Fiskeriets indflydelse paa bestanden. Merkningsforsøk.

Det ligger da nær at spørre om ikke en enkelt aargang kan bli op-fisket naar den fiskes saaledes paa en aarrække. Tidligere hadde man

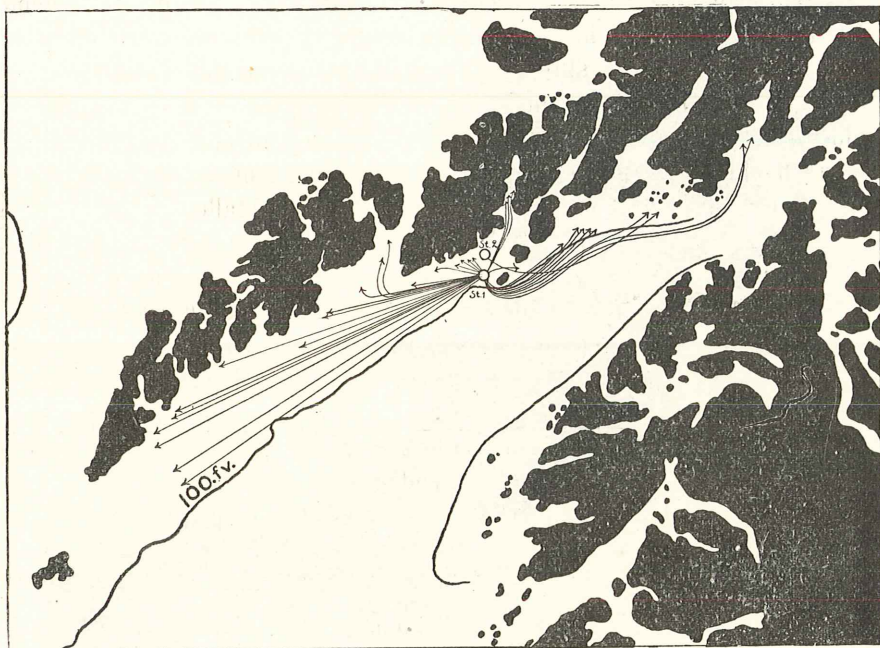

Fig. 18 (Pl. 7). Paa stationerne 1 og 2 utsattes den 1 mars 1913 100 merkede skei. Til 16 april gjenfanget 31 paa angivne steder.

ingen kundskap om hvilket indhug fisket gjør i bestanden. Det har man dog kunnet gjøre sig en mening om ved at betrakte resultatet av de omfattende merkeforsøk som blev utført i Lofoten og Finmarken ifjor, da over 5000 torsk blev forsynt med et numerert sølvmerke paa gjællelokket og sluppet ut igjen. Plancherne 7—13 viser resultatene av disse merkningsforsøk. Hvor mange som kunde bli fanget igjen samme aar maatte naturligvis avhænge meget av hvor meget der var igjen av fisketiden da fisken blev sluppet. Fisk som blev merket tidlig i fisketiden maatte ha større utsigt til at bli fanget igjen end fisk som blev utsat henimot fisketidens slutning. Av 100 fisk som blev utsat paa Høla ved Svolvevær den 1 mars 1913 blev der før fisket var slut gjenfanget ikke mindre end 30 stk. Paa pl. 7 [fig. 18 her] er avsat som pile de van-

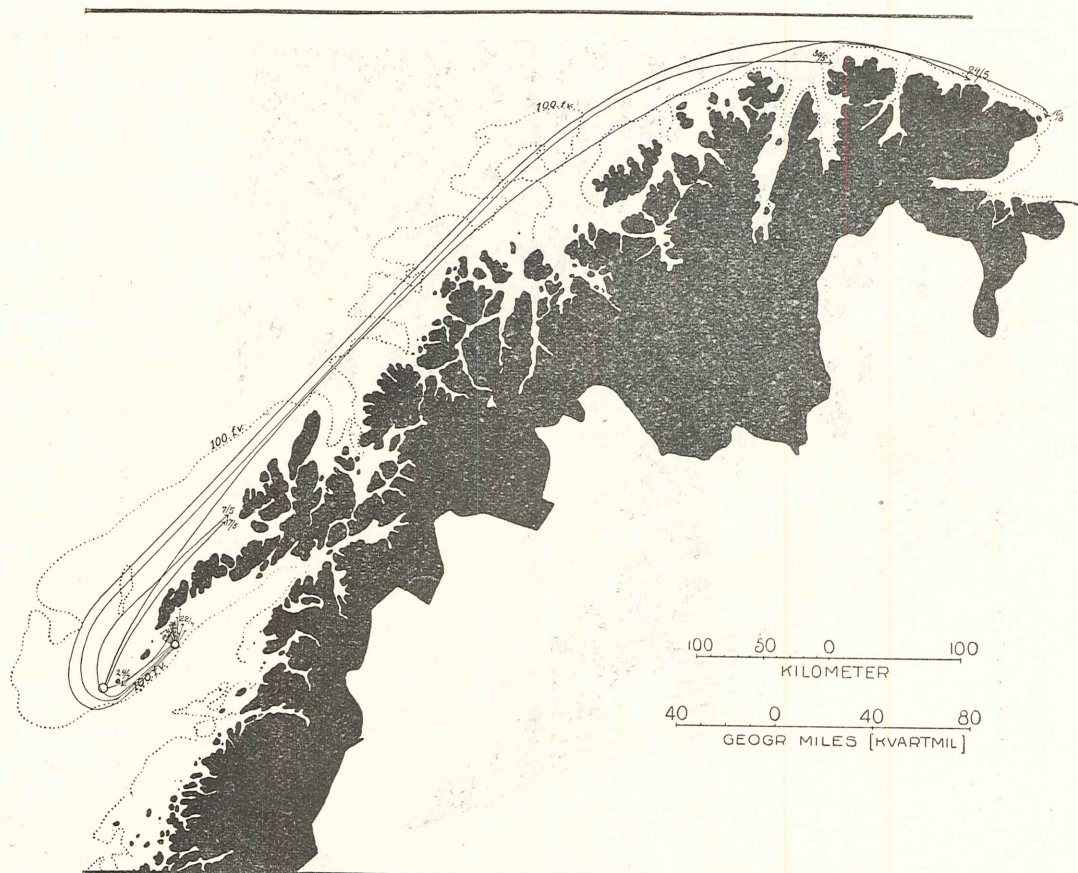

Fig. 19 (Pl. 12). Eksempler paa lange vandringer foretat av voksen torsk, merket i Lofoten (Moskenes og Røst) i slutten av april 1913, gjenfanget i Finmarken i slutten av mai eller i begynnelsen av juni samme aar. Datoerne for utsætning og gjenfangst er vedføiet.

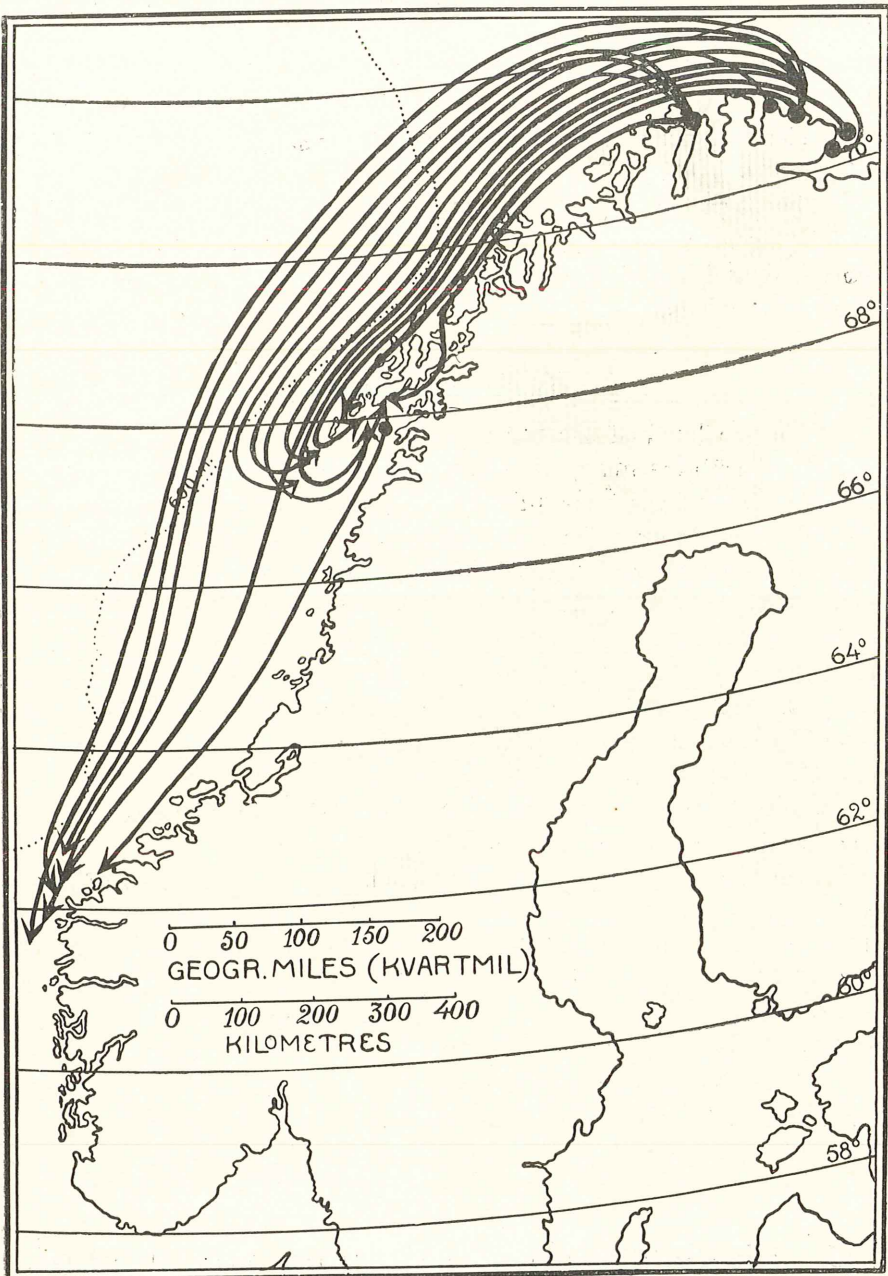

Fig. 20 (Pl. 13). Sydgaaende vandringer av torsk utsat i Finnmarken og Lofoten 1913, gjenfanget i 1914.

dringer som hver av disse 30 fisk har foretat. De fleste har vandret langt baade østover og vestover.

En maaned senere, 1 april, blev der utsat henimot tusen fisk utenfor Reine, et parti paa 460 og et paa 508 fisk. Av sidstnævnte parti blev der inden utgangen av april gjenfanget 90 stk., 3 i mai og 1 i juni, tils. 94 eller $18\frac{1}{2}\%$.

Man maa nu gaa ut fra at der blev fisket forholdsvis like meget umerket som merket fisk og det er da indlysende at fiskeriet gjør et stort indhug i bestanden, muligens opimot en tredjedel av den fisk som kommer paa bankerne.

Torskens vandringer.

I mange hundred aar har man visst at der regelmæssig hver vinter optrær stimer av torsk paa de norske kystbanker fra Vestlandet til Vest-Finmarken, og hver vaar til bankerne rundt Finmarkens kyster. Men hvilke retninger og veier disse stimer vandrer var man henvist næsten bare til gjetning for at faa rede paa. Merkeforsøkene ifjor har git den første sikre kundskap. Det blev nemlig om vaaren fanget i Finmarken endel av de torsk som var utsat ca. 1 maaned tidligere i Lofoten. Se pl. 12 [fig. 19 her]. Og av fisk som blev utsat i Finmarken om vaaren blev endel fanget igjen før fisket var slut og næsten alle hadde vandret østover, nogen blev fanget paa Finmarkskysten og nogen endog helt øst paa Murmanskysten.

Dermed er det fastslaat at baade skreien og Finmarksfisken om vaaren vandrer østover mot Østhavet.

Iaar har vi faat sikker kundskap om at fisken ogsaa vandrer den motsatte vei. Se pl. 13 (fig. 20 her]. Av de fisk som blev utsat i Finmarken ifjor er nogen fisk iaar gjenfanget i Lofoten og nogen paa Vestlandet (Nordfjord—Romsdal), og av de som blev utsat i Lofoten ifjor er 23 stk. gjenfanget i Lofoten iaar og det er det merkeligste, en enkelt ved Selje nær Stat.

Disse gjenfangster viser tydelig at det er en og samme bestand av torsk som besøker alle de norske fiskebanker.

C. Fiskeriforsøksstationens virksomhet.

Analyse av hermetisk nedlagte fiskeboller.

De i terminen 1912—1913 paabegyndte undersøkelser har været fortsat i sidste termin. Herunder har det vist sig nødvendig i nogen

grad at forandre selve analysemetoden, baade hvad angaar bestemmelsen av fett og av melkesukker. Av den grund tror man ikke at de i forrige aarsberetning gjengivne analyser er helt korrekte, hvorimot man føler sig overbevist om at dette er tilfældet med de nedenfor gjengivne, som alle er utført efter den nedenfor gjengivne metode.

Forat kunne bedømme resultatene av disse undersøkelser turde det være hensigtsmæssig at ha iallefald en almindelig oversigt over, hvorledes den fabrikmæssige fremstilling av fiskeboller foregaar, hvorfor man her skal gi en saadan.

De viktigste raaprodukter ved fremstillingen er fisk, melk og potetemel, foruten salt og krydder. Av fisk kommer fortrinsvis hysen til anvendelse. Lyr er ogsaa meget skattet; men man kan ogsaa anvende anden fisk, som torsk og sei; den sidste gir en kraftig smak, men bollerne faar en noget mørk farve. Av melk burde man kun anvende nysilet og ikke skummet melk; men dette er nok ingenlunde tilfældet i alle fabrikker, og et hovedøiemed for disse undersøkelser er netop at skaffe klarhet i denne henseende. Naar en husmor lager fiskeboller, saa vil hun vistnok altid anvende nysilet melk og dertil som oftest noget smør. Heri ligger hovedgrunden til, at de i fabrikkene hermetisk nedlagte fiskeboller ikke er saa gode som de, der lages i de respektive hjem; de første er som oftest vel mager og har derfor ikke nogen rigtig fyldig smak. Mens man i husholdningen til fremstilling av farsen, deigen, anvender en stor morter og da altid skraper fisken forat faa den muligst findelt, anvender man hertil i fabrikkene den saakaldte hurtighakker, en maskine som baade besørger findelingen av fisken og blandingen med potetemel, melk og krydder. En hurtighakker bestaar av en stor, nøiagtig avdreiet støpejernsskaal, som dreier sig langsomt rundt om en lodret aksel. Over skaalen, noget til siden, ligger en horizontal aksel, til hvilken er fæstet fire halvmaaneformede knivblade, som under akselens meget hurtige rotation findeler den i skaalen liggende fisk. Efter at maskinen er sat igang bringer man efterhvert en blanding av fisk i stykker, potetemel, salt og krydder ind i maskinen, og bankningen fortsættes, indtil massen er blit fuldstændig fin og jevn; først nu slipper man melken gradvis til, i begyndelsen langsomt, siden hurtigere og hurtigere. Med hensyn til mængden av den melk, som tilsættes, er det at bemerke, at farsens konsistens tiltar med fortsat bankning og at man ved længere bankning kan anvende mere og mere melk uten at farsen blir for tynd, og da især hvis man, før tilsætningen av melken, har tilsat smør. (Dette tilsættes da i halvsmeltet tilstand). Min personlige erfaring er, at man ved anvendelse av smør bør bruke like meget melk som fisk (henholdsvis liter og kilo). Som man vil se av nedenstaaende analyser varierer den anvendte melkemængde meget sterkt i de forskjellige fabrikkers produkter,

fra 11 til 36 % av bollernes vekt. Den færdige farse formes i særskilte apparater til boller, som slippes ned i varm fiskekraft og derved antar en fast konsistens. Bollerne lægges i boks og paafyldes fiskekraft; bokserne paasættes laak (ved falsning) og steriliseres i kokende vand av et par punds overtryk. Anvender man for høit tryk (for høi temperatur), antar bollerne en uanselig brun farve.

De hermetiske fiskeboller, av hvilke man har utført de nedenfor angivne analyser, stammer fra otte forskjellige fabrikker, henholdsvis merket med bokstaverne A til H. Produkterne fra fabrikken E er blit indsendt fra fabrikken for analysering og kommer forsaavidt i en særstilling, som de øvrige produkter er blit indkjøpt i butikker i Bergen. Hele analyserækken maa ansees som meget repræsentativ, da man har søkt at faa fat i saa mange fabrikkers produkter som mulig, og de derfor representerer de mest gangbare merker. Av hver boks foretokes to analyser, av hvilke de i tabellen opførte angir middelværdierne.

Analyse av fiskeboller (hermetiske).

Fra fabrik	Løpende nummer	% vand	% fett	% kvælstof	% protein	% melkesukker	% melk	% fett i melken
A	1	84.92	0.72	1.53	9.56	1.38	30.0	1.9
"	2	85.90	0.70	1.53	9.56	1.30	28.2	2.0
B	3	83.58	1.03	1.44	9.00	1.18	25.6	3.4
"	4	83.38	0.19	1.42	8.88	0.50	10.9	0.1
"	5	81.97	0.41	1.34	8.38	0.59	12.9	1.8
C	6	84.14	0.86	1.57	9.81	1.05	22.9	3.1
D	7	83.97	0.12	1.35	8.44	1.50	32.6	0
"	8	83.87	0.12	1.33	8.31	1.27	27.6	0
E	9	82.77	1.28	1.38	8.37	1.12	26.5	4.3
"	10	83.20	1.30	1.34	8.62	1.14	24.9	4.6
"	11	82.22	1.34	1.34	8.44	1.11	24.1	4.9
"	12	81.87	1.30	1.35	8.44	1.10	23.9	4.8
"	13	86.00	0.09	1.14	7.13	—	—	—
"	14	85.70	0.09	1.19	7.44	—	—	—
F	15	83.32	0.90	1.55	9.69	0.96	20.9	3.35
"	16	83.74	0.81	1.558	9.74	0.927	20.2	3.02
G	17	84.96	0.74	1.46	9.13	0.83	18.1	3.00
"	18	83.30	1.47	1.475	9.22	0.97	21.1	5.10
H	19	83.50	1.35	1.29	8.06	1.66	36.2	3.17

De fra fabriken E indsendte prøver 13 og 14 angives at være fremstillet av hyse, krydder og fiskekraft — altsaa uten anvendelse av melk. Beregningen av melkemængden skede ved multiplicering av den fundne procent melkesukker med 21.8. Ved beregningen av procentindholdet av fett i melken gjorde man den antagelse, at det fett, som stammer fra fisken, kan ansættes til $100 \div \% \text{ melk, gange } 0.002$. Har man saaledes i en boks fundet 1 % melkesukker og 1.3 % fett, saa er indholdet av melk $= 1 \times 21.8 = 21.8 \%$, og procent fett i melken $(1.3 \div (100 \div 21.8) \times 0.002) 100 = 5.25$.

21.8

Faktoren 0.002 er valgt noget vilkaarlig; hvis fiskebollerne kun hadde indeholdt melk og fisk, skulde faktoren, svarende til fiskens indhold av fett (ca. 0.3 %), ha været 0.003. Da der imidlertid ogsaa er andre fettfrie substanser tilstede (potetemel og salt) maa faktoren bli noget lavere; høiere end 0.002 kunde den ikke omsættes av hensyn til analyserne nr. 4, 7 og 8, da man ellers vilde ha faat negative værdier for % fett i melken. Gaar man nu over til at betragte selve analyseresultaterne, saa ser man at melkeprocenten varierer mellem 11 og 36 % og melkens fettprocent mellem 0 og 5, 1 %.

Av 17 prøver fiskeboller med melk viser 3 prøver mere end 30 % melk, 7 prøver mere end 25 % og 17 prøver mere end 20 %. Som bekjendt skal normal, god nysilet melk indeholde ca. 3.7 % fett. Hvorledes stiller produkterne sig i denne henseende? Jo, de fire fra fabriken E til analyse indsendte prøver viser alle en høiere værdi; men av de øvrige naar kun en eneste over denne grænse. Ved tre prøver er der udelukkende anvendt skummet melk; syv prøver er nogenlunde tilfredsstillende med fra 3 til 3.4 % fett i melken. Som jeg har fremholdt i indledningen gir fettete fiskebollerne en fyldig smak. Denne smak maa da være avhengig av mængden, procenten, av det i bollerne tilstedeværende fett. Men da denne baade er avhengig av hvor fet melken er og hvormeget melk der er i bollerne, vil man forstaa at den sidste, melkeprocenten, ogsaa i høi grad er avgjørende for bollernes kvalitet. Naar man nu skal tilstræbe en forbedring i fiskebollernes kvalitet, saa turde det være berettiget at fremsætte to fordringer: 1) at man av melk kun anvender god, nysilet melk med gjennemsnitlig 3.7 % fett og 2) at bollerne av denne indeholder mindst 33 %. Dette vil med andre ord si, at bollerne maa indeholde mindst 1.5 % melkesukker og 1.35 % fett. Man vil se, at av alle analyserte produkter er der kun et som tilfredsstillende begge disse fordringer, nemlig nr. 19.

Hvis den anvendte melk undtagelsesvis ikke skulde indeholde saa meget som 3.7 %, saa kunde man jo supplere det manglende fett ved

tilsætning av smør. Hvis fabrikanterne skulde indvende mot disse fordringer, at konkurensen vil forby deres anvendelse, saa vil jeg dertil svare, at der allerede nu betales høiere priser for de bedre kvaliteter. Fremdeles er der jo nu flere hermetikfabriker som underkaster sig statskontrol. Vilde det nu ikke være i alles interesser at der under denne kontrol ogsaa tages hensyn til de ovenfor fremsatte fordringer? Ved denne kontrol vilde man vistnok lettest kunne hæve fiskebollernes kvalitet.

Med hensyn til selve metoden ved analysen av fiskeboller kan det være paakrævet at gi nogen korte meddelelser.

Fettbestemmelsen. For analysen blev bollerne fra en boks forvandlet til en fin deig ved gjentat maling gjennem en kjøttkvern. Tørrer man denne deig ind, saa faar man en haard glasagtig masse, som det selv efter omhyggelig pulverisering er omtrent umulig at faa fuldstændig ekstrahert med æter. Av den grund blander man massen (20 gr.) med forut tørret pimpstenpulver (10 gr.) i en skaal, og fører massen kvantitativt ved hjælp av en meget elastisk staalspatel, over i et tørreskib av blik. Tørringen sker i et vakuumapparat ved 100° C. og dertil medgaar kun to timer. Massen, som lar sig meget let pulverisere, veies og ekstraheres med æter i Soxhlets apparat.

Bestemmelse av melkesukker.

Først forsøkte man fældning av den findelte masse med alkohol med paafølgende utvaskning av bundfaldet med alkohol, men det viste sig at en del av melkesukkeret paa denne maate unddrar sig bestemmelsen. Vi blev da staaende ved følgende metode, som altid gav overensstemmende resultater: 50 gr. meget findelt masse blandes i et bægerglas med 200 cc. vand. Efter en stunds henstand avheldes det ovenstaaende vand og den forblivende rest blandes atter med 200 cc. vand; opløsningen dekanteres av, og denne operation gjentages ialt fire ganger. De samlede uttræk inddampes i en porcellænsskaal paa vandbad til 10 à 15 cc., idet skaalens vægger tilslut spyles av med kokende vand. De resterende 10 à 15 cc. fældes derefter med 94 % alkohol, først draapevis, siden noget hurtigere, ialt med ca. 150 à 200 cc. alkohol. Efter tre, fire timers henstand filtreres, æggehvitestoffene utvaskes med alkohol, først ved dekanteringen og, efter utgnidning med pistil, tilslut paa filteret. Uttrækkene samles i en kolbe paa 1/2 liter, alkoholen avdestilleres idet man tilslut lar den aapne kolbe ligge i skraa stilling paa kokende vandbad. Resten spyles med kokende vand over i en maalekolbe paa 100 cc., som efter avkjøling fyldes til merke. Selve bestemmelsen av melkesukkeret sker i 25 cc. av denne opløsning og efter Loxhlets metode (Ifr. König,

p. 272) i smaa Erlenmeyerkolber; kokningstid 6 minutter. Man har gjort flere bestemmelser i fiskekjøtt efter den her beskrevne metode, men med aldeles negativt resultat. Dette turde være et ganske godt bevis for metodens brukbarhet.

Forsøk over frysning av fisk og agn.

Disse forsøk har med fremgang været fortsat i terminen; men da de ikke har faaet sin endelige avslutning vil meddelelser herom først fremkomme senere.

II. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1913—1914 (i utdrag).

Vardø fiskeriforening.

Siden den ordinære generalforsamling har styret behandlet 11 saker. Av disse kan særlig nævnes:

1. „Uttalelse om eiendomsforholdene i Finmarkens fiskevær. Styret var enstemmig om at anbefale en ekspropriationslov, hvorved Staten aapner sig adgang til at regulere eiendomsforholdet paa en for næringslivet tilfredsstillende maate.“
2. „Uttalelse om avgift paa utlændingers næringsdrift her i riket. I denne sak var styret uenig, idet 3 medlemmer voterte for, at utlændingerne skulde drive sine virksomheter helt avgiftsfrit; hvorimot 2 medlemmer anbefalte en avgift svarende til den næringsskat, som maa betales av nordmænd i de samme næringsbrancher. Den sidste uttalelse gjaldt ikke alene opkjøp og forædling av fiskeprodukter, den gjaldt ogsaa utlændingers lønsarbeide i norske bedrifter.“
3. „Uttalelse om et lovforslag vedkommende overvintringsekspeditioner til Spitsbergen. Det foreliggende lovforslag anbefaledes enstemmig.“
4. „Da Finmarksfondets laanemidler ikke paa langt nær dækker behovet, har styret henvendt sig til hr. Fiskeridirektøren med anmodning om at søke nævnte fond forøket.“

I anledning de arbeider hvortil man har eller har hat statsbevilgning kan nævnes:

„Navigationskursus har været holdt i 3 maaneder; man begynde kurset med 5 elever og avsluttet med 4. Undervisningen drives i det væsentligste som ved Statens navigationskurser for fiskere. Undervisningen har været gratis.“

„Skole i motorlære, hvortil haves bevilgning, har endnu ikke været avholdt da det ikke har været mulig at erholde en habil lærer.“

„Maaling av havvandets temperatur har ikke latt sig utføre i aar da apparaterne har været i uorden. Man har, takket være god bistand fra Fiskeridirektørens kontor, haap om at kunne begynde maalingen i høst. Indeværende aarsbevilgning vil bli benyttet til anskaffelse av et meterhjul m. m.“

„Indenlands eksport av iset fisk for Vardø fiskeriforening har været drevet av firmaet Bjørnenak & Edwardsen. Under 29 juni d. aar har firmaet tilstillet foreningen rapport, og avskrift over det for eksporten førte regnskap.“

„Av regnskapet sees at være eksportert 2905 kg. hyse til Kristiania, Bergen, Trondhjem, Hamar og Namsos. Hyse og kasser for eksport av dette parti er indkjøpt for kr. 301, og nettofortjenesten paa partiet er opført med kr. 10.43. I opgjøret er kun ført som utgift is og fragt. Som utgift kommer desuten arbeidsutgifter, kjøring, ombordbringelse, kaileie og amortisation av eksportkasser. Det sees saaledes at de utførte eksportforsøk, trods de billige priser paa raaprodukter, ikke har latt sig drive med balanse.“

En flerhet av forsendelserne har været kontrollert av fiskeriforeningens formand der attesterer at fisken har været fersk iset og omhyggelig behandlet.

For restbeløpet av bevilgningen vil eksporten forsøksvis bli fortsat i kommende budgetaar.

„Med hensyn til ishushets drift, saa er denne, trods de mange vanskeligheter ved anskaffelse av is, i god gjænge; man driver nu med balanse. Det er heller ikke forutsætningen at man skal drive ishushet eller issalget som forretning. For at sikre sig balanse, maa 2 øre pr. kg. is fremdeles bibeholdes som salgspris.“

„Av de i Vardø sparebank indestaaende midler skal i henhold til tidligere budgetter kr. 400 anvendes til indenlands fiskeeksport. Kr. 900 skal anvendes til undervisning i motorlære. Restbeløpet ca. kr. 800 utgjør ishushets driftsfond og frit disponible penger.“

„I budgetaaret 1915—16 er kun optat posterne administration, navigations-skole og temperaturmaalingen; man forutsætter at motorskole og ishushets drift vil lægge adskillig beslag paa administrationen.“

Utdrag av Vardø fiskeriforenings regnskap for aaret 1913—14.

Indtægt:

1. Beholdning fra forrige aar:

a) I Vardø sparebank	kr.	1510.82	
b) Kassebeholdning	”	27.79	kr. 1538.61

2. Statsbidrag	kr.	920.00	
3. Distriktsbidrag:			
a) Av Vardø kommune	kr.	150.00	
b) Av Vardø ølsamlag	„	300.00	450.00
4. Medlemskontingent for aaret	„		45.00
5. Kontingent for „Norsk Fiskeritidende“	„		19.00
6. Ishuset:			
Indkommet ved salg av is og leie av iskvern	„		405.17
7. Indvundne renter	„		53.29
	kr.		<u>3431.07</u>

Utgift:

1. Administration:			
Lønninger: Sekretæren	kr.	150.00	
— Kassereren	„	100.00	
Revisionen for 1912—13	„	25.00	
Utringning og avertissementer	„	12.00	
Diverse papir og skrivesaker	„	37.05	kr. 324.05
2. Abonnenter:			
a) Paa „Fiskeritidende“	kr.	20.00	
b) — „Fiskets Gang“	„	2.50	„ 22.50
3. Navigationsskolen:			
a) Lærerens løn	kr.	375.00	
b) Hus, lys og brænde	„	150.00	
c) Vakttjeneste	„	15.00	
d) Assuranse av inventar	„	2.05	„ 542.05
4. Ishuset:			
a) Skjæring og indstuvning av is	kr.	262.00	
b) Kjøring	„	41.00	
c) Skatter til kommunen	„	27.80	
d) Avgift til kommunen for is	„	45.00	
e) Brandkontingent	„	12.32	
f) Diverse	„	35.60	„ 423.72
5. Beholdning:			
I Vardø sparebank	kr.	2097.66	
Kassabeholdning	„	21.09	„ 2118.75
	kr.		<u>3431.07</u>

Nordlands fiskeriselskap.

Direktionen for Nordlands fiskeriselskap tillater sig herved for generalforsamlingen at avgi beretning om selskapets virksomhet i tiden 15 juni 1913 til 15 juni 1914.

Paa generalforsamlingen den 19 juni 1913 fremlagdes aarsberetning for foregaaende aar med regnskap i revidert stand.

Videre fremlagdes saadant forslag til budget for 1914—1915:

1. Til museet	kr. 2 000.00
2. - ishuse og foranstaltninger vedkommende isning og frysning av fisk	„ 3 000.00
3. Til arbeide for klipfiskens forbedring og for en bedre behandling av rognen	„ 2 000.00
4. Til ophjælp av dagligfisket	„ 1 500.00
5. - fiskerskole med undervisning i navigation, motorlære og fiskens behandling og tilvirkning	„ 3 000.00
6. Til kredsformandsmøte	„ 800.00
7. Til administration:	
a. Lokale	kr. 500.00
b. Lønninger	„ 800.00
c. Trykninger m. m.	„ 400.00
	„ 1 700.00

Tilsammen kr. 14 000.00

Budgetforslaget i sin helhet vedtokes enstemmig.

Valg av direktionsmedlemmer.

De uttrædende overrettsasskfører Ragnar Schjølberg og medicinalkasserer Ole Løkke gjenvalgtes med aklamation.

Som suppleanter gjenvalgtes likeledes med aklamation kjøbmand J. Vogt Svendsen, havnefoged Jac. L. Johansen og kjøbmand H. Reitan.

Valg av revisorer. Som revisorer gjenvalgtes bankkasserer Einar Dyvik og kontorist Erik Kvam med kontorist Th. Losnedahl som suppleant.

Forsøksfiske efter storsild utenfor Nordlands kyst.

Formandsmøtet foreslog for generalforsamlingen at ansøke statsmyndighetene om bidrag til saadant forsøksfiske. Besluttet blev, at andra Staten om et bidrag stort kr. 8000 og at andra Nordlands amtsting om et bidrag stort kr. 2000 i dette øiemed.

Sløifning av told paa fiskeredskaper.

Denne sak besluttetes utsat til en senere generalforsamling efter at være videre forberedt av direktionen og foreningernes uttalelser var indhentet.

Kjøp og salg av sløiet fisk etter vegt.

Denne sak besluttetes ikke behandlet paa grund av den netop utfærdigede lovbestemmelse i samme anledning.

Herredsstyrernes bidrag til selskapet.

Der fremholdtes ønskeligheten av at bevæge herredsstyrerne til at yde større bidrag til selskapet. I den anledning burde utarbeides en fyldig utredning av selskapets virksomhet gjennom et længere tidsrum f. eks. 10 aar.

Agnskjælspørsmålet

besluttetes omsendt foreningerne til uttalelse for videre behandling.

Direktionsmøter.

I aarets løp har der været avholdt 12 direktionsmøter. I første møte blev herr overrettsakfører Ragnar Schjølberg gjenvalgt til formand og herr redaktør Oscar Thue til viceformand.

Forsøksfiske efter storsild.

Nordlands amtsting blev umiddelbart efter generalforsamlingens avholdelse oversendt andragende om bidrag til saadant forsøksfiske, og bevilget amtstinget straks kr. 2000 paa betingelse av, at Staten bevilget kr. 8000. Andragendet til statsmyndighetene blev ikke indvilget under foregivende av, at saken kom forsent ind. Av denne grund kom ikke det paatænkte forsøksfiske istand sidste høst. I høstens løp forespurte Fiskeridirektøren, om man vilde anse sig tjent med, at „Michael Sars“ utførte saadant fiskeforsøk høsten 1914. Hertil fremholdt direktionen som sin absolute formening, at saadant forsøksfiske heldigst vilde kunne utføres med 3 à 4 forskjellige fiskedampere, idet man fandt, at kun et fartøi var altfor litet paa den lange kyststrækning.

Paa sit budgetforslag optok Fiskeridirektøren under „titel 10 fiskeforsøk“ saadant forslag: „Fiskeforsøk efter storsild utfor Nordlands kyst fra Helgelandsværerne til Andenes kr. 11 000.“ Dette forslag vedtokes enstemmig av Fiskeriraadet under forutsætning av, at forsøket utføres av „Michael Sars“ i tiden fra midten av oktober til jul. Departementet opførte i sit forslag kr. 7000 som statsbidrag under forutsætning av, at Nordlands amtstings bevilgning kr. 2000, samt at et i 1913 innsamlet beløp kr. 1500 stilles til disposition for forsøket. Man haaper derfor, at dette forsøk iaar blir utført, efter at „Michael Sars“ har avsluttet sine undersøkelser efter fetsild.

Paa grund av rygter om storsildsyner i Vestfjorden og ut for Skomvær besluttet direktionen at bistaa 2 motorkuttere med den nødvendige petroleum, saafremt de vilde drive efter storsild. Farkosterne var klare til utreise, men hindredes av storm og ruskeveir. Senere trak folkene sig tilbake, hvorfor forsøket ikke blev utført.

Ut for Andenes fra 4 til 8 mil av land drev en motorbaat i september i 3 nætter. Fangsten blev 12, 10, og ingen stykker sild, veritabel storsild.

Aalesunds rederiforening ansøkte Fiskeridirektøren om at erholde kr. 3000, der haddes tilgode av forrige aars bevilgning til fiskeforsøk, for forsøksfiske efter storsild paa strækningen Søndmør til Trænen. Paa Fiskeridirektørens henvendelse i sakens anledning uttalte direktionen: Man har intet imot anvendelsen av de 3000 kroner som foreslaat av Aalesunds rederiforening, saafremt forsøkene kunde utstrækkes til Myken og under forutsætning av, at forsøk mellem Træna og Myken kunde foregaa tidligst fra medio oktober.

Samarbeide mellem fiskeridirektionen og fyrvæsenet.

Efter at denne sak var omsendt til fiskeriforeningerne, indsendtes disses uttalelser til Fiskeriraadets møte. De fleste foreninger paapekte nødvendigheten av bedre fyrbelysning, dels nye fyr og fyrlygter, dels forandring av tidligere anbragte lygter. Ifølge den netop vedtagne bevilgning til fyrbudgettet sees følgende beløp bevilget til Nordlands amt:

Til fyranlæg paa Rotvær, Lødingen	kr. 22 000.00
- utbedring av Henningsvær fyr	” 5 700.00
- fyrlampe paa Haaholmen, Vigten	” 3 500.00
- — Sandvikholmen, Bindalen	” 2 500.00
- — Haabranden, Fliskjær, Vega	” 2 800.00
- — Stokskjær, Skibaasvær	” 3 500.00
- — Rønnesset, Sanna i Trænen	” 2 500.00
- — Maarnesskagen, søndre side av Salten ..	” 2 000.00
- — Hunholmen	” 2 200.00
- — Hindøen	” 2 700.00
- forandring av Nærø Sund fyr (en klipsektor)	” 1 000.00

Zonetariffen.

Denne sak omsendtes ogsaa foreningerne til uttalelse. Svarene over- sendtes gjennom hr. amtmanden i Nordland til departementet. De fleste foreninger anbefalte zonetariffen forandret slik, at man fik igjen den tidligere anledning til kjøp av tur- og returbilletter til de gamle takster.

Fiskerskoler.

Foreningen blev avæsket uttalelse, om et eller to kurser burde afholdes pr. aar, om kursernes varighet, den heldigste tid for disses afholdelse, samt i hvilke fag man helst ønsket undervisning.

Efter mottagelsen av foreningernes svar utarbeidet direktionen et detaljert budgetforslag stort kr. 4000 til utgifter for 2 kurser hver paa 2 maaneder. Kurserne bør avholdes om høsten paa 2 forskjellige steder inden Nordlands amt. Undervisningen bør omfatte navigation, motorlære og praktisk tilvirkning av fisk og fiskeprodukter.

Generalforsamlingen vedtok dette som post 5 i budgetforslaget med kr. 3000, og under forutsætning av, at fiskeridirektionen kunde yde gratis lærer for navigationsundervisningen, der i det detaljerte budgetforslag opførtes med 4 maaneder à kr. 250 tils. kr. 1000, vilde jo de omsøkte kr. 3000 strække til.

Under „titel 9 undervisning for fiskere“ foreslog Fiskeridirektøren til fiskerskole i Bodø kr. 3000, der senere efter Fiskeriraadets behandling av saken forhøiedes til kr. 4000. Departementet indstillet paa et beløp av kr. 2500 til departementets disposition som bidrag til en fiskerskole i Bodø efter en av departementet godkjendt plan. Undervisning i navigation og motorlære, idet undervisning i praktisk tilvirkning vil bli ordnet ved vandrelærere og maa kunne utgaa av planen. Saavidt direktionen bekjent er departementets forslag godkjendt av Stortinget, endskjønt man ingen direkte meddelelse herom endnu har mottat. Efter al sandsynlighet vil denne sak skaffe direktionen adskillig arbeide utover høsten.

Vandrelærervirksomheten.

Bastholm Hansen har været i virksomhet paa Helgeland i juli og august i indeværende budgettermin. Men paa grund av budgetmæssige hensyn har direktionen iaar ikke set sig istand til at engagere nogen lærer i rusefiske og hummerfiske, endskjønt man er fuldt opmerksom paa den store nytte av en saadan virksomhet. Fra de tidligere besøkte steder klager de fleste over, at vandrelærerens besøk har været altfor kortvarig. En rapport fra herr Bastholm Hansens sidste virksomhet er indtat senere i beretningen.

Vandrelærervirksomheten for klipfiskens forbedring og bedre behandling av rognen vil herefter sortere direkte under Fiskeridirektionen, og da midlerne iaar var knappe, undlot direktionen at engagere vandrelærer denne sæsong.

Ishusene.

Foruten de i 1912—13 bevilgede bidrag til ishuse (Myken kr. 800, Flatøy kr. 800, Sundøy kr. 700) er der iaar bevilget kr. 200 som tillægsbevilgning til Mykens ishuse.

Moskenæs fiskeriforening er bevilget kr. 800 + 200, tils. kr. 1000 til ishuse for foreningen. Dette er imidlertid endnu ikke opført, da foreningen trænger et større beløb.

Vega fiskeriforening er bevilget kr. 167.20 til reparation av ishuset i Hysvær, da dette var mindre godt opført fra først av. Huset er nu i god stand.

Ishuset i Bodø er reparert til en kostende av kr. 210, da dette nu var i en saa daarlig forfatning, at man ikke turde indlægge is, før reparationen var utført. Iaar er huset fyldt med prima staalis, og har man allerede hat flere forespørslser om iskjøp, da der iaar i flere fiskevær er mangel paa is.

Selskapet har nu 22 ishuse paa forskjellige steder i distriktet, nemlig :

1.	Vevelstad	ishuse opført i 1894
2.	Træna	do. „ - 1895
3.	Lurøy	do. „ - 1895
4.	Vegå	do. „ - 1895 i Bremstein
5.	Røst	do. „ - 1900
		flyttet til Mæland - 1911
6.	Lovunden	ishuse opført - 1900
7.	Bindalen	do. „ - 1900
8.	Værøy	do. „ - 1904
9.	Selvær	do. „ - 1905
10.	Andenæs	do. „ - 1905
11.	Gildeskaal	do. „ - 1907
12.	Sanra	do. „ - 1909
13.	Syd-Næsøy	do. „ - 1909
14.	Vega	do. „ - 1909 paa Hysvær
15.	Lamøysund	do. „ - 1910
16.	Sommerøy	do. „ - 1910
17.	Hellevær	do. „ - 1911
18.	Øksnæs	do. „ - 1912
19.	Myken	do. „ - 1913
20.	Flatøy	do. „ - 1913
21.	Sundøy	do. „ - 1913
22.	Ishuset i Bodø	opførtes i 1902, efter at man tidligere (siden 1891) hadde hat et litet frysehus.

Forbud mot fangst av ublandet sildyngel.

Saltens handelsforening oversendte til selskapet til uttalelse saadant forslag til lov:

„Ved lov vedtages forbud mot fangst av ublandet sildyngel og at saadan fangst kun bør tillates, naar yngelen er blandet med et passende kvantum sild tjenlig som almindelig handelsvare, dog bør forbudet ikke gjælde fangst til agn.“

Direktionen besluttet enstemmig at uttale sin tilslutning til et forbud mot fangst av ublandet sildyngel. Da saken behandledes av samflige herredsstyrrer, fandt man det ikke paakrævet at omsende den til fiskeriforeningerne.

Hurtigruternes forlængelse til Stavanger.

I direktionsmøte den 19 januar d. a. besluttet man enstemmig at uttale sig til fordel for hurtigruternes forlængelse til Stavanger med anløp av Hugesund.

Nordlands amts jernbanekomité

har ved formanden herr overrettsakfører R. M. B. Schjølberg anmodet om fiskeriselskapets støtte for fremme av Nordlandsbanen. Denne sak vil bli forelagt generalforsamlingen til uttalelse.

Fiskeritstillingen i Bodø 1916.

Nordlands amts landhusholdningsselskaps, Nordlands husfidsforenings og Nordlands fiskeriselskaps direktionsmedlemmer har avholdt et fellesmøte, hvor utstillingen blev drøftet. Man blir antagelig enig om en fellesoptræden, og et konstituerende møte til ordning av utstillingen vil bli avholdt i indeværende sommer.

I aarets løp er et av selskapets ældste medlemmer herr konsul J. C. Koch avgaat ved døden. Paa selskapets vegne nedla redaktør Thue en krans paa den avdødes baare, med tak for hans lange og interesserte arbeide i fiskeriselskapet. Herr Koch har været medlem av direktionen i 31 aar.

Statsbidraget for terminen utgjorde kr. 4500.00

Distriktsbidrag er bevilget av:

Ankenæs herredsstyre	med kr.	20.00	
Bodin —	” ”	25.00	
Borge —	” ”	20.00	
Dverberg —	” ”	25.00	
Flakstad —	” ”	20.00	
Hadsel —	” ”	25.00	
Lurøy —	” ”	10.00	
Leiranger —	” ”	10.00	
Lødingen —	” ”	25.00	
Sortland —	” ”	25.00	
Steigen —	” ”	10.00	
Sørfolden —	” ”	10.00	
Tjøtta —	” ”	25.00	
Øksnes —	” ”	25.00	
Nordlands amtskommune	” ”	700.00	
Narvik kommune	” ”	200.00	
Bodø —	” ”	100.00	
Bodø sparebank	” ”	300.00	
Bodø brændevinssamlag	” ”	800.00	
			” 2375.00
			<u>kr. 6875.00</u>

Museet.

Samlingerne er desværre ikke øket meget i aarets løp. Fra hr. Yttervik, Stamsund har man mottat en stor marulk. Fra hr. B. M. Jonassen, Nordfold, en knur. Fra hr. Sofus Sverdrup, Reine, endel fiskeredskaper, der benyttes under jubilæumsutstillingen i Kristiania. Til denne utstilling er der av amtskomiteen og hr. fiskeriinspektør Johnsen anskaffet endel dels gamle og dels nye gjenstande, som man har godt haap om at faa overdradd til museet efter utstillingens slut.

Besøket av interesserte for samlingerne holder sig godt og har iaar utgjort ca. 2000. Flere av folkeskolens elever ledsaget av sine lærere er git anledning til besøk utenfor den regelmæssige tid.

Museumsbygningens tak og vægge er nu reparert i sin helhet. I kommende termin agter man at male huset utvendig.

Direktionen vil fremdeles være meget taknemmelig for at motta gjenstande til samlingerne og henstiller til medlemmerne at ha disse i erindring ved forefaldende leilighet, saaledes at ældre og nyere saker, som kunde tænkes at være av interesse, i tilfælde kommer samlingerne tilgode.

**Regnskap for Nordlands fiskeriselskap for budgetaaret I juli 1913
til 30 juni 1914.**

Indtægt.

1. Beholdning fra f. a.:			
a. Paa folio i Nordlands privatbank	kr. 929.02		
b. I kassa	„ 45.08		
c. Restancer	„ 510.70		
		kr.	1 484.81
2. Statsbidrag		„	4 500.00
3. Distriktsbidrag:			
a. Herrederne	kr. 275.00		
b. Bodø kommune	„ 100.00		
c. Narvik kommune	„ 200.00		
d. Nordlands amts kommune	„ 500.00		
e. Bodø sparebank	„ 300.00		
f. Bodø brændevinssamlag	„ 800.00		
		„	2 175.00
4. Medlemskontingent		„	54.00
5. Indbetalt a/c Norsk Fiskeritidende		„	21.00
6. Ishuse — solgt is		„	2.18
7. Indvundne renter		„	8.77
8. Laant av museets kasse		„	250.00
		kr.	<u>8 495.76</u>

Utgift:

1. Administration:			
a. Lønninger	kr. 715.00		
b. Trykning og avertering	„ 114.30		
c. Porto og telegrammer	„ 135.89		
d. Telefonavgift og kontorrekvisiter	„ 78.75		
		kr.	1 043.94
2. Kredsformandsmøte		„	450.45
3. Norsk Fiskeritidende		„	78.00
4. Bidrag overført museet:			
a. Selskapets	kr. 1000.00		
b. Sparebankens og samlagets	„ 1100.00		
		„	2 100.00
5. Ishuse		„	3 482.68
6. Ophjælp av hjemmefisket og klipfisktilvirkningen		„	877.36
7. Beholdning:			
Paa folio	kr. 37.80		
Restancer	„ 418.00		
I kassa	„ 7.53		
		„	463.33
		kr.	<u>8 495.76</u>

**Regnskap for Bodø fiskerimuseum for budgetaaret 1 juli 1913 til
30 juni 1914.**

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.:			
Paa folio i Nordlands privatbank.....	kr.	959.70	
I kassa.....	..	85.99	kr. 1 045.56
2. Overført fra fiskeriselskapet:			
Selskapets bidrag.....	kr.	1 000.00	
Samlagets og sparebankens.....	..	1 100.00	.. 2 100.00
3. Nordlands amtskommunes bidrag.....	..	200.00	
4. Indbetalt leie.....	..	800.00	
5. Indbetalt vagtmestergodtgjørelse.....	..	250.00	
6. Refundert eiendomsskat.....	..	29.00	
			<u>kr. 4 424.56</u>

Utgift:

1. Bygningen:			
a. Renter.....	kr.	344.76	
b. Skatter & avgifter.....	..	147.91	
c. Reparationer.....	..	2 175.63	kr. 2 668.30
2. Vagtmesteren:			
a. Løn.....	kr.	450.00	
b. Kul, ved og lys.....	..	516.42	.. 966.42
3. Samlingerne.....	..	502.02	
4. Beholdning:			
Paa folio.....	kr.	5.95	
Laant selskapet.....	..	250.00	
I kassa.....	..	31.87	.. 287.82
			<u>kr. 4 424.56</u>

Rapport for Bastholm Hansens virksomhet i 1913.

Jeg reiste hjemmefra (Kristiansund) den 15 mai og ankom til Gildeskaal fiskeriforening den 20de efter at ha besøkt Bodø for konferanse med direktionen. Opholdt mig i Gildeskaal fra 20 mai til 2 juni. Endskjønt bundforholdene paa de av mig besøkte steder skulde være meget heldige for fangst med ruserne, var her dog praktisk talt frit for fisk denne tid. Under mit ophold her fik jeg saaledes kun 1 — en — torsk.

Fangsten bestod hovedsagelig av flyndre og stenbit. Hummer saaes ikke og er stedet neppe skikket for denne.

Underveis til Træna samtalte jeg med endel fiskere og andre interesserte paa kaien i Kvarøy den 4 juni og underviste i bruken av mine forskjellige medbragte fiskeredskaper.

Opholdt mig i Træna fra 5 juni til 24 juni. I denne tid var jeg i 14 dage av storm hindret fra at komme paa sjøen. Arbeidet den øvrige tid ogsaa delvis vanskeliggjort av styggeveir. I de 4 sjøveirdage jeg hadde blev fangsten 8 hummer, adskillig torsk og flyndre, idet ruserne stod ute i styggeveiret.

Fra 26 juni til 2 juli i Selvær. Paa ruserne fiskedes her ganske bra med torsk og flyndre. Bundforholdene er her meget heldige for ruserne. Flyndre og kveitefangst burde her gi en god inntægt.

5 juli til 19 juli fornyet ophold i Træna og hadde jeg denne gang 12 sjøveirdage, hvorav kun 3 med delvis stormhindring. Fangsten blev denne gang 55 stykker hummer, hvorav 19 stykker en enkelt nat. Adskillig torsk, hyse og flyndre fangedes paa ruserne.

Paa vei fra Træna til Næsø og Myken opholdt jeg mig i Torvær i 2 døgn og fanget her 4 stykker hummer. Forholdene ansees vel skikket for fiske med ruser, hummerfiske og absolut et heldig sted for fangst av aal.

I Dørvær opholdt jeg mig 3 dager 23 juli til 26 juli. Fanget her 18 hummer, hvorav 12 stykker en nat. Godt felt for ruser og mange steder hvor aal maa kunne fanges. Indbyggerne ivrige for at danne fiskerforening.

Ved Næsø og Svinvær 28 juli til 3 august fik jeg ikke anledning til at benytte noget slags redskap, men forholdene her er absolut gode for hummer og aal samt for fangst med torskeruser.

Myken 3 august til 12 august. Storm og urolig hav hver dag, kun en nat nogenlunde rolig. Fanget 2 hummer og en hel del krabbe. Befolkningen har fra gamle dage været vidende om hummerens tilstedeværelse, uten at ha drevet nogen fangst, da fisket og omsætningsforholdene ukjendte. Myken maa ogsaa være et heldig sted for bruk av ruser for torsken.

Lovunden 14 august til 20 august. Gode betingelser for hummerfangst og fiske med ruserne, antagelig ogsaa landskap for aal. Jeg fanget 14 hummer, men var denne tilstede i massevis enkelte steder. En nat fanget jeg ogsaa 11 ræker, uten at jeg dog kan uttale mig om disse er tilstede i større mængder, da jeg ingen fangstredskaper hadde med for dette fiske. Ræker findes ogsaa paa flere andre av de besøkte steder.

Paa hjemturen til Bodø stanset jeg i Sundøy og holdt her en konferanse med foreningens medlemmer.

Resultatet av mine forsøk synes kanskje noksaa smaa, men nogen stor fangst kan det ikke bli, idet jeg stadig skal skifte plads for at avsøke videst mulige terræng. Jeg benytter jo ikke samme fangstfelt i 2 nætter. Det kan derfor godt hende, at jeg en nat fisker godt og kunde gjøre det endnu bedre den næste, saafremt samme sted kunde brukes, men isteden herfor træffer jeg kanskje paa et helt øde felt. Saafremt indbyggerne paa de forskjellige steder nu for alvor vilde opta hummerfisket, føler jeg mig sikker paa, at mange vilde skaffe sig en pen fortjeneste for sommeren. Interessen for forsøksfisket forekommer mig at være tilstede paa samtlige de besøkte steder, da jeg stadig har hat fra 2—5 mand med, saasnt jeg har været ute. For at kunne drive aalefangsten med noget utbytte burde sensommeren benyttes. Efter mit skjøn er aal tilstede i rikelige mængder paa mange av de av mig besøkte steder.

Paa de forskjellige steder har jeg benyttet anledningen til samtale med fiskerne og gjort mit bedste for at undervise i de forskjellige fangstmaater og med de forskjellige redskaper f. eks. flyndre- og kveitefiske med harpun, bruken av sluk for torskefiske, ægning med krabbe, bruken av torskeruserne og de forskjellige slags teiner for hummer og aal m. m.

p. t. Bodø august 1913.

Namdalens fiskeriselskap.

Bestyrelsen har herved den ære at avgi følgende beretning om selskapets virksomhet i tiden fra 1 juli 1912—30 juni 1913.

Ved selskapets ordinære generalforsamling den 28 oktober 1912 skulde i henhold til lovenes § 3 uttræ av bestyrelsen d'herrer kjøbmand J. Berg, kjøbmand Hartv. G. Bondø, kjøbmand Petter Fjær og skipper Sigv. S. Fossaa.

Samtlige uttrædende gjenvalgtes.

Til varamænd for bestyrelsen gjenvalgtes d'herrer lensmand S. B. Steen og kjøbmand P. Jentoft samt Kornelius Severeide (ny).

De avtrædende revisorer d'herrer fuldm. T. Svendsgaard og kjøbmand P. Jentoft gjenvalgtes.

Ved senere indsendte skriftlige stemmer fra bestyrelsesmedlemmerne gjenvalgtes hr. kapt. Jul. Aune til formand og hr. kjøbmand Petter Fjær til viceformand.

Selskapet har i budgetterminen befattet sig mest med forsøksfiskerier. Det første av disse gjaldt

Storsildfiske.

I bestyrelsesmøte den 12 januar d. a. fattedes beslutning om at bevilge et bidrag paa kr. 500 til forsøksfiske efter storsild paa strækningen Halten—Viktenørne, nærmest med sigte paa at kunne skaffe fiskerne ferskt, godt agn under skreifisket. Der blev gjennom avertisement opfordret til anbud paa dette fiske. A/s Namdalens havfiskeselskaps anbud blev antat, hvorefter dette med sit dampskib „Falken“ foretok 5 forsøk, hvorom følgende, av den avgivne beretning, hitsættes:

Til Namdalens Fiskeriselskap, Namsos.

Vi tillater os herved at avgi følgende indberetning angaaende det av os med vort dampskib „Falken“ og med bidrag av det ærede selskap iverksatte prøvefiske efter storsild paa strækningen Halten—Viktenørne.

„Falken“ avgik fra Namsos den 23 februar og ankom, efter i Kolvereid at ha tat ombord nødvendig garnbruk, til Sørgjæslingerne den 24 s. m. Paa grund av storm og tildels snetykke blev „Falken“ liggende inde til den 1 mars. Veiret var denne dag nogenlunde bra og „Falken“ avgik da fra Gjæslingerne til „Nylandsskjæret“ ca. 2 mil sydvest for Sørgjæslingerne. Tegn til sild formerkedes ikke. Ved „Nylandsskjæret“ ændredes kursen til NV; denne kurs blev holdt i 2 timer. Da sild fremdeles ikke formerkedes, ændredes paany kurs; man gik opunder Kya. Ca. 1 mil nord for Kya sattes kl. 5 em. garn, 36 stykker, med 16 favnes slag. Vinden var da frisk sydvest med nogen dønning; ved titiden øket vinden til storm av sydvest. Trækningen av garnene foregik fra kl. 11 aften til kl. 1 morgen. Fangsten kun 11 sild. Ankom til Bjørø i Flatanger kl. 3 morgen den 2 mars. Mens garnene stod, drev „Falken“ antagelig ca. 2½ mil nordøstlig retning.

Efterat stormende veir atter hadde været til hinder for ordentlige forsøk, avgik „Falken“ den 17 mars fra Bjørø til Halten og fortsatte til ca. 3 mil nordvest av dette vær, hvor garnene sattes kl. 7 aften. Veiret var spak sydvest med adskillig dønning og snetykke hele natten. Trækning av garnene paagik fra midnat til ca. kl. 4 morgen, fangsten 30 maal. Styret derpaa ost til syd, holdt denne kurs i 1 time, kom da op i brækninger, antagelig „Vestbraken“ syd for Nordørne i Vikten, dreiet derpaa rundt, styrte vest til nord til det lysnet, fik saa kjending av „Nylandsskjæret“ og „Breigrunden“, satte derpaa kurs for Sørgjæslingerne med ankomst dit den 18 mars kl. 9 fm. Strømhastigheten om natten anslaaes til ca. 5 mil.

Den 24 mars kl. 7 aften sattes garn 5 kvartmil nordost av Halten; frisk sydvest med sjø. Trækning paagik mellem kl. 2 og 4 morgen. Vinden øket til orkanagtig storm av sydvest med oprørt hav. Drev 4 à 5 mil i nordlig retning. Fangst 1½ maal.

Den 29 mars kl. 8 aften sattes garn i nord for Kya. Spak sydost og ganske smult. Trækningen paagik mellem 5 og 7 morgen. Fangst 25 maal. Strømmen satte om aftenen mot nord, skiftet ved midnat; da trækningen av garnene var endt, var „Falken“ ca. ½ mil nordvest av „Grundene“.

Den 31 mars sattes garn ca. 1 mil østnordost av Kya. Helt stille og smult. Maskinen maatte brukes hele natten for at holde garnlænken strukket. Fangst ca. 12 maal. Hermed avsluttedes forsøksfisket.

Alle fangster solgtes i Sørgjæslingerne til agnsild for en pris av hovedsagelig kr. 10 pr. kasse à 70 liter. Den samlede salgssum utgjorde kr. 1390.

Uagtet forsøksfisket i meget stor utstrækning hindredes ved det stormende veir, som var fremherskende i den største del av tiden, tør det dog være berettiget at fastslaa som resultat av samme, at der antagelig forekommer storsild i saadan mængde ogsaa paa strækningen Halten—Viktenørerne, at et lønnende fiske kan finde sted paa dette strøk. Denne antagelse støttes ogsaa av, hvad der er os berettet om et begyndende drivgarnsfiske, som sidste vinter fra Valdarsund av sattes igang nord og vest av Halten. Saavidt vites hadde drivgarnsskøiter paa nævnte felt fangster op til 80—90 maal.

En absolut nødvendig betingelse for igangsættelse av drivgarnsfiske paa strøket Halten—Vikten er dog, at den paa strækningen forefindendes fyrbelysning i væsentlig grad forbedres. Vi skal bringe i erindring, at den egentlige sæsong for fangst av storsild falder i den mørkeste og mest stormfulde aarstid. Det er klart, at et rationelt fangstarbeide helt utelukkes, medmindre vedkommende kyststræknings fyrbelysning er indrettet ogsaa paa at tilfredsstillende krav, som knytter sig til drivgarnsfisket.

Skal storsildfisket kunne drives paa strækningen Halten—Viktenørerne, er det efter vor opfatning en absolut nødvendighet, at Kya utstyres med fyr; antagelig utkræves et fyr av anden orden. Vi skal fæste oppmerksomheten ved, at Halten og Nordørerne fyre ikke lyser sammen; det mørke mellemrum mellem disse fyrers lysvidder er betydelig, 10—12 kvartmil, ved usigtbart veir endnu større. I dette mørke mellemrum ligger Kya, midt i eller ialfald like indpaa det strøk, hvor drivgarnsfisket maa foregaa. Med den sterke strøm, som praktisk talt altid forefindes paa strækningen Halten—Vikten vil Kya i den mørke og stormfulde aarstid alltid ligge der som en stadig fare for drivgarnsfiskeren. Mot denne fare kan han effektivt beskyttes kun ved et tilstrækkelig kraftig fyr paa

Kya. Ved hensigtsmæssig skjærming vil et saadant fyr yde nødvendig retledning til at gaa klar av ikke blot selve Kya men ogsaa faldene nord for Kya: „Sveskallen“, „Østvikklakken“ og „Skillingen“, der alle ligger i drivgernsfeltet. Endelig vil et fyr paa Kya kunne skjærme klar av Viktenodden nordover og Melgrundfaldet og omliggende fald sydover.

Det er maaske sandsynlig, at det bedste felt for drivgarnsfiske efter storsild paa heromhandlede strækning er at finde nordvest av Halten og noksaa langt ut. Ogsaa hensynet hertil vil tilsi, at et fyr paa Kya maa være kraftig.

Vi har udelukkende hat for øie nødvendigheten av at tilfredsstille de krav, som fiskeriinteresser stiller. Vi finder imidlertid føie til sluttelig at fremholde, at et fyr paa Kya vil være av meget stor interesse ogsaa for den almindelige trafik, saavel for den egentlige kystfart som maaske særlig for den stadig økende malmtrafik. Vi minder om dampbaaten „Peruvia“ av Stettin's undergang under stormen i begyndelsen av sidstleden mars maaned. Efter hvad der med rimelighet kan sluttes ut fra, hvor de inddrevne vrakstumper er fundet, tør det betegnes som ganske overveiende sandsynlig, at grundstøtning paa selve Kya eller paa nogen av de før nævnte fald: „Sveskallen“, „Østvikklakken“ eller „Skillingen“ er aarsaken til dette sørgelige forlis.

Under henvisning til hvad vi foran har uttalt, maa vi henstille til det ærede fiskeriselskap at indgaa med en forestilling til myndighetene om anlæg av et tilstrækkelig kraftig fyr paa Kya.

Namsos, 23 april 1913.

Aktieselskapet Namdalens Havfiskeselskap
Einar Hustad.

Rækefisket.

Til dette forsøksfiske hadde selskapet fra før bevilget et bidrag av kr. 500; men ved forhandlinger med forskjellige rækefiskere viste det sig at der ikke var billigere anbud at faa end kr. 1000.

Man besluttet da at anta en kyndig rækefisker til at lede fisket og anskaffe for selskapets regning ræketrawl med tilbehør, og erhverve anbud paa motorbaat med maskinmand.

Til leder av forsøksfisket blev antat hr. Olav Reilstad fra Stavanger, der i flere aar hadde drevet denslags fiske paa Stavangerkanterne og var meget godt inde i bedriften. Man antok hr. fabriker L. H. Eidshaugs anbud paa motorbaat med indhalingspomp, der dreves av motoren.

Den 26 mai startedes forsøksfisket. Der blev i Namsosaviserne gjort bekjendt at der var adgang til for et par interesserte ad gangen at være

med og gjøre sig bekjendt med bedriften, men dette tilbud var der faa, som benyttet sig av.

Av den av lederen, hr. Olav Reilstad, førte dagbok, hitsættes følgende:

Mandag den 26 mai 1913 forsøksfiske i Nordnamsen. Avgik kl. 8 $\frac{1}{2}$ fm. fra Namsos og var paa feltet kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm. Da vi kun hadde 1 trawl ombord, maatte vi være forsiktig, at vi ikke rev den istykker. Vi laget da et taug og satte bak i skovlerne, hvor trawlen skulde ha staat og fæstet endel mindre stene paa tauget, for med dette først at undersøke om bunden var jevn, da dette var undersøkt, sattes trawlen; vi befandt os da mellem Løvø og Foslandskjær ved specialkartets 125 m. og drog i nord og nordvestlig retning i 1 time til vi var tvers av Lyngholmen, vi hev da op; fangsten var nogen uer, endel smaa flyndre og ca. 2 liter ræker, hvorav halvdelen var saa smaa, at den var ubrukelig. Derefter sattes ut igjen tvers av Lyngholmen og drog i nordvestlig retning til tvers av Saltkjelvik; men under ophivningen satte trawlen sig fast og winchen gik i uorden saa der blev ingen fangst.

Tirsdag den 27 fortsat fiske i Nordnamsen. Trawlen sattes ut mellem Holviknes og Galtenskjær litt sydvest for specialkartets 245 m. og trawlet midt efter sundet til tvers av Barø, efter 1 $\frac{1}{2}$ times træk og fik vel 1 liter ræker, hvorav halyparten var for smaa samt litt flyndre. Vi fortsatte derfra til Gyltenfjord, lot trawlen gaa ut litt nordenfor Olhammeren og drog midt efter fjorden i vel 1 $\frac{1}{2}$ time til vi var mellem specialkartets 160 m. og 192 m. Fangsten var ca. 4 liter brukbare ræker og endel for smaa, desuten en hel del hesttare i trawlen.

Onsdag den 28 mai fortsat fiske i Gyltenfjord. Trawlen sattes ut tvers av Laxhammeren og drog Nordfjorden henved 2 timer, vi var da mellem Gyltoddan og Galtnesset, da begyndte bunden at bli stenet og vi hev op. Fangsten bestod av 2 liter smaa ræker og endel flyndre. Derefter sattes kurs for Opløfjorden, men da vi maatte indom Lund og ekspedere fangsten til Namsos, blev ingen flere forsøk gjort den dag.

Torsdag den 29 mai forsøksfiske i Opløfjorden. Trawlen sattes mellem Harranesset og Buøen litt utenfor specialkartets 235 m. og trawlet indover med kurs paa Digernesodden til vi var mellem Odnesset og Kipholmen, da kom vi op i fjeldbund og hev op. Fangsten bestod av 4 stkr. uer og 3 stkr. ræker. Derefter sattes ut litt utenfor specialkartets 300 m. mellem Kipholmen og Digernesodden og drog i vel 1 time i retning mot Kobbhullet til vi var mellem specialkartets 240 m. og 80 m. Fangsten bestod i ca. 30 uer og $\frac{1}{2}$ liter ræker. Derefter sattes ut indfor Brandsø mellem denne og Krokø og drog indover til vi var ved specialkartets 100 m. ved Garsø. Fangsten var 25 uer og 1 $\frac{1}{2}$ liter ræker.

Fredag den 30 mai forsøk ved Kolvereidvaagen. Trawlen sattes ut

indfor Kolvereidvaagen ved specialkartets 100 m. og drog indover i retning Kvalbakskjæret i ca. 1 time og hev op i nærheten av skjæret, trawlen var fuld av hesttære, ingen fangst. Trawlen sattes tvers av Ørholm og drog et stykke ind over fjorden, saa satte trawlen sig fast, vi hev da op og fangsten var denne gang 4 stykker og 1 flyndre.

Lørdag den 31 mai forsøk i Indre Fjorden. Trawlen sattes ut tvers av Stokviken ved specialkartets 104 m. og drog indover i 1½ time til vi var indfor Hopen ved specialkartets 155 m. Fangst 2 ræker og endel hyse. Efterpaa sattes ut mellem Torgerhaug og Buviken og drog indover i 1½ time til vi var indfor Rokken ved specialkartets 80 m. Fangst 4 liter pene ræker og nogen hysere. Derefter sattes trawlen tvers av Selvaagen og drog indover fjorden i 1¼ time til vi var tvers av Krækling. Fangst 8 liter pene ræker. Derefter returnertes til Namsos.

Mandag 1 juni. Grundet reparation av winchen (nyt kilspor) blev man ikke færdig til avgang før kl. 1 em., gik da til Maanes paa tur til Eiterfjorden.

Tirsdag den 3 juni. Da vi om morgenen hadde lettet anker og var kommet i fuld fart, viste det sig at et kilspor i akslingen var gaat ut, vi maatte da seile i havn igjen og i løpet av dagen blev nyt kilspor arbeidet.

Onsdag den 4 juni. Storm og styggeveir, hvorfor landligge den dag.

Torsdag den 5 juni forsøk i Eiterfjorden. Trawlen sattes ut litt indfor specialkartets 275 m. mellem Kalvneset og Bjørnviksodden og drog indover mot Strømsneset, men efter 20 minutters hal satte trawlen sig fast, hvorfor vi maatte hive op. Fangsten var 0. Saa satte vi ut igjen omtrent ved specialkartets 220 m. og drog indover i ca. ¾ time, da kom vi op i stenet bund, men ved at hive litt ind lettet vi trawlen over og fortsatte ½ time til vi var indved specialkartets 120 m. ved Strømsnes. Fangsten var 2 liter smaa ræker, 10 uer og nogen flyndre. Derefter sattes ut mellem Baasneset og Svinviken og drog ret ut fjorden til vi kom tvers av Baafjordstranden, da blev det stenet bund. Vi forsøkte at lette trawlen over, men det blev stenet fremdeles, hvorfor vi hev op. Fangst 10 ræker og 2 uer.

Fredag den 6 juni forsøk i Eiterfjorden. Trawlen sattes tvers av store Oterholmen mellem specialkartets 220 m. og 125 m., drog ind fjorden i ca. 1¾ time til vi var tvers av Eiternestangen. Bunden var tildels meget stenet saa at vi engang maatte lette trawlen helt fra bunden, hvorefter vi fortsatte igjen. Fangsten blev ½ l. ræker, 1 torske, 1 uer. Da vi hadde passende tid igjen av dagen og folket paa Eidshaug og Maanes ønsket at Nordsalten blev undersøkt, gik vi ind og satte ut trawlen indfor Strømø ved specialkartets 120 m. og drog indover til

Kobstensviken. Utbyttet var en mængde hesttare med enkelte ræker i og trawlens pose istykker i bunden.

Lørdag den 7 juni. Avgik til Foldenfjord for at undersøke det stykke ved Kjeø, som ikke blev undersøkt første tur (fordi vi dengang maatte til Namsos for at reparere winchen og faa mere forsyning med petroleum), likesaa at forsøke længere ind gennem Foldenfjord, da det viste sig første gang at det blev bedre fangster jo længere indover vi kom.

Mandag den 9 juni forsøk ved Kjeø og Kvistenfjord. Mellem Kjeø og Skaga, litt vestenfor specialkartets 107 m. satte vi trawlen ut og drog indover fjorden i vel $\frac{1}{2}$ time til vi var mellem Skagastranden og vestpynten paa Buøen, vi kom da op i stenbund og trawlen satte sig fast. Ingen fangst. Derbaa sattes trawlen ut mellem Buø og Haugfles mellem specialkartets 87 m. og 85 m. og drog ca. $1\frac{1}{2}$ time ind fjorden til vi var ved Falkenestaren, vi hev da op og trawlen var aldeles fuld av hesttare. Da det endnu var tidlig paa dagen og jeg hadde beordret min post til Kolvereid om aftenen, var det for lang vei at gaa til Aarfor og tilbake igjen, hvorfor vi tok en avstikker ind i Kvisten. Trawlen sattes ut litt indfor Fuglø midt i fjorden og drog indover i ca. $\frac{3}{4}$ time og fik 5 l. pene ræker, 1 torsk og ca. 30 smaa flyndrer. Bunden var slet og fin rækebund (lere).

Tirsdag den 10 juni forsøk i Indre Foldenfjord. Vi satte trawlen tvers av Krækling og drog midt efter fjorden i 2 timer til vi var ved Aarfor; vi hev da op og fik ca. 14 liter fin-fine ræker og en hel del torsk og hyse; desuten fandtes i trawlen endel lere og alskens bunddyr. Den hadde gaat for dypt paagrund av svært bløt bund og gravet formeget ned i leren. Vi gjorde endel forandringer med trawlen for at faa den til at gaa lettere. Da vi nu ikke hadde specialkart som rak længere maatte vi benytte et rektangelkart; derfor er det ikke saa nøiagtig bestemt, de steder vi halte paa i Indre Folden. Vi satte ut igjen og fortsatte indover i ca. $1\frac{3}{4}$ time til vi var ved Skogholmen. Fangsten var ca. 8 liter fin-fine ræker og endel anden fisk.

Onsdag den 11 juni forsøk i Indre Foldenfjord. Vi satte ut trawlen indfor Skogholmen og drog indover fjorden mot Sjølstad i $1\frac{3}{4}$ time og fik ca. 6 liter pene ræker; bunden var jevn, fin rækebund. Derpaa fortsattes ind fjorden til vi var mellem Holand og Fesund; vi satte da trawlen og drog indover $1\frac{1}{2}$ time til vi var ved Heimsnes. Fangst ca. 16 liter smaafaldende ræker; bunden var fin, jevn rækebund.

Torsdag den 12 juni forsøk i Indre Foldenfjord. Trawlen sattes ut litt indenfor Løkhalm, vi drog da indover fjorden i 2 timer til vi var ved Grytbogen. Fangsten var ca. 10 liter smaafaldne ræker og endel hyse. Vi satte igjen ved Grytbogen og drog indover fjorden i to timer til vi var saa langt inde at fjorden begyndte at grundes straks utenfor

Kongsmo, vi hev da op. Fangsten var ca. 8 liter smaa ræker og litt torsk og hyse.

Fredag den 13 juni forsøk i Indre Foldenfjord. Ved Aarfor gjorde vi 3 forsøk, først forsøkte vi at dra til begge sider av fjorden for at undersøke om rækerne kunde staa i større mængder nærmere land end midt efter fjorden. Vi drog da til vi kom op paa stenet bund og maatte hive op, saa gjorde vi et forsøk midt efter fjorden. Fangstutbyttet var omtrent likt for de tre hals vedkommende, dog mest i det sidste. Fangsten den dag var ca. 14 liter fine ræker.

Lørdag den 14 juni. Avgik til Namsos. Paa grund av sterk motvind medgik dagen til turen.

Søndag den 15 juni henlaa i Namsos.

Mandag den 16 juni forsøksfiske i Sørnamsen. Vi satte trawlen mellem Ørenskaget og Broum, litt nord for specialkartets 339 m. og drog ret paa Kløvviken til vi var omtrent op til specialkartets 49 m., da hadde vi draget i vel $1\frac{1}{2}$ time. Fangsten blev 3 ræker, 2 smaa uer og endel smaa flyndre. Siden sattes trawlen tvers av Stabben og forsøkte da at dra indover mot Vik kirke, men da vi hadde dradd en stund, kom vi op i stenet bund og omsider satte trawlen sig fast, vi hev den løs engang, men den satte sig fast paany og vi maatte gaa baade agterover og forover for at faa den løs igjen. Da der var saa farlig bund og ingen fangst satte vi ikke ut mere der.

Tirsdag den 17 juni forsøk i Lyngenfjord. Vi satte ut trawlen litt indfor Skjerpøskjærene og mellem dem og Flatholmen og drog ret ind fjorden i ca. $1\frac{1}{2}$ time til vi var tvers av Melkbæknæsset, da satte trawlen sig fast, vi hadde da dradd over stenet grund en tid. Fangsten var ca. $\frac{1}{2}$ l. ræker og endel flyndre. Derefter satte vi ut igjen litt indenfor specialkartets 120 m. ut for Kjeø og drog ind fjorden til vi var ved specialkartets 75 m. indved Saltbuodden, vi hadde da dradd i vel $2\frac{1}{4}$ time, bunden var fin, jevn rækebund. Fangsten var ca. 2 l. pene ræker og endel flyndre.

Onsdag den 18 juni forsøk i Murstensfjorden, Flatanger. Vi satte trawlen ved Dalevik litt utfor specialkartets 230 m. og drog ret ind fjorden. Trawlen gik bra en stund, men saa begyndte bunden at bli stenet og omsider satte trawlen sig fast, vi lettet den da av bunden, men den hang fast med det samme igjen; vi var da indved Frisendal. Fangsten var $\frac{1}{2}$ liter smaa ræker. Saa satte vi ut igjen tvers av Fæøtaren ved specialkartets 117 m. og drog ind fjorden mot Sitter, men bunden blev snart saa stenet, at trawlen satte sig fast; vi hev den løs og trak den indover et stykke og lot den gaa til bunden igjen; men der var bare sten- og fjeldbund, saaat den hang fast, vi hev den op indved Sitterholmene. Fangsten var 10 ræker.

Torsdag 19 juni forsøk i Knottenfjord, Flatanger. Vi satte først ut mellom Barøgrund og Storkløvningen og drog i retning av Brønna; men da vi hadde dradd en tid, blev bunden stenet og trawlen satte sig fast, vi lettet den løs og forsøkte igjen, men da det fremdeles blev bare uslet stenet bund hev vi op. Ingen fangst. Derefter satte vi ut mellom Sitterholmene og Baardviken og drog til vi var midt paa Knottenfjorden mellom specialkartets 160 m. og 164 m. Vi hadde da dradd vel $\frac{1}{2}$ time, men ingen fangst. Derefter gik vi til nord Kvernøraasa, vi satte trawlen mellom Havsholmen og Lyngværet og drog igjennem raasa til vi var tvers over Bukboen paa sørsiden av denne; men ingen fangst her heller, hvorefter returnertes til Namsos. Da lederen av forsøksfisket maatte slutte og reise hjem avsluttedes dermed forsøksfisket. Rækerne blev solgt i Namsos til kr. 0.50 pr. kgr. Fangstutbyttet beløp sig til kr. 22.47 + fragt paa forsendelserne.

Seifisket.

Selskapet hadde fra før bevilget indtil kr. 1500 i bidrag til forsøksfiske efter sei med snurpenot. For at erhverve anbud fra folk, som var inde i dette fiske, averterte man i „Søndmørsposten“ og „Romsdals Tidende“ og fik derved endel anbud. Skipper Peder Gjærde fra Ulfstenvik blev antat og da han hadde en snurpenot, som var 180 favne lang og 22 favne dyp og en motorbaat paa 45 fots længde, med en fart opimot 7 mil, var jo dette en førsterangs forsøksfisker. Det var forbeholdt at 3 dygtige fiskere fra Namdalen skulde delta for at sætte sig ind i bedriften, samtidig hadde man for øie, at disse maatte være godt kjendte paa den strækning forsøksfisket skulde foregaa, saa at de kunde tjenestgjøre som kjendtmænd paa hver sin strækning. Forsøksfiskeren har avgit følgende beretning om dette fiske:

Til Namdalens Fiskeriselskap, Namsos.

Efter anmodning av selskapets formand, hr. kapt. Aune, om at indgi beretning om forsøksfisket efter storsei med snurpenot, skal jeg faa lov til at berette følgende:

Vi ankom til Rørvik den 7 juni og der laa vi til mandag den 9; da hadde vi faat ombord Marius Løvø og Ole Grunnan, vi gik da om kvelden den 9 direkte til Sørjæslingerne for at faa ombord den 3 mand, nemlig Edvind Holm. Der blev vi liggende tirsdag den 10 og onsdag den 11, veiret var klar luft med frisk kuling av nordost til om kvelden den 12, løiet det litt av. Vi gik da paa sjøen vest for Nylandskjæret og omkring der; men vi saa der ingen sei.

Vi blev da enige om at vi skulde gaa til nordsiden av Vikten og begyndte derfra. Den 13 gik vi altsaa fra Gjæslingerne og nord Lang-

sundet; kl. 10 samme dag passerte vi Ragnhildtaren; men ingen sei. Veiret var fremdeles daarlig med frisk bris av nord med snebyger. Vi gik da derfra og til Ramstadlandet; der blev vi liggende den 14, 15 og 16; fremdeles samme veir. Den 17 var veiret litt bedre med svak syd-vest bris, men noksaa tung dønning fra vest. Vi gik da paa sjøen og ut paa Finsvae, en grundraas, som ligger i nord fra Frelsøen; men ingen sei var at se. Vi gik da herfra og paa Taraskallen, en grund, som ligger $\frac{4}{5}$ mil i nord $\frac{1}{2}$ vest fra Kvalø; der var litt sei, men den var litet oppe, og strømmen var noksaa tung; jeg antar en $\frac{3}{4}$ mil i timen var strømhastigheten; retning ost. Vi kastet da der allikevel; men ingen fangst. Vi gik da ind til Kvaløen og der laa vi den 18; vinden var da frisk kuling av nordvest. Den 19 fremdeles landligge. Den 20 gik vi ut paa Taraskallen igjen, men da var der ingen sei. Vi gik da derfra og ut paa Galttaren, som ligger $1\frac{3}{4}$ mil i nord nordvest av Maaholmens fyr; veiret var fremdeles daarlig; en frisk kuling av nordost. Vi laa da der hele dagen til om kvelden kl. 10; men vi saa ingen sei. Vi kom ind til Kvaløen den 21 kl. 2 morgen; fremdeles frisk kuling av nordost. Vi laa da der til og med 24. Den 25 om morgenen var veiret noget bedre, vi var da bestemt paa at gaa vest for Nordøerne til en grund som kaldes Hilduren. Vi gik da gjennom Maaholmraasa og der var litt sei; vi kastet der. Fangst 340 stykker = 1000 kgr.; solgte den paa Bremøen til en pris à kr. 0.10 pr. kgr., hvilket er den hele fangst paa hele turen. Vi har nu ligget den hele tid fra 25 juni og til idag som er den 5 juli, men ikke en eneste dag har det været saapas veir at det kunde være tale om at gjøre nogen forretning med snurpenot, langt mindre til at se nogen sei. Saa for iaar er fiskeriet aldeles mislykket. Og det tror jeg er udelukkende veiret sin skyld. Hvis veiret hadde været nogenlunde rimelig, saa er det ingensomhelst tvil om, at her er gode terræng for snurpenot, og om vi ingen fangst har faat desværre, saaat turen for os blir aldeles mislykket og selvsagt for selskapet en stor skuffelse, saa har ialfald de 3 mænd som har været med os paa forsøksfisket faat lære sig bruken av snurpenot, og de er i alle henseender kjække og dygtige folk; dog som snurpenotmand vil jeg i særdeleshet anbefale Ole Grunnan som en særdeles dygtig mand. Derfor haaper jeg at de ikke nedlægger bedriften med dette ene mislykkede forsøk, men tar motig fat igjen til næste aar, hvilket jeg tror blir til deres eget gavn og fiskeriselskapet til ære for hvad det har gjort i denne sak.

p. t. Rørvik, den 7 juli 1913.

Peder J. Gjærde,
Ulfstein.

Gjensidig Assuranseforening

Selskapet har i længere tid ved en av dette nedsat komite med hr. kjømand J. Berg, Rørvik som formand arbeidet med at oprette en Namdalens gjensidige assuranseforening for fiskefarkoster. Med den fart utviklingen av fiskeribedriften i Ytre Namdalen har tat ved anskaffelser av kostbare baater og fartøier, der ogsaa for den største del er utstyrt med motorer, vil selvsagt være til stor betryggelse baade for fiskerne og for dem, som har støttet med kapital, at adgangen til at assurere for en rimelig præmie er let tilgjængelig.

Man er nu kommet saa langt, at man kan anse foretagendet som sikret ved at Nordre Trondhjems amtsting, Namsos bystyre og de fleste herredsstyrer og banker i Ytre Namdalen har vist foretagendet den store imøtekommenhet at de har stillet sig som garantister for et garantifond paa ca. kr. 15 000. Ved en saadan økonomisk støtte vil foreningen sikkerlig vinde den nødvendige tillid hos det assurerende publikum.

Lovene er innsendt til myndighetene og saasart kongelig approbation er opnaadd og tillidsmænd valgt kan foreningen træ i virksomhet.

Desinfektionssprøite.

Til utryddelse av klipfisksop i fiskeboder, saltboder, fartøirum etc. har selskapet anskaffet en desinfektionssprøite, der erholdes utlaant gratis ved henvendelse til selskapet.

Diverse.

En av Havnedirektøren utarbeidet plan om for offentlig regning at anlegge fiskekaier med fryserier i Svolvær og Rørvik har været forelagt selskapet til uttalelse og blev av dette et saadant anlæg i Rørvik anbefalt paa det indstændigste. Desuten har der været rettet mange henvendelser og forespørsler med anmodning om selskapets uttalelse, som er blit besvart. Flere andragender er indkommet, som selskapet desværre ikke har hat økonomisk evne til at imøtekomme.

Til alle som har ydet selskapet støtte i forløpne budgettermin frembærer styret herved sin forbindtligste tak.

Regnskapsekstrakt for budgetterminen 1 juli 1912—30 juni 1913.

Indtægt.

Kassabeholdning pr. $\frac{1}{7}$ 1912	kr.	146.33
Indestaaende i banker pr. $\frac{1}{7}$ 1912	„	386.14
Statsbidrag for 1909—10—11—12	„	1440.00
Amtsbidrag for 1912—13	„	100.00

Distriktsbidrag	kr.	340.00
Kontingent	„	306.00
Diverse salg	„	28.47
Indvundne renter til $\frac{1}{4}$	„	28.10
		<hr/>
	kr.	2775.04

Utgift.

Bidrag til forsøksfiske efter storsild	kr.	500.00
Forsøksfiske efter ræker	„	736.38
Bidrag til forsøksfiske efter sei med snurpenot	„	775.01
Porto og telegrammer	„	24.95
Annoncer og trykning	„	25.90
Kontorrekvisita	„	28.95
Organisationsutgifter til Gjensidige Assuranseforening	„	55.15
Kontingent for „Norsk Fiskeritidende“	„	80.00
Reiseutgifter	„	37.40
Anskaffelse av en desinfektionssprøite	„	28.75
Indestaaende i banker pr. $\frac{30}{6}$ 1913	„	354.24
Sekretærløn for 1912—13	„	100.00
Kassabeholdning	„	28.31
		<hr/>
	kr.	2775.04

Osen fiskeriforening.

Foreningen tæller 80 medlemmer med en kontingent av 50 øre pr. medlem, tilsammen kr. 40 utgjør foreningens indtægt da vi hittil intet statsbidrag har oppebaaret. Kontingenten medgaar til leie av lokale, skrivemateriel samt andre diverse utgifter som kan forekomme. Paa grund av de smaa indtægter har foreningen ikke kunnet se sig istand til at sætte igang noget arbeide der medførte utgifter; man har maattet innskranke sig til opplysningsarbeider og andre ting som man har kunnet faat utført uten nogen utgift, særlig har disse arbeider været lagt an paa at faa indført en ensartet og bedre behandling av vore fiskeprodukter. Foreningen har i den anledning faat utarbeidet en plan for tilvirkning av klipfisk og rogn, hvad rogn angaar har det lyktes os at komme langt paa vei i retning av forbedring og ogsaa hvad klipfisken angaar spores der en betydelig forbedring. Det manglet bare man skulde ved midler bli sat istand til at ha en mand disponibel til i enkelte tider inden sæsongen at reise rundt i distriktet og overse at de vedtagne regler for

behandling blev overholdte, hertil vil formentlig tiltrænges kr. 200 som ogsaa foreningen iaar vil tillate sig at føre paa sit budget til statsbidrag.

To andre sager foreningen har behandlet i sidste aar er toldspørsmålet paa fiskeredskaper. Foreningen formener at denne told paa fiskeredskaper er aldeles uretfærdig, man kan ikke indse at der kan være noget som kan tale for en opretholdelse av nævnte told. Den forholdsvis lille industri som denne skal beskytte har ikke saa stor værd for vort land, som under enhver omstændighed maa indføre raamateriel, at en saadan belastning paa fiskerne har sin berettigelse. Foreningen har om denne sak indsendt en forestilling til Finans- og Tolddepartementet.

Flere fyr- og kommunikationsspørsmaal har foreningen beskjæftiget sig med, da distriktet lider meget under mangelen herav, ikke et eneste fiskevær i Osen fiskeridistrikt har telefon, og hvilken hemske dette er for bedriften vil let skjønnes. Fyrspørsmålene har man derimot nu utsigt til at faa betydelig forbedring i, naar de projekterte anlæg blir færdigbygget.

Fosens fiskeriselskap.

Fra dette selskap er ingen beretning mottat.

Trondhjems fiskeriselskap.

(I utdrag).

Ved fiskeriselskapets ordinære generalforsamling den 26 mars 1913 skulde i henhold til lovenes § 5 uttræ av direktionen d'herrer konsul Ingvar Klingenberg og kjøbmand P. O. Jenssen.

Begge gjenvalgte.

Til suppleanter for direktionen valgtes ved særskilt valg 1ste suppleant: d'herrer kjøbmand J. E. Strøm, kjøbmand L. Borchgrevink Persen og kjøbmand C. Poulsen.

For de to sidstes valg avgjordes ordenen ved lodtrækning.

Den avtrædende revisor hr. agent Ludv. Willh. Strøm gjenvalgte.

Til decisorer gjenvalgte herr ingeniør Arthur Motzfeldt og herr kjøbmand A. Alness.

I et senere direksjonsmøte gjenvalgte til formand herr konsul Ingvar Klingenberg og til viceformand herr kjøbmand L. O. Hegstad.

For terminen har selskapet mottat i statsbidrag kr. 5000.

Trondhjems sparebank har med sin vanlige beredvillighet stillet til disposition benyttelsen av lokaler for samlinger, kontor og pakrum, bokført til kr. 2000 aarlig.

Trondhjems brændevinssamlag har for terminen bevilget kr. 800 til selskapets almindelige virksomhet.

Direktionen har under 20 juni 1913 innsendt andragende om statsbidrag for 1914.

I aaret er utbetalt præmier for 324 stk. fanget haakjærring.

I 1894 begyndte fiskeriselskapet at præmiere denne fangst i Trondhjemsfjorden, og er der nu ialt betalt præmie for 5504 stk. haakjærring.

Præmien pr. fanget eksemplar er 50 øre. Kroppene anvendes i regelen til gjødsel; der betales ofte ca. 30—50 øre pr. stk. Leveren brændes til tran, som væsentlig omsættes til hjemmebruk, navnlig til smørelse av lær og skind.

Om fangsten av agnskjæl som finder sted i Trondhjemsfjorden henviser direktionen til sine uttalelser i de foregaaende aars beretninger.

Av de nu foreliggende opgaver over det kvantum agnskjæl, som i indeværende aar er tilført Trondhjem og bortsendt til fiskeridistrikterne nordover kysten — utgjør den samlede vekt i 1913 netto 60 365 kg. mot i 1912 ialt 128 435 kg. I aaret 1913 fordeler fangstpartierne sig med 32 805 kg. i tidsrummet januar—april, og med 27 560 kg. i desember maaned. Fangsten er drevet delvis med stort mandskap og mange slags hjelpemidler, bl. a. ogsaa med dykkere, og naar utbyttet er blit betydelig mindre end fjoraarets, synes dette at tyde paa en betraktelig nedgang i forekomsten av skjæl efter de tidligere aars rovdrift. Dette er meget at beklage for de lokale distrikters befolkning, som mister en jevn forsyning av dette slags agn; tillike maa der pekes paa den ødelæggelse som skjælbestanden lider for lange tider fremover. Det synes derfor paakrævet, at der fra det offentliges side sørges for sikkerhetsforanstaltninger, som kunde hindre den hensynsløse herjing av skjælbestanden i vore fjorde.

I forrige aars beretning fremkom direktionen med endel bemerkninger om pakningen og behandlingen av den ferske fisk som ankommer til Trondhjem.

Efter hvad man har kunnet erfare, er der neppe indtraadt nogen synderlig bedring i disse forhold. Selv den store konkurranse som byens mindst ca. 50 kommissionærer skaper, ialfald hvad forsyningen angaar, synes ikke at medføre en tilsvarende bedring av emballage, sortering av varen og dens kvalitet. Det er derfor mulig, at den bedste løsning av disse spørsmåal vil bli, at selskapet søker at opta til realisation den

midlertidig utskudte sak om indførelse av fiskeauktion; ved indførelsen derav vil man i stor utstrækning opnaa aapent salg av varen, aapen konkurranse for sælger som kjøper, hvilket utvilsomt vil være den bedste regulator og samtidig formenes at kunne bringe parterne fordele. At avvente den endelige utbygning av Trondhjems havn tør muligens bli for risikabelt for vor forretningsstand, skal de hittil oparbeidede vilkaar for Trondhjems fiskemarked beholdes, og ikke bli overflyttet til andre pladse. Det tør derfor vistnok være ønskelig snarest gjørlig at faa istand en provisorisk ordning av fiskehal med auktion. Direktionen vil efter nærmere konferanse med de forskjellige interesserte undersøke om, hvorledes saken muligens kan tænkes at finde en løsning, som indtil videre kunde hjelpe paa forholdet under overgangen til et mere stabilt arrangement.

Vedkommende forsendelsen av fersk fisk paa jernbane har selskapet mottat nedenstaaende henvendelse dat. 16 oktober 1913 fra ferskfiskeksportørernes forening:

„Ifølge en meddelelse av 9 ds. fra herværende jernbanestation er avsendere av fersk fisk gjort bekjendt med, at fiskekasser med en bruttovægt over 200 kg. herefter vil bli negtet modtat til befordring pr. jernbane“.

Ianledning av denne meddelelse har undertegnede forening behandlet saken i medlemsmøte, som enstemmig var av den opfatning, at paabudet vilde komme til at virke i høi grad generende og til stor ulempe og ekstra omkostninger for ferskfiskeksporten.

Til nærmere belysning av forholdet skal man tillate sig at anføre følgende:

Bruttovægten av en nu almindelig brukt kassetype — de saakaldte laksekasser, hvis nettoindhold som regel dreier sig om 70—80 kilo — utgjør i almindelighet 210—220 kilo. Av denne kassestørrelse har de fleste eksportører store beholdninger paa lager. Efter den nye bestemmelse fra jernbanens side vil imidlertid denne for fiskeeksporten særdeles passende emballage bli værdiløs.

Videre skal man oplyse om, at der ofte kommer kveite (hellefisk) paa ca. 130—150 kg. pr. stykke. Med is og emballage vil bruttovægten av en saadan kasse overstige 250 kg., hvilket med andre ord er ensbetydende med, at eksport av denne fiskestørrelse blir utelukket.

Sluttelig skal man tillate sig at paapeke et forhold, som kanske mere end noget andet gjør det uundgaelig nødvendig, at paabudet ophæves.

Paa foranledning av fiskeriinteresserte i Nordland blev der nemlig i sin tid bragt i forslag forskjellige kassetyper som særlig egnet for ferskfisktransporten.

Dette forslag er saavidt bekjendt — hvad kassernes størrelse angaar — for beregning av normalfragt antat som norm av Nordenfjeldske, Bergenske og Vesteraalske dampskibsselskaper.

I henhold hertil har man nu opover Nordland med betydelige omkostninger anskaffet sig større beholdninger av disse kasser, hvis bruttovegt imidlertid viser sig langt at overstige 200 kg. Saafremt paabudet om vegtgrænsen opretholdes, er avsendere av fersk fisk i Nordland der ved avskaaret adgang til at sende fisk f. eks. til indlandsbyer og hovedstaden. Den større type av de her nævnte kasser vil pakket med fisk og is veie henimot 300 kilo brutto, og tør man derfor av hensyn til foranførte anse en maksimalvegt av 300 kilo for at være en rimelig grænse, saafremt ferskfiskeksport skal kunne foregaa uhindret. Foreningen maa derfor høfligst henstille til den ærede styrelse:

1. At paabudet om vegtgrænsen for ferskfiskkasser til utenlandske stationer straks ophæves.
2. At træ i underhandling med den svenske jernbanestyrelse med sigte paa at faa paabudet ophævet i Sverige.“

Fiskeriselskapets direktion har under 23 oktober 1913 i sakens anledning sendt følgende forestilling til hovedstyret for Norges statsbaner, Kristiania:

„Fra „Ferskfisk-Exportørernes Forening“ i Trondhjem har fiskeriselskapet mottat vedlagte forestilling av 16 ds., som man herved tillater sig at oversende det ærede hovedstyre for Norges statsbaner.

Idet direktionen tiltrær henstillingen om en høiere vegtgrænse for fiskekasser, tillater selskapet sig i sakens anledning at anføre følgende:

I jernbanens fragtberegningsregler dat. ³¹/₁₂ 1909 anføres: „Kasserne maa i fylt stand ikke veie over 200 kg. Fiskekasser av større vegt kan indtil videre mottages, naar disse er forsynt med solide lægtehaandtak.“

— Under hensyntagen til de i fiskeforsendelserne benyttede kassestørrelser særlig for laks — hyse (kolje) — og kveite (helleflyndre) maa man paa det mest bestemte fremholde betydningen av, at bestemmelsen i anførte fragtberegningsregler ikke forandres til skade for sendelserne med jernbanen.

Selskapet mener, at bestemmelsen bør lempes end yderligere ved, at denne eksempelvis gives følgende ordlyd: „Fiskekasserne maa i fylt stand ikke veie over ca. 300 kg., og skal alle fiskekasser (fra ca. 50 kg. vegt) være forsynt med solide haandtak (av træ, tougverk, jern e. l.).“

Man kan ikke komme forbi markedets krav om et nogenlunde normalt nettoindhold pr. kasse av enkelte fiskesorter, og for den store fisks vedkommende f. eks. kveite gaar det ikke an til leveranse at dele

fisken op i stykker av hensyn til transporten. Paa grund av den sterkere isning til fiskens konservering under transport kan de større bruttovegter ikke nedsættes. Det er praktiske forretningshensyn, som her maa være bestemmende.

Selskapet vil derfor paa det mest indtrængende henstille til det ærede hovedstyre ogsaa at dra omsorg for, at der i samtrafikbestemmelserne med utlandet ikke vedtages særbestemmelser, som indrømmer en lavere vegtgrænse for fiskekasser end for de norske jernbaners vedkommende. En saadan begrænsning vilde bli en absolut hemsko paa norske fiskeforsendelser til utlandet.

Av denne grund bør den fra Sverige satte vegtgrænse 200 kg. pr. kolli søkes ophævet saa snart som mulig.“

Jernbanens hovedstyre har under ²⁵/₁₀ 13 erkjendt mottagelsen av selskapets forestilling om vegtgrænser for fiskekasser og meddelt, at det snarest mulig skal komme tilbake til det omhandlede. Ved aarets utgang foreligger intet nærmere angaaende spørsmålet.

Ved nytaar 1913 mottokes fra jernbanens driftschef i Trondhjem gjenpart av skrivelse fra Storliens tullkammer om, at forsendelser av fisk til Sverige maatte være ledsaget av specificerte fortegnelser over det forskjellige indhold. Den samme sak var fra nævnte tullkammer direkte tilstillet Ferskfisk-Eksportørernes Forening som oversendte den til videre behandling av selskapet.

Under 30 januar ekspederte direktionen nedenstaaende henvendelse derom til herværende driftsbestyrer ved jernbanen.

„Selskapet har mottat Deres ærede meddelelse av 30 desember f. a. om specificerte lister over fersk fisk, som via Storlien sendes til Sverige.

Ekspeditionen sees fra Storlien tullkammer at være sendt direkte til Ferskfisk-Eksportørernes Forening hersteds.

Fra nævnte forening er saken under 17 ds. oversendt vort selskap. Selskapet tillater sig at fremholde, at der ved forsendelser til utlandet av ferskfisk — frossen eller pakket i is — har været godkjendt kun at angi indholdet med fersk fisk. Dette har saavidt vites aldrig ført til vanskeligheter med vedkommende landes toldautoriteter. For hvert enkelt kolly av fersk fisk at skulle levere specificerte indholdslisters over de forskjellige fiskesorter¹⁾ og detaljvegt for hver enkelt sort, vil være at paalægge forretningsstanden et stort og unødige arbeide foruten andre vanskeligheter som kan opstaa derved.

¹⁾ For eks.: 1 kasse som indeholder ca. 100 kg. fersk fisk, kan bestaa av: torsk, brosme, uer, lange, sei, flyndre, stenbit o. s. v.

Det bemerkes, at for fiskesorter i en anden pakning f. eks. salt sild og tørfisk, likesaa fersk sild pakket i is, vil jo konossement eller jernbaneangivelsen opgi varesorten.

Da man intet har hørt fra andet hold angaaende særlige foranstaltninger med hensyn til utfærdigelse av eksportlister for fersk fisk ved forsendelser til utlandet, tillater man sig at oversende saken til hr. driftsbestyreren, idet fiskeriselskapet, forinden videre foretages i sakens anledning, tør avvente mulige nærmere opplysninger fra hr. driftsbestyreren.“

Ved aarets utgang foreligger til selskapet ingen nærmere meddelelse fra statsbanerne om hvorledes det svenske grænsetoldopsyn vil ordne dette spørsmåal.

Direktionen har under 10 juni iaar ved cirkulære til begge eksportforeninger og til ca. 75 forretningsdrivende i fiskevarer, med støtte av Trondhjems stadsfysikat, gjentat henstillingen fra f. a. om at der paa pakhusene maa bli indlagt vand fra byens vandledning.

Fra de norske eksportnærings landsforbund og Nordmandsforbundets komite har selskapet mottat flere henvendelser om deltagelse herfra i utstillingen i San Francisco i 1915. For vor fiskerinærings vedkommende er konferert med de særlig interesserte eksportforeninger.

Under 24 oktober 1913 er avgit nedenstaaende besvarelse:

„Angaaende den ærede fælleskomites henvendelser om en eventuel deltagelse herfra i San Francisco utstillingen 1915, senest i Deres ærede telegram av 17/9 1913, er under 18/9 1913 sendt Dem saalydende svar-telegram:

„Efter konferanse interesserte kan herfra neppe paaregnes deltagelse Francisco utstillingen.“

Fra de direkte fiskeriinteresserte næringsdrivende har selskapet mottat den besked, at der ikke er nogen interesse for at ofre noget paa denne utstilling.

Saken er derfor igaar yderligere behandlet i et direktionsmøte og besluttedes, at der fra fiskeriselskapets side ikke blir videre at foreta i sakens anledning.“

Under 2 oktober mottokes fra amtmanden i Søndre Trondhjems amt forespørsel om selskapet finder det ønskelig, at der for Søndre Trondhjems amt utfærdiges forbud mot hvalfangst. Dette blev den 24 oktober av direktionen besvart saaledes: „Trondhjems fiskeriselskap anser ikke for nærværende et saadant forbud paakrævet.“

Fra en komite i Aalesund har selskapet mottat opfordring om at sende en forestilling til utenriksdepartementet angaaende lettelse for nordmænds fiske ved Island; likesaa blev man anmodet om at opnævne et medlem av en deputation, som i Kristiania ved foretræde hos statsmyndighetene skulde virke i samme øiemed. Efter samraad med eksportforeningerne blev stortingsmand, hr. borgermester Bauck, anmodet om at tiltræ deputationen, hvilket hverv borgermesteren velvillig overtok. Videre sendte selskapet under 5 april 1913 nedenstaaende uttalelse til utenriksdepartementet:

„Trondhjems fiskeriselskap tillater sig i ærbødighet at henstille til det ærede departement at søke fjernet de vanskeligheter, som fra den islandske lovgivnings side er reist mot den norske fiskeribedrift under Island.

Man vil paa det indstændigste anbefale, at der til opnaaelse herav indrømmes toldlettelser eller hel ophævelse av tolden paa islandsk faarekjøt og islandske heste.

Man tillater sig i sakens anledning at henvise til forestilling av 2 februar d. a. til Stortinget fra korporationerne i Aalesund, hvori man i principet er enig.

Selskapet tør anmode om at nærværende henstilling blir fremlagt ved sakens behandling i Stortinget.“

Angaaende det reiste spørmaal om at sløife Englandsruten paa strækningen Trondhjem—Bergen har stiftamtmanden bedt om selskapets erklæring, som er avgit under 30 januar 1913 og indtat nedenfor.

„I anledning arbeidsdepartementets sirkulære dat. 4 ds. vedkommende en eventuel sløifning av Englandsruten paa strækningen Trondhjem—Bergen — oversendt med hr. stiftamtmandens paategningsskrivelse av 10 ds. — uttaler Trondhjems fiskeriselskap:

En sløifning av den nu gjennom ca. 20 aar oparbeidede direkte dampskibsruteforbindelse Trondhjem—Newcastle, vil med den foreslaaede omladning i Bergen for det nordlige Norge og Trondhjem by en fullstændig uholdbar ordning; den vil paa langt nær fylde kravet til en betryggende befordring av vore fiskevarer. Særlig av hensyn til den raske utvikling av vor fiskeribedrift i det nordlige Norge, vil man fremholde nødvendigheten av, at statsmagterne ved gode kommunikationer bidrar til at utvide mulighetene for landets eksport.

De importsteder for fiskevarer som i den senere tid oparbeider sig ved Tynefloden taler tillike kraftig for, at den direkte dampskibsruteforbindelse Trondhjem—Newcastle opretholdes.

I henhold til det foranførte tillater Trondhjems fiskeriselskap sig

indstændig at advare mot sløifning av den direkte ruteforbindelse Trondhjem—Newcastle.“

Paa foranledning av Kristiansunds fiskeriselskap har direktionen under 16 april angaaende lovforslag Ot: prp. nr. 16 om salg av fersk torsk efter vegt sluttet sig til den av nævnte selskap og Kristiansunds handelsforening vedtagne resolution.

Denne gaar ut paa, at den foreslaaede lovparagraf forandres, og gives saadan form: „Ved de store vaar- og vinterfiskerier (skreifiskerierne) skal alt kjøp og salg av torsk foregaa efter vegt i sløiet stand.“

Utover hvad der i foregaaende aarsberetning er anført om jubilæumsutstillingen 1914 kan videre opplyses, at der til at virke for Trondhjem og Trøndelagens deltagelse i fiskeritstillingen 1914, av amtmændene, er oppnævnt repræsentanter saavel for landdistrikterne, som for Trondhjem, hvilke tilsammen danner en særskilt fiskerikomite.

Da fiskeriselskapet ikke er git nogen direkte befatning med jubilæumsutstillingen, har direktionen paa anmodning av fiskerikomiteen stillet fiskeriselskapets og fiskerimuseets samlinger til utlaan for at kunne benyttes av komiteen i den utstrækning, som der maatte tiltrænges til komplettering av den kollektive avdeling for Trondhjem og Trøndelagen. Fiskeriselskapet har, uagtet gjentagne ansøkninger har foreligget derom, ikke oppnaadd statsbidrag for nogen deltagelse i jubilæumsutstillingen.

Gjennem det britiske konsulat i Trondhjem mottok selskapet i oktober en forespørsel om det vilde sende en delegert til en international konferance, i London eller Haag, arrangert av „National Herring Fisheries Protection Association“ — Great Yarmouth. Det skulde være hensigten at faa vedtat en protest mot trawling av sild.

Direktionen fandt at maatte besvare henvendelsen med, at selskapet ikke hadde anledning til at sende nogen delegert til konferancen.

Fra „sild- og fiskeeksportørernes forening“ og flere forretningsmænd er rettet henvendelser til vort selskap angaaende den oftere forekommende smak av petroleum, parafin eller tjære paa ferske og saltede fiskevarer, som tilføres Trondhjems marked.

Under 2 desember 1913 sendtes nedenstaaende forestilling derom til fiskeridirektøren:

„Fiskeriselskapet har bragt i erfaring at der under og efter stor-sildfisket 1912—1913 her paa plassen blev omsat partier av sild, som viste sig at ha fremtrædende smak av tjære eller parafin. Salget har voldt vanskeligheter og adskillige kvanta er kondemnert. Aarsaken

maa formentlig for endel komme fra garnenes barkningsmetode med tjære, hvorefter garnene umiddelbart, i raa tilstand benyttes direkte i sjøen; naar saa redskaperne derefter med sin fangst dynges op paa eller i farkosterne, er det rimelig, at silden eller ogsaa fisken, trækker tjæresmaken i sig. Hvorvidt der tilsættes tjæren parafin tør man ikke uttale sig noget om.

Fartøier bl. a. med motor, viser neppe heller fornøden omhu for at undgaa, at redskaper og fangst kan komme i berøring med spild av parafin (petroleum) og der skal saa ubetydelig til, for at smaken kan overføres til sild og fisk.

„Trondhjems sild og fiskeeksportørers forening“ har gjort henstillinger til vort selskap, angaaende det foran paapekte, idet en ubrukkelig handelsvare er bragt ind paa vort marked.

Selskapet tillater sig derfor at anmode hr. fiskeridirektøren om snaarest ved specielt cirkulære at henlede fiskernes og tilvirkernes oppmerksomhet paa de foran berørte forhold, som i stor utstrækning berører alle fiskerier. Det er vitale interesser det gjælder, saavel for fiskerne som for handelsstanden.“¹⁾

Direktionen kan heller ikke i denne beretning meddele noget nærmere i anledning av spørsmålet om byggetomt og egne lokaler for fiskerimuseet, men har sin særlige oppmerksomhet rettet paa saken.

Fra modelsamlingen er utlaant forskjellige gjenstande som modeller til at arbeide redskaper efter, særlig for flyndrefisket.

Gjæslingulykken 1906.

Utdelingskomiteen vedkommende Gjæslingfondet avholdt møte i Namsos den 13 desember 1913. Komiteen vedtok forslag til utdeling av fondet for 1914.

Der foresloges utdelt til efterladte i:

Bindalen.....	kr.	468.00
Gravik.....	„	128.00
Vikten.....	„	392.00
Nærø.....	„	572.00
Kolvereid.....	„	80.00
Flatanger.....	„	208.00
Fosnæs.....	„	52.00
Klingen.....	„	40.00
Namsos.....	„	24.00

Tilsammen kr. 1964.00

¹⁾ Ved beretningens avgivelse foreligger ingen meddelelse fra fiskeridirektoriatet om hvad der i sakens anledning er foretat.

Fondets midler utgjorde ved utgangen av sidste aar 22 059.17 foruten renter for 1913.

Der er i sin helhet utdelt kr. 20 149 indtil 31 desember 1913.

„Trøndelagens hjelpefond for fiskere“.

Til fondet er ikke inkommet noget bidrag, og det er kun øket med renter.

Beholdning pr. $^{31}_{12}$ 1913 kr. 170.85.

De i 1912 igangsatte fiskekurser har kunnet fortsætte efter samme undervisningsplan og med samme personale: fru Michelsen, frøken Hals og L. Schmidt Nielsen.

Det første kursus avholdtes paa Tønset efter anmodning fra Tønset folkeakademi. Kurset begyndte den 3 januar og avsluttet den 8 s. m. om aftenen med demonstration og foredrag, hvortil fremmødte ca. 100 gjæster av befolkningen.

Til optagelse ved kurset var anmeldt ca. 70 deltagere, men utover 24 kunde ikke antages. Akademiets formand uttaler i sin skrivelse av 18 januar bl. a. — — „Kurset“ — — „var omfattet med megen interesse saavel av deltagerne som fra befolkningens side, hvilket ogsaa bevistes med den store tilstrømning av folk ved avslutningen av kurset. Og at disse kurser har et stort og betydningsfuldt virke — navnlig i fjeldbygdene — derom bør vel meningene ikke være delte.“

Efter begjæring fra „Lille-Elvedalens Folkeakademi“ arrangerte selskapet paa lignende maate et kursus dersteds i tidsrummet 7—11 mars, hvortil hadde meldt sig saa mange elever, at akademiet forespurte om at faa et kursus nr. 2 fra 12—15 mars. Dette kunde selskapet desværre ikke imøtekomme, da lærerpersonalet allerede paa forhaand var optat paa anden maate.

Ved kursets avslutning var ogsaa her fremmødt et stort antal av distriktets befolkning.

I et brev av 30 april anfører akademiets formand — „jeg føler mig forvisset om, at hvad eleverne lærte vil bli benyttet videre til glæde og gavn for dem selv og bygden.“

Til disse kurser hadde eksportørernes foreninger gratis levert de nødvendige fiskevarer, og for denne velvillige støtte uttales herved selskapets erkjendtlige tak.

Fra øvre Rendalens ungdomslag er ført forhandlinger om eventuel avholdelse av kurser, dog uten at der hittil er kommet noget istand.

Direktionen har fundet at burde gi saavel selskapets medlemmer

som repræsentanter for byens aviser og endel andre anledning til at overvære en opvisning med servering av de ca. 40 sild- og fiskeretter som tillaves ved fiskekurserne. Dette fik man med stor imøtekommenhet arrangeret ved Trondhjems husholdningsskole, hvis lærerinder (de samme som fiskekurssets) ved hjælp av skolens almindelige elever utførte tillavning og servering.

Demonstrationen holdtes om aftenen den 12 april; ca. 120 gjester — damer og herrer — var tilstede. Efterat formanden hadde redegjort for kursernes opgave m. m. servertes de forskjellige fiskeretter, hvorom man fra pressen og forøvrig har hørt de fordelagtigste uttalelser.

Derefter holdt L. Schmidtnielsen et foredrag om fiskens næringsværdi og fordelagtige anvendelse i husholdningen; i forbindelse med foredraget fremvist lysbilleder.

Av flere grunde har det ikke ladet sig gjøre at holde flere kurser i dette aar. For vinde mere erfaring har man besluttet foreløbig at gjøre en omlægning av kurserne ved at forlænge undervisningstiden til 6 dage, og henlægge kurserne fortrinsvis til Trondhjem, saaledes at der antages elever fra Trøndelagens byer og landdistrikter. En saadan ordning har man opnaadd med Trondhjems husholdningsskole, idet dennes bestyrelse med fuld forstaaelse av denne sak beredvillig har stillet lærerpersonale og lokaler til disposition og latt fiskekurserne indrangere mellem den øvrige undervisning.

Den for disse praktiske fiskekurser i 1914 fiksert plan indtages nedenfor.

I aaret 1914 vil i Trondhjem bli avholdt følgende fiskekurser:

Nr. 1. Fra onsdag 7 januar til og med tirsdag 13 januar.

„ 2. - onsdag 15 april til og med tirsdag 21 april.

„ 3. - torsdag 10 september til og med onsdag 16 september.

Fiskekursernes undervisning omfatter varekundskap, fiskens næringsværdi og betydning som fødemiddel, tillagning av tarveligere fiskeretter samt rengjøring.

Ved hvert fiskekursus optages 20 elever — som maa være sunde og friske — ikke under 20 aar gammel, og hjemmehørende i Trøndelagens byer og bygder.

Skolepengene er 5 kroner pr. kursus og betales forskudsvis.

Eleverne faar gratis middagsmat paa undervisningsdagene.

Den daglige undervisningstid er fra kl. 9 form. til kl. 3 eftm.

Ansøkninger, vedlagt attester, om optagelse ved de respektive kurser indsendes til Trondhjems fiskeriselskap, Trondhjem.

Nr. 1 inden 15 desember 1913

„ 2 „ 20 mars 1914

„ 3 „ 15 august 1914

Fiskekurserne er tilknyttet Trondhjems husholdningsskole, Dronningens gate 29, hvor de antagne elever fremmøter inden kl. 9 morgen 7 januar, 15 april og 10 september 1914.

Trondhjem november 1913.

Indsamlingen av opgaver, vedkommende til Trondhjem tilførte fiskevarer, er fortsat. Man henviser derom til de tabellariske oversigter, som er indtat i beretningen.

Paa spørsmålet om hvorfra Trondhjem faar sin forsyning av fiskevarer, vil de nu utarbeidede generaloversigter for aarene 1910—1911—1912 og 1913 delvis gi svar.

Herav fremgaar, at

Av alle slags fiskevarer som tilføres Trondhjem til omsætning og formidling, er det Trondhjemsamterne som leverer den største del av forsyningen. Man har trodd at burde peke paa dette faktiske forhold. Man vil bemerke, at der i totalsummen for de opførte aarrækker er en ikke liten svingning; dette hitrører i hovedsaken fra det i Trøndelagen efter 1910—11 saa fuldstændig mislykkede sildefiske.

For at tydeliggjøre forholdet med hensyn til tilførselen, er som det vil sees av oversigten, landet opdelt i 3 distrikter samt utlandet.

Vedkommende utførselen av fiskevarer fra Trondhjems havn og jernbanestation er ogsaa utarbeidet generaloversigter for de tilsvarende forannævnte aarrækker. For at utfylde billedet over den trafik av fiskevarer som passerer Trondhjems havn, er tillike optat oversigter over de kvanta, som sendes i transit, hvilke varer i det væsentlige omlastes og i betydelig utstrækning behøver sin kaiplads dertil i byens havn.

Alle oversigter er utarbeidet ved L. Schmidtnielsen.

Sammendrag av regnskap for Trondhjems fiskeriselskap i terminen

¹/₁ 1913—³¹/₁₂ 1913.

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.	kr.	3 647.41
2. Statsbidrag	”	5 000.00
3. Trondhjems brændevinssamlag	”	800.00
4. Trondhjems sparebank	”	2 000.00
5. Medlemskontingent	”	285.00
6. Renter m. v.	”	75.66
		<hr/>
		kr. 11 808.07

Utgift:

1. Administration:		
a. Leie av kontor og pakrum	kr.	500.00
b. Kontorhold, lys, brænde og renhold	”	249.87
c. Kontorsaker	”	48.98
d. Telefon, porto, telegrammer	”	191.83
e. Lønninger	”	1 200.00
f. Forskjellige utgifter	”	132.15
2. Arbeider vedkommende fiskeformerelse:		
Præmier for fangst av haakjerring	”	163.60
3. Arbeider vedkommende tilvirkning og omsætning:		
a. Fremhjælp av ferskfisktrafiken	”	700.00
b. Fiskekurser	”	866.78
4. Arbeider vedkommende fangst og redskaper	”	0.00
5. Bibliotek:		
Anskaffelse av bøker og tidsskrifter (bl. a. „Norsk Fiskeritidende“)	”	150.33
6. Arbeider vedkommende modeller og vareprøver:		
a. Husleie — fiskerimuseet	”	1 500.00
b. Andel statsbidraget do.	”	1 200.00
7. Utstillinger:		
Jubilæumsutstillingen 1914	”	100.00
8. Diverse:		
a. Statistikk over tilførselen av fiskevarer til Trondhjem	”	1 105.32
b. Bekjendtgjørelser og trykning, beretning for 1912	”	193.31
c. Uforutset og reiser	”	131.46
9. Beholdning	”	3 374.44
		<u>kr. 11 808.07</u>

Sammendrag av regnskap for Trondhjems fiskerimuseum i terminen

¹/₁ 1913—³¹/₁₂ 1913.

Indtægt:

1. Beholdning	kr.	671.15
2. Andel statsbidrag	”	1 200.00
3. Trondhjems sparebank, husleie	”	1 500.00
4. Renter m. m.	”	23.27
		<u>kr. 3 394.42</u>

Utgift:

1. Husleie for samlingerne.....	kr.	1 500.00
2. Forskjellige anskaffelser	„	99.50
3. Assuranse	„	93.32
4. Opsyn, vakthold, renhold, lønninger m. v.....	„	776.00
5. Boksamlingen: anskaffelser og komplettering.....	„	40.10
6. Beholdning	„	885.50
		<hr/>
	kr.	3 394.42

Fiskeriselskapets og fiskerimuseets regnskaper er revidert og decidert i henhold til de for samme gjældende love.

Kristiansunds fiskeriselskap.

Kristiansunds fiskeriselskap tillater sig herved at forelægge det ærede Fiskeridirektoriat beretning om sin virksomhet i det forløpne aar fra 1 juli 1913 til 30 juni 1914.

A. Navigationsundervisningen.

Navigationslærer Bothners rapport til fiskeriselskapet lyder:

I det sidst forløpne skoleaar 1913—1914 har herværende sjømandsskole i sin fiskerklasse ialt hat 18 elever, hvorav 17 er gaat ut med eksamen. Av disse elever har følgende 8 erholdt friplads av fiskeriselskapet:

Jørgen K. Olsen			
Hans A. Ormbostad	fik eksamen med hovedkarakter	2.92	
Johan Thorsvik	—	—	2.92
Kristian Kristiansen	—	—	3.00
Edv. Hass Pedersen	—	—	3.00
Gerhard Eilertsen	—	—	2.80
Niels Raknæs	—	—	3.00
Kristoffer Reiten.			

(Bedste erholdelige karakter = 3.00).

Jørgen Olsen sluttet efter 1 maanedes skolegang paa grund av øiensygdom og Kristoffer Reiten efter 2 maaneders skolegang for at delta i det rike storsildfiske, da han selv var fører av egen motorskøite.

Samtlige elever har utvist stor flid og interesse, hvilket bedst bevises av skoleprotokollen, som viser, at kun en eneste av alle disse elever har været fraværende fra skolen en eneste dag og det for sygdom.

Pensummet har omfattet: Regning med decimalbrøk, forhold og proportioner, geometri, bestikregning, journalførsel, strøm og strømkobling. Alt om karter saavel generalkarter som specialkarter, oktantens bruk og behandling. Meridianhøide ved solen, signalering, redningsredskaper og et grundig kjendskap samt øvelse i bruken av den internationale styreplakat med lanterneførsel, taakesignaler, sjøveisregler og nødsignaler m. v.

Dertil har samtlige elever gjennomgaat et kursus i skibshygiene og sykepleie, som har været holdt av kommunelæge L. Larsen.

Det vilde være særdeles ønskelig om det ærede fiskeriselskap kunde bevilge skolen midler til at oprette et kursus i motorlære og behandling av motormaskiner i forbindelse med hvad som nu læres, da det nu viser sig som et faktum, at mange av den talrike fiskerbefolkning tragter efter at lære saa meget som mulig av det, som kan tjene dem tilgode i deres bedrift.

B. Hjemmefisket.

Til fremme av hjemmefisket har vi i aarets løp anskaffet en del torskeruser og traad til ruser, som vi har utdelt til fiskere i distriktet. De forskjellige foreninger, som samarbeider med os, har ogsaa lagt megen kraft paa ophjælp av det lokale fiske; saaledes har Vevangs, Sandø, Bremsnes, Smølen og Veiholmens fiskeriforeninger anvendt til-sammen av sine statsbidrag i det sidst forløpne aar kr. 924 til indkjøb av snøre til hyseliner, traad til smaa fiskgarn, hummerteiner m. m.

Et stort fremskridt til ophjælp av hjemmefisket vil det bli, naar Vevangs, Sandøens og Titrans foreninger faar sine ishuse istand, hvortil Staten har ydet dem bidrag. Fiskerne vil da kunne faa bevare sin fisk i ubedærvet stand, saa intet vil gaa til spilde eller bli forringet i kvalitet forinden man kan faa den omsat.

C. Forbedring av klipfisktilvirkningen.

Vor vandrelærer, hr. Edw. Lie begyndte sin aarlige virksomhet den 5 februar som vandrelærer for at undervise fiskerne i distrikterne nordenfor i en forbedret tilvirkning av deres klipfisk, og fortsatte saalænge skreifisket varte eller til den 11 april, da han avsluttet sin reise. I denne tid besøkte han følgende vær: Været, Lerbugten og omliggende smaa vær, Syd-Krogø, Yttre Skjervø, Indre Skjervø, Bogø, (Sulen) Mausund, Sulen og Titran. Paa de vær, som han før om aarene hadde besøkt fandt han

behandlingsmaaten av fisken at være i det hele tat upaaklagelig og større renslighet gjennomført. Paa andre steder, f. eks. Sulen, var der derimot meget at utsætte paa fiskens behandling, da alt foregik paa den gammel-dagse, urenlige maate. Herr Lie hadde rigtignok heller ikke besøkt dette vær forhen; men da han fremholdt betydningen av den forbedrede tilvirkningsmaate for fiskerne hørte de opmerksomt paa ham og lovet at ta hans undervisning til følge.

D. Diverse.

1. Forsøksfiske efter storsild.

I forening med Aalesunds rederforening engagertes fire fiskedampere til i tiden fra midten av oktober til utgangen av november 1913 at drive forsøksfiske efter storsild i havet utenfor vor kyst. To av disse dampere leiedes av rederforeningen i Aalesund og hadde sin station der. De andre to dampere leiedes av os og hadde sin station her. Avtalen var, at de to Aalesundsdampere skulde drive sine forsøk paa havstrækningen fra Moldøen til Ona, og vore dampere fra Ona nordover til Vigten.

Forsøkene tok sin begyndelse til den bestemte tid og fortsattes uavbruddt, naar veiret ikke var til hinder, til i slutningen av november, da storsild først formerkedes utenfor Frøyen, og i løpet av nogen dager var fisket i fuld gang utenfor Frøyen og Smølen og derefter paa Griphavet.

2. Undersøkelser over klipfisksoppen.

I henhold til skrivelse fra Fiskeridirektøren av 24 februar med gjenspart av skrivelse fra herr Kr. Høye av 22 februar med fremstilling av undersøkelserne over klipfisksoppen og hvorefter Fiskeridirektøren ønsker et møte avholdt i Bergen i begyndelsen av april til nærmere overveielse om at opta arbeidet til bekjæmpelse av klipfisksoppen blev herfra valgt som repræsentanter til at delta i et saadant møte d'herrer Joh. Fr. Nielsen og skipper H. Rødahl.

Møtet holdtes til fastsat tid og resultatet av samme blev, at der nedsattes en kommission bestaaende av d'herrer Kr. Høye, Oskar Hagem og kapt. Thor Iversen til at fremkomme med en arbeidsplan.

3. Klipfiskens længde.

Fra særgruppen av handlende i fiskeriprodukter i Bergen mottok vi i august f. a. et circulære hvori vi meddeltes, at man i Bergen var blit enig om, at for fremtiden skulde som fast regel for en klipfisks længde følgende være gjældende:

„Ved en fisks længde forstaaes længden fra sporkringlen til nærmeste punkt paa uggebetet.“

Herved skulde ogsaa opnaaes den fordel, at samme regel vil gjælde saavel for kappet som for ukappet fisk.

Da denne regel ikke stemmer med den her hos os gjældende for maalingen av en fisks længde sendte vi cirkulæret til handelsforeningen til betænkning.

Under 19 august sendte handelsforeningen cirkulæret tilbake til os ledsaget av en skrivelse hvori meddeles: „at cirkulæret har været omsendt til de forskjellige eksportører og fiskekjøbmænd uten at nogen av disse har uttalt ønske om videre behandling av saken.“

Den 1 februar iaar avholdtes det aarlige fællesmøte med de med os samarbeidende fiskeriforeninger til øpstilling av budgetforslag for det følgende aar (1915—16) og drøftelse av samme, samt diskussion om saker tjenlige til fremme av fiskerierne her i Nordmøre.

Fra Vevangs fiskeriforening møtte d'herrer M. Baggen og Karl Hansen.

Fra Sandø møtte ingen, men budgetforslag fra foreningen var blit os tilsendt.

Fra Bremsnes fiskeriforening møtte herr Edw. Johnsen.

Fra Titran fiskeriforening møtte herr Hans Løvik.

Efter at de forskjellige budgetforslag for 1915—16 var blit gjennomgaat bragte repræsentanten for Vevangs fiskeriforening saken om utslipning av rødspætyngel paa dertil egnede steder paa bane og spurte om hvorlangt den var kommet? Formanden oplyste da, at vi hadde korrespondert med bestyreren av den biologiske station i Trondhjem, herr O. Nordgaard, men han hadde uttalt, at vi endnu burde se tiden an nogen aar til de i Trondhjemsfjorden gjorde forsøk med utslipning av flyndreyngel hadde vist sig hensigtssvarende.

Derefter behandledes nogen mindre saker hvorefter møtet hævedes.

Fra de tre fiskeriforeninger paa Smølen, nemlig: Nordsmølen, Veiholmens og Smølen fiskeriforeninger mottok vi i begyndelsen av juli f. a. skrivelser hvori de meddelte os, at de agtet at uttræ av samarbeidet med os og fra den 1 juli iaar at danne et eget selvstændig selskap under navn av „Smølen Fiskeriselskap“. Nogen grund for denne beslutning opgav foreningerne ikke.

Av vor distriktsforening gjenstaar altsaa nu i samarbeide med os: Vevangs, Sandøs, Bremsnes og Titrans foreninger.

Kristiansunds Fiskeriselskaps regnskap for aaret fra
1 juli 1913—30 juni 1914.

Indtægt:

1. Beholdning:			
Indestaaende i Kreditbanken pr. 1/7 13 .. kr.	904.06		
Kassa	122.08	kr.	1026.14
2. Statsbidrag	kr. 3280.00		
÷ Foreningernes andel	1848.50	”	1431.50
3. En fjerdedel lokale bidrag	”		357.87
4. Medlemkontingent	”		180.00
5. Renter	”		86.76
		kr.	<u>3082.27</u>

Utgift:

1. Administration:			
Sekretærens gage	kr. 500.00		
Kontorleie, lys og brænde	” 125.00		
Telefonkontingent	” 57.50		
Trykning av aarsberetning	” 54.00		
Avertissementer (generalforsamlingen)	” 7.55		
Normans regning for indbinding av bøker. ”	5.60		
Telegrammer	” 9.30		
Porto, bud, færgепenger m. v.	” 41.27		
Annoncer	” 21.00		
Norman for kontorsaker	” 21.40		
Assurance	” 3.10		
Norsk Fiskeritidende	” 1.00		
Loennechen for indbinding av bøker	” 7.50	kr.	854.22
2. Navigationsundervisning:			
Skolens regning	kr. 202.00		
Avertissementer	” 30.32	”	232.32
3. Hjemmefisket:			
5 ruser à kr. 12 = kr. 60, fragt 2.37 ..	kr. 62.37		
10 — à ” 12 = ” 120 ÷ rabat 9.42 ”	110.58	kr.	172.95
4. Forbedring av klipfisktilvirkningen:			
Formalin	kr. 60.00		
Vandrelærer Lies regning	” 480.25	”	540.25
5. Diverse:			
Nielsens reise til Bergen	kr. 94.40		

Krans til P. L. Johnsens baare..... „	10.00	
— „ L. M. Egholms baare..... „	10.00	
D. Brun for seiopgave..... „	30.00	144.40
6. Beholdning:		
Indestaaende i Kreditbanken..... kr.	967.36	
Kassa..... „	170.77	1138.13
		<u>kr. 3082.27</u>

Smø lens fiskeriselskap.

Smø lens fiskeriselskap stiftedes 27 juli 1913.

Det har i aarets løp — foruten samarbeidet med de tilsluttede foreninger — hat 3 større møter, hvor blandt andet har været drøftet spørsmålene om nødvendigheten av undervisning i motorteknik og navigation, om dannelse av en assuranceforening for fiskerfarkoster paa Smø len, om opprettelse av en veirvarselsstation i distriktet og om at fyrlygten paa Haugjægla ombyttes med et større fyr. Desuten har man git indberetning til statsmyndighetene om den skade som overgik Smø len ved stormfloden den ³⁰/₁₁ f. a. bilagt med en specificert opgave over de skadelidte, samt en del mindre saker.

Selskapet har hittil ikke faat noget offentlig bidrag og de utgifter, som man hittil har hat, har man dekket av bestyrelsens private kasse.

Nordsmø lens fiskeriforening.

Foreningen har 45 aktive medlemmer.

I aarets løp er der i foreningen avholdt 6 møter, derav 4 medlemsmøter og 2 bestyrelsesmøter.

Foreningen har for terminen 1913—14 erholdt som indtægt:

Statsbidrag.....	kr.	343.50
Distriktsbidrag.....	„	85.87
Kassabeholdning og aarskontingent.....	„	76.00
	Tilsammen	<u>kr. 505.37</u>

Dette beløp er i bestyrelsesmøte den 5 februar d. a. besluttet anvendt saaledes:

A. Indkjøb av ruse og troidgarnstraad.....	kr. 200.00
B. Administrationen.....	„ 67.35
C. Avsat til ishuset.....	„ 200.00
	<hr/>
	kr 467.35

Balance — kassabeholdning — kr. 38.02.

Hjemmefisket var ogsaa i avvikte høst med hensyn til utbyttet omtrent som de foregaaende aar, dog var veiret med den svære sjøgang og stormflod til adskillig ulempe og meget redskapstap foraarsakedes derved. Som følge derav blev flere mænd omtrent ribbet baade for troidgarn og ruser, hvorfor et adskillig beløp av det som er fortjent med disse redskaper maa til for at komplettere redskaperne.

Foreningen androg i 1913 hr. kjøbmand L. O. Hegstad, Trondhjem, om forhøielse av prisen paa levende torsk fra 15 til 17 øre pr. kg. Dette indvilgedes saaledes, at 17 øre betales for fremtiden fra sæsongens begyndelse til 1 mars, efter den tid 15 øre pr. kg.

Veiholmens fiskeriforening.

- a. Foreningen har 56 medlemmer.
- b. Der er i aarets løp avholdt 7 ordinære møter, 3 bestyrelsesmøter og 1 generalforsamling.

De behandlede saker er følgende:

1. Indsendt fornyet andragende til hr. Fyrdirektøren om forsterket fyrbelysning paa Haugjægla.
2. Avfattet telegram til hr. Havnedirektøren den 5 desember 1913 med begjær om stedet undersøkt efter stormfloden den 30 november s. a. Var av anførtes molobygning høist paakrævet til beskyttelse for stedet.
3. Indsendt skrivelse til hr. Fiskeridirektøren og deri paapeket nødvendigheten av den fyrbelysning som ansees mest paakrævet for fiskeribedriften.
4. Behandlet en skrivelse fra endel indbydere i Nordmør til opprettelse av en Nordmørstue i Kristiansund.
5. Behandlet dannelsen av et eget assuranceselskap for motorbaater for Smølen, der valgtes 2 mand for at delta i selskapets bestyrelse for en videre drøftelse av saken.
6. Utdeling av de indkjøpte materialer maatte reduseres, da foreningen ikke kunne tilfredsstille de indsendte andragender om materialer til hjemmefiske paa grund av økonomiske hensyn.

7. Indsendt andragende til hr. Havnedirektøre nog der i begrundet nødvendighed for molobygning for stedets beskyttelse og til havnens forbedring.
8. Salg av torsk efter lov av 26 juli 1913 skal foregaa efter vegt i sløiet tilstand, fandt foreningen dette blev en tvang paalagt fiskeribefolkningen.

Foreningen har fra Kristiansunds fiskeriselskap mottat i statsbidrag fra 1913—14	kr. 183.50
dertil distriktsbidrag	„ 45.87
	kr. 229.37

av dette beløp er indkjøpt materialer til hjemmefiske:

a. Administration	kr. 40.00
b. Trollgarnstraad	„ 79.37
c. Flyndregarnstraad	„ 60.00
d. Hummerteiner	„ 70.00
	kr. 249.37

Tilskud fra foreningens kasse kr. 20.

Smø lens fiskeriforening.

1. Foreningen har i aarets løp hat 74 aktive medlemmer, altsaa en tilvekst av 25 medlemmer.
2. Inden foreningen er avholdt 5 møter.
3. Foreningen har for 1913—14 faat utbetalt et statsbidrag stort kr. 218.30 som sammen med distriktsbidraget utgjør kr. 272.80.

Dette beløp er besluttet og anvendt saaledes:

a. Administration	kr. 50.00
b. Til flyndregarns materialer	„ 60.00
c. „ smaafiskegarns materialer	„ 50.00
d. „ rusetraad	„ 110.88
	kr. 272.88

4. Som det vil fremgaa av den store tilvekst av medlemsantallet viser det sig at foreningen har blit noget sterkere og kommer til at arbeide sikrere efter utskillelsen fra Kristiansunds fiskeriselskap, foreningen bestaar udelukkende av folk der har fiskeri son hovednærning.

Regnskap for Smø lens fiskeriforening fra 10 juli 1913—30 juni 1914.

Indtægt:

1. Kassabeholdning f. forrige aar	kr. 240.00
2. Isregning	„ 24.23

3. Statsbidraget for 1913—14	„	218.30
4. Andre indtægter	„	100.00
5. Andre indtægter	„	16.75
6. Medlemskontingent	„	44.25
		<u>kr. 643.53</u>

Utgift:

1. Indkjøb av traad til foreningen	kr.	123.65
2. Andre utgifter	„	53.71
3. Annoncer til bekjendtgjørelser m. v.	„	18.07
4. Administration m. v.	„	20.00
5. Andre utgifter	„	15.52
6. Ballance	„	412.48
		<u>kr. 643.53</u>

Aalesunds fiskerforening.

For denne budgettermin er foreningen tilstaaet følgende bidrag:

1. Statsbidrag	kr.	1050.00
2. Distriktsbidrag	„	200.00
		<u>kr. 1250.00</u>

Av dette beløp er kun distriktsbidraget indgaat til foreningen med kr. 200. Efter meddelelse fra Fiskeridirektøren har Social- og Industri-departementet under 20 juli anmodet Finansdepartementet om at anvise statsbidraget betalt til foreningen. Beløpet kr. 1050 vil derfor kunne paaregnes at ville indkomme om ikke ret lang tid. Foreningen har imidlertid maattet sørge for at tilveiebringe som forskud paa statsbidraget det hertil svarende beløp, saaledes at den har kunnet utbetale det samlede bidrag i overensstemmelse med bevilgningen saaledes:

1. Bidrag til „Fiskerhjemmet“	kr.	500.00
2. Administration: Sekretærløn, husleie, lys, brænde, trykningsomkostninger, porto m. m.	„	500.00
3. Driftsomkostninger vedkommende Rundø veirvarselsstation ..	„	250.00
		<u>kr. 1250.00</u>

Foreningen har i budgetaaret fortsatt sin virksomhet omtrent som før. Fiskerhjemmets virksomhet er, efterat kafévirksomheten blev sløifet, begrenset til foredrags- og diskussionsmøter om fiskerispørsmål og andre almennyttige emner og til drift av læse- og skriveværelse for

fiskerne. Fiskerhjemmets økonomiske stilling er blit mere betryggende ved at kafévirksomheten blev stanset, idet denne bestandig bragte tap. Paa Fiskerhjemmet hviler fremdeles en gjæld av ca. kr. 32 000; men ved hjælp av statsbidraget og leieindtægterne klarer foreningen at utrede renterne og de øvrige med eiendommen forbundne utgifter. Der er saaledes haap om, at foreningen vil være istand til fremtidig at sitte inde med denne store og for fiskerne saa værdifulde eiendom.

Rundø veirvarselsstation har funktionert meget tilfredsstillende ogsaa i dette budgetaar. Hver dag telegraferer stationen sine opgaver om veir- og vindforholde og iøvrig om andre iagttagelser fra sjøen, som kan være av interesse for fiskerierne og sjøfarten. Foruten disse daglige rapporter besvarer stationen i aarets løp et stort antal mundtlige forespørsler gjennom telefonen. Alle disse samtaler med stationen er ofte til stor nytte, men de medfører adskillig bryderi og tidsspild for stationens bestyrer hr. Hans J. Runde. Foreningen uttaler sin anerkjendelse og tak til hr. Runde for hans arbeide som bestyrer av Rundø veirvarselsstation. Efter det brud paa linjen, som fandt sted ifjor, er der truffet overenskomst med telegrafvæsenet om, at dette for fremtiden skal besørge linjens vedlikehold. Hans J. Runde har, siden den forrige fyrassistent fra traadte, betjent stationen gratis. Dette vil han forhaapentlig gjøre fremdeles, ialfald indtil videre.

En række saker vedrørende fiskerne og fiskerinæringen har i aarets løp været oppe til behandling i foreningen.

Spørsmålet om organisation av de norske fiskere har ogsaa iaar været oppe til behandling flere ganger. Efter et interessant foredrag av hr. opsynschef Puntervold om saken paa et større fiskermøte den 26 april nedsattes en komite bestaaende av opsynschef Puntervold og fiskerne R. Langaa, Gerh. Ragstad, Nikolai Rostad og Nikolai Abelvik med oppdrag at arbeide for en landsorganisation av fiskerne. Forhaabentlig vil denne for fiskerne saa viktige sak bli løst paa en tilfredsstillende maate.

Oprettelse av et pensionsfond for fiskerne i Aalesund er en gammel sak, som ogsaa iaar flere ganger har været oppe til behandling. Saken har maattet hvile paa grund av en proces, som har vært mellom de herværende dampskibsredere og kredssykekassen. For at faa gjort en begyndelse besluttet foreningen paa et større fiskermøte den 30 april, at nedsætte en komite for at forberede en større basar til indtægt for pensionsfondet og for paa anden maate at samle bidrag til fondet. Det skal noteres her, at det første bidrag som inkom til komiteen var kr. 200 fra hr. høiesteretsassessor Henr. Frisak, som ogsaa ellers ved flere leiligheter har lagt stor interesse for dagen for opprettelsen av dette pensionsfond.

Foreningen har ogsaa nedsat en komite, som skal utarbeide forslag til forandring i fiskerforsikringsloven.

Videre har foreningen behandlet og avgit uttalelser om forandringer i vaartorskeloven for Romsdals amt, om opprettelse av seilende opsyn under torskefisket, om bruk av snurpenot etter smaasild og brisling med flere andre saker, saasom fyrspørmaal og vrakerspørmaalet og om fiskens behandling og omsætning.

Foreningen nedsatte en fanekomite, som til 17 mai iaar skaffet foreningen en fane til en værdi av ca. 450 kr. Komiteen takkes for vel utført arbeide.

Foreningen har iaar hat en stor tilslutning, saa medlemsantallet er øket ganske betydelig og interessen for foreningens arbeide har været meget livlig.

Herø fiskeriforening.

Herø fiskeriforening har iaar arbeidet som de tidligere med utlaan av fiskeredskaper saasom teiner, ruser og gummiangler. Alle disse slags redskaper var hersteds aldeles ukjent før fiskeriforeningen utdelte disse og er nu delvis fiskerne begyndt at forarbeide disse selv, men der findes delvis bygdelag som endnu ikke har faat, disse er lovet at faa næste aar.

Indseilingslygter til Fosnavaag erholdt ogsaa iaar ved indløpet, 1 grøn og 1 rød lanterne ret over hinanden.

Igesundvaul en lygte skjærmet blankt i løpet og med rødt til siderne fra nordgaaende og en lygte sammesteds fra sydgaaende.

Remøvaulen 2 lygter skjærmet som i Igesundvaulen.

Læseværelset har været holdt som tidligere aar. Biblioteket eller boksamlingen har vi iaar hat en tilvekst av 140 bind og som viser sig at ha en stor interesse blandt den voksende fiskeralmue.

Fjærtøft fiskeriforening.

Styret bestod av de samme mænd som forrige aar med den forandring, at istedenfor avdøde Olaus Fjærtøft valgtes Johan G. Fjærtøft og istedenfor Johan K. Fjærtøft valgtes Ingvald K. Fjærtøft.

Der er i aarets løp avholdt 3 generalmøter og 8 styremøter.

Av de saker som har været behandlet, kan nævnes følgende:

Paa aarsmøtet som blev afholdt den 30 desbr. f. a. blev vedtat regler for det av foreningen paatænkte opførende pakhus. I henhold til den vedtagne beslutning blev der utlagt en liste paa Fjærtøft til tegning av garanti efter de vedtagne regler.

Listen blev inddradd i mars og fremlagt i styremøte den 29 s. m. Det viste sig da, at her paa Fjærtøft kun var tegnet garanti for 71 løter. Det var som bekjendt tanken at faa indtegnet garanti for omkring 125 løter. Styret besluttet derfor enstemmig at sende indbydelsen til Myklebust og Uksnøy om at være med i pakhusbygningen i henhold til de vedtagne regler. Betingelserne forøvrig var, at vedkommende maatte være medlem av Fjærtøfts fiskerforening.

Tegningslisten fremlagdes som avsluttet den 24 august med det resultat, der ialt var tegnet 112 løter, svarende til en aarlig leieavgift av kr. 1344.

Den 25 august sendtes paany en skrivelse til Fiskeridirektøren bilagt med en kalkyle over ishuset og kjølerummets kostende, utarbeidet av bygmester K. J. Hatlemark samt en avskrift av kaveringslisten.

Efter den fremlagte kalkyle anslaaes ishuset og kjølerummet at skulle utgjøre kr. 4400 av hele anlæggets værdi.

Saken blev saa forelagt det i høst avholdte Fiskeriraad, der med 11 mot 7 stemmer anbefalte et netto statsbidrag av kr. 3000. Saken er nu med Fiskeridirektørens anbefaling oversendt departementet.

I henhold til foreningens beslutning av 12 oktober har styret søkt Harams herredsstyre om kommunegaranti for et laan til pakhuset av det Ældre Havfiskefond stort kr. 10 000 — ti tusind kroner.

Saken blev slutbehandlet i herredsstyremøte den 4 d. m. med det resultat, at kommunens garanti opnaaddes.

I henhold til styrets beslutning av 29 mars d. a. blev der indsendt nyt andragende til Fiskeridirektøren om at faa henlagt et av Statens navigationskurser til Fjærtøft. Efter endel korrespondanse blev andragendet indvilget.

Kurset begyndte den 15 august og avsluttedes med eksamen den 8 og 9 oktober. Det var besøkt av 21 elever, hvorav 1 paa grund av militærøvelser maatte slutte midt i kurset. De andre 20 fremstillet sig til eksamen, som hadde saadant utfald: 8 fik karakteren „udmerket godt“, 9 „meget godt“ og 3 „godt“. Skolens lærer var hr. overkanoner Johansen fra Horten. Som censorer fungerte kaptan A. K. Larsen og styrmand Sev. Roald. Resultatet av navigationskurset maa sies at være meget godt.

I henhold til foreningens beslutning av 17 august blev der indsendt et andragende om et statsbidrag av kr. 1500 til et forsøk efter ræker.

Andragendet blev anbefalt av Fiskeridirektøren; men i Fiskeriraadet opnaadde det kun at bli anbefalt ved at opmandens stemme gjorde utslaget.

Siden dette andragende blev innsendt, har imidlertid 3 fiskerbaater fra Haugesund og Bergenskanten drevet forsøksfiske efter ræker her paa Søndmør med godt resultat. Da disse forsøk blev bekjendt, mottok foreningen et telegram fra Fiskeridirektøren, hvori han fremholder, at det paatænkte forsøk efter ræker nu maatte være overflødig efter at disse fiskere fra vestkysten hadde fisket saa godt. Styret behandlet Fiskeridirektørens telegram i møte den 26 oktober og besluttedes enstemmig, at formanden skulde sende telegrafisk meddelelse om, at foreningen under disse omstændigheter frafaldt sit andragende om bidrag til forsøk efter ræker. Derimot skulde man forsøke at faa et stipendium for at studere rækefiskeri og likeledes at faa laane redskaper av „Michael Sars“s beholdning. Desuten androg man om kr. 400 til ophjælp av hjemmefisket, væsentlig for at utbrede kjendskap til rækefiskeri.

I skrivelse av 28 oktober har direktøren meddelt, at han har anbefalt, at departementet utreder et stipendium forskudsvis av de midler, som er opført til stipendier for 1914—1915. Desuten meddeles, at foreningens andragende om kr. 400 til ophjælp av hjemmefisket, var oversendt til departementet med direktørens anbefaling.

Foruten det omtalte, har ogsaa styret andradd om kr. 150 til foreningens administration, hvilket beløp blev enstemmig anbefalt av Fiskeriraadet.

I henhold til styrets bestemmelse er der fra foreningen innsendt et andragende om et fyr paa Kjeholmen til veiledning for indseilingen ind Nøgvedfjorden.

Styret har ogsaa besluttet at innsende andragende om forsterkning og delvis omskjærming av Fjørtoftsnes fyrlampe.

Som foreningens utsending til generalmøtet i klipfiskkomiteen møtte Martinus J. K. Fjørtoft.

Arbeidet i det forløpne aar har gaat ganske bra. Der er at merke øket interesse for foreningens arbeide.

I det bestyrelsen takker for samarbeidet i det forløpne aar, ønsker man alt godt for foreningens fremtidige virke.

Selskapet for de norske fiskeriers fremme.

Direktionen har herved den ære at fremlægge beretning om selskapets virksomhet i tiden fra 1 april 1913 til 31 mars 1914.

I. Arbeider henhørende under formerelsesklassen.

A. Fremme av østerskulturen.

I. Reiser og undersøkelser i anledning av østerskulturen.

Denne termin har været meget heldig for østersavlen. De fleste steder har østersens vekst været meget god, og opdrætningspollerne er gjennomgaaende blit passet med stor interesse. Dette kommer meget av at omsætningsforholdene for østers, naturøsters som opdrættede, er blit meget heldigere ordnet paa de fleste steder. Østersopdrætterne har skaffet sig gode forbindelser paa omsætningsstederne, hvorved gode priser er blit opnaadd, og tap ved varens omsætning er undgaat — konf. bemerkninger om disse forhold i tidligere aarsberetninger. Flere østersopdrættere, som paa grund av omsætningsforholdene var tilbøielig til at slutte bedriften, har derfor faat nyt mot. Østersyngel forefandtes vaaren 1913 i 2 ynglepoller, og det hele kvantum blev omsat. Ialt er i terminen utsat 539 000 stykker yngel.

I østersavlens interesse er der foretat en hel del reiser dels for at gi raad og veiledning ved driften av ældre poller, dels for optagelsen av nye. Av de længere reiser kan merkes, at selskapets zoolog vaaren 1913 besaa endel poller paa Helgeland, som tidligere har været drevet av østerskompaniet „Norge“, saaledes Seljemarkpollen i Ursfjord pr. Brønnøy og Rødøyosen i Tjøtta. I begge disse poller har yngelavsætning enkelte aar fundet sted, saa en østersbestand har holdt sig, i Rødøyosen endog noksaa rikelig. Dette sidste er jo forsaavidt en merkværdighet, som stedet vistnok er det nordligste sted i verden, hvor der findes østers ($65^{\circ} 40'$ n. br.). Nu tænkes der begge steder paa en intensere drift, delvis med indplantning av ny yngel.

En av de nyanlagte opdrætningspoller ute i havskjærene, Godøens østerspoll („Plassapøila“) pr. Brandesund, har vist sig at gi et enestaaende godt resultat. Det har derfor været foretat en undersøkelse over enkelte strækninger av „Øigaren“ og det viser sig, at man der har flere steder, som egner sig for østersavl, naar blot interessen kunde bli vakt hos eierne. Ogsaa bassiner med brakvand, hvor sjøen kun en og anden gang naar ind, findes der flere av. Ved utgravning av indløpet kunde vistnok enkelte av disse optages som ynglepoller, efterhvert som behovet for yngel stiger.

Ogsaa paa Sørlandet er lignende undersøkelser blit gjort. Særlig rundt Mandal er interessen for østersavlen blit vakt og flere steder passende for opdræt er undersøkt. Et mindre forsøk er foretat og har git lovende resultater. Mangelen paa østersyngel denne vaar vil dog sandsynligvis forsinke litt utviklingen av østersavlen der sydpaa.

Flere mindre reiser er foretat dels av selskapets zoolog, dels av assistent Krohnstad. Ved disse er der git assistanse og veiledning ved igangssettelsen av de nye opdrætningspoller, og nye bassiner er blit undersøkt.

II. Selskapets forsøksbassiner og andre foranstaltninger til fremme av østersavl.

Av de foregaaende aarsberetninger vil kunne sees, at der paa forskjellige steder av selskapet har været optat endel opdrætningsbassiner paa prøve. De fleste av disse er efterhvert igjen blit overgit til privat utnyttelse eller nedlagt. For tiden har man i drift:

1. *Sæløpollen*, Sælø i Tysnes. Man har heller ikke sidste sommer kunnet undgaa yngelavsætning, saa pollens drift som opdrætningspoll viser sig forfeilet.

2. *Hattepollen* pr. Nautnes, Hjelmen. 5000 yngel blev utsat vaaren 1913 og vokste udmerket utover sommeren. De har dog greiet vinteren mindre godt. Dødeligheten har ikke været stor, men de ser ut til at trives daarligere. Sandsynligvis har isbelægget ivinter været for sterkt, saa vandet er blit for stagnerende. Endel av østersen er derfor flyttet utenfor den indre indsnevring; her har nemlig ogsaa været adskillig østers for nogen aar tilbake.

Den sterke sommervekst i denne poll viser, at man her ute i havskjærene har gode betingelser for østersens vekst. I det hele trives den norske østers i saltere vand end østersen gjør i sydligere liggende lande. Forsøket er gjort for at vække interessen for østersavl ute i Oigaren utfor Bergen. En vanskelighet ved forholdene her er, at der ofte er flere eiere om samme poll, og man har i flere tilfælde maattet søke at ordne samarbeidet mellem eierne.

For jubilæumsutstillingen i Kristiania er en speciel montre blit ordnet. Den skal gi en oversigt over østersavlens utvikling her i landet og tillike gi plads for mindre prøver av østers fra yngelproducenten og østersopdrættere.

III. Ynglepoller.

Som tidligere nævnt hadde forskjellige ynglepoller vaaren 1913 adskillig yngel til omplantning. Efterspørselen var stor, og alt blev utsolgt. Der levertes ialt 539 000 stykker yngel, men der hadde kunnet omsættes betydelig mere.

Nedenfor leveres en fortegnelse over ynglepollerne ordnet efter kyststrøkene:

Lindesnes—Stavanger.

1. *Ostravikpollen* pr. Rækefjord. Intet er foretat for yngelavl i denne poll, men der maa gjøres noget nu, særlig da man har haap om opsving av østersopdrætningen paa Sørlandet.

Stavanger—Bergen.

2. *Espevikpollen* i Tysnes skaffet for vaaren 1913 et betydelig antal yngel. Sommeren 1913 bragte imidlertid ingen yngelavsætning, saa for indeværende vaar har man ingen yngel herfra. Aarsaken til at yngelavsætningen slog feil har man ikke kunnet konstatere; det sandsynligste er at det skyldes stamøstersen; temperaturen var i alle fald tilstrækkelig høi.

3. *Sælvaagpollen*, Strønen skaffet et betydelig parti yngel for utsætning i 1913. Ogsaa iaar har man her adskillig yngel.

Bergen—Stat.

4. *Kvernepollen*, Gulen, hadde ingen yngel for omplantning, og heller ikke sidste sommer blev ris utsat for opsamling av yngel. Aarsaken har været uoverensstemmelse mellem eierne; dette er dog nu heldigvis ordnet, saa driften blir fortsat.

Efterspørselen efter yngel for indeværende vaar har været meget stor, sandsynligvis vil ikke engang halvparten kunne tilfredsstilles, hvad der er meget at beklage; det gaar jo ut over opdrætningspollernes kontinuerlige drift.

IV. Opdrætningsbassiner.

Som før nævnt var sidste sommer paa de fleste steder meget heldig for østersens vekst. Ogsaa omsætningen har været god, og udmerkede priser er opnaadd, saa interessen for østersavl er steget meget. Flere nye østersanlæg er kommet til; de er i nedenstaaende fortegnelse betegnet med *.

Fredrikshald—Lindesnes.

1. *Midtfjord* pr. Sandefjord. 3000 yngel er blit utsat. Trivselen og veksten middels.

2. *Sundet*, Flostadfjord pr. Arendal. 10 000 yngel utsat. Trivselen god. Anlæggets fortsatte drift er tvilsom, da eieren netop er avgaat ved døden.

3. *Flostadbugt* pr. Arendal. Ingen yngel er blit utsat. Den tidligere indplantede østers trives godt, og endel er solgt.

4. *Arnevik* pr. Arendal. Ingen yngel utsat.

5*. *Sælvaagen* pr. Mandal. 5000 yngel blev utsat sidste vaar til et forsøk. Østersen trives godt, og veksten er tilfredsstillende.

6. *Vrakviken*, Helleø pr. Mandal. Ingen yngel utsat. Den tidligere utplantede østers trives bra, og noget er solgt.

Stavanger—Bergen.

7. *Godøens østerspoll* pr. Brandesund. 20 000 yngel er blit utsat. Veksten og trivselen udmerket, meget er solgt til gode priser.

8*. *Kvernepollen* pr. Brandesund. 10 000 yngel utsat. Pollen har

tidligere været benyttet av østerskompaniet „Norge“ og er saaledes nu gjenoptat. Veksten og trivselen er god, litt dødelighet.

9*. *Haukenespollen*, Hufteren. 10 000 yngel utsat. Et parti, som blev sat i den indre del av pollen, trivtes daarlig, men tok sig op, da det blev flyttet ut i ytre bassin, hvor trivsel og vekst er udmerket.

10*. *Bjørnevaagen*, Tysnesø. 20 000 yngel utsat. Trivsel og vekst tilfredsstillende; men nogen skade foraarsaket ved notkastning efter ørret.

11. *Smaasundene* pr. Godø Sund. Ingen yngel utsat. Trivselen og veksten i det sidste mindre god. Noget er solgt.

12. *Inderøpollen* pr. Os. 50 000 yngel utsat, da man i denne kombinerte poll i nogen aar ikke har hat yngelavsætning. Av de ældre østers er solgt meget.

13*. *Hagevikbugten*, Hagevik pr. Os. 5000 yngel utsat.

14*. *Skorpepollen*, Skorpen. 68 000 yngel er blit utsat og synes at trives bra.

15. *Mathopen* m. m. pr. Bergen. 50 000 yngel utsat. Trivsel og vekst god. Meget er solgt i sæsongen, særlig til Bergen.

Bergen—Stat.

16. *Botakjeilen*, Hanøen. 20 000 yngel utsat. Trivsel og vekst udmerket. Meget er solgt i sæsongen.

17. *Husevandet*, Feie. De 8000 yngel, som skulde utsættes her, gik tapt under transporten, men de tidligere utsatte trives godt.

18. *Vestervaagen*, Lindaas. 5000 yngel utsat. Trivsel og vekst god, noget solgt.

19. *Dragø Sund* m. m., Lindaas. 10 000 yngel utsat. Trivsel og vekst god, endel solgt.

20. *Gjerdevaagen*, Lindaas. 10 000 yngel utsat. Trivsel og vekst god, endel solgt.

21. *Tunsbergpollen*, Gulen. 4000 yngel utsat, forresten vites intet.

22. *Trygøpollen*, Gulen. 10 000 yngel utsat. Trivselen og veksten god, adskillig er solgt.

23. *Nyhammerpollen*, Gulen. 10 000 yngel utsat. Trivselen og veksten god. Meget er blit solgt i sæsongen.

Stat—Molde.

24. *Garsholshølen*, Hareidland. 30 000 yngel utsat. Trivsel og vekst god, adskillig er blit solgt, særlig til Kristiania.

25. *Solevaagen* pr. Aalesund. 50 000 yngel utsat. Trivsel og vekst udmerket; noget er solgt, men manglende indplantning av yngel et par tidligere aar har gjort, at her har været mindre forraad til omsætning.

26. *Toftesundspollerne* pr. Aalesund. Ingen yngel utsat. Tidligere bestand solgt.

27*. *Bøpollen*, Solnør pr. Aalesund. 10 000 yngel utsat. Trivsel og vekst god.

28. *Samsfjorden* pr. Aalesund. 25 000 yngel utsat, noget av yngelen beskadiget under transporten, og veksten for de øvrige er sunket endel. Trivselen forresten udmerket, og meget er blit solgt.

29. *Flataavaugen*, Vestnæs. 100 000 yngel utsat. Trivsel og vekst udmerket, meget er solgt i sæsonen.

30. *Moldeholmerne* pr. Molde. Ingen yngel utsat. Østersen vokser sent, da den er lagt paa bunden; endel er blit solgt.

Molde—Trondhjemsfjorden.

31. *Uranpollen*, Averøen. 6000 yngel utsat; forresten vites intet.

32. *Klakkavaagen*, Vestsmølen. Ingel yngel utsat. Den tidligere østers trives godt.

33. *Lyempollerne*, Hitteren. 20 000 yngel utsat. Trivsel og vekst udmerket, noget er utsat paa banker, som det synes med held. Meget er solgt, særlig til Trondhjem.

Trondhjemsfjorden—polareirkelen.

34*. *Seljemarkpollen*, Ursfjorden pr. Brønnøy. 5000 yngel utsat. Trivsel og vekst god.

35*. *Rødøyosen* i Tjøtta. Ingen yngel utsat, da der finder yngel-avsætning sted i pollen. Adskillig er solgt.

V. Indløpne forespørsler angaaende østersavlen og bidrag ydet av selskapet.

Talrike forespørsler angaaende østersavlen er indløpne fra de forskjellige kanter av landet. Selskapets publikationer om østersavl er blit tilsendt de interesserte, raad og veiledning git skriftlig og assistanse ydet paa den maate man fandt mest tjenlig.

Termometre for maaling av temperaturer er blit utlaant, og veiledning er git angaaende benyttelsen. Flere saadanne termometre maa anskaffes, da det har stor interesse at saadanne maalinger blir foretat.

Bidrag til indkjøp av yngel for utsætning indeværende vaar er ikke blit ydet, da yngelforraadet kun har strukket til for de igangværende pollers drift og knapt det. Det til K. Sætre, Mathopen avsatte bidrag paa 25 kr. for optagelse av drift i Bjørndalspollen er blit benyttet. Forsøket er tat ind under anlægget i Mathopen, se foran.

Som nævnt i forrige aarsberetning blev ingeniør Arne Barman, Vegsund bevilget et stipendium paa 700 kr. for at studere østersavlen i Danmark og Holland. Han har sendt selskapet en foreløbig meddelelse om reisen og vil senere indsende en utførligere beretning. Han finder, at reisen har bragt ham stort utbytte, særlig hvad angaar sortement, efterbehandling for salg og omsætningsforholde i det hele.

De sedvanlige cirkulærer angaaende yngelproduktionen er omsendt til østersopdrætterne.

B. Undersøkelser og forsøk vedkommende skjæl.

I. Orskjæl. Da de vestlandske agnskjælfelter i det sidste er blit sterkt beskattet, har skjælgraverne søkt hen til nye trakter, f. eks. Trondhjemsfjorden og Helgeland. Over Trondhjemsfjordens skjælfelter er der i „Norsk Fiskeritidende“ 1913 pag. 311 o. f. git en beskrivelse med et kart over felterne ved selskapets zoolog. I Kristianiafjorden foretok selskapets zoolog, Bjerkan, høsten 1913 en undersøkelse efter orskjælfelter. Det viser sig at orskjællene her ikke findes saameget paa bratte fjeldvægger som paa Vestlandet og nordover. Gravningen blir saaledes mindre lønsom, og felterne egner sig derfor bedst til utnyttelse for agn ved hjemmefisket. Enkelte steder findes der dog paa sandbund en temmelig sterk bestand, som vil kunne skaffe adskillig agnskjæl.

II. Blaaskjæl. Forsøkene med blaaskjælavl fortsættes fremdeles. Det viser sig, at blaaskjælyngelen avsetter sig rikelig paa risbunder og græstaug og i løpet av forholdsvis kort tid, $1\frac{1}{2}$ —2 aar, vokser op til salgbar vare. Under de før omtalte agnskjælundersøkelser i Kristianiafjorden, blev der ogsaa gjort iagttagelser angaaende blaaskjælforekomsterne. Det viser sig at der, særlig omkring Drøbak og indover fjorden, findes rikelig med blaaskjæl næsten overalt. Flere steder falder den dog forholdsvis smaa, men der undersøktes ogsaa felter med enestaaende store blaaskjæl av udmerket kvalitet. Særlig omkring Drøbak, paa begge sider av fjorden, findes der ogsaa udmerkede lokaliteter for avl av blaaskjæl ved utlægning paa sandbanker. Yngel findes der nok av paa bergvæggene omkring, og veksten viste sig at være god paa bankerne, blot er bestanden for liten, sandsynligvis paa grund av sterk utnyttelse. Det sidste kunde der altsaa raades bod paa ved at foreta indplantning av nye skjæl.

Angaaende foranstaltninger for omsætning og benyttelse av blaaskjæl henvises til avdeling III, H.

II. Arbeider henhørende under fangst- og redskapsklassen.

A. Dieselmotoren for fiskerfartøier.

Da man i utlandet har begyndt at anvende denne saa meget omskrevne motor i større fiskerfartøier, fandt man at burde faa en redegjørelse herfor til veiledning for fiskerne. Det lykkedes ogsaa sekretæren at faa en indgaaende artikel om spørsmaalet fra en norsk ingeniør i

Tyskland, som var fagmand paa dette spørsmaal. Artikelen staar offentliggjort i 2det, 3dje og 4de hefte av N. F. 1914.

B. Dorgefisket efter makrel i Nordsjøen.

Sekretæren foretok i terminen nogen reiser i fiskeridistrikterne for bl. a. at virke for en senere utseiling paa fisket. Tendensen i de senere aar har nemlig været at gaa stadig tidligere ut, og den makrel som opfiskes tidlig i sæsongen staar som bekjendt i fedme tilbake for høstmakrellen. Derved hadde der kommet adskillig mager makrel med i partierne til skade for den norske makrels renomé. At dette hadde medvirket til de faldende priser er git.

Sekretæren holdt foredrag om spørsmålet i Espevær, hvor der blev fremsat og vedtat en resolution, som henstillet til dorgerne ikke at seile ut før 12 juli. Til resolutionen sluttet selskapet sig, og senere de øvrige interesserte fiskeriforeninger. Resolutionen utdeltes blandt fiskerne, og sekretæren holdt ogsaa foredrag om saken. Resultatet blev glædeligvis ogsaa, at de fleste efterkom opfordringen, og at makrellens kvalitet blev betydelig forbedret. En redegjørelse herfor er indtat i „N. F.“s april-hefte 1913, s. 120, mai-heftet s. 171 og september-heftet s. 340. I den sidstnævnte artikel omtaler sekretæren resultatet av de gjorte anstrengelser og paapeker, at det ikke alene vilde være rimelig at priserne kom op, men at ogsaa dette vilde være en nødvendighet, skulde fisket kunne vedbli. Et resumé herav var indtat i det amerikanske fagblad „The Fishing Gazette“. Priserne kom ogsaa betydelig op ifjor, og at dette for en del maa tilskrives de her nævnte bestræbelser kan ansees for git.

C. Gummislange som agn.

Se forrige aarsberetning side 15. — Selskapet har ogsaa iaar utdelt gummiangler og anskaffet saadanne for fiskerne. Resultatet har fremdeles været udmerket godt, og bruken av disse angler til visse fiskerier tiltar stadig.

D. Sælfangst med garn.

Vi meddelte ifjor at selskapet hadde utlaant et kobbegarn til hr. Johannes Svendsen, Strømmen, Bokn. Da resultatet var lovende, gik han straks igang med at arbeide sig garn selv, og med disse fik han en meget lønnende kobbefangst istand.

Sekretæren var senere nede og konfererte med hr. Svendsen, som uttalte, at det særlig var „sætningsmaaten“ det kom an paa, og meddelte beredvillig alle de nødvendige opplysninger herom. Disse vil bli

offentliggjort i „N. F.“ — Forøvrig henvises til det som allerede er skrevet herom i august-heftet 1913, side 269. Der er allerede mange, som har skrevet og spurt om fremgangsmaaten ved kobbefangsten og faat oplysning herom.

E. Selskapets pale-snurpenot.

Vi har tidligere nævnt, at noten viste sig at være i det mindste laget, og har nu faat den forlænget med 40 og fordypet med 20 favner. Noten var ellers paa utlaan ifjor og er allerede bortlovet til kommende sæsong. Der er altid megen rift om at faa laane dette redskap til forsøk, da man har god tro paa saken, men ikke drister sig til at gaa til en saa kostbar anskaffelse uten først at ha anstillet en prøve.

F. Impregnering av drivgarnsbøier.

Se forrige aarsberetning side 13. — Den engelske bøiesmurning, som selskapet hadde forskrevet, er nu kommet i handelen hos flere, saa der nu er god anledning til at faa den. Som det vil erindres er man nu mere og mere gaat over til at bruke seilduksbøier til fiskegarnene; men vanskeligheten har været at holde disse tætte. Dette er nu fuldt avhjulpet ved indførelsen av den engelske smurning. Der er ogsaa indkommet forespørsler om fabrikationen av selve bøierne, og har man besvaret disse saa godt det har ladt sig gjøre.

G. Impregnering av fiskegarn.

Se forrige aarsberetning side 16. — Det garn som selskapet lot indsætte med cuprinol viste sig efter 1 aars forløp at være litt skjørt. Men stoffets indehavere har senere forbedret metoden, hvad der synes at ha hat god virkning. Selskapet delte ut litt cuprinol efter den nye metode til endel av avdelingerne, og det synes som man mener at det har vist sig godt til dato. Nogen endelig beretning kan dog først komme efter længere tids bruk. Selskapet vil ogsaa selv la indsætte et nyt garn med dette stof efter den forbedrede metode for ogsaa at faa denne prøvet. — Man har ogsaa latt barke og tjære samt barke og olje et par garn efter en nyere metode. Resultatet herav vil senere foreligge. Hvad catechuen angaar har man anbefalt fiskerne mest mulig at faa denne analysert.

H. Veiledning samt utlaan av redskaper.

Det er blit almindelig langs hele kyststrækningen, at man henvender sig til selskapet om oplysninger, saa kontorets arbeide hermed nu er

meget betydelig. For fangstklassens vedkommende har man ønsket oplysninger om snart sagt alle mulige fiskeredskaper likefra snører, liner og garn til snurpenøter og trawls. Dels har det gjældt konstruktionen, dels konserveringen og dels bruken. Selve fisket har man ogsaa villet ha rede paa. Desforuten har spørsmålene gjældt specielle ting, f. eks. statistik vedkommende redskaper, fabrikanter av redskaper, utenlandske fiskerier, lovgivning, bøiesmurning, karter, aalekister, garnbindemaskiner, redningsvæsen, samlag mellem notbruk, utenlandske fiskefartøier, norske motorfartøier m. v.

Av redskaper har der været utlaant en hel del, men kun saadanne som man har anset for nye paa vedkommende sted og kun til kortere forsøk. Gjenstandene har været ruser, flyndrevad, snurpenot, gummiangler, lakseliner, teiner, skeangler, synkenøter, størjeharpun, kobbegarn, makrel- og laksegarn.

III. Arbeider henhørende under tilvirkningsklassen.

A. Nedlægning av krabbe som hjemmeindustri.

Se forrige aarsberetning side 17. — Man fortsatte med krabbekurserne og bevilget 5 stipendier à kr. 50 til deltagere. To av disse slog imidlertid feil, hvorav en paa grund av sygdom. Der kom derfor kun til at delta følgende tre, nemlig:

Halvor Eriksen, Farstad i Bud.

Karl Knutsen Uri, Flemsøen pr. Aalesund.

Johan Sandvik Aarsheim, Selje.

Desuten var en fisker paa kurset og lærte lodning av bokser.

Som lærer fungerte ogsaa iaar Theodor Hellesøy, som ledet undervisningen paa sit hjemsted „Hellesøen“. Han har vist sig meget dygtig hertil. Denne sak vækker mere og mere interesse, og til kommende sæsong er der allerede indløpet flere anmodninger om at faa gjennomgaa kurset. Flere av eleverne er kommet godt igang med nedlægning, særlig i Bergenhusamterne. Men ogsaa nordover er interessen vakt. Fosens fiskeriselskap vil saaledes som det synes arbeide for saken i sit distrikt. Selskapet har sammen med hr. Hellesøy istandbragt en avdeling for krabbefiske og nedlægning paa jubilæumsutstillingen bestaaende av redskaper, tegninger, en krabbe og literatur. — Man agter at fortsætte med dette nyttige arbeide.

B. Opbevaring og transport av fersk makrel.

Med Amerikaliniens første skib til New York avsendtes et par kasser fersk makrel, den ene iset, den anden avkjølet. Man ønsket at under-

søke dels om makrellen kunde komme godt frem, dels om der var løn-
nende avsætning for den i fersk tilstand. Resultatet blev desværre
negativt. For det første gik det forkjært med losningen, saa makrellen
først kom paa markedet den 3dje dag efter ankomsten, og da var den
temmelig miserabel. Den avkjølte makrel hadde dog holdt sig bedst.
Samme skjæbne hadde nogen andre partier makrel, som samtidig var
sendt av andre. Det viste sig desuten at de sendte smaapartier var nok
til at trykke markedet, men dette kunde man maaske senere delvis raade
bod paa ved at sprede varen utover. Avgjørende er imidlertid at reise-
tidens længde, 9 dage, er hindrende for en fremkomst i prima stand.

For at komme til fuld klarhet over hvorlænge fersk makrel kan
holde sig, anstillet sekretæren forsøk i kjølerum herhjemme. Det viste
sig at 11 dage var det længste den kunde holde sig under gunstigste
omstændigheter. Dette er ialfald tilfældet med sentfanget makrel, og i
bedste fald kunde man faa den paa markedet paa den tid. Men det
vilde ikke være tilraadelig at regne med ældre makrel end 6—8 dage.
Hertil kommer at Amerikalinjens skiber kun avgaar hver 14de dag, hvad
der ikke vilde være effektivt nok for vore store kvanta sommermakrel.
— Forøvrig henvises til sekretærens beretning i „N. F.“s september-
hefte 1913 side 319.

C. Retter av tørfisk og klipfisk.

Der var fra flere kommet anmodning om at skaffe utenlandske, sær-
lig spanske retter av tørfisk og klipfisk. Saadanne har tidligere været
offentliggjort i „N. F.“, men efter konferanse med sakkyndige besluttet
man at faa sammensat nogen nye retter, bl. a. utarbeidet paa grundlag
av spanske og italienske, men modificert, saa de mere kunde passe for
norsk smak. Man formaadde Henriette Wenche Nissen til at utarbeide
disse, hvorpaa opskriftene blev offentliggjort i „N. F.“ 1913 side 227.
Der var sterk spørsmal efter særtryk av disse, hvad der blev imøte-
kommet.

D. Arbeide for en større anvendelse av sild i husholdningen.

Se forrige aarsberetning side 18. — Denne agitation har været fort-
sat jevnt. Man har indskrænket sig til nogen sildemiddager i februar;
denne gang i Gudbrandsdalen, nemlig paa Vinstra, Ringeby, Tretten og
Østre Gausdal. Demonstrationerne, der som sedvanlig blev ledet av
sekretæren med sakkyndig bistand og med hjælp av lokale komiteer,
vakte den største interesse. Overalt var der overfyldt hus, og aviserne
var enstemmige i at rose tilstelningerne. Planen for reisen var lagt i
samraad med stortingsmand Kolstad, Ringeby, der i det hele ydet saken

sin værdifulde støtte. Der var sterk efterspørsel efter fersk sild og sildehermetik som følge av demonstrationerne. — Man samarbeider fremdeles med „Kristiania sildegrossisters forening“, der virker for denne sak i landets østligste del.

E. Opbevaring og transport av fersk fisk.

Praktiske forsøk med avkjølet fisk efter Barclays metode har i det forløpne aar været drevet med stor kraft. Metoden skiller sig fra de bedste fremgangsmaater inden den moderne kjøleteknik kun derved, at den er endnu mere omhyggelig, og at fisken i avkjølet stand blir opbevaret i tette kasser. Arbeidet har iaar væsentligst gaat ut paa at vise publikum og de handlende, at metoden lar sig praktisere med fordel. I dette øiemed fik man en tid regelmæssig levering til „Hjemmenes Vel“ i Kristiania, hvor fisken (fersk torsk) blev servert som dagens kost op-til 14 dage gammel. Den vandt enstemmig bifald og betragtedes av alle som nyfanget fisk. Det samme var tilfældet i „Hjemmenes Vel“ i Bergen, hvor den ogsaa blev servert nogen ganger. Man har fra begge disse institutioner mottat de bedste skriftlige attester. Fisk efter denne metode blev desuten tilstillet handlende i Kristiania gjennem en agent, som man for anledningen hadde ansat der, og som tænker paa at slaa sig paa fiskeforretning efter dette princip. Fisk blev ogsaa sendt til andre steder, deriblandt til Tyskland, hvor den vakte likefrem opsig. Der var kun spørmaal om at skaffe større kvanta. Man hadde i anledningen forbindelser i Blomvaag, Søndre Bergenhus amt og Kalvaag, Nordre Bergenhus amt. Paa begge disse steder var der opsat et litet kjølerum, likesom man hadde kjølekaske i selskapets verksted. Det har vist sig at det hele kan gaa greit og uten for store omkostninger. En handelsmand har ogsaa erklæret sig villig til at gaa igang; men man maa i begyndelsen yde ham veiledning og støtte, saa forsøkene vil fremdeles bli fortsat.

F. Haaens nyttiggjørelse

Denne lille haiart er som bekjendt til stor plage for fiskerne, idet den, særlig til visse tider optrær i store masser og henger sig paa krokene til fortrængsel for den anden fisk, river istykker garnene o. s. v. „N. F.“ har tidligere hat artikler om haaen og den plage den foraarsaker saavel her hjemme som i Amerika. Sekretæren har begyndt at indsamle oplysninger for om mulig at kunne finde lønnende anvendelse for haaen, da dette vil være den eneste effektive maate at formindske antallet paa. Han har nu haap om at kunne løse dette spørmaal ved at utnytte leveren

til tran (noget man allerede før er inde paa) og kjøttet til føde, eventuelt til guano. Beretning om resultatet vil senere fremkomme. Forøvrig henvises til „N. F.“ for 1913 side 444, og 1914 side 1, 57 og 128.

G. Stekt sild efter tysk metode.

Som meddelt ifjor har man bevilget et firma i Kristiania et mindre bidrag til oprettelsen av et sildestekeri efter tysk metode. Man har netop faat meddelelse om at stekeriet er færdig og vil bli sat igang til høsten — muligens ogsaa litt for utstillingens skyld i sommer. Nærmere meddelelse i næste beretning.

H. Blaaskjællets anvendelse og omsætning.

Tidligere har man som bekjendt demonstrert retter av blaaskjæl. I forløpne vinter gik man et skridt videre og avholdt tre demonstrationer av retternes tillavning, som alle var godt besøkt av husmødre og andre. Demonstrationerne forestodes av Henriette Wenche Nissen, der ved siden av gav al nødvendig forklaring. — Flere har nu begyndt at nedlægge blaaskjæl hermetisk, hvortil selskapet har ydet veiledning. Man har fortsat arbeidet med at lette forbindelserne mellem skjæltagere og de handlende samt publikum. Vanskeligheten er fremdeles den ujevne efterspørsel og tilførsel. Men det faar man haape er et overgangsstadium.

I. Veiledning samt utlaan av redskaper.

Som nævnt under II H er kontorets arbeide som opplysningsbureau meget stort. Dette gjælder ikke mindst ting under denne klasse. Av saker som er git opplysning om i terminen kan nævnes: Konservering og transport av fersk fisk, saltet og tørret fisk, røkning og røkerier, guano-fabriker, tran, hermetik, kjøleteknik, tarebrænding, fiskestekning, silde- og fiskeretter, klipfisksoppen vedkommende, fiskeavfald til kreatur- og svinefôr, kokning av ræker, presset torsk, kunstig klipfisktørring, emballage, fiskens næringsværdi, sildeolje, utklipping av torsketunger, saltning av agnskjæl, fiskemel o. s. v.

Av redskaper har man utlaant ganekniver og sakser for sild og flækkekniver for makrel samt emballage.

J. Diverse.

Viigs sorteringsmaskine for sild har paany ved selskapets bistand været demonstrert i Bergen.

Opprop om makrellens behandling blev sendt rundt til dorgefiskerne samtidig med henstillingen om at seile senere ut (se under II D).

Selskapets desinfektionssprøite har ogsaa iaar været utlaant til desinfektion av klipfiskboder.

Erklæringer har været avgitt om „ensartet sildemaal“ og høstmakrellens sortering.

IV. Ikke henhørende under nogen enkel klasse.

A. Nordmænds fiskeri ved Island og toldbestemmelserne.

Som bekjendt sammentraadte der i Kristiania i april ifjor en deputation bestaaende av repræsentanter fra kyststrækningen Stavanger—Nordland. Som medlem av deputationen møtte for selskapet hr. Arthur Allers. Deputationen utarbeidet en forestilling om ovennævnte spørsmål til statsmagterne, idet man paapekte, at flere av de nu paa Island gjældende love er saa vidtgaående i sine forbud og avgiftskrav, at de i høi grad vanskeliggjør vore fiskeres bedrift paa Island. Deputationen henstillet til myndighetene at søke at raade bot herpaa ved gjensidighetsbestemmelser. Forøvrig henvises til „N. F.“s april-hefte 1913 side 127.

B. Fiskerskoler.

Som appendiks til det sidst indsendte andragende om statsbidrag utviklet man direktionens mening med hensyn hertil. Man fremholdt at dette spørsmål nu burde løses saaledes, at der blev opprettet et antal fiskerskoler langs kysten, hvor forskjellige fiskerifag lærtes. Man antydte at det kunde være heldig at knytte kurserne til de bestaaende fiskeriklasser, hvor saadanne fandtes ved navigationsskolerne.

C. Utsætning av aaleyngel.

Man bestilte fra Hamburg 10 000 aaleyngel, der kom meget godt frem og utsattes i et par fjeldvand nær Blaamanden, hvor der ikke tidligere fandtes aal, samt i et par tjern og et vand i Bergensdalen. Man har herved konstatert at aaleyngel med forsigtighet kan fragtes den lange vei. Om yngelens trivsel og vekst vil senere beretning fremkomme.

D. Jubilæumsutstillingen i Kristiania.

Selskapet har ydet adskillig veiledning til utstillere. Bl. a. har man bidradd til at fyldiggjøre utstillingene fra Bergenhusamterne. Saaledes har man ved henvendelser til avdelingerne i Søndre Bergenhus amt faat samlet adskillig av interesse bl. a. til belysning av dorgemakrellfisket, notfisket, sildefisket med garn, hummerfisket og krabbefisket. For Nordre Bergenhus amt har man besørget utarbeidet et statistisk kart over

værdien av fiskefangsten i 1913. For sit eget vedkommende utstiller selskapet væsentligst gjenstande fra Bergens Fiskerimuseum.

E. Motorbaat-regattaen i Florø.

Da der i regattaen for den overveiende del deltok fiskerfartøier, opsatte selskapet en pokal, der besluttetes utdelt for „manøvrering.“ Pokalen tilfaldt hr. Bernhard Skorpen. Selskapets sekretær var tilstede under regattaen, hvor han fungerte som jurymand og desuten holdt et foredrag om baat-motorenes utvikling.

F. Sekretærens reiser, foredrag m. v.

I den forløpne termin anvendte sekretæren nogen tid paa at faa opprettet nye fiskeriforeninger i Bergenhusamterne og Stavanger amt. Der har nemlig været uttalt ønske blandt fiskerne herom. Sekretæren besøkte i den anledning Sogndal i Dalene, Kvittingsøy, Skudenes, Bokn, Haugesund, Rognaldsvaag, Batalden og Kalvaag. Sekretæren holdt foredrag om lagring og transport av fersk fisk, hvorpaa stiftelse av forening drøftedes. Paa alle disse steder blev foreninger opprettet. Desuten dannedes efter korrespondanse forening i Bømmel og paa Bulandet. Som tidligere nævnt ledet sekretæren demonstrationerne med silderetter i Gudbrandsdalen, og kan det videre noteres, at han deltok som officiel representant for Norge i den 6te internationale fiskerikongres i Ostende — se nærmere herom i „N. F.“ 1913, side 290. I samme forbindelse kan nævnes, at sekretæren ogsaa efter indbydelse var indtegnet som medlem i fryserikongressen i Washington og Chicago. Sekretæren deltok endvidere efter indbydelse i „Makrelmøtet“ i Stavanger 7 februar d. a., hvor sammenslutning av dorgefiskere drøftedes. Av længere reiser kan desuten nævnes en reise til Farstad i Bud, hvor foredrag holdtes og fiskeriforening dannedes. Forøvrig har sekretæren foretat mindre reiser i de nærmeste distrikter.

G. Forskjellig veiledning.

Kontoret har i løpet av terminen besvaret forskjellige spørsmåal, som ikke indgaar under nogen av klasserne. Disse har angaaat markeder, fiskerilovgivning, jubilæumsutstillingen, registrering av fartøier, landslot, told paa fiskevarer, fiskerskoler, diverse literatur, havfiskefondene, utklækning, sjøterritoriet o. s. v.

H. Diverse.

Bergens Fiskerhjem. Selskapets forrige præsens, hr. Campbell Andersen, staar fremdeles som hjemmets formand og sekretær Barclay som dets sekretær.

Erklæringer er avgit om: Utstillingen i San Francisco, havnedirektørens forslag om opprettelse av kjøleanlæg, havneanlæg i Syrevaagen, (hvortil kommer hvad der er nævnt under klasserne).

Literatur til læseværelser for fiskere er sendt til nogen steder.

Barometre er efter anmodning besørget til fiskere.

I. Selskapets avdelinger.

Som nye avdelinger er tilkommet Sokendals fiskeriforening, Kvittingsøy do., Bokn do., Skudsnæs do., Veavaags do. (Istedenfor den indgaaede Aakre og omegns do.), Haugesunds og omegns fiskeriselskap, Bømmel fiskeriforening, Bulandets do., Rognaldsvaag og omegns do., Bataldens do. samt Frøien og Kalvaags do. Utgaat er Vardø Fiskeriforening.

J. Budgetforslag.

Direktionens budgetforslag for terminen 1914—15 findes indtat som bilag I.

K. Johan Thesens legat.

Legatets renter for 1913 er indbetalt til selskapet med kr. 2283.30.

L. Norsk Fiskeritidende.

Se forrige aarsberetning side 24. — Statsbevilgningen har for terminen 1913—14 været kr. 6400. — Oplaget er indeværende aar øket til 2100 eksemplarer mot som nedenfor for 1913 anført 1900. Grunden til økningen er bl. a. de mange nye fiskeriforeninger, hvorav medlemmer har tegnet sig som abonnenter. Sekretæren har ogsaa paa sine reiser reklamert for skriftet.

„Fiskeritidende“ utgjorde i 1913 458 pag. Indholdet bestod av beskrivelser og avhandlinger, artikler om fartøier, baater og fiskeredskaper, tilvirkning, beretninger om handel, literaturanmeldelser, oversigt over Norges fiskerier, juridiske, statistiske og forskjellige meddelelser.

Redaktionskomiteen, bestaaende av stiftamtmand Hroar Olsen og fabrikerier Campbell Andersen, oversendte direktionen en utførlig betænkning angaaende spørsmålet om overgang fra maanedlige til

ukentlige hefter og konkluderte med at anbefale en saadan forandring. Direktionen sluttet sig hertil og ansøkte i sit sidste andragende om statsbidrag — se bilag II — om midler til utvidelsen, nemlig om kr. 8500 mot tidligere i de senere aar bevilget kr. 6400. Heri var dog indbefattet ca. 420 til dækning av de forhøiede trykkeripriser. Skriftets omfang skulde efter forslaget forøkes med en fjerdedel. Andragendet om utvidelse blev ikke indvilget, derimot bevilgedes de nævnte kr. 420.

M. Norsk Fiskeralmanak.

Som i forrige beretning side 26 meddelt var aargangen 1912 den sidste, hvortil man søkte statsbidrag. Til denne fik man bevilget kr. 250, hvilket dog ikke dækket utgifterne, men bragte et underskud av kr. 159.60. Aargangen 1913 viste sig at balancere, og har man det haap at saa skal ske ogsaa i fremtiden. — Oplaget for sidste aargang var 2400. Av nyt er i sidste aargang indtat en utførlig høivandstabel, om blodforgiftning, tillæg til fiskerilovgivningen, told paa fiskevarer etc. i Argentina, Brasilien, Cuba og Mexico, præmier for fangst av kobbe, assuranceforeninger for fiskerfartøier, fiskerhjem, rorkommandoen.

N. Verkstedet — assistenten.

Assistenten har dels været optat med arbeider paa verkstedet for selskapet og fiskerimuseet, dels med reiser i anledning østers- og skjælavl.

O. Fiskerimuseet og biblioteket.

a. Museet.

Fiskerimuseet er likesom ifjor av Bergens samlag og sparebank bevilget henholdsvis kr. 800 og kr. 1000.

Man har fortsatt omordningen av gjenstandene i kjælderen og tat i bruk en ny montre for østersavlen. Østers- og skjælsamlingen er ogsaa ellers omordnet. Av gjenstande har man bestilt model av en hollandsk drivgarnskutter samt anskaffet endel rogn- og sildehermetik. Forøvrig har man maattet renoncere paa indkjøp, da der vil gaa utgifter til jubilæumsutstillingen. Til denne har man avsendt en betydelig del av museets gjenstande.

Fiskerimuseet har som sedvanlig været udmerket godt besøkt av fiskere, tilvirkere, eksportører, skoler m. v.

b. Biblioteket.

Biblioteket vokser stadig ved indkjøp, gaver og gjennom bytteforbindelser. Fortegnelse over de bøker, hvormed biblioteket i aarets løp er forøket, vil findes som bilag III.

Hovedselskapet har for tiden 318 aarsbetalende og 22 faste medlemmer, hvorav 250 indenbys, 56 utenbys og 34 utenlandske.

Ekstrakt av regnskapet for terminen I april 1913—31 mars 1914.

Indtægt:

I.	$\frac{1}{4}$ av statsbidraget for $\frac{1}{7}$ 1912— $\frac{30}{6}$ 1913 =	kr. 10750	
		kr. 2687.50	
	$\frac{3}{4}$ av statsbidraget for $\frac{1}{7}$ 1913— $\frac{30}{6}$		
	1914 = kr. 10800	„ 8100.00	kr. 10 787.50
II.	Private bidrag:		
	1. Renter av Johan Thesens Legat...	kr. 2283.30	
	2. Leieværdi av kontor- og verkstedslokaler	„ 2000.00	
	3. Fiskerimuseet:		
	a. Bidrag fra Bergens sparebank		
		kr. 1000.00	
	b. Bidrag fra Bergens samlag for brændevinshandel	„ 800.00	
	c. Refusion fra Vestlandske kunstindustrimuseum for andel i installation av elektr. lys..	„ 76.46	
	d. Solgt kataloger.....	„ 5.00	
	e. Renter	„ 23.49	
	f. Leieværdi av museets lokaler....	kr. 4000.00	
	÷ bet. leie „ 750.00	„ 3250.00	„ 5154.95
	4. Medlemskontingent:		
	For 1912	kr. 15.00	
	„ 1913	„ 1550.00	
	„ 1914	„ 10.00	„ 1575.00
	5. Restancer:		
	Medlemskontingent 1913	„ 40.00	„ 11 053.25
III.	Andre inntægter:		
	Renter	kr. 268.24	
	Diverse	„ 9.22	„ 277.46
			Tilsammen <u>kr. 22 118.21</u>

Utgift:

Underbalance fra f. termin	kr.	1 781.45	
Restance fra f. termin	”	15.00	kr. 1 796.45

A. Administration:

a. Lønninger:

Sekretær	kr.	1 700.01	
Kontorist	”	1 150.00	
Kontorassistent	”	405.00	
Assistent og præparant	”	450.00	
Inkasso m. m.	”	160.00	
	kr.	3 865.01	

b. Kontorlokale, leieværdi. kr. 2 000.00

÷ betalt leie av fiskeri- museet	”	750.00	
	kr.	1 250.00	

Lys og brænde	”	500.65	” 1 750.65
---------------------	---	--------	------------

c. Kontorutgifter	”	271.06	
-------------------------	---	--------	--

d. Kontorrekvisiter	”	188.12	
---------------------------	---	--------	--

e. Porto og telegrammer	”	106.32	” 6 181.16
-------------------------------	---	--------	------------

B. Østers- og skjælkultur:

a. Østers:

Zoolog Bjerkan, løn	kr.	1 050.00	
Assistenten, løn	”	200.00	
Zoolog og assistent til reiser, diæt m. m.	”	1 113.40	
Avgift av Sæløpollen og Krabbe- vaagen	”	37.00	
1 seilduksbaat	”	45.00	
Diverse	”	73.74	
Yngel til utplantning	”	31.20	
	kr.	2 550.34	

b. Skjæl:

Reiseutgifter	kr.	203.60	
2 demonstrationer	”	64.45	
Annoncer og tryksaker	”	110.70	
Diverse	”	69.36	
	”	448.11	
	kr.	2 998.45	

Sekretærens reise til Ostende med

flere steder	”	297.12	
--------------------	---	--------	--

	kr.	3 295.57	
--	-----	----------	--

÷ avsat forrige termin	”	1 371.34	
------------------------------	---	----------	--

	kr.	1 924.23	
--	-----	----------	--

	avsættes til undersøkelser vedkom-		
	mende agnskjællets tilvekst		
	samt til utgifter ved utstillingen i		
	Kristiania 1914 m. m.	”	1 875.77
		kr.	3 800.00
C.	Utlaan av redskaper samt fremme av fiskeriet i Bergen-		
	husamterne, krabbenedlægning, sekretærens reiser m. m.	”	1 254.33
D.	Anvendelse av sild i husholdningen	”	1 240.49
E.	Forsøk med konservering av fersk fisk. kr. 2 326.56		
	÷ statsbidraget forrige termin	”	1 000.00
		”	1 326.56
F.	Diverse, hvorav trykningsomkostninger — væsentligst		
	aarsberetningen 1912—13	”	418.81
G.	Biblioteket	”	535.21
H.	Fiskerimuseet:		
	a. Lønninger	kr.	1 200.00
	b. Leie av lokale, inkl. omstaaende netto		
	leieværdi	”	4 000.00
	c. Vagthold, renhold m. m.	”	311.23
	d. Nyanskaffelser	”	55.50
	e. Utstillingen 1914	”	237.50
	f. Vedlikehold m. m.	”	621.75
	g. Diverse	”	183.93
		”	6 609.91
I.	Selskapetsmedlemskontingent til „Norsk Fiskeritidende“:		
	For aar 1913 ($\frac{3}{4}$ aar)	kr.	266.50
	— 1914 ($\frac{1}{4}$ aar)	”	50.00
		”	316.50
J.	„Norsk Fiskeralmanak“:		
	Opgjort for 1912	kr.	159.60
	— „ 1913	”	0.00
		”	159.60
			<u>kr. 23 639.02</u>
	Saldo, underbalance	kr.	1 520.81

**Ekstrakt av Regnskapet for „Norsk Fiskeritidende“ for terminen
I juli 1912—30 juni 1913.**

Indtægt:

Statsbidrag	kr.	6400.00
Avertissementer	”	994.85
Kontingent à kr. 3.50 pr. aar	kr.	721.04
Do. à „ 1.00 „ „	”	1260.25
	”	1981.29

Solgt løse hefter og ældre aargange etc.....	kr.	79.75
Saldo, underbalance	„	4.18
Utestaaende kr. 937.40 medtages ikke her.		
		kr. 9460.07

Utgift:

Underbalance fra forrige termin.....	kr.	1.85
Trykning	„	5131.48
Lønninger:		
Redaktør Barclay	kr.	1400.00
Kontorhjælp	„	980.00
		„ 2380.00
Honorarer	„	1212.58
Postporto.....	„	568.98
Diverse.....	„	165.18
		kr. 9460.07

Søndre Bergenhus amts fiskeriforening.

Fra denne forening er ingen beretning mottat.

Arendals fiskeriselskap.

Ved utklækningsanstalten

begyndtes virksomheten 26 februar med et belæg av 224 stk. stamfisk. Utover vinteren var tilgangen paa stor torsk daarlig — kuldeperioder og uveir hindret fisket, og da antallet av fiskere er sterkt avtatt heromkring i den senere tid var resultatet magert. I slutningen av januar kjøpte jeg imidlertid endel dansk fisk, det var en hjelp, men desværre viste det sig, at dødeligheten blandt denne kvasetorsk var meget stor. Senere blev imidlertid fisket bedre her i distriktet, og 7 mars avsluttedes indkjøpet — der var da indkjøpt 590 torsk; men da der samtidig var død 76 stk., var beholdningen kun 514 — eller ca. 200 stk. mindre end foregaaende aar. Gytningen var da i fuld gang og fortsatte nogenlunde jevnt til utgangen av mars, hvorefter den litt efter litt avtok til næsten intet sidst i april. Fisken var øiensynlig meget tidlig moden iaar.

I sæsongens løp indkom.....	625	l. egg	
Derav døde som egg (ca. 11 %/o).....	69½	l. —	
Utlækket	555½	l. egg	= ca. 250 mil.
Død under utklækning osv.....	(ca. 16 %/o)		= 40 —
			Ialt utsat ca. 210 mill.

Dødeligheten er ialt altsaa ca. 25 %/o eller betydelig mindre end almindelig. Dette skyldes gunstig saltholdighet og temperatur — samt ikke mindst at pladsen har været rummeligere paa grund av det forholdsvis ringe belæg. Foregaaende sæsong behandledes 1222 l. egg — eller næsten det dobbelte kvantum — men da var ogsaa tapsprocenten 32 %/o. At den indkomne rognmængde var saa liten iaar kommer av den sene og ringe tilgang paa stamfisk. I likhet med de sidste aar er yngelen væsentligst utsat efter bestilling av fiskerforeninger, herredstyrer, privatmænd o. l.

Efter tilladelse av departementet blev der ivaar overlatt 20 mill. torsk yngel til den svenske hydrografisk-biologiske kommission til utslipning i Gullmarfjorden indenfor Lysekil. Torsk yngelen blev avhentet her av den svenske undersøkelsesdamper „Skagerak“, kapt. Ridderstad. Medlemmer av den ovennævnte kommission, professor O. Pettersson, dr. G. Eckmann samt assistenten dr. Molander medfulgte. Avreisen foregik 18 april kl. 8 aften, og efter en i enhver henseende vellykket tur blev yngelen utsat paa bestemmelsesstedet næste morgen ved 9 tiden — og for at bruke prof. Petterssons ord: „utan att någon märkbar förlust inträffade“. (Göteborgs Aftonblad).

Efter bestilling av „Foreningen til fiskeriets fremme i Kristianiafjorden indenfor Drøbak“ blev der den 2 april avsendt 20 mill. til Kristiania med nathurtigruten, og ogsaa denne transport foregik meget heldig. Foreningens formand, hr. fiskeriinspektør Landmark, der selv var paa bryggen ved yngelens fremkomst, skriver 4 april: „Det er mig en fornøielse at meddele, at torsk yngelen kom udmerket godt frem og blev utsat uten nogetsomhelst uheld. Det var mig en overraskelse, at en saavidt lang transport kan foregaa saa at si uten nogetsomhelst tap.“

Den længste forsendelse var dog til Bergen, et litet parti yngel bestilt gjennem fiskeriselskapet i Bergen av hr. skibsreder Ole Irgens til utslipning i en østerspol, var ca. 48 timer underveis. Ifølge skrivelse fra fiskeriselskapet var alt gaat godt, og manden der medfulgte forsendelsen uttalte, at der næsten ikke fandtes død yngel i transportkassen.

Jeg har omhandlet disse transporter saa utførlig for at vise, at der under nogenlunde gunstige omstændigheter intet er til hinder for at transportere yngelen selv meget lange strækninger. Selfølgelig kan veirforholdene være saa ugunstige, at transporten næsten er umulig, og under

slike omstændigheter kan tapet bli meget stort; men ved at se veiret an før yngelen sendes, er man som regel paa den sikre side. Kun maa man ha et transportfartøi til sin disposition i den travleste tid av sæsongen.

Anlægget

er i forsvarlig stand, men jeg gjør rigtignok stadig erfaringer, der peker hen paa, at man aldrig kan være tryg. Anlægget er gammelt, og har delvis været gjenstand for stor sparsommelighet fra de bevilgende myndigheters side. I vinter midt i sæsongen knækket saaledes akselen til vandhjulet, dog lykkedes det at faa reparert skaden saa hurtig, at en større ulykke avværgedes. Hovedakselen i baatmotoren brækte under en kystbefaring i sommer, — forresten er det jo intet nyt, at motoren er istykker. Jeg har flere ganger anholdt om ny tidsmessig maskin, men naar myndighetene foretrekker, at vi hvert aar maa anvende et par hundrede kroner i reparationer, da faar vi jo finde os i det.

I budgетterminen er indmuringen til dampkjelen fornyet, — men den gamle rørgang staar fremdeles. En av bryggerne har været underkastet en hovedreparation; den var ødelagt av en storm sidste høst.

De aarlige undersøkelser

og kystbefaringer har været utført langs hele Skagerakkysten, sidste høst fra Horten til Mandal, og nu i juni helt til Fredrikshald. Ved samme leilighet blev der tat en avstikker ned til Gullmarfjorden og baade denne (hvor torskeyngelen var sluppet) og de nærliggende fjorde blev undersøkt sammen med dr. Molander. Selvfølgelig er det umulig, at si noget bestemt om resultatet av utslipningen efter et enkelt forsøk, men undersøkelserne pekte dog i en for os heldig retning.

Av resultatene fra kystbefaringen sidste høst vil jeg nævne undersøkelserne i Kilsfjorden ved Kragerø. Her fik jeg 304 aarsunger i 3 træk (126 + 166 + 12 torsk). Hvilket er langt mere end jeg fik i nogen anden fjord paa samme tid. Det hænder, at vi i enkelte fjorde kan faa slike ekseptionelt rike træk — men da helst efter en forholdsvis sen utslipning, — aldrig paa steder hvor ingen yngel er utsat. Foruten at være et sandsynlighetsbevis for utslipningens nytte, saa kan disse forhold muligens være av nogen videnskabelig betydning, d. v. s., hvis det ved fortsatte forsøk kunde lykkes at finde aarsakerne til disse gunstige resultater. For man maa vel gaa ut fra, at de samme aarsaker, der kan bidra til at den utsatte yngel vokser til i saa store mængder i en enkelt fjord, de vil i de store forholde i naturen hjelpe til at frembringe de ekseptionelt rike aarganger der av og til kan opstaa — ihvertfald i den grad yngelstadierne betinger dette forhold.

I april maaned blev der utført et arbeide ved Flødevigen, der ogsaa har betydning i ovennævnte retning. For at faa rede paa hvad torske- yngelen lever av i den første, sandsynligvis mest kritiske periode, blev der opdrættet endel yngel utklækket i anstalten, og uten at tilføre den anden næring end hvad der indeholdtes i det tilførte sjøvand. Professor H. H. Gran undersøkte 52 av disse 8—10 dage gamle torskunger, og fandt maveindhold i 17 eksemplarer; dette bestod for den allervæsentligste del av krustaceer, krustacelarver, mollusklarver samt enkelte tintiner — kun undtagelsesvis diatomeer. Mens forsøket paagik, var sjøvandet rikt paa diatomeer, saa det var sikkert ingen tilfældighet, at yngelen hadde foretrukket dyrisk næring.

Forsøket viste ogsaa, at torskungerne ikke begyndte at ta næring til sig før blommesækken var helt resorbert, altsaa kan torskyngelen trygt holdes i anstalten indtil dette tidspunkt.

Regnskap for Arendals fiskeriselskap fra 1 juli 1913 til 30 juni 1914.

Indtægt.

1. Beholdning fra f. aar.....	kr.	223.09
2. Statsbidrag.....	„	9000.00
3. Andre bidrag.....	„	656.00
4. Renter.....	„	72.16
		<u>kr. 9951.25</u>

Utgift.

1. Administration:		
a. Kasserer.....	kr.	225.00
b. Kontorrekvisita.....	„	56.17
c. Porto, telegrammer etc.....	„	185.47
d. Reiseutgifter.....	„	76.35
e. Faste grundavgifter.....	„	100.00
f. Diverse.....	„	68.00
		<u>kr. 710.99</u>
2. Driftsomkostninger:		
a. Stamfisk.....	kr.	1033.85
b. Kul.....	„	1176.18
c. Maskinrekvisita.....	„	279.75
d. Bestyrer Dannevig.....	„	2400.00
f. Løsarbeide.....	„	2047.95
g. Vedlikehold og inventar.....	„	818.74
h. Nyanskaffelser.....	„	64.50
i. Diverse.....	„	232.45
		<u>„ 8053.42</u>

3. Vedlikehold av bygninger og dammer	kr.	5.00
4. Bibliotek	„	112.96
6. Diverse	„	198.66
7. Motorbaaten	„	233.80
8. Utstilling	„	33.60
9. Undersøkelse	„	372.12
10. Kassa og banken	„	230.70
		<hr/>
	kr.	9951.25

Østlandske fiskeriselskap.

Forretningsutvalget tillater sig herved at fremlægge beretning om selskapets virksomhet i budgetaaret 1 april til 31 desember 1913.

Aarsmøtet

avholdtes i Kristiania den 3 mai 1913, hvor der foretokes valg av de direkte medlemmers forstandere, godkjendtes regnskap og beretning for forrige budgetaar samt vedtokes følgende lovforandringer:

§ 5 lyder herefter:

Forretningsutvalget dannes av selskapets præsens, vicepræsens og 3 andre medlemmer, hvorav midst 2 maa være fiskere, og som alle vælges hvert aar av forstanderskapet. Paa samme maate vælges 3 varamænd for forretningsutvalget.

§ 7, andet avsnit, lyder herefter:

Forretningsutvalget er beslutningsdygtig, naar 3 medlemmer eller varamænd er tilstede og er enige.

Forstanderskapet.

sammentraadte i Kristiania den 2 og 3 mai 1913, hvori deltok forretningsutvalgets medlemmer, 5 av de direkte medlemmers forstandere og 19 repræsentanter fra 17 fiskerforeninger.

Der behandledes:

1. Godkjendtes beretning og regnskap for forrige budgetaar, hvorunder besluttedes:
 - a. „Forstanderskapet fastholder sit flere ganger fremsatte krav om eget havfiskefond for Skagerakkysten.“
 - b. Uttalelse om forbedringer med hensyn til kartering og utveksling av postpakker, indeholdende letbedærlige matvarer (se avsnittet: Fiskehandelen).

- c. Uttalelse om fiskermøtet under jubilæumsutstillingen (se avsnittet: Jubilæumsutstillingen).
2. Budgetforslag for terminen 1914—15. Forretningsutvalgets forslag (se bilag II) vedtokes enstemmig.
3. Fiskeforsøk (se vedkommende avsnit).
4. Egen lakselov for Skagerakkysten (se avsnittet: Fiskerilovgivning).
5. Forslag fra Espeværs fiskeriforening om anvendelse av hektolitermaal ved salg av fersk sild (se avsnittet: Fiskehandlen).
6. Spørsmålet om ophævelse av told paa islandsk faarekjøt (se avsnittet: Fiskehandlen).
7. Spørsmålet om bedring av forholdene ved makreleksporten til Amerika (se avsnittet: Fiskehandelen).
8. Spørsmålet om egen fiskeriinspektør for Skagerakkysten (se vedkommende avsnit).
9. Valg av forretningsutvalg.
10. Valg av revisorer (se avsnittet: Kontoret).
11. Selskapets regnskapsaar besluttedes forandret til at følge kalenderåret.

Forretningsutvalget

har i det forløpne $\frac{3}{4}$ aar avholdt 2 møter, nemlig i Kristiania den 11 april og i Risør den 10 august. Foruten de foran nævnte saker blev her behandlet:

1. Spørsmålet om bevilgning til fortsatte fiskeforsøk i Skagerak for budgetaaret 1914—15.
2. Spørsmålet om bedring av distriktets ruteforbindelser (se avsnittet: Fiskehandlen).
3. Henstilling fra et fiskermøte paa Flekkerø om straks at opta arbeidet for dannelse av andelsforeninger og videre organisation i sommermakrelomsætningen (se avsnittet: Fiskehandlen).

Kontoret.

Revisorerne, lensmand M. Bjørnaali og vaktmester, J. Didriksen, Langesund, gjenvalgtes i forstandermøtet den 3 mai 1913.

Selskapets kopibøker omfatter i $\frac{3}{4}$ -aaret 1103 sider, og den ved kontoret administrerte gjensidige assuranbeforenings kopibøker i samme tidsrum 460 sider. Antallet av indkomne journaliserte skrivelser utgjør 689.

Fiskeforsøk.

Til forstandermøtet 1913 forelaa et forslag fra Flekkerø fiskeriforening om, at der paa fiskeribudgettet for 1914—15 maatte bli opført

kr. 2 000.00 til dorgeforsøk paa de nordlige banker i Nordsjøen. Forslaget var motivert med, at Nordsjømakrellen i de senere aar var avtat i størrelse og kvalitet, og at det derfor vilde være av betydning at faa bragt paa det rene om de nordlige banker, hvor makrellen tidligere alltid hadde været større og fetere, var drivverdige dorgefelter. Da disse banker ikke var drevet paa mange aar, ansaa man det rimelig, at det offentlige støttet et forsøksfiske der.

Forslaget besluttetes omsendt til fiskerforeningerne til uttalelse, hvorhos forstandermøtet anbefalte, „at der paa fiskeribudgettet for 1914—15 opføres kr. 2 000.00 til fortsatte fiskeforsøk til bedste for Skagerakkysten“.

Overensstemmende hermed blev forslaget tilstillet samtlige selskaps tilsluttede foreninger og endel interesserte fiskerforeninger paa Vestlandet. Flertallet av disse anbefalte forslaget, mens Skjeberg og omegns fiskerforening med tilslutning fra andre foreninger i Smaalenene tilraadde, at beløpet anvendtes til snurpenotforsøk efter brisling omkring Kristianiafjordens munding.

Fiskeridirektøren har i sit budgetforslag opført kr. 2 000.00 til dorgeforsøk overensstemmende med Flekkerø fiskerforenings forslag.

Overensstemmende med sit budgetforslag beholdt selskapet efter indstilling av Stortingets Næringskomité 1 en bevilgning paa kroner 500.00 til fortsatte lineforsøk. Efter beslutning av forretningsutvalget er disse forsøk i det forløpne aar drevet paa kysstrækningen Homborgsund til Kvaasefjorden. Forsøket varet i 2 maaneder nemlig fra 20 oktober til 20 desember, og dets hensigt var at bringe paa det rene, om der paa denne døde aarstid mellem hummerfisket og utrustningen til vintersildfisket kunde drives et lønnende kuglebakkefiske paa omhandlede kystbanke samt at demonstrere bruken av disse bakker. Forsøkene utførtes av 2 Langesundsfikere (leder Johan Schröder) med 21 fots motorkogg av vanlig Langesundstype og med et redskapsutstyr paa 4500 krok kuglebakker og 1000 krok storbakker. Stationen var Akerøhavn, hvorfra forsøkene kontrollertes av formanden i Høivaag fiskerforening, fisker Thor Andersen.

Desværre blev forsøkene helt igjennem en skuffelse, idet stadig ruskeveir eller taake hindret fisket. Paa de 61 dage, forsøkene varet, hadde man saaledes kun 15 nogenlunde sjøveirsdage, hvorunder der blev gjort 17 sæt paa tilsammen 28 500 krok. Desuten blev der enkelte ruskeveirdage gjort forsøk under land og indenskjærs. Ialt blev gjort 21 sæt paa tilsammen 34 100 krok.

Av lederens dagbok hitsættes:

30 oktober: Taake. 1 200 krok sattes under land paa 40—50 fv. Fangst 10 torsk og 60 haa. Paa 1 1000 krok natsæt paa samme sted med 50—30 fv. vand, fangst et par torsk og 70 haa. Samlet salgssum av fangsterne kr. 3.50.

1 november: S.V., lig kuling, regntykke. $\frac{1}{2}$ mil av Akerøen, 50—70 fv. vand, søle og fjeld, østgaaende strøm, 1 800 krok. Fangst tilsammen 13 kg. torsk, lange og kolje samt vel etpar hundrede haa. Salgssum kr. 3.25.

4 november: Frisk kuling av N.V., høi sjø, maatte vende under land, hvor der sattes 1200 krok paa 30—50 favne. Fangst 10 torsk og 170 haa.

5 november: Svær sjø, sterk vestgaaende strøm. 1 800 krok paa 60—80 favne vand, $\frac{3}{4}$ mil S.O. av Akerøen, forskjellig bund. Fangst 10 kg. kolje, 1 torsk og 2 langer.

7 november: Storm. Satte ut 1 200 krok under land. Fangst 6 torsk.

8 november: Storm. Satte ut 1 200 krok indenskjærs. Fangst 3 torsk og 1 makrel samt ca. 20 haa.

10 november: Frisk kuling, høi sjø, regntykke. Satte 2400 krok paa grund. Fangst 4 torsk, 30 flyndrer og 15 rokker.

Paa 800 kroks natsæt den følgende nat ingen fangst.

17 november: N.O.-lig kuling, høi sjø. Gik ut $\frac{3}{4}$ mil av land og begyndte sætningen. Vinden sprang til storm av S.V. Maatte derfor trække ind igjen og komme under land. Satte her 2 400 krok. Fangst 30 kg. torsk og 3 smaalanger.

22 november: $\frac{3}{4}$ mil syd av Nøddingen. Bra veir. 2400 krok paa 30—40 fv. vand, fast bund overalt. Fangst 25 kg. torsk og kolje, 25 haa og 5 rokker.

24 november: Frisk bris av S.V. $\frac{1}{2}$ mil syd av Nøddingen. 2 400 krok. 20—60 fv., østgaaende strøm, fjeld- og slikbund. Fangst 33 kg. torsk, 60 haa og 1 rokke.

25 november: Storm. Satte 800 krok under land. Ingen fangst.

26 november: Kuling av SV, høi sjø. 800 krok $\frac{1}{2}$ mil av Akerøvaagen. Fangst 18 kg. torsk.

27 november: 1 mil syd av Nøddingen. 70—80 fv., sølebund 1200 krok. Fangst 34 kg. kolje, hvitting og torsk.

28 november: SV til NV-lig kuling. 1— $1\frac{1}{2}$ mil SO av Nøddingen, 80 favne, sølebund, 1200 krok. Fangst 75 kg. kolje og hvitting, stor, fin fisk, 1 lange og 2 brosmer samt 30 haa.

29 november: Frisk bris av SV, lei sjø, sterk vestgaaende strøm. 1 mil SV av Akerøen, 1800 krok paa 60—80 fv. vand, sølebund. Fangst 61 kg. torsk, kolje og lange samt 60 haa.

2 desember: 1 mil av Akerøen. Bra veir, ingen strøm i overflaten, nede i vandet vestgaaende. 2400 krok paa 60—80 fv., søle- og stenbund, tapte 900 krok. Fangst 9 kg. kolje og hvitting, 24 kg. torsk og lange samt 75 haa.

3 desember: Frisk bris av SV regntykke, østgaaende strøm. 1 mil av Nøddingen, 60—70 fv. søle- og stenbund. 1800 krok. Fangst 19 kg. kolje, 12 kg. torsk og 200 haa.

6 desember: 1 mil av Akerøen, vestgaaende strøm, 80 fv. sølebund, gammel agn. Paa 1800 krok 19 kg. kolje, torsk og hvitting samt 120 haa.

8 desember: Kuling av SV med snetykke. Satte 1800 krok ca. $\frac{1}{2}$ mil av land. Trak en bakke paa 600 krok, maatte saa kappe og greidde saavidt at komme tillands paa grund av tiltagende storm. Fangst 12 kg. kolje og hvitting.

9 desember: Kuling av SV og svær sjø; rak at trække de overstaaende 1200 krok. Fangst 15 kg. kolje og torsk samt flere hundrede haa.

10 desember: Kuling av NV. Satte 800 krok ca. $\frac{1}{2}$ mil av Akerøen, 80 fv. vand, sølebund. Fangst 5 kg. kolje og endel haa.

12 desember: Vestlig kuling, høi sjø. Satte 1800 krok ca. $\frac{1}{2}$ mil av Akerøen, 70—80 fv. vand. Fangst 6 kg. fisk og etpar hundrede haa.

Hele utbyttet av forsøkene hadde en salgsværdi av kr. 120, mens utgifterne til agn, olje og motorbrændsel utgjorde kr. 121.

Om forsøkenes resultat og utbytte anfører lederen i sin dagbok:

Det nytter ikke at drive bakkefiske her paa denne aarstid; ti for det første er her næsten ikke agn at faa, og det lille, som faaes, blir altfor dyrt, for det andet er her for blæsendes og for aapent til baatfiske og for det tredje er det nu saa overfyldt med haa overalt, at det er omtrent umulig at faa bakkerne ut. Haaen er overalt fra 20 fv. og ned til bund. Der er næsten haa paa hver krok, men den meste sliter sig av under trækningen og ødelegger bakkerne.

Ogsaa for kommende aar er der paa selskapets budget opført kr. 500 til fortsatte bakkeforsøk under kysten, og bevilgningen er anbefalt av Fiskeriraadet. Reme, Aavik og Svinørs Fiskeforening har søkt om, at beløpet i tilfælde maa bli anvendt til lineforsøk utenfor Lindesnæs—Hilleøen, hvor man antar, der er gode betingelser saavel for koljefiske som kveitefiske.

Til ophjælp av *aalefisket* er i aarets løp indkjøpt og utlaant diverse ruser og teiner av forskjellig konstruktion; men paa grund av smaasildens utebliven har det paa store dele av kysten faldd vanskelig at skaffe agn, hvorfor dette fiske iaar flere steder er mislykket.

Som omtalt i forrige beretning skulde man iaar ogsaa ha fortsat undervisningen i „søttsiske“ efter makrel langs kysten vestover, men paa grund av de store utgifter til arbeidet med organisation av ferskmakrel-handlen har man manglet midler til iaar at utsende nogen speciel vandrelærer heri og har innskærket sig til utlaan av snorer.

Efter anmodning av fiskere fortsatte man fjoraarets forsøk med det danske garnimpregneringsmiddel „Cuprinol“, idet selskapet anskaffet et kvantum av dette og overlot det til fiskere til impregnering av makrel-drivgarn, bundgarn og ruser. Ifølge vedkommende fiskeres uttalelser er disse forsøk ikke faldt saa heldig ut: garnene blir mindre fiskelige og saa lette i vandet, at de blir vanskelige at behandle; bundgarn og ruser blir saa tilgrodde, at fiskerne foretrækker den gamle tjæremetode, selv om denne muligens ikke bevarer garnene fuldt saa godt.

Likeledes har man frivillig faat overlatt til prøve endel paa forskjellige maater impregnerte makrelgarn fra Den Norske Fiskegarnsfabrik og fra Christiania Seilduksfabrik. Den førstes garn var behandlet med saakaldt „netfærge“ og den sidstes barkede og tjæret eller oljet efter egen metode. Vedkommende fisker fandt begge impregneringsmaater særdeles tilfredsstillende, idet garnene baade blev fiskelige og behagelige at haandtere, samtidig som holdbarheten var absolut upaaklagelig efter en sommers fiske. Disse forsøk vil bli fortsat under kommende makrelfiske.

Opsyn, fiskerilovgivning etc.

Hummerfredningsloven.

Fra 70 fiskere i Bamle mottok man henstilling om at søke utvirket, at hummerfredningstiden utløp kl. 6 fm. første virkedag efter 15 septbr. istedetfor som nu kl. 8 fm. Henstillingen, der var motivert med, at disse to timer kunde spille en meget betydelig rolle for fiskerne, da veiret altid var bedst om morgenen, blev av selskapet oversendt Fiskeridirektøren med anbefaling. Senere mottok man meddelelse om, at departementet efter direktørens indstilling ikke kunde anbefale forslaget, da det fandt saken for ubetydelig.

Fra Asmaløens fiskerforening mottok man meddelelse om at søke utvirket:

at hummerfredningstiden for Smaalenenes amts vedkommende forandres til tidsrummet fra 1 mai til første søgnedag efter 15 september og

at der aapnes adgang til at eksportere hummer til utlandet fra det tidspunkt, da den aarlige fredningstid utløper.

Andragendet var motivert med:

Paa vaaren og forsommeren bærer størstedelen av den fangede hummer utrogn. Det antages derfor, at fangsten paa den tid skader bestanden uforholdsmæssig meget.

Det nugjældende forbud mot eksport indtil 8 dage efter fredningstidens utløp medfører et betydelig økonomisk tap for alle hummerfiskere i Smaalenenes amt. Vandet er nemlig der saa brakt, at lagringen av hummer er forbundet med stor risiko. Der dør ogsaa aarlig store mængder av hummer i sanketeinerne netop av den grund. Fiskerne kvier sig derfor ved at lagre selv og foretrækker som regel at sælge til opkjøperne til en pris, der i disse dage ligger langt under det normale.

Hvis man straks fra fisketidens begyndelse kunde sende hummeren direkte til utlandet uten den farlige lagring paa stedet eller uten den lange og risikable transport til lagrene paa Sørlandet, vilde man utvilsomt opnaa de samme priser i disse første 8 dage som senere i fisket.

Denne henstilling blev forelagt samtlige fiskerforeninger inden amtet, der alle uttalte sin varme tilslutning.

Ved sakens oversendelse til amtmanden anbefalte selskapet forslaget og ledsaget det med en sammenligning mellem hummerpriserne i Smaalenene og Bratsbergs amt for de sidste 10 aar.

Den almindelige fiskerilov.

Selskapets gamle krav om revision av fiskerilovgivningen kan nu ventes gjennomført i løpet av 1914, idet der er fremsat kongelig proposition om ny lov, i det væsentlige overensstemmende med Fiskeridirektørens forslag og bygget paa de principer, selskapet har fremholdt, nemlig at fiskerne skal høres, før der foretages indskrænkninger i bedriftens fri utøvelse.

Efter anmodning fra Hortens fiskerforening har sekretæren avgit en betænkning om frigivelse av vadfisket i „Hortenssundet“.

Sildeloven.

Paa foranledning gjøres atter opmerksom paa, at sildelovens forskjellige bestemmelser ikke finder anvendelse paa makrelfiskerierne. Nottfiskere er saaledes ikke berettiget til at fjerne garn, der staar i veien for vadtrækket, og heller ikke til at nedsætte slike garn mot erstatning for fiskespilde og redskapstap.

Lakseloven.

Forstandermøtet vedtok enstemmig:

„Til at utarbeide forslag til ny lakselov for selskapets distrikt nedsættes en komite, opnævnt av fiskerforeningerne og bestaaende av 3 re-

præsenterer fra Lister og Mandals amt, og 1 fra hvert av amterne Nedenes, Bratsberg, Jarlsberg og Larvik samt sekretær Johannessen. Utgifterne ved sekretærens reiser samt til tryksaker, porto etc. dekkes av fiskeriselskapet, mens de øvrige komitemedlemmers reiseutgifter fordeles paa de foreninger, der har valgt dem.“

Efter foretagne valg av vedkommende foreninger bestaar komiteen av:

Fra Lister og Mandals amt: Ordfører P. Jacobsen, Kirkehavn.

Ordfører J. Smith, Søndre Undal.

Gaardbruker K. Stousland, Søgne.

Fra Nedenes amt: Fisker Sven Nilsen, Haaøen.

Fra Bratsbergs amt: Eksportør P. Andersen, Kragerø.

Fra Jarlsberg og Larviks amt: Fisker Jacob Jensen, Nevlunghavn, samt sekretær Johannessen.

Komiteen har hat et møte, hvor man har fordelt arbeidet paa medlemmerne og er blit enige om hovedpunkterne i det eventuelle forslag. Til komiteens formand er valgt sekretær Johannessen.

Navigationens loven.

Paa forespørsel har Forsvarsdepartementet uttalt: at den i § 4 punkt 2 i navigationsloven av 7 april 1906 omhandlede sjømandstjeneste paa dampfartøi antages ogsaa at kunne optjenes ved fart paa motorfartøi.

Nævnte § omhandler den fartstid, der er nødvendig for at kunne erholde certifikat som fører av dampfiskefartøi og mindre dampskib i kystfart.

Fiskerkurset.

Aarets kursus avholdtes paa Kraakerøy ved Fredrikstad. Det varte i ca. 7 uker, nemlig fra 3 november til 18 desember.

Der var anmeldt 17 elever, hvorav imidlertid kun 9 fremmøtte ved kurssets aapning og 1 senere trak sig tilbake.

Helle ønsker tilføiet, at det ringe fremmøte skyldes kursets henleggelse til et tidspunkt, der faldt sammen med brislingfisket.

Følgende elever bestod eksamen og meddeltes det i navigationslovens §§ 3 og 4 omhandlede vidnesbyrd:

Nils Martinsen, Huth av Kraakerøy.

John Edvardsen av Kraakerøy.

Karl Aksel Andersen av Kraakerøy.

Bjarne Johannesen, Rekvin av Kraakerøy.

Emil Olsen av Kraakerøy.

Karl Oskar Holter av Kraakerøy.

Einar Ingebretsen av Kraakerøy.

Karl Bergman av Onsø.

Lærere var:

I navigation, fiskerilovgivning og motorlære, skolens bestyrer sekretær Johannessen.

I navigation, navigationslærer Bernt Larsson, Fede.

Den skriftlige opgave i navigation lød:

„Den 15 august 1913 kl. 7 fm. befinder dorgekutteren „Altair“ sig efter bestikket paa $55^{\circ} 27'$ n. br., $3^{\circ} 25'$ l. o. Gr.

Vinden er nordlig. Man ligger bidevind for b b. halser, 5 str. fra vinden og regner $\frac{1}{4}$ str. drift. Fart 6 mil.

Kl. 8 fm. loddes 18 fv. graa sand.

„ 9 „ — 28 - —:—

„ 10 „ — 19 - —:—

„ 11 „ — 22 - sand.

„ 12 md. — 20 - —

Samtidig maales solens underrand $48^{\circ} 13'$, indf. $4' \div$, øiedh. 4 m.

Kl. 5— $\frac{1}{2}$ em. 16 aug. peiles Ryvingen i misv. NV^tN og Oksø i misv. NO.

Herfra sættes kurs for at gaa 2 mil av Ytre Torungen.

Vinden gaar nu vestlig og løier, fart 4 mil.

Kl. 7 fmd. 17 aug. peiler Ytre Torungen 4 str. paa b.b. boug og kl. 8 $\frac{1}{2}$ fmd. tvers.

Sæt kurs for at gaa 3 kvm. nordenom Torbjørnskjær.

Naar skjæret haves 2 str. agtenfor tvers, overlægges i specialkartet.

Fortsat op Vestelven til Fredrikstad.“

Som meddelt i forrige beretning har forstanderskapet besluttet en betydelig utvidelse av kurset, bl. a. til ogsaa at omfatte undervisning i varekundskap, fiskens tilberedning, de matnyttige fiskes naturhistorie samt sykepleie (saarbehandling). De hertil nødvendige midler er ogsaa opført i budgetforslaget: men da bevilgningen endnu ikke er forhøiet, maa man foreløbig holde sig til det gamle pensum.

Fiskehandelen etc.

I forstandermøtet vedtokes bl. a. følgende:

„Forstanderskapet uttaler sin tilslutning til Espeværs fiskeriforenings forslag om, at der indføres hektolitermaal ved salg av fersk sild, og finder det paakrævet, at der fastsættes en lovbestemt cylindrisk form paa maalekarrene.“

Et forslag om at kun strukmaal maa anvendes faldt med 11 mot 10 stemmer.

Videre vedtokes i samme møte:

„Forstanderskapet henstiller til forretningsutvalget at fortsætte arbeidet for bedring av forholdene ved makrelekspporten til Amerika“.

Som før meddelt har selskapet i henhold til en anmodning fra fiskermøtet i Kristiansand i 1911 optat til drøftelse spørsmålet om dannelse av en andelseksportforening for dorgemakrellen, likesom man har stillet forslag om ansættelse av offentlige vrakere for den samme vare samt om utsendelse av fiskeriagent eller handelsstipendiat til Amerika.

Om disse to forslags skjæbne har man endnu ikke mottat nogen officiel meddelelse; men der er imidlertid truffet den ordning, at generalkonsulatet i New-York rapporterer priser og andre opplysninger vedkommende markedet.

Spørsmålet om opprettelse av en andelseksportforening har været drøftet saavel med de interesserte foreninger som med forretningsfolk, der staar upartisk til saken. Stillingen er herved blitt betydelig avklaret, slik at prinsipper og detaljer ved ordningen kunde fremlægges.

I 1912 maatte dette arbeide midlertidig stilles i bero paa grund av et eksportfirmas private forsøk i samme retning.

I oktober sidstleden reistes spørsmålet paanyt av det samme firma. Fiskeridirektøren anmodet i den anledning om uttalelse fra selskapet og fra Flekkerø fiskerforening og anmodet selskapets præsens eller en anden representant for samme om en konferanse paa Fiskeridirektørens kontor i Bergen. Som representant for Østlandske fiskeriselskap møtte sekretæren, og møtet enedes om, at planen skulde utredes i detaljer av en fælles norsk-svensk komité, før den forelagdes fiskerne, og før spørsmålet om opnævnelse av offentlige revisorer forelagdes statsmagterne. Flekkerø fiskerforening avgav paa det grundlag en ny uttalelse, saalydende:

„Gjort bekjendt med den paa konferansen i Bergen den 19 ds. (november) omforenet fremgangsmaate for organstion av de norske og svenske dorgekuttere i en fælles eksportforening, uttaler man sin varme sympati for sammenslutningsplanen og henstiller til Fiskeridirektøren at forberede og gjennomføre denne ved en fælles norsk og svensk arbeidskomité.

Da dette distrikt har meget store saavel fiskeri- som handelsinteresser paa omhandlede omraade, gaar man ut fra, at der tildeles en fyldig representation i arbeidskomiteen.“

Ved aarsskiftet meddelte saa Fiskeridirektøren, at han hadde erholdt Socialdepartementets samtykke til at la saken utrede av en fælles norsk-svensk komité. Denne skulde bestaa av 4 norske representanter, hvorav Østlandske fiskeriselskap anmodedes om at opnævne den ene. I henhold hertil anmodet forretningsutvalget sekretæren om at delta i komiteen. Dennes første møte er berammet til 8 januar i Gøteborg.

Under aarets sommermakrelfiske fremkom der fra flere hold sterke klager over de stadig synkende priser og vanskelige omsætningsforhold. Paa foranledning herav foretok sekretæren en reise og konfererte med de interesserte foreningers formænd om botemidler herimot. Den 12 juli avholdtes saa et talrik besøkt fiskermøte paa Flekkerø, hvori deltok re-præsentanter fra samtlige de nærliggende foreninger.

Her vedtokes følgende uttalelser:

1. Forsamlingen henstiller til Østlandske fiskeriselskap straks at opta et energisk arbeide for dannelse av andelsforeninger og for at fiskerne kan bli enige om mindstepriser for garnmakrel.

Til at fremme arbeidet valgetes samtidig formanden i Flekkerø fiskerforening, fisker Konrad Nilsen, og sekretær Johannessen.

2. Forsamlingen henstiller til Kristiansands kommunale myndigheter under utarbeidelsen av plan for byens havneanlæg at ha opmerksomheten henvendt paa ønskeligheten av en heldig beliggende og tidsmessig indredet kjølehal for fersk fisk.
3. Ca. 100 fiskere fra Høivaag, Flekkerø, Randøesund og Søgne samlet til møte paa Ytre Flekkerø henstiller indtrængende til de kommunale autoriteter i Kristiania snarest mulig at træffe effektive foranstaltninger til avhjælpelse av de høist mislige forhold ved ferskfiskomsætningen i hovedstaden, først og fremst ved anlæg av en tidsmessig fiskehal med nødvendige kjølerum.

De to sidstnævnte henstillinger blev fremmet gjennom selskapet og med dets anbefaling.

I anledning anmodningen til selskapet avholdtes forretningsutvalgsmøte i Risør den 10 august, hvor der besluttedes, at de med sekretærens og Konrad Nilsens reiser i sakens anledning forbundne utgifter skulde utredes av selskapet paa kontoen „Ophjælp av det daglige fiske og ferskfiskhandlen“.

I løpet av høsten besøkte saa sekretæren og Konrad Nilsen samtlige foreninger fra Aaensire til Fredriksværn og holdt foredrag om dannelse av lokale andelsforeninger og om planen for disses indbyrdes samarbeide. Nye andelsforeninger stiftedes i Lindesnes, Spangereid, Svinør, Mandal, Søgne, Høivaag, Dybvaag, Kragerø, Langesund, Nevlunghavn og Fredriksværn, likesom tanken om samarbeide vandt tilslutning i alle de tidligere eksisterende andelsforeninger.

Sekretæren har senere foretat reiser til flere av de nystiftede foreninger og bistaaet med ordningen av disse, likesom han dels ved reiser og dels ved korrespondanse har arbeidet for dannelsen av en lignende forening av makrelfiskerne i Smaalene, hvad der nu er al utsigt til skal lykkes.

Endvidere er utarbeidet et utkast til regler for samarbeidet mellom

samtlige foreninger. Dette utkast er nu behandlet i repræsentantmøte i Kristiansand av foreningerne, og blev det vedtat med endel forandringer. Samtidig konstitueres „Skagerakkystens makreleksportforeningers sammenlutning“, der saavidt man nu har oversigt over stillingen omfatter ca. 360 makrelskøiter. Enkelte steder har desuten flere foreninger sluttet sig sammen under fælles eksportør.

Statsbanerne har iaar forsøksvis truffet følgende ordning angaaende forsendelse av fersk makrel:

„Ved forsendelse av makrel mellem stationer tilhørende statsbanerne skal avsendelsesstationen paa forlangende straks efter varens ekspedition avgi telegrafisk melding til mottagelsesstationen med oplysning om det tog vedkommende sending gaar med, dens art og adresse, altsaa f. eks. saalydende:

I tog 190 — 10 kasser makrel til N. N.

Mottagelsesstationerne gir adressaten straks fornøden underretning om mulig med angivelse av det tog sendingen kommer med.

Lignende underretning sender avsendelsesstationen til mulige overføringsstationer, idet dog her de enkelte adressater sløifes og bare det samlede antal kasser angives.

Overgangsstationen skal da sørge for, at overføringen og videreforsendelsen sker paa bedste maate og med første leilighet —.“

Meddelelse om denne ordning blev tilstillet vedkommende foreninger og eksportør samt bekjendtgjort gjennom pressen.

Samtidig har statsbanerne meddelt, at man har maattet sløife den efter selskapets anmodning i 1912 trufne ordning med kjølevogner i alle tog paa bredsporede baner, idet det viste sig, at kjølevognene omtrent ikke blev benyttet. Der er dog fremdeles adgang til at forsende hele vognladninger i kjølevogn.

Paa selskapets henstilling er der anskaffet endel nye kjølevogner til Vestbanen.

Som meddelt i tidligere aarsberetninger er den nuværende ordning av Skagerakkystens dampskibsforbindelser med Kristiania ikke paa langt nær tilfredsstillende for ferskfiskforsendelsen; forat rette paa de værste ulemper særlig i makrelsæsoen har Arendals dampskibsselskap efter anmodning av selskapet lat d/s „Excellencen“ utføre to til tre ganger ukentlige turer i natrute Kristiansand—Kristiania i sommermaanederne.

Under aarets makrelfiske fremkom der saa fra flere hold krav om en endelig ordning av disse forhold, hvorfor forretningsutvalget i møte i Risør den 10 august besluttet

„at rette en henvendelse til Arbeidsdepartementet om at utrede spørsmålet om opprettelse av en daglig nat- og hurtigrute Kristiansand—Kristiania av hensyn til transport av ferskfisk og landbruksprodukter.“

Utkast til saadan henstilling med oversigt over saken tilstilledes samtlige landhusholdningsselskaper, bondelag, handelsforeninger og fiskerforeninger paa strækningen Kristiansand til Kragerø samt efter speciel anmodning fra handelsforeningen i Mandal samt fiskerforeningerne og bondelagene deromkring.

Planen vandt overalt enstemmig tilslutning, hvorefter selskapet tilstillet Arbeidsdepartementet meddelelse herom med henstilling om at utrede:

1. hvilke utgifter i form av statsbidrag, der vil kræves til en ny nat-hurtigrute Kristiansand—Kristiania i følgende alternativer:
 - a) daglig aaret rundt,
 - b) 6 ganger ukentlig aaret rundt,
 - c) 4 ganger ukentlig aaret rundt,
 - d) daglig i tidsrummet mai—oktober,
 - e) 6 ganger ukentlig i tidsrummet mai—oktober,
 - f) 4 ganger ukentlig i tidsrummet mai—oktober.

Der forutsættes, at skibene indredes med kjølerum for transport av let bedærlige matvarer.

2. hvorvidt de eventuelle skibe under forutsætning av alternativene 1 e eller f kan finde anvendelse i ferskfisktransport eller lignende for de øvrige maaneder av aaret.

Efter anmodning fra samtlige næringsorganisationer i og omkring Mandal henstillet man samtidig, at utredningen ogsaa maatte bli utarbeidet under forutsætning av Mandal som endepunkt for ruten.

Resultatet av departementets undersøkelser i sakens anledning vil bli forelagt samtlige interesserte institutioner i distriktet, for at disse sammen med selskapet kan ta standpunkt til rutespørsmålets heldigste ordning.

Fra Norges Oplysningskontor for Næringsveiene har man mottat til uttalelse spørsmålet om utsendelse av dets stipendiat for at søke indarbeidet ferskmakrellen paa det tyske marked.

I sakens anledning vedtok det foran omhandlede repræsentantmøte i „Skagerakkystens Makreleksportforeningers Sammenslutning“ enstemmig:

„Av den fælles kasse utredes omkostningerne ved prøvoforsendelser til Tyskland under Oplysningskontorets stipendiats eventuelle forsøk paa at indarbeide sommermakrellen paa det derværende marked. De utgifter, som derved paaføres utover makrellens kostende, søkes senere dekket ved statsbidrag paa fiskeribudgettet.“

Selskapets præsæs har som en av Fiskeriraadets repræsentanter i overstyret for Oplysningskontoret faat anledning til at virke for denne saks

fremme, og sekretæren har senere bistaaet kontoret ved konferanser om samarbeidet med fiskerforeningerne etc.

Da der blandt fiskerne i Sponviken hersket sterk misnøie med ordningen av makrelhandelen i Fredrikshald, væsentlig paa grund av bryggevanskeligheter, konfererte sekretæren med stedets havnemyndigheter, hvorunder der blev truffet en tilfredsstillende ordning for fiskerne.

Paa foranledning av klager fra Sponvikens fiskerforening har man desuten anmodet Social-departementet om uttalelse angaaende lovligheten av forskjellige forhold ved tilførselen og salget av svensk makrel i Fredrikshald.

I forstandermøte den 2 mai henledet forstanderen, ingeniør Henry Knoph, Fredrikstad, oppmerksomheten paa de uheldige forhold med forsendelse av pakkepost mellem utlandet og Smaalensbyerne.

I sakens anledning henstillet forstanderskapet til forretningsutvalget „at opta til drøftelse, hvilke forbedringer med hensyn til kartering og utveksling av postpakker, der ansees paakrævet for i høiere grad end hittil at gjøre denne forsendelsesmaate anvendelig for letbedærlige matvarer som fersk fisk, ræker o. lign. samt for myndighetene at fremsætte forslag i nævnte retning.“

Spørsmålet er ved samarbeide mellem selskapet og poststyrelsen ordnet paa en tilfredsstillende maate.

Sekretæren drøftet derefter saken med de interesserte i Fredrikstad og hadde en konferanse med Poststyrelsen om ordningen for Smaalenes vedkommende. Fra 1 august 1913 blev der saa opprettet et omkarteringskontor i Fredrikshald for pakkepost til og fra Smaalensbyerne, og samtidig blev der av hensyn til rækeeksporten aapnet adgang til at ekspedere kartet pr. telefon fra Fredrikstad til karteringskontoret, saa pakkerne kan fortsætte til utlandet med samme tog.

Efter anmodning fra de interesserte har man senere henstillet til Poststyrelsen at la vedkommende blandede tog medta postpakker til omkarteringskontoret, for at de saa kan fortsætte med utenlandstoget samme kveld, idet dette ansees heldigere end telefonering av kartet.

Efter anmodning fra samme hold har man ved henvendelse til Statsbanerne desuten utvirket, at der er aapnet adgang til at forsende ræker med sildtogene til Tyskland, hvorhos man har korrespondert med Jernbanestyrelsen angaaende forskjellige lettelser ved ekspeditionen av isede ræker til utlandet.

I forstandermøtet den 3 mai referertes bl. a. en skrivelse til Regjeringen fra en i Aalesund nedsat komité ang. ophævelse av tolden paa saltet islandsk faarekjøt og paa islandske hester. I den anledning vedtokes enstemmig saadan uttalelse:

„Østlandske Fiskeriselskaps forstanderskap anbefaler paa det varmeste, at den begjærte toldnedsættelse paa islandsk faarekjøt og hester indrømmes til fordel for vore fiskeriinteresser ved Island.“

Gjensidig assurance.

Regnskaperne for 1913 for den ved kontoret administrerte Skagerakkystens gjensidige assuranceforening for fiskefartøier er endnu ikke oppgjort, men en foreløbig oversigt viser, at foreningen i det forløpne aar er gaat sterkt frem, idet antallet av forsikrede fartøier er øket fra 58 i 1912 til 75 i 1913. Der har dog i aarets løp indtruffet flere havarier og erstatningsberettigede skader, saa overskuddet neppe vil overstige kr. 1000, der tilføres reservefondet, hvorved dette naar op i ca. kr. 6000. Aarspræmien har i 1913 utgjort 2 %.

Jubilæumsutstillingen i 1914.

Ordningen av distriktets deltagelse har i aarets løp medført flere reiser og en omfattende korrespondanse. De forskjellige fiskerforeninger har stillet sig meget interessert overfor distriktets kollektive utstilling og lovet at tilveiebringe en god samling av de forskjellige slags redskaper av ældre og nyere dato.

Forretningsutvalget tillater sig at gjenta sin opfordring i fjoraarets beretning til fiskerne og andre om velvilligst at utlaane til komiteen ting, der kan være av interesse for kollektivsamlingen, saasom ældre redskaper, modeller, billeder etc. fra distriktets fiskerier. Meddelelse bedes snarest sendt selskapets kontor, og gjenstandene vil da i tilfælde bli hentet og tilbakebragt uten utgift for eieren.

Angaaende ordningen av distriktets deltagelse henvises til fjoraarets beretning.

I anledning spørsmålet om avholdelse av fiskermøte under utstillingen vedtok forstandermøtet den 3 mai mot 1 stemme saadan beslutning:

„Forstanderskapet anser midten av juli som heldigste tidspunkt for avholdelse av fiskermøtet i forbindelse med jubilæumsutstillingen i 1914 og henstiller til Statsmagterne at bevilge det av Fiskeridirektor og raad foreslaatte stipendiebeløp i samme anledning (kr. 20.000)“, hvilken uttalelse er meddelt utstillingens styre.

Fra Dybvaag fiskerforening har man mottat henstilling om at søke

utvirket, at „et av Statens skibe“ bringer distriktets fiskere til fiskerimøtet. Man har i den anledning anmodet Fiskeridirektøren om meddelelse om, hvordan de hermed forbundne utgifter i tilfælde vil bli dekket. Saken vil med fornødne opplysninger bli forelagt førstkommende forstandermøte.

Fyr- og havnevæsenet vedkommende.

I anledning en henvendelse fra Fyrdirektøren til Fiskeridirektøren om en samlet oversigt over de for fiskerierne ønskelige foranstaltninger vedkommende fyr og merkevæsenet har selskapet indhentet uttalelse fra samtlige kredsforeninger. Disse uttalelser er sendt Fiskeridirektøren samt vedkommende amters representanter i Fiskeriraadet.

For Asmaløens Fiskerforening er ekspedert andragende om fyrlygt eller midlertidig bidrag til underhold av overetlanterner for indseilingen til Vikerhavnen.

For Son og Omegns Fiskerforening er ekspedert andragende om undersøkelse vedkommende moloanlæg paa stedet.

Veiledning og opplysningsarbeide.

Kontorets arbeide som opplysningsbyraa for distriktets fiskere tiltar stadig, likesom korrespondansen i den anledning hvert aar blir mer og mer omfattende. I de senere aar er særlig arbeidet med ordning av laaneandragender til havfiskefondet øket, idet distriktets fiskere nu mer og mer begynner at benytte laanefondet etterat der er blit adgang til at erholde laan til aapne kopper, til motor i ældre fartøier og til anskaffelse av ældre dorgekuttere. I samme forbindelse kan nævnes, at der ogsaa er gjort henvendelse om adgang til at faa laan av havfiskefondet til anlæg av is- og pakhus, brygger o. s. v. for andelsforeningerne. Fiskeridirektøren har stillet sig velvillig hertil, og laaneandragende med kommunegaranti er ekspedert for Søgne Makreleksportforening og bebudet av foreningerne i Fredriksvørn og Nevlunghavn.

Sekretæren har i aarets løp holdt foredrag i foreningerne i Aaensire, Hitterø, Vanse, Austad, Spangereid og Lindesnes, Reme, Aavik, Svinør og omegn, Halsaa, Hartmark og Holme, Søgne, Flekkerø, Randøund, Høivaag, Arendal, Dybvaag, Risør, Skaatø og Kragerø, Langesund, Bamle, Øerne i Langesundsfjorden, Nevlunghavn, Fredriksvørn, Kristianiafjorden, Skjeberg og omegn.

Organisationen.

Det gamle spørsmaal om opprettelse av en fiskeriinspektørstilling for selskapets distrikt behandledes ogsaa i aarets forstandermøte, hvor følgende uttalelse vedtokes:

„Østlandske fiskeriselskap anbefaler overensstemmende med Norges Fiskeriraad oprettelsen av en egen fiskeriinspektørstilling for Skagerakkysten. Det vil ikke alene være av betydning i administrativ henseende, men ogsaa sikkert i mange henseender tjene til utvikling av distriktets fiskerier.“

Denne beslutning oversendtes Fiskeridirektøren under henvisning til uttalelsen i sidste budgetproposition om en nærmere konferanse med selskapet om ordningen og om de nødvendige forandringer i dettes budget.

I forretningsutvalget i Risør den 10 august vedtokes endvidere i samme anledning:

„Forretningsutvalget forventer, at Fiskeridirektøren iaar fremsætter forslag til oprettelse av egen fiskeriinspektør for Skagerakkysten, saa bevilgning hertil kan bli git paa førstkommende Storting.“

Idet man oversendte denne beslutning tilskrev man Fiskeridirektøren som følger:

„Der er bragt i erfaring, at kgl. proposition om ny fiskerilov vil bli fremsat i førstkommende Stortingssæsong. Av hensyn til snarlig fremme av de mange hvilende forslag om forandring i fiskeribestemmelse vil det da være paakrævet, at man straks ved lovens ikrafttræden har den institution, der ifølge forutsætningerne skal utrede disse spørsmål. Sker ikke dette, vil følgen være, at den nu i 5 aar krævede lovforandring i praksis utsættes endnu minst et halvt aar efter lovens ikrafttræden.

Der er i de senere aar fremkommet stadige klager over den sene ekspedition av andragender om laan av havfiskefondet, senest fra foreningerne i Smaalenenes amt. Ved oprettelse av en egen fiskeriinspektørstilling for dette distrikt forventer man, at laaneandragenderne vil kunne ekspederes langt hurtigere, idet den egne inspektør vil kunne staa bedre i kontakt med laansøkerne end det er mulig ved den nuværende ordning med en inspektør for hele kyststrøket fra svenskegrænsen til og med Nordre Trondhjems amt.

Der er i den senere tid kommet tilorde adskillig misnøie med selskapets forholdsvis store administrationsutgifter, idet der er fremholdt, at en meget væsentlig del av det administrative arbeide, der nu forestaaes av selskapet, paa andre kyststrøk utføres av fiskeriinspektørerne. Denne opfatning av selskapets budget er 2 ganger fremholdt i indstillingerne fra Nedenes amtstings næringskomite, og den er tidligere ogsaa kommet frem under Statsmagternes behandling av budgettet.

Som tidligere fremholdt bl. a. i selskapets budgetforslag for 1911—1912 og som det fremgaar av foranstaaende bemerkninger om den nye fiskerilov og laanefondenes virksomhet, er det imidlertid absolut paakrævet, at distriktet har en egen funktionær, der kan ofre sig helt for fiskeriarbeidet. Da en meget væsentlig del av dette arbeide er av ad-

ministrativ art, og det maa forutsættes, at dette end mer vil bli tilfældet efter den nye fiskerilovs ikrafttræden og efterhvert som fiskerne begynder at søke laan av havfiskefondet, finder man det rimelig, at de dermed forbundne utgifter ikke lenger belastes selskapets budget og gjøres avhengig av distriktsbidrag, men helt og holdent overtages av det offentlige. Ved denne mere retfærdige ordning vil man ogsaa opnaa, at selskapets budget væsentlig vil omfatte arbeidsposter, at det derfor vil falde lettere at erholde distriktsbidrag, og at man faar større midler til raadighet til direkte foranstaltninger til fremme av distriktets fiskerier.“

I henhold til Fiskeridirektørens og Fiskeriraadets uttalelse vil saken paant bli forelagt forstandermøtet sammen med alternativt budgetforslag for terminen 1915—16.

Efter foredrag av sekretæren er der stiftet en ny fiskerforening for Bamle ved Langesund.

Pr. 31 desember 1913 hadde selskapet 19 livsvarige og 139 aarsbetalende medlemmer samt 32 tilsluttede fiskerforeninger med tilsammen 1713 medlemmer, saaledes at det samlede medlemsantal utgjør 1871.

Ekstrakt av regnskapet for budgetaaret $1/4—31/12$ 1913.

Indtægt.

I. Statsbidrag:

a. Til specielle formaal:

Fiskerskolen.....	kr. 600.00	
Fiskeforsøk.....	„ 500.00	kr. 1 100.00

b. Ordinært:

Terminen $1/4—30/6$ 1913 .	kr. 1000.00	
Terminen $1/7—31/12$ 1913		
(5200 ÷ 1100) $1/2$	„ 2050.00	kr. 4 150.00

II. Distriktsbidrag:

1. Smaalenes amt.....	kr. 312.50
2. Budskeruds amt.....	„ 100.00
3. Jarlsberg og Larviks amt.....	„ 250.00
4. Bratsbergs amt.....	„ 300.00
5. Nedenes amt.....	„ 250.00
6. Lister og Mandals amt.....	„ 300.00
7. Sande sparebank.....	„ 25.00
8. Sandefjords sparebank.....	„ 50.00

9. Bamle sparebank	kr.	50.00	
10. Kragerø sparebank.....	”	50.00	
11. Søgne og Greipstad sparebank....	”	50.00	
12. Mandals sparebank.....	”	50.00	
13. Foreningsbanken i Mandal	”	50.00	
14. Søndre Undals sparebank	”	25.00	
15. Vanse sparebank	”	100.00	
16. Farsunds sparebank	”	50.00	
17. Skiens brændevinshandel	”	150.00	» 2 162.50
III. Medlemskontingent:			
a. Livsvarige medlemmer	kr.	200.00	
b. Aarsbetalende:			
for 1913, 131 à kr. 5.00..	kr.	655.00	
- 1912, 16 à — ..	”	80.00	
- 1911, 4 à — ..	”	20.00	
- 1910, 3 à — ..	”	15.00	
- 1914, 2 à — ..	”	10.00	» 780.00
c. Foreninger:			
for 1913, 27, tilsammen .	kr.	145.00	
- 1912, 7, — .	”	40.00	
- 1911, 1. — .	”	10.00	» 195.00
			» 1 175.00
IV. Abonnement paa „Norsk Fiskeritidende“	”	5.00	
V. Annoncer i aarsberetning	”	92.00	
VI. Indvundne renter	”	15.13	
VII. Balance	”	1 192.35	
	kr.	8 791.98	
Utgift.			
I. Ballance fra forrige aar.....	kr.	57.23	
II. Administration (tryksaker, kontorrekvisita, telefon, porto etc.)	”	930.15	
III. Lønninger:			
1. Sekretæren.....	kr.	2 250.00	
2. Assistenten	”	270.00	
3. Revisorer	”	50.00	» 2 570.00
IV. Kontorleie, lys og brænde	”	171.00	
V. Reiser:			
1. Forretningsutvalgets.....	kr.	309.30	
2. Forstanderskapets.....	”	388.16	
3. Sekretærens	”	432.77	» 1 130.23

VI. Fiskeforsøk	kr.	758.86	
VII. Ophjælp av det daglige fiske og ferskfiskhandlen..	„	1 156.15	
VIII. Aaleforsøk	„	307.71	
IX. Fiskerskolen.....	„	654.24	
X. Inventar og forskjellig	„	126.41	
XI. Restancer:			
1. Aarsbetalende medlemmer			
for 1913, 13 à kr. 5.00	kr.	65.00	
- 1912, 7 à — „ —	„	35.00	
- 1911, 4 à — „ —	„	20.00	
- 1910, 3 à — „ —	„	15.00	
	kr.	135.00	
2. Foreninger			
for 1913, 10 tilsammen.	kr.	55.00	
- 1912, 5 — .	„	30.00	
- 1911, 1 — .	„	10.00	
	„	95.00	230.00
XII. Amtsbidrag overført til 1914:			
Smaalenenes amt $\frac{1}{2}$ av kr. 250.00 ..	kr.	125.00	
Buskeruds amt $\frac{1}{4}$ av kr. 100.00	„	25.00	
Jarlsberg og Larviks amt $\frac{1}{2}$ av kr. 250.00	„	125.00	
Bratsbergs amt $\frac{1}{2}$ av kr. 300.00	„	150.00	
Nedenes amt $\frac{1}{2}$ av kr. 250.00	„	125.00	
Lister og Mandals amt $\frac{1}{2}$ av kr. 300.00	„	150.00	700.00
			<u>Sum kr. 8 791.98</u>

Foreningen til fremme av fiskeriet i Kristi- aniafjorden indenfor Drøbak.

Beretning for 1913.

Foreningens bestyrelse har bestaaet av Fiskeriinspektør Landmark som formand samt Stipendiat H. Huitfeldt-Kaas og Konservator A. Wollebæk.

Opsynet har likesom i de foregaaende aar været ført av Fr. Larsen, bopæl Bygdø, og E. Kristiansen, bopæl Sandviken. Til avlønning av opsynet er medgaaet kr. 1 289.20, heri medregnet godtgjørelse for assistanse og bidrag til bensin til opsynsbetjent Kristiansens motorbaat samt foreningens tilskud til kredssykekassen for begge opsynsbetjenter.

Av opsynet er avgit følgende anmeldelser for ulovlig fiske i fjorden eller deri faldende lakselver.

3 personer for trawling efter ræker paa for grundt vand. Paa grund av den i forrige beretning omtalte formelle mangel ved de om fiskeri i saltvandsfjorder gjældende resolutioner — hvilken mangel senere er rettet — slap fiskerne med en advarsel.

9 personer for fiskeri med grundvad. Av disse er to ilagt en mulkt av kr. 10.00 hver. For de 7 andres vedkommende var saken endnu ikke avgjort ved aarets utgang.

1 person for garnfiske paa fredningsstrækning ved utløpet av Hofs- elven. Da vedkommende av lægen blev erklært sindssyk, blev den fore- lagte mulkt frafaldt.

1 person for overtrædelse av lakselovens § 24 (garnfiske for nær midtstrømslinjen) i Lysakerelven. Saken endnu uavgjort.

2 personer for lystring av laks eller sjørret, den ene i Lysakerelven, den anden i Sandvikselven eller ved dens utløp. Førstnevnte er ilagt en mulkt av kr. 15.00; den anden har ikke kunnet identificeres.

Endelig er 1 person ifølge anmeldelse av Aker & Follo laksefiskeri- styres opsyn ilagt en mulkt av kr. 5.00 for lystring i Sandvikselven.

Ved kgl. resl. av 22 juli 1872 og 3 mai 1873 blev det i medhold av den dagjældende lov om laks og sjørretfiskerierne av 23. mai 1863 § 3 (nu lov av 8 april 1905 § 29) forbudt at anvende sættegarn og lig- nende redskaper (uanset maskevidden) samt not (vad) med mindre masker end $2\frac{1}{4}$ tomme (58 mm.) mellem knuterne indenfor en linje fra Oskarshal til Skarpsno ved Frognerkilen. Hensigten med bestemmelsen var at beskytte den ørret, der søkte op i Frognerelven for at gyte, mot overdreven opfiskning.

Frognerelvens nedre del er imidlertid som følge av den tiltagende bebyggelse og industri efterhaanden blit saa forurenset, at den for tiden maa siges at være saagodtsom uten betydning som gyteelv, og da der litt indenfor den ovenfor nævnte fredningslinje findes en strækning, hvor der til sine tider er forholdsvis god anledning til fangst av sild og anden sjøfisk, er fredningslinjen ved kgl. resl. av 14 oktbr. 1913 flyttet ind til en ret linje fra nordre kant av Rodeløkbryggen paa Bygdø til en stor birk paa den likeoverfor liggende eiendom tilhørende ingeniør Stabell. Linjens retning er avmerket med hvit maling paa en mur like nedenfor birken.

Av premier for dræpte kobber er der i aarets løp kun utbetalt 4 mot 11 i det foregaaende aar. Av haakjærringer vites ingen at være dræpt. Forsøkene med fangst av kobbe i en saks, anbragt i ind- gangen til en ruse, har fremdeles ikke ledet til nogen fangst. Ved vel- vilje av Dansk fiskeriforening i Kjøbenhavn har bestyrelsen i vinter faat

opsendt tillaans et islandsk sælhundgarn, der siges at ha vist sig hensigtsmæssig, og man har sat i gang forarbeidelsen av et lignende, hvormed forsøk vil bli anstillet. Der er nemlig fremdeles mere end nok av kobbe i distriktet, navnlig i den vestlige del av samme.

Da utklækningsanstalten paa landbrukshøiskolen paa Aas ikke var belagt med rogn i vinteren 1912—1913, og yngel saaledes ikke kunde erholdes derfra, har ingen utsætning av ørretyngel fundet sted i avvikte aar. I høsten 1913 er derimot den Aker & Follo fiskeristyre tilhørende utklækningsanstalt paa Hamang ved Sandvikselven efter adskillige aars hvile igjen blit belagt med et parti rogn saavel av laks som av ørret. Da apparatets indredning var noksaa skrøpelig, agtes denne fornyet, naar indeværende aars yngel er utsluppet, hvorefter anstalten forhaabentlig igjen vil komme i regelmæssig aarlig drift.

Av forskjellige grunde, hvoriblandt mangel paa de fornødne penge-midler, har siden aaret 1905 ikke for foreningens regning været utsat kunstig utklækket torskyngel. Da foreningens økonomiske stilling i de seneste aar er blit noget mere betrygget ved det av Akershus amts-ting siden 1910 givne aarlige bidrag av kr. 200.00, agter bestyrelsen til vaaren igjen at la utsætte et parti torskyngel, der vil kunne erholdes fra Flødevigens utklækningsanstalt for en billig pris. Ogsaa utsættelse av yngel eller ungfisk av rødspetter har man sin opmerksomhet henvendt paa; men de i den anledning nødvendige forundersøkelser er endnu ikke avsluttet.

Væsentlig i henhold til de av opsynsbetjentene avgivne indberetninger kan der angaaende Fiskets Gang og utbytte oplyses følgende:

Det mest fremtrædende træk i aarets fiske var den næsten fuldstændige feilslaaen av brislingfisket, der var saameget mere følelig, da dette fiske nu i en aarrække har slaat særdeles godt til, og fiskerne derfor har vænnet sig til at gjøre sikker regning paa stor fangst av denne fisk. Men heldigvis opveiedes tapet paa denne konto for en væsentlig del ved et usedvanlig rikt fiske saavel av smaasild som av garnsild, likesom makrelfisket slog særdeles godt til, om dette end ikke naadde op til den eksempelløst store fangst i 1912. Da ogsaa flere av de øvrige fiskerier gav et godt eller tilfredsstillende utbytte, kan aarets samlede fangst vistnok snarere betegnes som over end under et middelsaar uanset det feilslagne brislingfiske, som imidlertid bevirket, at aaret for de fleste vad-fiskere blev utilfredsstillende. Hermed stemmer det ogsaa, at den til fiskebryggerne indkomne fisk ifølge optællingslisterne viser en omtrent 14 procent større værdi end det foregaaende aar, der ansaaes for et godt middelsaar.

Torskefisket var overhodet godt, især i ruser; i vestre distrikt til sine tider ogsaa særlig godt med bakker. I april sa mange fiskere,

at der ikke paa 15 à 20 aar hadde været saameget torsk. Ved Hovedøen fik ifølge aviserne en færgemand en dag 83 torsk i en ruse og 8 svære koketorsk i en anden. Saa stor fangst hadde han ikke gjort paa 30 aar. Ogsaa i sommermaanederne, da priserne paa denne fiskesort er forholdsvis lave, fiskedes der meget godt, og endnu bedre blev det utpaa høsten, og fisken var da usedvanlig jevn og fin. Det var ikke sjelden, at en fisker paa en uke kunde fiske torsk for 50 à 80 kroner. Overhodet synes torskebestanden i det sidste femaar at ha været i tiltagende; ialfald viser optællingslisten for det til bryggen indkomne antal torsk fra fjorden indenfor Drøbak følgende stigning fra 1909 til 1913 (angit i hundreder): 321, 484, 470, 503 og 683.

Snørefisket efter kolje antages at ha git et utbytte omtrent som sedvanlig. Paa snøre faar man dog væsentlig blot smaa kolje. Bakkefisket efter stor kolje gav derimot ikke synderlig meget av sig, da dette fiske dreves noksaa litet, idet flere fiskere, som før har pleiet drive saadant fiske, nu er gaat over til trawlfiske efter ræker.

Fangsten av hvitting har været omtrent som sedvanlig i tal; dog har fiskens størrelse været liten, og det samlede kvantum er derfor meget mindre end et middelsaars. Men man antar, at der i vinter findes mere end sedvanlig av smaahvitting i fjorden, der kan paaregnes at ville gi et godt fiske i 1914.

Av flyndre har tilførslen til bryggerne ifølge optællingslisterne været adskillig større end sedvanlig. I mars, april og mai var fisket meget godt, og det holdt sig noksaa jevnt utover sommeren.

Som allerede bemerket, var aarets makrelfiske meget rikt. Dog stod vegten av det opfiskede kvantum ikke i forhold til det store antal fisk, idet størstedelen av makrellen var mindre end sedvanlig. En ubetydelighet fiskedes allerede i april, og en søndenstorm natten mellem 7 og 8 juni bragte ogsaa et parti ind i fjorden. Men masserne indfandt sig først mot slutningen av maaneden, og utover sommeren og høsten fiskedes der jevnlig store mængder av smaamakrel paa mange steder, fremfor alt i Bundefjorden. Og endnu langt mere kunde med lethed ha været opfisket, dersom det i den varme sommertid hadde været mulig at faa fisken avsat i ubedærvet tilstand. Eksempelvis kan nævnes, at der omkring midten av september i løpet av 2 dage opgives at være fisket i Bundefjorden ca. 200 000 stkr. smaamakrel. Helt inde ved bryggerne var den jevnlig gjenstand for sportsfiske baade av gutter og voksne. Fiskerne antar, at der endnu staar igjen store masser av smaamakrel paa dypet i fjorden, og at denne vil bli staaende over hele vinteren.

Aalefisket gav ogsaa i 1913 likesom i de to foregaaende aar et mere end sedvanlig godt utbytte, navnlig i mai, juni og juli. I Bunde-

fjorden fiskedes i denne tid jevnlig av enkelt mand aal for 30 à 60 kroner pr. uke.

Som ovenfor nævnt, blev aarets brisling- (ansjos-) fiske en stor skuffelse, idet man maa gaa helt tilbake til begyndelsen eller omkring midten av nittiaarene for at finde saa liten fangst. Som bekjendt slog dette fiske i 1913 ogsaa meget daarlig til overalt ellers i vort land og i Sverige. Og det kunde kun litet hjelpe fiskerne, at prisen holdt sig ganske ekstraordinært høi, stundom like op til kr. 16 pr. skjæppe (20 l.).

Derimot var 1913 med hensyn til sildefisket et merkeaar i motsat retning for Kristianiafjorden, idet der, saavidt bekjendt, aldrig noget tidligere aar er blit opfisket et saa stort kvantum sild som da. Dette gjælder først og fremst smaasilden (græssilden) men efter optællingen ogsaa, om end i mindre fremtrædende grad, garnsilden (snesesild). Sildens kvalitet var usedvanlig god, om end garnsildens størrelse var noget mindre end sedvanlig. Det rike sildefiske har saaledes for en væsentlig del opveiet det mislykkede brislingfiske.

Av stor laks syntes der i juni, juli og august at være forholdsvis meget i Lysakerfjorden og Bestumkilen, hvor den dog ikke i synderlig grad er gjenstand for efterstræbelser. Mot sedvane saaes en hel del laks i Lysakerelven nedenfor fabrikkfossen, hvor et par mand vites at ha lystret mindst 6 laks, av hvilke ingen veiet mindre end 10 kg. Ved Sandvikselvens utløp var fisket godt i juli, men senere avtagende. I Sandvikselven slog fisket feil, hvad der var en naturlig følge av den tørre sommer og høst. Overhodet kan aarets laksefiske antagelig betragtes omtrent som et middelsaar.

Som en meget bemerkelsesværdig iagttagelse kan anføres, at fra henimot slutningen av mai til omkring midten av august blev der ifølge meddelelser fra opsynsbetjent Larsen opfisket en hel del unglaks for størstedelen av 20—30 cm. længde. Fangsten skedde tildels med sættegarn, men navnlig i storvad, der blev trukket efter makrel eller sild. Ved en leilighet fiskedes der saaledes i de første dage av juni østenfor Snarøen ca. 2 snes unglaks av nævnte længde, og vadtræk paa 1 à 2 snes gjordes i denne tid oftere paa forskjellige steder saasom ved Nakholmen, Lindøen, Græsholmen og Bygdø. Forsaavidt fangsten foregik i vad, blev fisken som oftest igjen utkastet levende, da fiskerne erkjendte den for laks paa grund av dens slanke, fine form og den sterkt indskaarne halefinne. Efter midten av august vites laks av de heromhandlede størrelser ikke at være iagtatt i fjorden.

To av disse smaalaks, som opsynsbetjent Larsen har indsamlet, er blit nærmere undersøkt av undertegnede Huitfeldt-Kaas, der som resultat av undersøkelserne har meddelt: „Det ene eksemplar, fanget 12 juni, var 18 cm. langt. Av skjællene har jeg kunnet bestemme fiskens længde

1 vinter gammel til ca. 5 cm., og 2 vintre gammel (da den utvandret fra elven) til ca. 11 cm. Tilveksten fra vaaren til 12 juni har altsaa været ca. 7 cm. Det andet eksemplar, fanget 13 august ved Kongshavn paa Bygdø, var ca. 28 cm. langt. Av skjællene ser jeg, at fisken 1 vinter gammel var ca. 8 cm., og 2 vintre gammel (da den utvandret fra elven) ca. 16 cm. Fra vaaren til 13 august har den altsaa vokset ca. 12 cm. i længde. Det sandsynligste er vel, at disse lakseyngel stammer fra Sandvikselven, den eneste egentlige lakselv, som falder i Kristiania-fjorden indenfor Drammenselven og Lierelven“.

Da der i begyndelsen av august kom nogen dages sterk nedbør, slog ørretfisket en kort tid meget godt til i østre distrikt — op til kr. 50 pr. uke for enkelt mand — men iøvrig var dette fiske som oftest mindre tilfredsstillende, hvad der av fiskerne for nogen del tilskrives den tørre høst.

Likesom i de 3 foregaaende aar har fisket av dypvandsræker ogsaa i 1913 slaat særdeles godt til, vistnok endnu bedre end i 1911 og 1912. Det til bryggerne indkomne parti er av optælleren opgit til ca. 155 tusen liter. Og heri er (likesom tidligere) ikke medregnet de vistnok ikke ganske ubetydelige partier, som navnlig om sommeren sælges direkte fra trawlerne til passagerer paa de mange fjorddampskibe, som ved middagstid gaar fra Piperviksbryggen og Fiskebryggen i Bjørviken til landdistrikterne omkring fjordens indre del.

De smaa grundræker synes fremdeles likesom i de 3—4 foregaaende aar at være i tiltagende. Fangsten av disse er dog altid en bagatel i sammenligning med fangsten av dypvandsræker.

Av hummer er der ifølge optællingslisterne indkommet til bryggerne adskillig over dobbelt saa meget som gjennemsnitlig i de 4 foregaaende aar og næsten dobbelt saa meget som i det bedste av disse. Efter opsynsbetjentenes indberetninger skulde derimot fisket neppe ha git et større utbytte end sedvanlig. Uoverensstemmelsen mellem disse opgaver staar muligens i forbindelse med den omstændighet, at begyndelsen av den tilatte fisketid i 1912 for den inden Akershus amt liggende del av distriktet blev flyttet $\frac{1}{2}$ maaned frem, fra 1ste søgnedag i oktober til 1ste søgnedag efter 15 septbr. Dels vil der nu naturligvis i disse 14 dage bli fisket adskillig hummer dels er det blit antydnet, at saa vistnok ogsaa tidligere fandt sted, men da fisket dengang var ulovlig, blev fangsten ikke offentlig frembudt paa fiskebryggen og undgik saaledes optællingen.

Som usedvanlig kan anføres, at der nogen dage efter fisketidens begyndelse av en av opsynsbetjentene blev fisket 6—7 særdeles store hummer. Den ene av disse, en hun, maalte 39 cm. fra spidsen av pandehornet til enden av halen, og storkloens længde var 35 cm., og flere av de andre gav ikke ret meget efter.

Ostersfisket har været omtrent som et middelsaar.

Av skjæl er der ifølge optællingslisterne i aarene 1909—1912 aarlig ankommet til Fiskebryggen ca. 1100 snes. Men i 1913 opgives antallet til over det tidobbelte, nemlig 11 460 snes. Denne voldsomme stigning er dog kun tilsynelatende og skyldes, ialfald for den væsentligste del, den omstændighed, at optællingen for 1913 har omfattet ogsaa skjæl, der ved bryggen sælges til fiskere for at benyttes til agn, mens den tidligere kun (eller ialfald noget nær blot) har omfattet skjæl, der sælges til menneskeføde. Muligens er dog denne anvendelse av skjællene øket endel i de seneste aar.

For yderligere at utbrede kjendskapet til skjællens anvendelse som menneskeføde og til de forskellige maater, hvorpaa disse med fordel kan tilberedes, har bestyrelsen anmodet opsynsbetjent Larsen, som har speciel indsigt heri, om at meddele endel oplysninger derom. Denne anmodning har hr. Larsen efterkommet, se bilaget til nærværende beretning, paa hvilket man vil henlede opmærksomheten.

Optællingen av fisk ved bryggerne har været utført som tidligere, og de maanedlige opgaver har som sedvanlig været referert i aviserne. Resultatet av optællingen vil sees av omstaaende tabel.

Til sammenligning med tidligere aar anføres:

Samlet værdi av optøttet fisk, fanget indenfor Drøbak utgjorde

i 1913	kr.	447 024
i 1912	„	391 618
i 1911	„	385 164
i 1910	„	448 472
i 1909	„	283 604
i 1908	„	364 759

Herav torsk alene:

1913	68 260	stk.	til værdi	kr.	50 864
1912	50 290	„	-	—	„ 25 143
1911	47 038	„	-	—	„ 33 240
1910	48 384	„	-	—	„ 29 926
1909	32 085	„	-	—	„ 26 581
1908 ¹⁾	108 008	„	-	—	„ 102 423

Tilførsel fra:

		Andre norske		Sverige og	
		fiskepladser.		Danmark.	
1913	kr.	2 259 005	kr.	1 356 074
1912	„	1 905 174	„	1 097 848

¹⁾ Med hensyn til opgaven for dette aar henvises til hvad der i beretningerne for 1909 og 1910 er forklart om forholdet mellem tidligere og senere opgaver.

Opgave over optælliget fisk m. v. ankommet til Kristiania brygger i 1913.

Fiskesort	I. Fra Kristianiafjorden indenfor Drøbak		II. Fra andre norske fiskepladser		III. Fra Sverige og Danmark	
	Mængde	Værdi (kr.)	Mængde	Værdi (kr.)	Mængde	Værdi (kr.)
Torsk..... stkr.	68 260	50 864	673 430	499 041	2 034 300	763 230
Kolje, lyr, sei..... snes	393	2 397	54 938	263 780	70	420
Hvitting, sypiker, øienpaal..... „	609	1 218	9 374	10 861	—	—
Lange..... stkr.	71	80	11 330	11 023	—	—
Flyndre..... kg.	6 659	6 659	111 280	134 413	148 000	222 000
Helleflyndre..... „	30	45	114 800	127 388	—	—
Makrel..... stkr.	1 451 800	80 008	3 606 260	670 142	1 827 200	294 516
Horngjæl..... „	1 690	469	2 010	450	26 900	8 070
Aal..... „	23 405	15 496	27 240	13 007	—	—
Smaasild (græssild)..... liter	590 860	112 482	225 860	31 235	6 000	900
Snesesild (garnsild)..... snes	101 318	62 134	180 660	93 773	22 500	11 250
Ansjos (brisling)..... liter	48 300	21 500	11 200	3 360	12 400	3 720
Laks..... kg.	2 570	7 585	90 880	246 555	2 760	12 570
Ørret..... „	2 215	5 435	31 720	65 089	—	—
Hummer..... stkr.	6 854	13 028	36 230	68 297	1 080	2 700
Ræker..... liter	154 900	60 620	36 950	11 970	—	—
Krabber..... snes	—	—	1 058	3 604	—	—
Østers..... „	1 087	4 708	1 158	5 017	8 155	36 698
Skjæl..... „	11 460	2 296	—	—	—	—
		447 024		2 259 005		1 356 074

	Andre norske fiskepladser.	Sverige og Danmark.
1911	„ 1 901 915	„ 1 269 978
1910	„ 1 745 820	„ 1 057 840
1909	„ 1 357 547	„ 654 160
1908	„ 1 262 037	„ 201 700

Gjennemsnittsprisen ved Fiskebryggen har for den i fjorden indenfor Drøbak fangede fisk ifølge foranstaaende opgave været:

Torsk	pr. stk. kr. 0.75	Snesesild	pr. snes kr. 0.61
Kolje	„ snes „ 6.10	Ansjos	„ 20 liter „ 8.90
Hvitting	„ „ „ 2.00	Laks	„ kg. „ 2.95
Flyndre	„ kg. „ 1.00	Ørret	„ „ „ 2.45
Makrel	„ stk. „ 0.06	Hummer	„ stk. „ 1.90
Aal	„ „ „ 0.66	Ræker	„ liter „ 0.39
Smaasild	„ liter „ 0.11	Østers	„ snes „ 4.33

Sammenlignet med det foregaaende aar vil det sees, at priserne for de allerfleste her nævnte fiskesorters vedkommende er steget, og at kun smaasild og makrel viser nogen nedgang i prisen. For enkelte sorter, navnlig ansjos, torsk, kolje og hvitting, er stigningen forholdsvis meget betydelig. Herved er dog at merke, at prisen for de 3 sidstnævnte sorters vedkommende altid opgives efter stykketal, ikke efter vegt, og at opgaverne derfor ikke gir nogen paalidelig oplysning om prisen pr. vegtenhet, da fiskens gjennemsnittsstørrelse kan variere fra aar til andet. Av samme grund gir opgaverne kun for et faatal av fiskesorter nogen oplysning om den samlede vegt av den til bryggerne ankomne fisk.

For torskens vedkommende har bestyrelsen i høst sat i gang en undersøkelse for at søke dette forhold bragt nogenlunde paa det rene, idet man har anmodet fiskeoptælleren om for hver maaned at undersøke og opgi antallet av torsk av de forskjellige størrelsesgrupper (∅: vegtgrupper) nemlig 0.1—0.5 kg., 0.5—1 kg., 1—1.5 kg., 1.5—2 kg., 2—3 kg. (og over 3 kg., forsaavidt saadanne forekommer). Selvfølgelig vil man ikke herved opnaa en fuldt nøiagtig vegtsbestemmelse, men det tør dog antages, at de avvikelser fra det virkelige forhold, som en paa dette grundlag bygget beregning av totalvegten for hver maaned gir, ikke vil være ret store. For maanederne oktober, november og desember 1913 gir en paa disse opgaver bygget beregning en gjennemsnittsvegt av henholdsvis 0.9, 0.9 og 0.73 kg. Og for disse maaneder blir gjennemsnitts- prisen pr. kg. kr. 0.89, 0.86 og 0.95.

Om forholdet mellem optællingsopgaverne for de 5 sidste aar og de foregaaende saavel som angaaende den del av fangsten, som ikke passerer

fiskebryggen i Kristiania, henvises til hvad derom er forklart i beretningen for 1909 og 1910.

I forbindelse med de ovenfor nævnte undersøkelser av torskens vegt har bestyrelsen fra høsten 1913 ogsaa sat i gang regelmæssig maanedlig innsamling av skjælprøver av den torsk, der ankommer til bryggerne fra fjorden indenfor Drøbak. Da man, som bekjendt, av mange fiskearters — og deriblandt torskens — skjæl kan avlæse fiskens alder m. v., vil man herigjennem faa midler ihænde til at skaffe sig sikre oplysninger om torskens vekstforhold herinde, hvilket det øiensynlig i flere henseender er av interesse at ha paalitelig kjendskap til.

Da man i syttiaarene — første gang ved kongelig resolution av 18 mars 1870 — i medhold av den nu gjældende lov av 5 juni 1869 begyndte at utfærdige forbud mot bruk av visse redskaper i saltvandsfjorde, specielt av grundvad og tildels storvad, synes disse bestemmelser fortrinsvis at ha hat til hensigt at beskytte fiskebestanden mot ødelæggelse ved landdragning av rogn og yngel. Ved siden herav hadde man dog ogsaa for øie nødvendigheten av at verne utestaaende redskaper, navnlig allehaande staaende garn, ruser, teiner og bakker, mot ødelæggelse, beskadigelse eller bortførelse ved vadtrækning. Det første av disse hensyn har vistnok ved de senere erhvervede oplysninger om mange av vore viktigere fiskearters forplantningsforhold, og specielt om rognens og ynglens pelagiske natur, tapt endel av sin vegt. Derimot gjør nødvendigheten av at beskytte andre fiskeredskaper mot ødelæggelse ved vadtrækning sig stadig mere og mere gjældende, efterhaanden som antallet av saadanne redskaper og av personer, som finder sit underhold ved bruken av samme, forøkes.

Saaavel av andre grunde som for i den nævnte henseende at faa fastere holdepunkt for bedømmelsen av dette fiskes betydning har bestyrelsen, som allerede antydte i forrige beretning, i det forløpne aar gjen- nem Iopsynsbetjentene søkt innsamlet saa fuldstændige opgaver som mulig over antallet av de forskjellige slags staaende garn, ruser, teiner og bakker, som for tiden haves og pleier være i bruk i Kristianiafjorden indenfor Drøbak. Det er imidlertid selvsagt, at opgaverne, der er indsendt i løpet av maanederne april, mai, juni og juli, ikke kan være ganske fuldstændige; specielt maa det antages, at mange av de redskaper, som benyttes av indvaanere av Kristiania, saavel landligere som navnlig andre, har undgaat oppmerksomheten. Men saaledes som opgaverne foreligger, viser de følgende antal redskaper:

Torsk- og ørretgarn	1696
Flyndregarn	966
Hornkjælgarn	120
Garnruser	989

Jerntraadruser	775
Aaleteiner	606 ¹⁾
Bakker	110

Den samlede værdi av disse redskaper antages at utgjøre mellom 40 og 50 tusen kroner. Men denne værdi vilde være omtrent i sin helhet tapt, dersom bruken av grundvad blev frigit, da bruken av de nævnte redskaper vil være omtrent helt umulig under et frit grundvadfiske.

Foruten de her opregnede garn brukes der inden foreningens omraade endvidere sildegarn, makrelgarn og endel laksegarn, hvis samlede værdi antagelig opgaar til omtrent samme beløp som det ovenfor nævnte, men som ikke er medtat under redskapstillingen, fordi de i almindelighet (om ikke altid) utsættes paa steder, hvor grundvadene ikke vilde naa dem.

Av storvad findes der inden distriktet 50 à 60.

Under henvisning til hvad der i aarsberetningen for 1912 side 8—9 er anført om et mulig forbud mot at bruke jerntraadruser, som ikke er forsynet med 1 eller 2 aapninger, der er overspændt med utjæret og og ikke paa anden maate impregnert garn, kan opplyses, at der som svar paa de sirkulærer, som bestyrelsen i den anledning utsendte, er indkommet uttalelser fra 62 fiskere, som alle anbefaler et saadant forbud. Imot et saadant forbud har ingen uttalt sig.

Bestyrelsen, der antar, at forbudet vil bidra kjendelig til at forebygge ødelæggelse av fisk i jerntraadruserne og for at spare fisk for unødige lidelser, maa efter dette gaa ut fra, at et saadant forbud ikke i anden henseende vil medføre nævneværdige ulemper, men overhodet vil bli mottat med tilfredshet av fiskerne. Man har derfor rettet en henvendelse til det departement, under hvilket saltvandsfiskerierne henhører, om at søke et forbud av heromhandlede art gjort gjældende. Man antar, det vil være tilstrækkelig at paaby anbringelse av 1 garndør paa rusen.

Foreningens regnskap er som sedvanlig revidert av d'herrer sekretær F. W. Blehr og kaptein J. Becker. Det viser:

Indtægt:

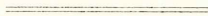
Beholdning i Kreditkassen ^{1/1} 1913	kr.	1 399.45
Statsbidrag for budgetterminen 1913—14	„	800.00
Bidrag fra Akershus amtskommune for 1913	„	200.00

¹⁾ For øieblikket er antallet av aaleteiner vistnok 1 à 2 hundrede større end her angit, da der efterat optællingen var foretat blev anskaffet et særdeles stort antal nye teiner paa grund av det usedvanlig rike aalefiske, som i sommer en tidlang paagik i Bundefjorden.

Bidrag fra Kristiania by for 1ste halvaar 1913	kr.	500.00
" " Aker, Asker og Røken fra $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1914.....	"	210.00
" " Bærum og Drøbak for 1913.....	"	80.00
Indvundne renter	"	60.57
Forskud av regnskapsføreren	"	26.70
	kr.	<u>3 276.90</u>

Utgift:

Lønninger til opsynet, sykekassepræmie, assistenterne, kasserer, sekretær og revisorerne	kr.	1 499.20
Fiskeoptællingen	"	155.60
Præmier for dræpte kobber	"	40.00
Fragt m. v. av et fra Danmark laant kobbegarn.....	"	5.70
Trykning, porto, skrivesaker.....	"	111.27
Argus for 1913	"	15.00
Refusion til regnskapsføreren for ældre utlæg.....	"	7.80
Beholdning i Kreditkassen 31 desbr. 1913	"	1 442.33
	kr.	<u>3 276.90</u>

III. Fiskeriraadets forhandlinger i møte 7 til 9 september 1914 og de for raadet fremlagte forelæg.

Fiskeriraadet 1914.

Fiskeriraadet sammentraadte paa Fiskeridirektørens kontor i Bergen mandag den 7 september 1914. Møtet avsluttedes den 9 september.

I det følgende indtages den for raadet av Fiskeridirektøren fremlagte dagsorden, utskrift av den i raadets møte førte protokol samt de av Fiskeridirektøren fremlagte forelæg vedkommende de forskjellige av raadet behandlede saker.

Dagsorden for Fiskeriraadets møte 1914.

1. Indstilling fra komiteen til utredning av spørsmålet om, hvad der kan gjøres for en forbedret behandling av fiskevarer.
2. Fiskeridirektørens budgetforslag for terminen 1915—1916 samt forslag om reduktioner i utgifterne under nuværende situation.
3. Indstilling fra en av Social- og Industridepartementet opnævnt komite til behandling av spørsmålet om en organisation for institutionerne til fremme av havforskningen.
4. Drøftelse av den foreliggende situation samt spørsmål som maatte forebringes av raadets medlemmer.

Utskrift av protokol ført under Fiskeriraadets møte 7 til 9 september 1914.

Aar 1914 den 7 september sammentraadte Fiskeriraadet til møte paa Fiskeridirektørens kontor.

Møtet lededes av Fiskeridirektøren.

Av raadets medlemmer møtte:

Fra Smaalenenes amt	Suppleant	A. M. Eilertsen
„ Jarlsberg og Larviks amt	Repræsentant	O. Knem
„ Bratsberg amt	—	Fr. Hegge
„ Nedenes amt	Ingen.	
„ Lister og Mandals amt	Repræsentant	J. Smith
„ Stavanger amt	Suppleant	D. Tjøsvold
„ Søndre Bergenhus amt	Repræsentant	P. O. Kleppe
„ Bergens by	—	C. Joys
„ Nordre Bergenhus amt	—	Ulf Lem
„ Romsdals amt	1.	— Joh. Fr. Nielsen
	2.	— Knudt O. Otterlei
„ Søndre Trondhjems amt	—	O. Bjørgan
„ Trondhjems by	—	I. Klingenberg
„ Nordre Trondhjems amt	—	N. Brandtzæg
„ Nordlands amt	1.	— P. Nikolaisen
	2.	— R. Schjølberg
„ Tromsø amt	—	D. Broks
„ Finmarkens amt	1.	— I. O. Grøttum
	2.	— N. Pedersen

Fra Smaalenenes og Stavanger amter haade repræsentanterne meldt forfald; i deres sted møtte suppleanterne; fra Nedenes amt hadde saavel repræsentant som suppleant meldt forfald. Repræsentanten fra Jarlsberg og Larviks amt, og 2den repræsentant fra Nordlands amt var endnu ikke fremmøtt, men hadde heller ikke meldt forfald.

Dirigenten ønsket medlemmerne velkommen og erklærte møtet sat.

Til opmand valgtes Nielsen med akklamation. Som forretningsorden vedtokes den tidligere benyttede.

Dirigenten gav et referat angaaende de ved Fiskeridirektørens kontor siden forrige møte behandlede saker, samt en utsigt over den nu foreliggende situation med specielt henblik paa fiskeribedriften.

Det av Fiskeridirektøren fremlagte forslag til dagsorden besluttet lagd til grund for raadets forhandlinger.

Møtet blev derefter utsat til tirsdag formiddag.

Tirsdag 8 september fortsatte møtet.

2den repræsentant for Nordland R. Schjølberg møtte nu.

Post 1 paa dagsordenen blev foreløbig forbigaaet.

Dagsordenens post 2. Fiskeridirektørens budgetforslag for terminen 1915—1916.

Titel 1. Fiskeridirektøren og Fiskeridirektørens kontor. Enstemmig vedtat.

Titel 2. Drift av „Michael Sars“. Det av Fiskeridirektøren foreslaatte reducirte budget kr. 10 000 enstemmig vedtat.

Titel 3. Utgivelse av „Norsk Fiskeriritidende“. Det reducirte budget kr. 5000 enstemmig vedtat.

Titel 4. Aarsberetning vedkommende Norges Fiskerier.

a) Det reducirte budget kr. 3000 vedtat. b) Kr. 5500 enst. vedtat.

Titel 5. Fiskeriinspektørerne.

Spørsmålet om opprettelse av en ny inspektørstilling for Skagerak-kysten optokes til nærmere diskussion. Efter endel bemerkninger blev det enstemmig vedtat at anbefale opprettelse av den nye inspektørstilling. Likeledes vedtokes det reducirte budget.

Titel 6. Fiskeriagenterne.

Efter endel diskussion fremsatte Schjølberg saadant forslag: „Fiskeriraadet henstiller til Departementet snarest mulig at avertere fiskeriagentstillingen i Hamburg og besætte den fast. Den av fiskeridirektøren foreslaatte besparelse paa kr. 2000 anbefales strøket.“ Dette forslag vedtokes enstemmig.

Titel 7. Fiskeridirektionens arbeide for fremme av fiskeeksporten. Det reducirte budget kr. 2000 vedtokes enstemmig.

Repræsentanten for Jarlsberg og Larviks amt, Knem, møtte nu.

Titel 8. Stipendier for fiskere. Fiskeridirektørens forandrede forslag om intet at opføre vedtokes enstemmig.

Titel 9. Undervisning for fiskere.

Schjølberg foreslog det til komite i det reducirte forslag opførte beløp forhøiet til kr. 1000 under forutsætning av at komiteen blev supplert med 3 medlemmer hvorav 2 fra Tromsø stift. Efter endel diskussion forandret Schjølberg sit forslag saaledes at det kom til at lyde: „Komiteen tiltrædes av 3 medlemmer fra den praktiske bedrift.“

Der votertes alternativt mellem Fiskeridirektørens forslag i det reducirte budgetforslag og Schjølbergs forslag. Schjølbergs forslag vedtokes med 12 mot 6 stemmer.

Titel 10. Fiskeforsøk. Det reducirte budgetforslag enstemmig vedtat.

Titel 11. Fiskeriselskaper og foreninger. Det av Fiskeridirektøren utarbeidede reducirte budgetforslag lagdes til grund for behandlingen av selskapers andragender.

1. Vardø Fiskeriforening. Enstemmig vedtat.

2. Nordlands Fiskeriselskap. Enstemmig vedtat.

3. Namdalens Fiskeriselskap. Enstemmig vedtat.

4. Fosens Fiskeriselskap. Bjørgan foreslog opført kr. 200 til administration.

Efter de fremkomne opplysninger gik Fiskeridirektøren over til Bjørgans forslag, der vedtokes enstemmig.

5. Trondhjems Fiskeriselskap. Klingenberg foreslog beløpet-forhøiet til kr. 3900, der vedtokes enstemmig.

6. Kristiansunds Fiskeriselskap. Schjølberg foreslog til Kristiansund kr. 1200 til administration, idet han ikke kunde gaa med paa at de foreslaatte kr. 500 til klipfiskens behandling gaves dette selskap. Subsidiært foreslog han kr. 500 til Fiskeridirektørens disposition til arbeider for klipfiskens behandling.

Ved alternativ votering mellem Fiskeridirektørens forslag kr. 1700 og Schjølbergs forslag kr. 1200 vedtokes Fiskeridirektørens forslag med 13 mot 5 stemmer. Votering over Schjølbergs subsidiære forslag bortfaldt derefter.

7. Smø lens Fiskeriselskap. Enstemmig vedtat.

8. Aalesunds Fiskeriforening. Enstemmig vedtat.

9. Fjørtoft Fiskeriforening. Otterlei optok forslag om kr. 50 til administration. Enstemmig vedtat.

10. Herø Fiskeriforening. Enstemmig vedtat.

11. Selskapet for de Norske Fiskeriers Fremme. Enstemmig vedtat.

12. Søndre Bergenhus Amts Fiskeriforening. Enstemmig vedtat.

13. Østlandske Fiskeriselskap. Enstemmig vedtat.

14. Foreningen til Fremme av Fiskeriet i Kristianiafjorden indenfor Drøbak. Enstemmig vedtat.

Titel 12—22. Opsyn ved forskjellige torskefiskerier. Enstemmig vedtat.

Titel 23. Opsyn ved Romsdalsfisket. Efter endel bemerkninger enstemmig vedtat.

Titel 24—29. Enstemmig vedtat.

Titel 30. Norges andel i utgifterne ved de internationale havundersøkelser. Enstemmig vedtat.

Titel 31. Vrakervæsenet. Enstemmig vedtat det oprindelige budgetforslag.

Titel 32. Arbeider for fiskeværs vandforsyning; det oprindelige budgetforslag enstemmig vedtat.

Titel 33. Undersøkelser og forsøk med frysning av fisk. Vedtokes sløifet overensstemmende med det reducirte budgetforslag.

Titel 34. Undersøkelser og forsøk over kultur av fisk og hummer. Vedtokes enstemmig overensstemmende med det reducirte forslag kr. 3200.

Titel 35. Biologisk statistikk vedkommende sild- og torskefiskerierne. Overensstemmende med det reducirte forslag vedtokes enstemmig kr. 2100.

Titel 36. Vandrelærere i tilvirkning av klipfisk og rundfisk m. v. Vedtokes helt sløifet.

Samtlige beslutninger vedtokes som endelige.

Som indtægter vedtokes at foreslaes opført:

- a) Indtægt av Forsøksstationen kr. 1000.
- b) Indtægt av vrakervæsenet kr. 28 000.

Hermed var behandlingen av budgetforslaget tilendebragt.

Dagsordenens post 3. Indstilling fra en av Social- og Industri-departementet opnevnt komite til behandling av spørsmålet om en organisation for institutionerne til fremme av havforskningen.

Schjølberg foreslog sakens behandling utsat til neste Fiskeriraad.

Efter endel diskussion blev Schjølbergs utsættelsesforslag vedtat med 14 mot 4 stemmer (Joys, Kleppe, Tjøsvold og Eilertsen).

Møtet utsat til onsdag formiddag.

Onsdag den 9 fortsattes møtet.

Den tidligere forbigaaede post 1 paa dagsordenen optokes til behandling. Der fremlagdes en beretning fra den til utredning av spørsmålet om, hvad der kan gjøres for en forbedret behandling av fiskevarer nedsatte komite, om forhandlingerne i komiteens møte 4—5 september 1914.

Klipfiskkomiteens formand C. Joys gav en kort fremstilling av komiteens arbeide.

Efter en længere debat enedes man om følgende beslutning: „Komiteens indstillinger forelægges til uttalelse for de i dette spørsmål interesserte børskomiteer, handelsforeninger, fiskeriselskaper og fiskeriforeninger og andre foreninger, som repræsenterer tilvirkere, samt for herredsstyrene i kystherrederne.“

Dagsordenens post 4. Drøftelse av den foreliggende situation samt spørsmål som maatte forebringes av raadets medlemmer.

Man diskuterte først forskjellige spørsmål vedrørende den foreliggende situation.

Schjølberg fremsatte følgende forslag til uttalelse: „Foranlediget ved de i pressen fremkomne krav om at lægge eksporttold paa fiskevarer til delvis dækning av Statens ekstraordinære utgifter i anledning av den kritiske situation vil Fiskeriraadet paa det mest indtrængende fraraade eksporttold paa fiskevarer.“

Dette forslag til uttalelse vedtokes enstemmig.

Protokollen oplæst og vedtat. Man fortsatte behandlingen av post 4.

Joys fremsatte saadant forslag til uttalelse: „Fiskeriraadet uttaler, at situationen med hensyn til eksportforholdene for tørfisk og klipfisk maa betegnes som vanskelige uten at de dog paa det nuværende tidspunkt kan ansees som kritiske. Raadet har med tilfredshet hørt, at der for tørfiskens vedkommende arbeides med overenskomst om betryggende salgsforhold og minimums eksportpriser og uttaler sit haap om at enighet oppnaaes herom. For klipfiskens vedkommende mener man at der bør indtages en avventende holdning, idet man anbefaler at der inden og fra eksportbyerne oppnævnes lokale komiteer, som ved repræsentanter under Fiskeridirektørens præsidium med størst mulig regelmæssighet trær sammen til drøftelse av situationen. Til saadanne sammenkomster gives anledning til deltagelse ogsaa for delegerte fra fiskerisammenslutninger. Skulde lignende forhold ogsaa opstaa for andre eksportgrener, anbefales lignende fremgangsmaater.“

Dette forslag til uttalelse vedtokes enstemmig. Forslaget besluttedes for tiden ikke offentliggjort.

Schjølberg forlot nu møtet.

Derefter referertes andragende fra Selskapet for de norske fiskeriers fremme, om kr. 1000 til arbeide for en øket anvendelse av klipfisk, tørfisk og sild i husholdningen.

Fiskeridirektøren fremsatte følgende forslag til uttalelse: „Fiskeriraadet henstiller til administrationen at stille sig mest mulig velvillig overfor andragender som maatte indkomme eller er indkommet om fremme av arbeidet for en større anvendelse av klipfisk, tørfisk og sild i husholdningen, idet dette arbeide særlig under forhaandenværende situation vil kunne faa betydning, saavel overfor befolkningens ernæring som for omsætning av de norske fiskeprodukter.“

Efter nogen diskussion vedtokes dette forslag enstemmig.

Derefter referertes Socialdepartementets skrivelse av 4 september d. a. angaaende spørsmålet om beregning av avgift av vaarsild ved eksport landværts m. v.

Efter dirigentens forslag besluttedes denne saks behandling utsat til et senere Fiskeriraad.

Derefter referertes forslag fra Otterlei til uttalelse saalydende: „Da spørsmålet om en alderdomsstøtte for vore fiskere i længere tid har været oppe til diskussion og maa ansees for at være et stort socialt spørsmål, som man finder paatrængende nødvendig snarest mulig at faa løst, saa henstiller Fiskeriraadet til administrationen at opta til overveielse ved utarbeidelse av nye regler for sjømandsfondet om ikke alderdomspensjoner til fiskere i en eller anden form kan medtages.“

Otterlei gav en utredning av saken uten at nogen beslutning fattedes.

Fiskeridirektøren erklærte sig villig til at foranledige utarbeidet en saadan redegjørelse.

Protokollen oplæst og vedtat.

Møtet hævet.

*C. Joys. Joh. Fr. Nielsen. O. Knem. N. Brandtzæg.
P. Nikolaisen. Ulf Lem. John O. Bjørgan. Ingvar Klingenberg.
I. O. Grøttum Fred. Hegge. Normann Pedersen. A. M. Eilertsen.
J. Smith. Knudt O. Otterlei. Danchert Broks.
Peder O. Kleppe. Johan Hjort.*

G. Johnson.

Forelæg 1.

Beretning om møte 4—5 september 1914 av den forsterkede komite til drøftelse av spørsmaal vedkommende forbedring av fiskevarer.

Den forsterkede komite bestod av følgende herrer :

Kjøbmand C. Joys, formand,
— G. Sivertsen,
— Kvalsund,
stortingsm. Otterlei,
— N. Pedersen,
kjøbmand Magnus Larsen,
— Nielsen,
gaardbruker Bjørgan,
— Nikolaisen,
fisker D. Broks, Havn i Senjen,
— Grøttum, Vardø,
fiskerikonsulent Iversen, Bergen.

Hr. Iversen var forhindret fra at møte frem og hr. kjøbm. Nielsen, Kristiansund møtte først 5 september.

1. Spørsmålet om opprettelse av vrakervæsen for klipfisk.

I den forberedende komite, hvis innstilling dannet grundlaget for nærværende komites forhandlinger hadde man samlet sig om tre forskjellige standpunkter, hvorav dog bare de to drøftedes da forfatteren av det tredje forslag, hr. Iversen ikke var tilstede og ingen anden av de tilstedeværende gjorde hans synsmaater til sine.

Forhandlingerne kom derfor til at arte sig som en sammenlignende diskussion av de to fuldt utarbeidede forslag til lov og instruks, nemlig

1. Den forberedende komites flertals forslag som gaar ut paa tvungen indenlands vrakning og frivillig eksportvrakning.
2. Otterleis forslag som gaar ut paa tvungen vrakning indenlands og for eksport til Spanien, Portugal og Italien.

Under diskussionen blev disse to forslag sammenarbeidet saaledes at ordlyd og paragrafinddeling blev ens undtagen i de punkter hvor reel

meningsforskjel var tilstede. Der fremkom saaledes to ændrede forslag til lov og instruks som gjengives nedenfor og som her for korthets skyld benævnes:

1. Otterleis forslag, som ved votering fik flertal med hensyn til det avgjørende spørsmål med 6 st. mot 4, nemlig herrerne Bjørgan, Grøttum, Kvalsund, Nikolaisen, Otterlei og Pedersen.
2. Den forberedende komites indstilling, for hvilket forslag stemte følgende herrer, Joys, Sivertsen, Broks og Larsen.

(I den sammenstilling som følger er de deler av Otterleis forslag som avviker fra den forberedende komites flertalsforslag sat i venstre spalte og de tilsvarende deler av sidstnevnte forslag i høire spalte, mens de i begge forslag likelydende deler er sat i midten).

Utkast til lov om vraking av klipfisk.

§ 1.

Ved kjøp og salg av klipfisk av norsk tilvirkning, samt ved utførsel til utlandet, skal følgende iagttages:

A. Ved indenlands handel i partier paa 500 kg. og derover:

Leveres varen inden et i henhold til denne lov oprettet vrakerdistrikts grænser, skal den, hvis den ikke tidligere er vraket og fyldestgjørende bevis herfor fremlægges, senest idet levering sker, vrakes efter en av vedkommende Regjeringsdepartement utfærdiget instruks under en offentlig vrakers tilsyn.

Ovenstaaende bestemmelser om vraking kommer likeledes til anvendelse, naar varen beror og leveres utenfor et vrakerdistrikts grænser, undtagen hvor leveringsstedet tillike er kjøpernes bosted eller forretningssted.

§ 1.

Ved kjøp og salg av klipfisk av norsk tilvirkning i partier paa 500 kg. og derover skal følgende iagttages:

Leveres varen inden et i henhold til denne lov oprettet vrakerdistrikts grænser, skal den, hvis den ikke tidligere er vraket og fyldestgjørende bevis herfor fremlægges, senest idet levering sker, vrakes efter en av vedkommende Regjeringsdepartement utfærdiget instruks under en offentlig vrakers tilsyn.

Ovenstaaende bestemmelse om vraking kommer likeledes til anvendelse, naar varen beror og leveres utenfor et vrakerdistrikts grænser, undtagen hvor leveringsstedet tillike er kjøperens bosted eller forretningssted.

Overtrædelse av disse bestemmelser paatales efter de for politisaker gjældende regler og straffes med bøter. Bøterne tilfalder vra-

B. Ved utførsel til utlandet:

Al klipfisk, som utføres her fra landet, og hvis bestemmelsessted er Spanien, Portugal eller Italien, hvad enten den udføres direkte dertil eller over andre lande, skal, under offentlig ansatte vrakeres tilsyn, vrakes efter kvalitet. Nærmere regler for vrakningen fastsættes i en av vedkommende Regjeringsdepartement utfærdiget instruks.

Med hver fiskeforsendelse skal der følge en attest, udstedt av distriktets overvraker efter et av Departementet fastsat skema.

Hvis de ordrer, som overvrakeren eller en vraker gir ifølge denne lovs bestemmelser og de i henhold til denne lov udfærdigede instrukser, ikke blir etterkommet, skal vedkommende negte at utstede vrakerattest.

Overtrædelse av denne lovs bestemmelser og de i henhold til denne lov udfærdigede instrukser paatales efter de for politisaker gjældende regler og straffes med bøter. Bøterne tilfalder vrakerfondet.

Overvrakere, vrakere og hjelpevrakere straffes i henhold til den almindelige straffelov.

kerfondet. Overvakere, vrakere og hjelpevrakere straffes i henhold til den almindelige straffelov.

§ 2.

Er der fra et toldsted i 3 paa hinanden følgende aar utført over 300 000 kg. klipfisk aarlig, skal der av Regjeringen opprettes et vrakerdistrikt, som bestaar av vedkommende toldsted og omliggende landdistrikter inden en nærmere fastsat grænse. Regjeringen ansætter en overvraker i hvert saadant distrikt.

§ 3.

I hvert vrakerdistrikt ansætter vedkommende Departement et tilstrækkelig antal vrakere.

§ 4.

Naar det findes paakrævet til vrakningens udførelse i et distrikt, kan vedkommende overvraker anta hjælpevrakere.

§ 5.

En overvraker kan beskikke en vraker til overvraker i sit distrikt, naar han for kortere tidsrum er fraværende fra distriktet eller er lovlig hindret fra at vareta sin stillings pligter.

§ 6.

Paa forlangende er overvrakeren pligtig at la utføre vrakning utenfor vrakerdistriktet inden en grænse, som fastsættes ved vrakerdistriktets oprettelse.

Den vraker, som utfører saadan vrakning, tilkommer av rekvirenten skyssgodtgjørelse efter skysslovens regler og kostgodtgjørelse efter samme lovs § 17, 4de klasse.

Vrakeravgiften opkræves av vrakeren og indbetales til overvrakeren.

§ 7.

Efter ansøking av herreds- eller bystyre, anbefalet av henholdsvis amtsting og amtmann, kan vedkommende Departement oprette vrakerdistrikter, selv om denne lovs betingelser for oprettelse ikke foreligger. Departementet ansætter vrakere i saadanne distrikter og bestemmer hvorvidt disse vrakere skal underordnes nærmeste overvraker eller særskilt overvraker blir at ansatte.

Vedkommende Regjeringsdepartement bestemmer disse vrakeres og overvrakeres løn.

Paa reiser i ombuds medfør utenfor bostedets kommune tilkommer av rekvirenten vrakere og overvrakere i saadanne distrikter skyssgodtgjørelse efter skysslovens regler og kostgodtgjørelse efter samme lovs § 17 klasse 4.

I saadanne vrakerdistrikter kommer denne lovs regler til anvendelse (kfr. § 1 litr. A og B).

5 st.: Otterlei, Pedersen, Bjørgan, Nikolaisen, Grøttum.

§ 7.

Efter ansøking av herreds- eller bystyre, anbefalt av henholdsvis amtsting og amtmann, kan vedkommende Departement oprette vrakerdistriktet, selv om denne lovs betingelser for oprettelse ikke foreligger. Departementet ansætter vrakere i saadanne distrikter. Vrakernes er underordnet nærmeste overvraker.

Disse vrakeres løn skal bestaa av den vrakeravgift som opkræves i dog ikke over kr. 2000.

I saadanne vrakerdistrikter kommer denne lovs regler for kjøp og salg av klipfisk til anvendelse.

6 st.: Joys, Nielsen, Larsen, Sivertsen, Kvalund, Broks.

§ 8.

Overvrakere og vrakere maa ikke staa i nogensomhelst tjenesteforhold til kjøpere eller sælgere av klipfisk, og maa ikke delta i nogen forretning, hvis gjenstand er klipfisk.

Overvrakere, vrakere og hjelpevrakere skal avlægge løfte paa ære og samvittighet at ville utføre vrakningen efter bedste skjøn efter de opstillede regler.

Det er dem forbudt at motta nogensomhelst godtgjørelse for vrakningen utenom sin løn.

Deres pligter blir forøvrig at fastsætte i en av vedkommende departement utfærdiget instruks.

§ 9.

Med hensyn til lønning i de efter § 2 oprettede distrikter inddeles overvrakerne i to klasser. Lønnen for overvraker av 1ste klasse skal være mindst kr. 4000, for overvrakere av 2den klasse mindst kr. 2000 aarlig. Desuten skal overvrakerne ha kontorholdsgodtgjørelse, som fastsættes særskilt for hvert distrikts vedkommende.

Vrakernes løn skal være kr. 1600 aarlig med 2 alderstillæg à kr. 200 efter 3 og 6 aars tjeneste.

Hjelpevrakere avlønnes med mindst kr. 6 pr. arbeidsdag.

§ 10.

Vrakeravgiften er $\frac{1}{10}$ øre pr. kg. Den erlægges naar vrakning begjæres i henhold til denne lovs paabud i § 1 litr. A av kjøper og sælger med en halvdel hver, dog saaledes at kjøperen er ansvarlig for at avgiften blir erlagt.

I andre tilfælder erlægges den av rekvirenten. Avgiften indbetales til vedkommende overvraker.

§ 9.

Med hensyn til avlønning inddeles overvrakerne i to klasser. Lønnen for overvraker av 1ste klasse skal være mindst kr. 4000, for overvrakere av 2den klasse mindst kr. 2000 aarlig. Desuten skal overvrakerne ha kostholdsgodtgjørelse, som fastsættes særskilt for hvert distrikts vedkommende.

Vrakernes løn skal være kr. 1600 aarlig med 2 alderstillæg à kr. 200 efter 3 og 6 aars tjeneste.

Hjelpevrakere avlønnes med mindst kr. 6 pr. arbeidsdag.

§ 10.

Vrakeravgiften er $\frac{1}{10}$ øre pr. kg. Den erlægges, naar vrakningen begjæres i henhold til denne lovs paabud, av kjøper og sælger med en halvdel hver, dog saaledes at kjøperne er ansvarlig for at avgiften blir erlagt. I andre tilfælde erlægges den av rekvirenten. Avgiften indbetales til vedkommende overvraker.

§ 11.

Hvis vrakervæsenets indtægter overstiger utgifterne, avsættes det til et fond, hvis midler anvendes til bedste for vrakervæsenet.

Instruks for de i vrakervæsenet for klipfisk ansatte tjenestemænd.

Vedrørende overvrakerne.

§ 1.

Overvrakerne skal ha fuldt kjendskap til klipfiskens tilvirkning fra først til sidst, saaledes at de kan gi veiledning heri og besidder den fornødne autoritet i alle spørmaal vedrørende tilvirkning og vrakning. De skal saavidt mulig gjøre sig bekjendt med forbedringer i tilvirkningen og forsøk som anstilles i den retning.

Mangler ved klipfiskens tilvirkning, transport, lagring og andet, som overvrakerne selv eller deres underordnede under sin virksomhet maatte bli opmerksom paa, skal de med bedst mulig veiledning søke rettet.

§ 2.

Overvrakerne administrerer vrakervæsenet hver i sit distrikt i henhold til de regler og bestemmelser, som maatte utfærdiges derom av de overordnede myndigheter. De paaser at vrakere og hjelpevrakere avlægger de i loven paabudte løfter.

§ 3.

Henvendelse om vrakning rettes til overvrakerne, og de besørger den utført ved de beskikkede vrakere og hjelpevrakere i den orden henvendelsen er indløpen.

Om fornødiges utfører overvrakeren selv vrakning, hvis deres øvrige gjøremaal som overvrakere ikke forsømmes derved.

§ 4.

Overvrakerne gir regler for, hvordan fisken skal sorteres under vrakningen.

Almindelig klipfisk av torsk skal sorteres i 5 klasser: 1ste sort, 2den sort, 3dje sort, 4de sort, smaafisk. Reglerne for sortering av klipfisk av andre fiskesorter fastsættes under hensyntagen til fiskearten, idet forøvrig god handelsskik altid holdes for øie.

Ved fastsættelse av regler for eksportvrakning blir det at tilbørlig hensyn tages til de forskjellige marketers krav.

§ 5.

Til opnaelse av ensartet vrakning i alle distrikter har overvrakerne efter nærmere indkaldelse av Fiskeridirektøren at avgi møte for samlet at drøfte vrakningen. Finder en overvraker, at et møte er ønskelig, indsender han forslag derom.

Overvrakerne skal holde hverandre underrettet om alt som kan bidra til at vrakningen blir saa ensartet som mulig.

De har til stadighet at veilede og instruere vrakere og hjelpevra-

kere i vrakning og at gjøre dem bekendt med og sætte dem ind i de forandringer i vrakningen, som overvrakerne maatte finde paakrævet.

§ 6.

Overvrakerne pligter, saa ofte som deres øvrige virksomhet som overvrakere tillater det, ved personlig nærvær at forvisse sig om at vrakerne utfører sit arbeide samvittighetsfuldt og overensstemmende med de givne regler.

§ 7.

Overvrakerne skal hver i sit distrikt sørge for, at der saavidt mulig er et tilstrækkelig antal hjelpevrakere forhaanden, og føre fortegnelse over dem som har mottat ansættelse som hjelpevrakere.

§ 8.

Gjælder vrakningen en vare, som skal forsendes til utlandet, skal det paasees, at varen blir ført fra lager eller anden oplagsplads, eller at den avsondres betryggende, saaledes at den ikke kan forveksles eller ombyttes. Ved saadan vrakning skal en vraker altid være tilstede under sorteringen.

Frivillig vrakning, d. v. s. vrakning som ikke er paakrævet i henhold til loven, men som begjæres av den, som har forføiningsret over varen, pligter overvrakeren at besørge paa samme maate som anden vrakning.

Desuten pligter de paa begjæring at avgi erklæring om hvorvidt en vare er sund og velvirket og har den tilbørlige tørhetsgrad.

Begjæring om vrakning utenfor det engere vrakerdistrikt efterkommes paa samme maate som anden frivillig vrakning.

§ 8.

Frivillig vrakning, d. v. s. vrakning som ikke er paakrævet i henhold til loven, men som begjæres av den som har forføiningsret over varen, pligter overvrakeren at besørge paa samme maate som anden vrakning.

Desuten pligter de paa begjæring at avgi erklæring om hvorvidt en vare er sund og velvirket og har den tilbørlige tørhetsgrad.

Gjælder vrakningen en vare som skal forsendes til utlandet, skal det paasees at varen blir ført fra lager eller anden oplagsplads, eller at den avsondres, saaledes at den ikke kan forveksles eller ombyttes. Ved saadan vrakning skal en vraker altid være tilstede under sorteringen.

Begjæring om vrakning utenfor det engere vrakerdistrikt efterkommes paa samme maate som anden frivillig vrakning.

§ 9.

Ved begjæring om vrakning skal overvrakeren paase, at vrakning til opfyldelse av lovens krav altid blir utført først.

§ 10.

Alle attester som utstedes skal skrives paa dertil av Departementet bestemte blanketter og dateres den dag vrakningen blev utført.

Det paahviler attestutstederen under straf ifølge loven ansvar for, at attesten er rigtig og overensstemmende med sandheten.

Det er forbudt at utstede attester for andet end det som til enhver tid er hjemlet i loven og instruksen.

Ved vrakning av klipfisk, som skal forsendes til utlandet, utstedes attesten av overvrakeren efter vedkommende vrakers opgave.

§ 11.

Det paahviler overvrakerne som ombudspligt at anmelde for paatalemyndigheden ethvert tilfælde av omgaaelse av loven, som de maatte faa kundskap om.

Vrakere og hjælpevrakere indberetter saadanne overtrædelser til sin overvraker.

Vedrørende vrakerne og hjælpevrakerne.

§ 12.

Vrakerne er overvrakernes underordnede. De har at følge overvrakernes forskrifter og at utføre det arbeide vedrørende vrakningen, som overvrakerne maatte paalægge dem. Ved uregelmæssigheder i tjenesten, som nydelse av spirituosa, kan overvrakeren øieblikkelig suspendere en vraker. Overvrakeren avgir straks indberetning herom til sine overordnede.

§ 13.

Den som begjærer vrakning, pligter at holde et tilstrækkelig antal sorterere til utførelse av det arbeide som utkræves under vrakningen.

Vrakerne har ret til at fordre fjernet de sorterere, som ikke efterkommer de paalæg eller anordninger, som vrakerne finder paakrævet for vrakningens utførelse.

§ 14.

Som hjælpevrakere antages personer med godt skudsmaal, som har det fornødne kjendskap til klipfiskens sortering. Herom maa overvrakeren, som antar dem, forvise sig.

§ 15.

Vrakere og hjælpevrakere maa være til tjeneste straks overvrakeren indkalder dem.

Forsaavidt det er nødvendig for kortere tid at forlate det engere vrakerdistrikt, maa overvrakerens tillatelse forinden indhentes.

De er pligtig efter overvrakerens ordre at besørge vrakning hvor som helst i distriktet.

Paa reiser utenfor det engere vrakerdistrikt erholder de den i loven fastsatte skyss- og kostgodtgjørelse.

§ 16.

I tilfælde tvist angaaende vrakningen tilkaldes overvrakeren, hvis det er anledning til det. Hans avgjørelse er endelig.

Fiskerikonsulent Iversens forslag.

Foruten de to gjengivne standpunkter foreligger ogsaa hr. Iversens.

Hr. Iversen var forhindret ved fravær fra at gjenopta sit forslag i den forsterkede komites møter. Som det fremgaar av arbeidskomiteens indstilling p. 69—76 er hr. Iversen enig i indførelse av tvungen indenlands vrakning men med hensyn til eksportvrakning foreslaar han følgende:

„Al klipfisk som eksporteres til Spanien, Portugal og Italien under benævnelse 1ste sort eller benævnelser der antyder at partiet indeholder saadan vare skal være gjenstand for offentlig vrakning“, hvilket forslag han fremdeles fastholder.

2. Veiledning i tilvirkning av klipfisk.

De av arbeidskomiteen utarbeidede regler gjennomgikkes og vandt den forsterkede komités enstemmige tilslutning.

3. Vrakning av tørfisk.

Den forberedende komités standpunkt:

ingen vrakning

tiltraadtes enstemmig.

4. Fiskehentningsdatoen.

Den forberedende komites alternative forslag:

„Efter sit kjendskap til forholdene, saaledes som disse har utviklet sig, anser komitéen bestemmelsen om fiskehentningsdatoen i Lofoten for upaakrævet og mener, at den under visse omstændigheter foranlediger saa store tap for landet, at man vil henstille til den ærede fiskeridadministration at søke den ophævet“—

vedtokes enstemmig.

C. Joys.

Formand.

Oscar Sund.

Forelæg 2.

Fiskeridirektørens oprindelige budgetforslag for ter- minen 1 juli 1915—30 juni 1916.

A. Udgifter:

Titel	1.	Til Fiskeridirektøren og direktørens kontor	kr.	65 940.00
	2.	„ drift av „Michael Sars“	„	35 000.00
	3.	„ utgivelse av „Norsk Fiskeritidende“ ved Sel- skapet for de Norske Fiskeriers Fremme	„	6 820.00
	4.	„ utgivelsen av aarsberetning vedkommende Norges fiskerier:		
		a. Ordinært	„	4 500.00
		b. Ekstraordinært til utgivelse av beretninger om de videnskabelige havforskningsarbeider	„	5 500.00
	5.	„ løn og reiseutgifter m. v. til 4 inspektører ved saltvandsfiskerierne	„	19 400.00
	6.	„ løn og kontorutgifter samt reiseutgifter for 2 fiskeriagenter i utlandet	„	19 000.00
	7.	„ fiskeridirektionens arbeide for fremme av fiskeeksporten	„	4 000.00
	8.	„ stipendier for fiskere og fiskeriarbeidere	„	3 000.00
	10.	„ fiskeforsøk	„	4 000.00
	11.	„ fiskeriselskaper og foreninger:		
		a. Uten betingelse om distriktsbidrag		
			kr.	250.00
		b. Paa betingelse av distrikts- bidrag	„	36 200.00
			„	36 450.00
	12.	„ opsyn ved torskfiskerierne i Finmarken:		
		a. forsterket politiopsyn under vaarfisket		
			kr.	28 000.00
		b. Efterretningsvæsenet	„	9 000.00
		c. Opsyn under høst- og vinter- fisket	„	3 000.00
			„	40 000.00
	13.	„ opsyn ved Senjenfisket	kr.	3 000.00

Titel 14.	Til opsyn og retspleie ved torskefiskerierne i Lofoten	»	70 000.00
	hvorav kr. 900.00 alene i tilfælde av ansamling i Raftsundet, kr. 3000.00 kun forsaavidt opsynet blir i virksomhet længer end til 14 april, og kr. 5900.00 til leie av dampskib.		
» 15.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Øksnes, Værøy og Røst	»	5 000.00
» 16.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Rødøy ..	»	1 400.00
» 17.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Træna ..	»	1 400.00
» 18.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Sklinna ..	»	700.00
» 19.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Namdalen	»	2 000.00
» 20.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Halten ..	»	800.00
» 21.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Titran ..	»	800.00
» 22.	» forsterket politiopsyn ved torskefisket i Kya, Humligsvær og Vaagsvær	»	1 000.00
» 23.	» opsyn ved vaartorskefisket i Romsdals amt ..	»	17 400.00
» 24.	» anordning av visse ordensregler under torskefiskerierne i mindre fiskevær i Tromsø og Nordlands amter	»	1 500.00
» 25.	» anordning av visse ordensregler under torskefiskerierne i mindre fiskevær i Nordre og Søndre Trondhjems amter	»	1 000.00
» 26.	» opsyn og retspleie under vaartorskefisket og vaarsildfisket i Nordre Bergenhus amt	»	9 000.00
» 27.	» opsyn og retspleie under vaarsildfisket og vaartorskefisket i Stavanger og Søndre Bergenhus amter	»	30 000.00
» 28.	» opsyn og retspleie under sildefiskerierne (vaarsildfisket undtat) og til indhentelse av opplysninger om fisket	»	15 000.00
» 29.	» etterretningsvæsenet vedkommende torskefiskerierne (utenfor Lofotfisket m. v.) og makrelfiskerierne m. v.	»	8 500.00
» 30.	» Norges andel i utgifterne ved de internasjonale havundersøkelser	»	4 700.00
» 31.	» Vrakervæsenet	»	16 500.00
» 32.	» arbeider for fiskeværers vandforsyning	»	10 000.00
» 33.	» undersøkelser og forsøk med frysning av fisk ..	»	2 200.00
» 34.	» undersøkelser og forsøk over kultur av fisk og hummer	»	13 900.00

Titel 35.	Til biologisk statistik vedkommende sild og torske-		
	fiskerierne	kr.	4 600.00
„ 36.	„ Vandrelærere i tilvirkning av klipfisk og rund-		
	fisk m. v.....	„	18 500.00
			<u>kr. 482 510.00</u>

B. Indtægter.

a.	Indtægt av Forsøksstationen.....	kr.	1 000.00
b.	Indtægt av vrakervæsenet	„	28 000.00
			<u>kr 29 000.00</u>

Om nødvendige reduktioner i det av Fiskeridirektøren for terminen 1915—1916 utarbeidede budgetforslag.

Det budgetforslag, som har været tilstillet Fiskeriraadets medlemmer, blev av mig utarbeidet paa et tidspunkt, da der ikke forelaa nogen mulighet for at forutse den senere indtrufne alvorlige situation, hvori ogsaa Norges forretningsforhold og finanser er indtraadt. Det vil derfor være nødvendig i det følgende at gi en oversigt over de reduktioner, som denne situation nødvendigvis foranlediger. Min bedømmelse derav bygger foruten paa nedenfor omtalte dokumenter ogsaa paa en indgaaende konferanse angaaende saken, som jeg har hat anledning til at føre under ophold i Kristiania med Social- og Industridepartementets chef.

De dokumenter, som tidligere foreligger i sakens anledning er følgende:

Under 7 august sendte Finans- og Tolddepartementet den som bilag nr. 1 trykte skrivelse til Social- og Industridepartementet. Som det derav vil sees kræver Finansdepartementet ved enhver utbetaling av statskassen en uttrykkelig erklæring om, at beløpets utbetaling er uomgjængelig nødvendig.

I henhold hertil sendte Social- og Industridepartementet mig en skrivelse av 21 august, trykt som bilag 2. I henhold hertil og til foranævnte konferanse tilstillet jeg dernæst Socialdepartementet skrivelse av 29 august, trykt som bilag 3, hvori jeg foreslaar en række indskrænkninger av de allerede givne bevillinger for indeværende termin og meddeler, at jeg for Fiskeriraadet vil forelægge en betænkning om de indskrænkninger, som maa ansees nødvendige for kommende budgettermin (juli 1915—juni 1916).

Naar jeg i overensstemmelse dermed her skal fremlægge mit forslag til et reduceret budget for denne termin, kan jeg med hensyn til principperne for reduktionen ialt væsentlig henwise til, hvad jeg i bilag 3 har

anført om de innskærnkninger, som har været anset nødvendige for indeværende budgettermin. I sin almindelighet kan det siges, at mit forslag tar sigte paa at bevare de institutioner, hvis stadige tilværelse er en nødvendighet, at opretholde de administrative virksomheter (som f. eks. opsyn) som er uomgjængelig nødvendige for fiskeribedriftens gang, at fortsætte de virksomheter som vilde lide sterk og væsentlig skade selv ved forbigaaende avbrydelser (f. eks. kommerciel og biologisk statistik), hvorimot alle de foranstaltninger som i og for sig betegner ønskelige gamle eller nye virksomheter (nye undersøkelser, forsøk, foranstaltninger til ophjælp av nye fiskerier, undervisning, stipendier, reiser) enten helt maa utstaa eller sterkt begrænses. Utifra disse synspunkter skal jeg paa følgende liste over de oprindelige og de nu foreslaatte beløp for hver enkelt titel gi et uttryk for min opfatning av, hvad der kan foreslaas bevilget:

A. Utgifter.

Titel 1. Til Fiskeridirektøren og direktørens kontor, i mit budgetforslag foreslaat kr. 65 940.00

Da denne titel kun omfatter lønninger og de for administrationens gang nødvendige beløp, kan her høist spares endel paa reiseutgifter, hvor meget kan ikke forutsiges.

Titel 2. Til drift av dampskibet „Michael Sars“ har jeg foreslaat som for iaar „ 35 000.00

Det ansees nødvendig at skibets drift indstilles i kommende termin og at der av videnskabelige undersøkelser tilsjøs kun utføres hvad der er nødvendig for den biologiske statistik. Jeg foreslaar derfor kun følgende beløp:

- (1) Til skibets og redskapernes vedlikehold kr. 1850.00
- (2) Til faste funktionærer „ 4880.00
- (3) Leie av boder for redskaperne..... „ 600.00
- (4) Til innsamling av materiale ved hjelp av en skøite „ 2670.00

Tilsammen kr. 10 000.00

Besparelse kr. 25 000.

Det forutsættes, at de faste funktionærer dels arbeider med skibets vedlikehold dels med forannævnte biologiske statistik.

Titel 3. Utgivelse av „Norsk Fiskeritidende“ foreslaat „ 6 820.00

Efter meddelelse fra Selskapet for de norske fiskeriers fremme kan indspares kr. 1820.

- Titel 4. a. Utgivelse av Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier, foreslaat kr. 4 500.00
foreslaaes besparelse opført med kr. 1500.
- b. Ekstraordinært til utgivelse av beretninger om videnskabelige havforskningsarbeider, opført med (anden halvdel av bevilgningen) „ 5 500.00
- Denne post vilde det være ønskelig at beholde forat videnskabelige funktionærer kunde fuldføre de paa-begyndte beretninger, hvortil særlig anledning, naar undersøkelserne reduceres saa sterkt.
- Titel 5. Løn og reiseutgifter til 4 inspektører opført med „ 19 400.00
Herunder en ny post for en 4de inspektør. Da der ved dette forslag foranlediges besparelse paa bevillingen til Østlandske fiskeriselskap, fastholder jeg forslaget, men antar at der ved de reducirte reiseutgifter vil kunne spares kr. 2400.
- Titel 6. Løn og reiseutgifter for 2 fiskeriagenter i utlandet, opført med „ 19 000.00
foreslaar jeg indspart kr. 2000 paa reiseutgifter.
- Titel 7. Fiskeriadминистраtionens arbeide for fremme av fiskeeksporten, opført med „ 4 000.00
Denne post vil under foreliggende situation kunne faa særlig betydning, men da jeg har foreslaat den beholdt i sin helhet for indeværende termin, foreslaar jeg for kommende indspart kr. 2000.
- Titel 8. Stipendier for fiskere og fiskeriarbeidere, opført med „ 3 000.00
Denne post antages maatte indspares i sin helhet.
- Titel 9. Undervisning for fiskere, hertil er opført „ 7 000.00
hvorav kr. 1000 til en komité for nærmere utredning av spørsmålet om en utvidet undervisning for fiskere.
Efter konferansen med Departementet maa saavel skolen i Bodø som navigationskurserne indstilles i kommende termin. Derimot vil det være særlig ønskelig at faa spørsmålet om en utredning av undervisningen fremmet. Dette maa i tilfælde gjøres med mindst mulig utgifter og jeg foreslaar derfor hertil bevilget kr. 500 og at mit forslag forøvrig bortfalder. Der vil altsaa bli en besparelse av kr. 6500.
- Titel 10. Fiskeforsøk, foreslaat „ 4 000.00
som er forutsat anvendt til at lete efter storsilden saafremt denne skulde utebli længere end sedvanlig og

Departementet finder forsøkene paakrævet. Da man herved har garanti for at beløpet kun anvendes i nøds- tilfælde foreslaaes beløpet beholdt til disposition paa budgettet.

Titel 11. Fiskeriselskaper og foreninger, opført med ... kr. 36 450.00

Til selskaperne kan der efter Departementets be- stemmelse kun gives administrationsutgifter hvor ikke allerede paabegyndte og permanente foretagender gjør en kontinuerlig fortsættelse nødvendig. I henhold til dette synspunkt og korrespondanse med selskaperne skal jeg for hvert selskap opføre følgende forslag til bevilgning og besparelse.

	Opføres	Besparelse
1. Vardø fiskeriforening (administration) kr.	300.00 kr.	440.00
2. Nordlands fiskeriselskap (administra- tion, museet) „	2 000.00 „	2 000.00
3. Namdalen fiskeriforen. (adminstr.) . . „	100.00 „	900.00
4. Føsens fiskeriselskap	intet „	1 200.00
5. Trondhjems fiskeriselskap (administra- tion, museet, statistik „	3 700.00 „	2 300.00
Fra selskapet intet svar mottat.		
6. Kristiansunds fiskeriselskap (admini- stration, klipfiskens behandling) „	1 700.00 „	1 500.00
7. Smødens fiskeriselskap (administration) „	150.00 „	1 290.00
8. Aalesund fiskerforening (administra- tion, fiskerhjem, stationen Rundø) . . „	1 050.00	—
9. Fjærtøft fiskeriforening. Hertil har jeg paa mit budget opført kr. 900, som rest paa bevilgning til ishus. For- eningen har i telegram indtrængende anmodet om at faa beholde bevilgning baade for indeværende og kommende termin. Jeg anser mig ikke beretti- get til at indta et andet standpunkt overfor foreningen end overfor de andre foreninger og kan derfor intet opføre nu, men vil gjenta mit forslag saasnt normale forhold indtrær . . .	intet „	900.00
10. Herø fiskeriforening (administration) „	100.00 „	620.00
11. Selskapet for de norske fiskeriers fremme (administration, lønninger un- der østerskultur, museet) „	5 700.00 „	5 100.00

	Opføres	Besparelse
12. Søndre Bergenhus amts fiskeriforening (administration, fiskerhjem).... kr.	600.00	
13. Østlandske fiskeriselskap (administration, diverse)..... „	2 100.00 kr.	1 900.00
Jeg bemerker at dette forslag forutsætter oprettelse av inspektørstilling.		
14. Foreningen indenfor Drøbak (væsentlig til opsyn)..... „	800.00	
Titel 12 — 29 gjælder opsynsbudgetter. Der vil maatte paalægges samtlige vedkommende at foreta mulige besparelser, men disses størrelse kan ikke nu angives i tal.		
Titel 30. Norges andel i utgifterne ved de internationale havundersøkelser opført med..... „		4 700.00
Nogen stilling til dette budget kan ikke indtages paa nærværende tidspunkt, men beløpet maa opføres under den forutsætning, at en flerhet av de deltagende lande kommer til at fortsætte sin deltagelse, idet Norges deltagelse er indgaat under denne forutsætning.		
Titel 31. Vrakervæsenet opføres med det sedvanlige beløp „		16 500.00
Titel 32. Arbeider for fiskeværers vandforsyning opført med „		10 000.00
Beløpet anvendes delvis til lønninger og bør neppe sløifes.		
Titel 33. Undersøkelser og forsøk med frysning av fisk, opført med..... „		2 200.00
som maa indspares.		
Titel 34. Undersøkelser og forsøk over kultur av fisk og hummer opført med		13 900.00
Disse forsøk maa indstilles i kommende termin, og jeg ser mig alene istand til at opføre kr. 3200 (løn til bestyrer Dannevig samt til vedlikehold av materiel). Besparelse kr. 10 700.		
Titel 35. Biologisk statistikk vedkommende sild- og torskefiskerierne, opført med..... „		4 600.00
Denne virksomhet maa fortsættes, men da endel av arbeidet kan utføres av „Michael Sars“s faste funksjonærer, vil der kunne indspares kr. 2500.		
Titel 36. Vandrelærere i tilvirkning av klipfisk og rundfisk m. v., opført med		18 500.00

Disse nye forslag maa efter departementernes stilling til saken utstaa og beløpet derfor indspares.

Besparelserne skulde efter dette bli følgende:

Titel	2.	(„Michael Sars“)	kr.	25 000.00
—	3.	(Norsk fiskeritidende)	„	1 820.00
—	4.	(Aarsberetning)	„	1 500.00
—	5.	(Inspektører)	„	2 000.00
—	6.	(Fiskeriagenter)	„	2 000.00
—	7.	(Arbeide for fiskeeksporten)	„	2 000.00
—	8.	(Stipendier)	„	3 000.00
—	9.	(Undervisning for fiskere)	„	6 500.00
—	11.	(Fiskeriselskaper og foreninger)	„	18 150.00
—	33.	(Forsøk med frysning av fisk)	„	2 200.00
—	34.	(Kultur av fisk og hummer)	„	10 700.00
—	35.	(Biologisk statistikk)	„	2 500.00
—	36.	(Vandrelærere i klipfisk og rundfisk m. v.)	„	18 500.00
			Tilsammen	<u>kr. 95 870.00</u>

B. Indtægter.

a.	Indtægt av Forsøksstationen	kr.	1 000.00
b.	— - vrakervæsenet	„	28 000.00
		Tilsammen	<u>kr. 29 000.00</u>

Bergen den 2 september 1914.

Johan Hjort.

N. Højdahl.

Bilag I.

Gjenpart av skrivelse fra det kongelige Finans- og Tolddepartement til Socialdepartementet av 7 august 1914.

I forbindelse med departementets skrivelse av 3 d. m. angaaende anvisninger paa statskassen maa man herved anmode det ærede departement om herefter i enhver skrivelse, hvori anvisninger begjæres, at tilføie en uttrykkelig erklæring om, at beløpets utbetaling er uomgjængelig nødvendig.

Man skal videre anmode det ærede departement om straks at gi de under samme sorterende selvstændige administrationsgrene eller intistu-

tioner fornøden instruks om, hvordan de indtil videre har at forholde sig med hensyn til iverksættelse av foranstaltninger, hvortil bevilgning er git, herunder spesielt, at anskaffelser ikke finder sted utenfor tilfælde hvor tvingende nødvendighet foreligger.

Departementet forutsætter som en selvfølge, at reiser, stipendier, kurser og foreninger o. lgn., hvortil bevilgning maatte være git, søkes indstillet, saasandt det paa nogen maate kan ske uten skade for interesser av tvingende natur.

Bilag 2.

Gjenpart av skrivelse til Fiskeridirektøren fra Social- og Industri- departementet av 21 august 1914.

I forbindelse med skrivelse herfra av 8 ds. om innskærping i foranstaltninger som kræver uttællinger av statskassen, oversendes vedlagt avskrift av en skrivelse fra Finansdepartementet av 7 ds.:

Under henvisning til det i denne skrivelse anførte samt til indstilling fra den forsterkede budgetkomite og militærkomiteen angaaende bevilgning av midler til ekstraordinære foranstaltninger (indst. 5 nr. 246) skal man anmode hr. direktøren om at fremkomme med forslag til saadan reduktion, som under hensyntagen til den foreliggende situation antages at kunne foretages i de av Stortinget for indeværende termin givne bevilgninger til saltvandsfiskeriernes fremme. Direktøren anmodes om at avgi sit forslag spesifisert for budgettets enkelte poster og angi det beløp hvormed de antages at kunne reduceres.

Som det vil sees, gaar Finansdepartementet ut fra at der kun skal komme til utbetaling hvad der kan ansees for uomgjængelig nødvendig. Bedømmelsen herav maa bli skjønsmæssig i hvert enkelt tilfælde. Men departementet har særlig tænkt sig at en reduktion først maatte ramme foranstaltninger som er nye paa budgettet og som endnu ikke er iverksat.

Ved ældre foranstaltninger maa der tages hensyn til at fast ansatte funktionærer ikke ved reduktionen berøves sin stilling.

Ved de enkelte poster paa fiskeribudgettet skal departementet bemerke: Under tit. 1: Man gaar ut fra at reiser innskærpes til det mindst mulige og at anskaffelser til kontoret ikke foretages uten tvingende grunde.

Tit. 2: Hvad der var i behold av bevilgningen ved fartøiets mobilisering, maa formentlig kunne inndrages.

Tit. 3: Bedes undersøkt om der kan foretages nogen innskærping med hensyn til utgivelse av „Norsk Fiskeritidende“.

Tit. 4 a.: Aarsberetningen maa formentlig kunne indskrænkes til de faste aarlige beretninger.

Tit. 4 b.: Man gaar ut fra at der efter omstændighederne ikke vil være noget væsentlig til hinder for at paabegyndelse av trykningen av de videnskabelige beretninger utstaar i nogen tid.

Tit. 5 og 6: Man gaar ut fra at hr. direktøren har underrettet inspektører og agenter om ikke at foreta andre reiser end de som er uomgjængelig nødvendige.

Tit. 7: Man gaar ut fra at en væsentlig del av denne bevilgning maa kunne indspares. Man skal forhøre om hr. direktøren fastholder ønsket om at foreta den tidligere omhandlede reise i Amerika.

Tit. 8: Maa formentlig kunne indspares i sin helhet.

Tit. 9: Her har departementet tænkt sig saadan ordning, at den nye foranstaltning til undervisning ved Nordlands fiskeriselskap ikke iverksettes og at alene Puntervold fortsætter sin virksomhet i Aalesund, mens kanoner Johansen, som formentlig ogsaa er forhindret, ikke trær i virksomhet.

Tit. 10: Fiskeforsøkene maa antagelig kunne utstaa, dog saaledes at departementets adgang til at disponere et beløp til eftersøking av storsilden holdes aapen om det skulde vise sig paakrævet.

Tit. 11: Direktøren anmodes om at undersøke for hvert enkelt selskap og forening hvilke beløp uten særlig skade kan inddrages, hvorhos selskaper og foreninger bør anmodes om ikke at gaa igang med nogen av de nye foranstaltninger, hvortil bevilgning maatte være git.

Tit. 12—32 kan formentlig ikke reduceres i nogen væsentlig grad. Dette gjælder formentlig ogsaa tit. 33—35.

Derimot antar departementet at den undervisning, hvortil bevilgning er opført under 36, ikke bør iverksettes. Man bør imidlertid forhøre, om direktøren finder at der er grund til at disponere en mindre del av bevilgningen til fortsættelse av den undervisning som tidligere har været drevet paa dette omraade.

Om tit. 37 skal man utbe sig hr. direktørens uttalelse.

Det vil være av særlig interesse at motta hr. direktørens uttalelse snarest mulig.

Det bemerkes, at de beløp som nu maatte bli besluttet inddradd, ikke paany vil kunne disponeres uten efter fornyet bevilgning av Stortinget.

Bilag 3.

Gjenpart av skrivelse til Social- og Industridepartementet fra Fiskeridirektøren av 29 august 1914.

I anledning av det ærede departements skrivelse av 21 dennes angaaende spørsmålet om innskränkning i foranstaltningerne til saltvandsfiskeriernes fremme og den i sakens anledning havte konferanse, skal jeg i det følgende tillate mig at gi en fremstilling av min opfatning av hvad der kan antages at burde inskrænkes paa hver enkelt titel av de for indeværende aars budgetter bevilgede midler. Forinden skal jeg dog tillate mig i al korthet at redegjøre for de almindelige synspunkter, som jeg i henhold til nævnte konferanse, tror maa lægges til grund for arbeidets forskjellige hovedgrene.

Mit kontors virksomhet, hvortil opføres bevillinger under titel I, vil i indeværende termin neppe bli innskränktet. Der vil vistnok bli mindre arbeide med laanefondene, forsaavidt der, som bestemt av departementet, ikke vil bli git nye laan, men til gjengjæld vil situationen maaske kræve adskillig korrespondanse om tidligere laan og laansøkere. Arbeidet med etterretningsvæsen og statistikk vil formentlig bli uforandret. Og særlig betydning vil utgivelsen av Fiskets Gang faa, fordi dette skrift er det eneste organ for de forskjellige spørsmål som stadig maa antages at opstaa. Der vil under titel I derfor maaske bli større utgifter end sedvanlig til telegramutgifter og Fiskets Gang. Den eneste besparelse, som kan antages at kunne følge av situationen er den forhøielse av bevillingen til Fiskeriraadet, som blev git for at raadets møte skulle kunne holdes i Kristiania, kr. 600.

Overfor de videnskabelige undersøkelser og fiskeriforsøk (titlerne 2, 4 b, 10, 33, 34, 35) maa jeg efter den platform, som er mig git i det ærede departements meddelelse om de nødvendige budgetmæssige hensyn, anbefale at der i indeværende og i kommende termin indstilles alle nye forsøk og undersøkelser, som ikke strengt er nødvendige for at bevare kontinuiteten i en, for en længere aarrække planlagt forsøksrække. De videnskabelige medarbeidere maa desuten vie sin tid til bearbeidelsen av denslags foreliggende materiale, som det endnu ikke har været mulig at faa behandlet. Disse synspunkter kan ikke for alle titlers vedkommende føre til øieblikkelige store besparelser, fordi der allerede er foretat arbeider, men særlig i kommende termin vil det derved bli mulig at indspare betydelige beløp.

Trykningsutgifter mener jeg bør søkes mest mulig reduceret, herfra undtar jeg dog Fiskets Gang (se ovenfor), og jeg anbefaler likeledes beholdt til disposition det under titel 4 b bevilgede kr. 5500 for denne og kommende terminer, forat derved den forannævnte bearbeidelse av

Titel 34. Er allerede disponert og anvendt.

- 35. Foreslaaes ikke utført i terminen, hvorved indspares kr. 5 000.00
- 36. Foreslaaes ikke anvendt i terminen, besparelse . „ 10 000.00

Til disse besparelser kommer altsaa hvad der maa kunne spares ved mindre reiser, trykning, som ved reduktion av fiskeriselskapernes budgetter. Disse besparelser maa vel anslagsvis tilsammen kunne sættes til ca. kr. 40 000, hvorved den for indeværende termin mulige besparelse for det hele budgets vedkommende skulde kunne anslaaes til ca. kr. 80 000. For kommende termin vil der efter lignende fremgangsmaate overfor det av mig i forrige maaned avgivne forslag kunne indspares betydelig større beløp, fordi der ikke som i indeværende termin allerede er disponert saavidt meget. Herom vil jeg i henhold til avtale forelægge en betænkning for kommende Fiskeriraad.

Angaaende fiskeriagentstillingen i Hamburg.

Ved fiskeriagent Westergaards død i november maaned 1913 blev fiskeriagentstillingen i Hamburg ledig. Efter forslag fra mig antok departementet sekretær ved mit kontor S. Asserson som midlertidig fiskeriagent under ledigheten efter fiskeriagent Westergaard fra 1 januar 1914.

Forinden posten besattes fast, var det forutsætningen, at den fremtidige ordning av fiskeriagentstillingen skulde optages til nærmere behandling, idet spørsmålet ogsaa skulde forelægges de interesserte til uttalelse.

Jeg anmodet i den anledning den konstituerte fiskeriagent om, saasnart han efter nogen tids arbeide i stillingen hadde faat nærmere kjendskap til stillingens forskjellige gjøremaal, at fremkomme med en uttalelse i saken.

Med skrivelse av 30 juni 1914 har fiskeriagenten indsendt sin uttalelse i saken. Denne uttalelse følger hermed som bilag.

Under henvisning til ovenstaaende og til fiskeriagentens uttalelse tillater jeg mig at utbe mig den ærede forenings — selskaps — uttalelse i saken saa snart som omstændighetene maatte tillate.

Bergen den 10 august 1914.

Bilag.

**Skrivelse fra fiskeriagent Asserson til Fiskeridirektøren, dateret
30 juni 1914.**

I anledning av den til mig rettede anmodning om at fremkomme med en uttalelse angaaende fiskeriagentstillingen i Tyskland og dens fremtidige ordning tillater jeg mig at anføre:

Vor utførsel til Tyskland hadde i 1912 ifølge den norske handelsstatistik en værdi av 54.5 mill. kroner, og herav falder 22.2 mil. kroner paa fiskeri- og havprodukter. Ifølge Hamburgs statistik indførtes til denne by og til dens frihavn i 1913 norske varer til en værdi av 77 mill. *M.*, hvorav omtrent halvdelen eller 38 mill. *M.* falder paa fiskeriprodukter. I vor statistik er kun medtat hvad der er gaat til konsum i Tyskland; i Hamburgs statistik er medtat alt som gaar over Hamburgs omraade. Til intet andet land sender vi fiskeriprodukter til saa stor værdi som til Tyskland, og tallene viser derfor hvilke store interesser vor fiskerinæring har paa dette land. Vor handel med Tyskland omfatter alle fiskeriets produkter. Det kommer her mindre i betragtning om produkterne konsumeres i Tyskland; hovedsaken er at omsætningen formidles over Tyskland, og at varerne passerer tyske hænder. Hovedmængden konsumeres imidlertid ogsaa i landet.

Fiskeriagentens virksomhet bestaar for en væsentlig del i at arbeide i denne omsætnings tjeneste. Herunder maa han saavidt mulig holde sig underrettet om forretningens gang og rapportere for forskjellige branchers vedkommende regelmæssig enten skriftlig eller telegrafisk. Dette gjælder især de forretningsgrene, i hvilke de norske eksportører er nødt til at konsignere sine varer, idet fiskeriagenten vil ha en naturlig tilbøielighet til at ta sig mest av disse forretninger, idet varen gaar ut av eksportørens hænder uten at den egentlige forretning er avsluttet. Disse forretninger, især i saltsild og ferskfisk, har ogsaa den største konkurranse at utstaa, og der staar endnu meget igjen, før vi kan være helt ut tilfreds med resultatene paa det tyske marked. Specielt ferskfisken har mange vanskeligheter at kjæmpe med. Det er en forholdsvis ny forretning, som dog har en stor fremtid, idet markedet for fersk fisk i Mellemeuropa er i rask utvikling.

Foruten saaledes daglig at følge forretningens gang staar fiskeriagenten til tjeneste for de enkelte firmaer i alle brancher, saa snart der er noget spesielt som behøver varetagelse, hvorunder fiskeriagenten maa vie den enkelte sak sin opmerksomhet. Disse tilfælder kan være av meget forskjellig art. Det kan saaledes ikke undgaaes i en saa stor forretning som vor fiskehandel paa Tyskland repræsenterer, at der opstaar

strid mellem sælger og kjøper. Vore bestræbelser maa selvfølgelig gaa ut paa at der blir mindst mulig av uoverensstemmelser. Men selvom avladeren i Norge gjør sit bedste, kan de opstaa, især under en nedad-gaaende konjunktur, og kan gaa over til chikanerier. Hvor den norske sælger ingen stedfortræder har, vil han naturlig henvende sig til fiskeriagenten for at se sine interesser varetat, hvilket ogsaa sker, især hvor avladeren har god samvittighet. — At der ikke daglig forekommer uoverensstemmelser, er selvfølgelig kun et gode, og det maa vistnok sies at det gaar fremover, og at differenserne indskrænkes. Allikevel forekommer de. Fiskeriagentens mellemkomst vil her kunne forhindre kostbare processer ved at han tilveiebringer en mindelig ordning, likesom han, idet han indtar en upartisk stilling og ikke gir den norske avlader ret, uten at han føler sig overbevist derom, utøver et moralsk tryk paa mottageren, som kan bringe saken til en gunstig avslutning. Den omstændighet alene at mottageren vet at fiskeriagenten er paa pladsen og kan tilkaldes, maa vistnok tillægges adskillig betydning, idet mottageren vet at han ikke har hals og haand over avladeren, som kan sitte langt borte og være ute av stand til personlig at vareta sine interesser. I denne forbindelse bør anføres at fiskeriagenten ved at sette sig ind i landets handelsret og de gjældende kotumer og usancer i mange tilfælder vil kunne gi raad og veiledning, som ellers vilde være vanskelig at erholde uten gjennom retshjælp, som man heller ikke altid vet hvor man kan faa sikkert, naar man ikke er kjendt i vedkommende land.

I en saa mangesidet forretning som vor handel med fiskeriprodukter paa Tyskland er der stadig behov for opplysninger av forskjellig slags, det være sig om forbindelser, om varer eller markeder, og her kan fiskeriagenten yde hjælp. Gjælder det ansættelse av agenter, opplysning om kunder, om en vare kan avsættes, om en ny produktion kan optages o. s. v., rettes henvendelse til fiskeriagenten, som helt kan ta sig av spørgerens interesse og optræ som dennes tillidsmand. Med sit kjendskap til forholdene vil fiskeriagenten ofte straks kunne besvare en saadan forespørsel, og savnes spesielle opplysninger, vil fiskeriagenten kunne gaa ut og personlig skaffe sig besked om vedkommende sak — ved sine bekjendtskaper kanske bedre end om spørgeren personlig vilde utføre dette.

De forskjellige gjøremaal for fiskeriagenten, hvorav her er git et omrids, kan som foran nævnt kaldes hans løpende forretninger, som kræver daglig arbeide og tilsyn. Imidlertid bør fiskeriagenten ha en ikke mindre oppgave i stadig at holde sig underrettet om forholdenes utvikling i det store tat i det land, hvori han arbeider. Paa et omraade som fiskeriets, hvor de forskjellige lande gjør sin indsats og stadig stræber efter at utvide sin bedrift ved et intensivere fiske, ved at forbedre forædlingen, ved at søke at trænge sig ind paa nye omraader og videre ved

at søke markederne utvidet gjennom et maalbevist arbeide, gjælder det at følge denne virksomhet og lære dens mænd at kjende, hvilket er av betydning for os, ikke blot for utøvelsen av fisket, men især for avsetningen av fiskets produkter, idet vi er henvist til utlandet og derfor har en dobbelt interesse av at kjende alle forhold for at skaffe os selv det største utbytte.

Det store marked Tyskland allerede er, de mange muligheter det byr gjennom øket avsetning i selve landet og i de store bakenforliggende lande, som med hensyn til sin fiskeforsyning er avhengig av tyske havner, og endvidere betydningen av at holde sig underrettet om landets egen fiskerinæring og de mange virksomheter den avföder, avgir et rikt arbeidsfelt for en interessert mand. Saa meget kan vedkommende ta fat paa, at det i mange henseender gjælder at finde den rette begrænsning av arbeidet.

En følge av hvad foran er anført er, at det ikke kan anbefales at lægge arbeidet for flere næringsveier under fiskeriagenten. Ved at utvide hans virkefelt paa denne maate vil følgen alene bli at han ikke føler sig hjemme i nogen næringsvei, og at han ikke kan fordype sig i nogen enkelt. Han vil vanskelig kunne sætte sig noget andet maal end at ha et ganske generelt overblik. Selv det at følge de forskjellige grene av fiskehandelen er i og for sig et meget svært arbeide. Selvfølgelig vil fiskeriagenten beredvillig yde landsmænd sin støtte og veiledning overalt hvor han kan; men det bør ikke forskriftsmæssig paalægges ham at han skal vie andre interesser end fiskerierne sin tid og sit arbeide.

Av samme grund bør der heller ikke bli spørsmål om at forlægge fiskeriagentens bopæl fra Hamburg, idet der i Hamburg—Altona findes repræsentanter for hver eneste gren av fiskerinæringen, hvorom der kan bli tale. Den kontakt fiskeriagenten staar i med fiskerinæringens mænd ved personlig samkvem med disse, er en nødvendig betingelse for hans virksomhet, ihvertfald saaledes som denne har artet sig hittil.

For utførelsen av sit arbeide er det som foran fremhævet nødvendig at fiskeriagenten i betydelig utstrækning opsøker de forretningsdrivende, idet han derved paa bedste maate kan indhente de opplysninger han ønsker. Av denne grund og fordi fiskeriagenten er alene om at utføre alt arbeide, kan han vanskelig holde nogen fast kontortid. Paa den anden side følger der adskillig kontorarbeide med stillingen. Alene telegraferingen av markedspriser kræver arbeide, besvarelser av indløpne forespørsler, utarbeidelsen av skriftlige indberetninger likesaa. Endel av dette arbeide, som foruten at binde fiskeriagenten ogsaa kræver tid, vilde kunne utføres ved kontorhjælp. Med saadan hjælp vilde fiskeriagenten kunne utrette mer, idet han lettere vilde kunne være fraværende. Det vilde ogsaa være en stor fordel, om fiskeriagenten hadde sit eget

kontor i byen og slap at benytte sit hjem til kontor. Privatboligen kan, saaledes som forholdene er, vanskelig ligge i byens centrum, og det falder derfor noget tungvindt for besøgende at opsøke fiskeriagenten. Med et centralt beliggende kontor vilde forholdene bli anderledes, og han vilde f. eks. ha lettere for at motta prøver til demonstration, likesom arbeidet i sin helhet vilde falde bekvemmere.

Spørsmålet om et nærmere samarbeide med generalkonsulatet synes at kunne løses bedst paa den maate at fiskeriagenten faar sit kontor i umiddelbar forbindelse med generalkonsulatet. Generalkonsulatet og fiskeriagenten arbeider i det norske næringslivs tjeneste; generalkonsulatet varetar næringslivets interesser i deres helhet, samtidig som det har en række andre gjøremaal, som henhører til utenriksvæsenet; fiskeriagenten har den specielle opgave at vareta de norske fiskeriers interesser. Der er saaledes ingen væsensforskjellighet i deres arbeide, og der bør altid være det bedste samarbeide. Dette samarbeide kan selvfølgelig finde sted og finder sted, utenat fælles eller sammenhengende kontorlokaler haves; men det er klart at i en storby som Hamburg, hvor avstanden spiller en saa stor rolle, vil den omstændighet at fiskeriagenten og generalkonsulatet sitter paa forskjellige steder i byen, bevirke at man hindres i at føre et hyppig personlig samkvem med derav følgende meningsutvekslinger. For fiskeriagenten vil et saadant samkvem med derav følgende anledning til at nyttiggjøre sig generalkonsulatets erfaring være av interesse.

Videre bør imidlertid ikke samarbeidet gaa, idet fiskeriagenten som hittil bør være uavhengig og ansvarlig for sin virksomhet overfor de centralmyndigheter, hvorunder han sorterer. Med fiskeriagentens specielle virksomhet vilde det ikke passe, at han underlagdes generalkonsulatet og indgik i dette, idet derved ansvaret gik over paa generalkonsulen, som maatte approbere fiskeriagentens initiativ og være den ledende i fiskeriagentens specielle virksomhet. Utenrikskommissionen bemerkes at ha fraraadet at landbrukskonsulenten i Berlin attacheres legationen; men fiskerierne og landbruket har forskjellige interesser i Tyskland. Den livlige handelsforbindelse som er en følge av fiskerierne, gir fiskeriagentens arbeide en noget anden karakter, som bedst avspeiler sig i de løpende forretninger han har, og netop for disses skyld vil en ordning som foran antydnet være av betydning.

Generalkonsulen i Hamburg, med hvem jeg har drøftet disse spørsmål, har intet imot en saadan ordning, og generalkonsulen mener at den nødvendige kontorhjelpe ogsaa vil kunne faaes paa den maate at fiskeriagenten betaler en del av lønnen til en kontorist, som altsaa skulde staa saavel til generalkonsulatets som til fiskeriagentens tjeneste. I ethvertfald kunde der gjøres et forsøk dermed. Med hensyn til kontor er

generalkonsulen villig til at søke en passende leilighet, hvor ogsaa fiskeriagenten kunde faa sit rum mot et passende tilskud til dækning av leien.

Til reise- og telegramutgifter etc. er der hittil bevilget kr. 3500, som vistnok altid er medgaaet. Man kan antagelig regne med ca. kr. 2000 til reisentgifter og ca. kr. 1500 til telegrammer, telefon, tidsskrifter etc. Generalkonsulen antar at man maatte disponere over ca. kr. 1200 til leie og kontorassistanse. Jeg skulde derfor anse det nødvendig at bevilgningen forhøies med kr. 1000 til kr. 4500, med adgang til at anvende indtil kr. 1200 til ovennævnte formaal.

Saafernt en saadan ordning skulde bifaldes, og man ved en instruks nærmere vil regulere forholdet mellem generalkonsulatet og fiskeriagenten, forutsætter jeg at der gives fiskeriagenten anledning til at uttale sig om samme.

Gjenpart av skrivelse fra Fiskeridirektøren til Social- og Industridepartementet av 14 september 1914.

Hoslagt tillater jeg mig at oversende mit budgetforslag for budgetterminen 1 juli 1915 til 30 juni 1916, tillikemed samtlige utrykte bilag vedkommende budgetforslaget.

Budgetforslaget har været behandlet av Fiskeriraadet under raadets møte her paa mit kontor 7—9 september. En utskrift av den i raadet førte protokol følger vedlagt. Desuten følger et avtryk av samtlige øvrige saker som har været raadet forelagt.

Med hensyn til referatet av raadets forhandlinger vil jeg snaest mulig tilstille det ærede Departement det av referenten optatte ukorrigerte referat. Saasnt jeg dernæst fra samtlige raadets medlemmer har mottat det av medlemmerne gjennemsette og korrigerede referat vil dette bli indsendt til Departementet.

Med hensyn til de enkelte poster i budgetforslaget skal jeg i det følgende kortelig fremkomme med nogen bemerkninger ved de poster, hvor de av raadet fattede beslutninger avviker fra mit oprindelige forslag eller hvor raadet vedtok særlige tillæg til mit forslag.

Titel 6. Fiskeriagenterne. Som det vil sees vedtok raadet forslag om at stillingen som fiskeriagent i Hamburg snaest mulig bekjendtgjøres ledig og besættes fast. I den anledning tillater jeg mig at meddele, at jeg i henhold til skrivelse av 25 mai d. a. fra det kongelige Departements Industrikontor har utsendt en rundskrivelse av 13 august d. a. til de interesserte handelsforeninger og fiskeriselskaper med anmodning om at

uttale sig om spørsmålet om fiskeriagentstillingens fremtidige ordning. Saasnt de begjærte uttalelser er indkommet skal jeg komme tilbake til denne sak.

Med hensyn til spørsmålet om den av mig i mit reducirte budgetforslag opførte besparelse i reiseutgifter, skal jeg bemerke, at besparelsen er opført, fordi jeg tror, at det i saavel denne som den følgende budgettermin vil være forbundet med vanskeligheter at foreta reiser for agenterne i samme utstrækning som tidligere og at man derfor kan regne med at der ikke vil medgaa saa stort beløp som tidligere. Jeg maa derfor fastholde, at jeg tror man kan paaregne en besparelse av ca. 2000 kroner.

Titel 9. Undervisning for fiskere. Jeg tiltrær det av Schjølberg fremsatte og av raadet vedtatte forslag om komiteens sammensætning; men jeg tror, at det isaafald blir nødvendig at opføre kr. 1500, hvilket jeg altsaa foreslaar.

Titel 11. Fiskeriselskaper og foreninger.

Fosens Fiskeriselskap. Jeg tiltrær det vedtatte forslag om kr. 200 til administration.

Trondhjems Fiskeriselskap. Jeg tiltrær forslaget om et tillæg av kr. 200, saaledes at der ialt opføres kr. 3900.

Fjortoft Fiskeriforening. Jeg tiltrær det vedtatte om kr. 50 til administrationen.

Titel 34. Undersøkelser og forsøk over kultur av fisk og hummer. Under henvisning til vedlagte telegram fra Arendals fiskeriselskap av 7 ds. angaaende indeværende budgettermin tillater jeg mig som nødvendig budget for terminen 1915—16 at opstille:

Løn for bestyrer Dannevig	kr. 2800.00
Grundleie, telefon, assurance	„ 200.00
Vedlikehold	„ 250.00
Reiseutgifter og diverse	„ 500.00
	kr. 3750.00

Vedlikehold vedkommende utklækningsanstalten i Korshavn „ 150.00

Tilsammen kr. 3900.00

som jeg altsaa tillater mig at foreslaa opført for terminen 1915—16.

I henhold til ovenstaaende vil mit reducirte budgetforslag bli at forhøie med ialt kr. 2150, nemlig:

Titel 9. Undervisning for fiskere	kr. 1000.00
„ 11. Fiskeriselskaper	„ 450.00
„ 34. Undersøkelser og forsøk over kultur av fisk og hummer	„ 700.00
	kr. 2150.00

Forelæg 3.

Om organisationen av fiskeridadministrationen og av institutionerne for havforskningen.

Som man vil erindre blev der høsten 1911 fra Bergens Museum til Kirke- og Undervisningsdepartement indsendt et forslag om oprettelse av et havforskningsinstitut i Bergen. Dette forslag vilde efter min opfatning ialfald i fremtiden ha ført til de største vanskeligheter for fiskeridadministrationen og dens havforskningsarbeide. Derfor fandt jeg mig tvunget til at henvende mig til det daværende Handelsdepartement med en forestilling i sakens anledning og for Fiskeriraadet ved dets møte i aaret 1912 at fremlægge spørsmålet om den derved skapte situation.

Dette foranlediget en henvendelse fra Bergens Museum til mig om forhandlinger med det maal for øie at istandbringe en fællesorganisation eller et samarbeide mellem de ved Bergens Museum og ved Fiskeridirektørens kontor drevne havforskningsarbeider. De derefter førte forhandlinger kom imidlertid ikke til noget resultat, idet det fra Bergens Museums side blev fremhævet, at der burde være to institutioner: den ene for ren eller almindelig, den anden for praktisk havforskning, mens det efter min mening i fremtiden vilde bli umulig at opretholde den av Museet opstillede skillelinje mellem to institutioner som dog ihvertfald vilde faa fælles fagomraade. Desuten vilde det bli en uholdbar situation at ha to institutioner med samme formaal i samme by, begge søkende sin berettigelse i hensynet til fiskeribedriftens fremme. Skjønt jeg i sin tid anbefalte at den saklige fiskeridadministration og de videnskabelige fiskeri- og havundersøkelser skulde flyttes til Bergen og senere stadig har fremhævet de gode betingelser for disse arbejdsretninger her i byen, ansaa jeg mig dog paa grund av situationen tvunget til for Fiskeriraadets møte ifjor (1913) at fremlægge et forslag om flytning av Fiskeridirektørens kontor og laboratorier til Kristiania.

I anledning av dette forslag fremsattes der paa Fiskeriraadets møte ifjor følgende to forslag:

Med 15 mot 4 stemmer vedtok raadet følgende forslag:

„Fiskeriraadet beklager at Fiskeridirektørens høist imøtekommende forslag av 20 mars 1912 angaaende opprettelse av en fællesinstitution for fiskeri og havforskning her i Bergen er avvist som forhandlingsgrundlag av Bergens Museum og uttaler, at forsaavidt en tilfredsstillende ordning angaaende denne sak ikke kan opnaaes forutsættes spørsmålet om direktoratets flytning optat til behandling i et senere Fiskeriraad.“

4 av Fiskeriraadets medlemmer stemte for et av representanten for Bergen, hr. børskommissær Blydt fremsat forslag saalydende:

„Raadet anbefaler under henvisning til den stedfundne debat, at der rettes en henvendelse til Regjeringen om at foranledige, at der paa grundlag av de ved Bergens Museum og ved Fiskeridirektørens kontor utførte arbeider og arbeidsmidler søkes utredet spørsmålet om en fællesinstitution for fiskeri og havforskning i Bergen at organisere som statsinstitution.“

Ved innsendelse av raadets forhandlinger til Social- og Industri-departementet uttalte jeg, at jeg for mit vedkommende kunde anbefale begge disse forslag, som saavidt jeg kunde se kun uttrykte to sider av samme sak. Vedtokes hr. Blydts forslag om opprettelsen av en fælles statsinstitution, var der for mig ikke lenger nogen grund til et forslag om flytning til Kristiania, idet dette forslag jo netop fjernet de vanskeligheter som var opstaat ved det fremsatte forslag om opprettelse av to parallelinstitutioner. Kunde derimot ikke et forslag som hr. Blydts fremmes, maatte jeg fastholde forslaget om flytning eller som jeg senere (i skrivelse av 13 april d. a.) har fremholdt for departementet, ønsket om at fratræ min stilling. I disse synspunkter har jeg trodd at være i overensstemmelse med det ærede Fiskeriraad.

Angaaende spørsmålet om flytning av Fiskeridirektørens kontor uttalte dernæst departementet i sin proposition for indeværende termin, at det var „litet tilbøielig til at anbefale forandring i den bestaaende ordning og en fravikelse fra den decentralisationstanke som laa til grund for Stortingets beslutning i sin tid om at lægge Fiskeristyrelsen i Bergen.“ Angaaende spørsmålet om opprettelse av et eventuelt havforskningsinstitut skriver departementet følgende: „Dog finder man allerede nu at burde uttale som nærværende departements opfatning, at man er enig med direktøren i, at et saadant institut i tilfælde bør organiseres som en statsinstitution fælles for den hele videnskabelige fiskeri- og havforskning.“

I indstillingen for indeværende termins budget uttalte dernæst Stortingets næringskomité nr. 1, at „der for tiden ikke er tilstrækkelig grund til at gaa nærmere ind paa dette spørsmåal, likesom den forøvrig slutter sig til departementets bemerkninger i omhandlede sak. Komiteen anser

det saaledes tilstrækkelig at henvise til hvad den uttalte ifjor, hvilke uttalelser er gjengit i propositionens side 4, og hvortil komiteen fremdeles finder at kunne henholde sig.“ I denne uttalelse, hvortil henvises, fremholder komiteen at spørsmålet om oprettelse av et havforskningsinstitut „muligvis vil fremkalde, at en hel omordning av fiskeriadministrationen maa tages under overveielse. Komiteen er derfor enig med departementet i, at der ikke bør gives nogen bevilgninger til det nævnte formaal (et havforskningsinstitut), før Handelsdepartementet har faat anledning til at uttale sig, likesom man gaar ut fra, at Fiskeriraadets erklæring indhentes.“

Under Stortingets behandling av saltvandsfiskeriernes budget (titel 1, se stortingsforhandlingerne for aaret 1914 pag. 844—846) blev der av formanden i næringskomiteen nr. 1, hr. lagtingspræsident Andersen Grimsø, bl. a. uttalt følgende: „Min personlige opfatning er den, at man bør, og det om ikke saa længe, komme til en løsning av dette spørsmaal paa den maate, at man faar en fællesinstitution for fiskeri- og havforskning.“ Denne uttalelse vandt tilslutning fra hr. odelstingspræsident J. L. Mowinckel og departementets daværende chef hr. statsraad Castberg og møtte ikke nogen motsigelse i Stortinget.

Foranlediget ved disse uttalelser rettet Social- og Industridepartementet i skrivelser av 13 juni d. a. en anmodning til Kirke- og Undervisningsdepartementet, til de herrer børskommissær Blydt, odelstingspræsident J. L. Mowinckel og Fiskeridirektør Hjort om at søke utredet spørsmålet om oprettelsen av et havforskningsinstitut i Bergen for det tilfælde, at statsmyndighetene skulde finde anledning til at træffe bestemmelse om dets oprettelse. Derefter blev der av departementet opnævnt en komite i sakens anledning, hvortil opnævntes følgende medlemmer:

Børskommissær Blydt.
Professor H. H. Gran.
Professor B. Helland-Hansen.
Overlæge Klaus Hanssen.
Fiskeridirektør Hjort.
Ekspeditionschef Hougen.
Apoteker Lothe, samt
Odelstingspræsident J. L. Mowinckel.

Av denne komite, til hvis formand valgtes børskommissær Blydt, er der dernæst avholdt endel møter, hvorefter jeg til fremlæggelse for Fiskeriraadet fra formanden har mottat vedlagte komiteindstilling samt en uttalelse derom fra Bergens museum.

Som det vil sees anbefaler komiteen enstemmig at der foreslaaes opført de nødvendige bygninger i Bergen og bevilget de nødvendige bud-

getter for Statens fiskeridadministration, fiskeri- og havforskning. Forslaget forutsætter, at fiskeridadministrationen samt den biologiske havforskning (de foreslaatte afdelinger A og B) administreres som nu, mens der til en afdeling C, som forudsættes administreret av et eget raad henføres den hydrografiske havforskning, laboratorier for videnskabelige studier, havforskningskurser og akvarium.

Idet jeg herved fremlægger dette forslag, som ogsaa er blit vedtat til anbefaling av Bergens Museum hvis skrivelse likeledes fremlægges, skal jeg tillate mig at anbefale at Fiskeriraadet vedtar en uttalelse om ønskeligheten av at forslaget fremmes av statsmyndighetene saasnart som forholdene maatte tillate det.

Naar jeg finder at kunne gi forslaget denne min anbefaling, anser jeg det i henhold til sakens forhistorie paakrævet at bemerke følgende. Forslaget betegner efter min mening det store fremskridt fra det av Bergens Museum oprindeligen hævdede standpunkt, at det frafalder den tidligere opstillede deling av havforskningen mellem et rent videnskabelig og et praktisk videnskabelig forskningsarbeide samtidig med at der er søkt gjennomført en arbeidsdeling efter fagomraader, hvilket altid har staat for mig som en principielt nødvendig forutsætning for samarbeide. Forslaget tilsigter dernæst en samtidig ordning saavel av de ved Bergens Museum som de ved Fiskeridirektørens kontor drevne undersøkelser. Det aapner videre muligheten paa den ene side for en samlet forberedelse av samtlige nationale fiskeri- og havundersøkelser, hvorved der kan haapes paa en planmessig organisation av disse, og paa den anden side for en begrænsning av de videnskabelige undersøkelser, som foreslaaes underlagt et særskilt styre, overveiende til laboratorieundersøkelser og mere lokale arbeider. Herved haaper jeg at der saklig set vil kunne opnaaes muligheter for samarbeide mellem de forskjellige videnskapsmænd og undgaaes den usikkerhet og de konflikter som let vil kunne følge av uklar organisation.

Min betænkelighet ved forslaget har væsentlig bestaaet deri, at en del av den samlede foranstaltning i mere fremtrædende grad end den anden vil komme til at staa som en særlig lokal institution, der maaske i fremtiden vil komme til at vinde mere lokal støtte end den anden del, hvilket muligvis vil kunne vanskeliggjøre den sidstes stilling.

I tillit til sakens egen værdi og til den velvillige stilling som under sakens behandling har været indtat saavel av repræsentanten for Bergens by i Fiskeriraadet hr. borskommisær Blydt som av repræsentanten for Bergens by i Stortinget hr. J. L. Mowinckel samt til de uttalelser om ønskeligheten av at beholde Statens institutioner i Bergen som er fremkommet i pressen har jeg imidlertid ikke fundet at burde tillægge denne

betænkelighet nogen avgjørende betydning, og finder derfor som ovenfor nævnt at kunne gi komiteindstillingen min anbefaling.

Det fremsatte forslag overskrider de nuværende bevilgninger med ikke ubetydelige beløp, ikke mindst derved at husleierne sterkt vil økes ved renterne av de foreslaatte bygninger. Naar jeg allikevel har anset det berettiget at anbefale en saa stor fremgang i statsforanstaltningerne til fiskeribedriftens fremme, er min grund dertil, at fiskeribedriften i de forløpne 10 aar har hat en fremgang, som maaske kan betegnes som enestaaende. Værdien saavel av opfiskede som av eksporterte kvanta har i disse 10 aar fordoblet sig og det er derfor alene av den grund, som anført av formanden i stortingskomiteen hr. Andersen Grimsø, berettiget at forutsætte, at Statens bevilgninger til denne næringsvei under normale forhold maa kunne paaregne en betydelig vekst.

Blandt disse foranstaltninger maa de videnskabelige undersøkelser ikke mindst indta en fremtrædende plads, fordi kundskaben om havet og fiskene endnu befinner sig paa et mindre fremskredent standpunkt. Forut for en planmæssig undervisning av fiskerne maa der gaa en utvikling av denne kundskap. For en stor mængde administrative avgjørelser, hvis mere eller mindre intelligente behandling kan medføre følger av langt videre økonomisk omfang, vil der i fremtiden kræves en væsentlig større kundskap om naturforholdene i havet end man nu har.

Sammenligner man endvidere de her foreslaatte bevilgninger med hvad der gives til industrien (tekniske skoler, høiskole), til landbruket (landbrukshøiskole) til almindelig undervisning (f. eks. museer ved Universitetet) er de foreslaatte bevilgninger ikke store.

Efterat komiteen begyndte sit arbeide er forholdene i de fleste bedrifter og i Statens finanser ved den indtraadte krise kommet i væsentlig andre og for tiden vanskelige forhold. Komiteen fandt allikevel at burde behandle saken efter de forutsætninger som forelaa da komiteen blev nedsat. Utifra samme synspunkt har jeg ogsaa fundet at burde behandle saken her idet jeg fremhæver, at jeg ikke ønsker at uttale noget om tidspunktet, da komiteens forslag bør fremmes. Jeg gaar utfra, at heller ikke Fiskeriraadet vil ønske at berøre denne side av saken og henstiller derfor alene til raadet at gi den fremlagte komiteindstilling sin anbefaling som den foreligger.

Bergen den 5 september 1914.

Johan Hjort.

Skrivelse fra Bergens Museum til Fiskeridirektøren,
dat. 5 september 1914.

Jeg har den ære at meddele, at der idag avholdtes møte i bestyrelsen for Bergens Museum.

Til behandling forelaa:

Forslag fra den av Socialdepartementet nedsatte komite, hvori den anbefaler, at der søkes fremmet opførelse av de nødvendige bygninger for Fiskeridirektørens administrative og videnskabelige avdelinger samt for Bergens Museums biologiske station.

Beslutning: Forslaget tiltrædes.

Klaus Hanssen. Joh. Lothe. C. Geelmuyden. Joh. Ludw. Mowinckel.
K. Brekke. Koren-Wiberg. Kr. Jebsen. H. P. Lie.

Ærbødigst

Klaus Hanssen.

Til Social- og Industridepartementet.

Under 13 juni d. a. rettet det ærede departement i skrivelser til Kirke- og Undervisningsdepartementet, til de herrer odelstingspræsident J. L. Mowinckel, børskommissær Blydt samt til Fiskeridirektøren en henvendelse med anmodning om at søke utredet spørsmålet om oprettelse av et havforskningsinstitut i Bergen for det tilfælde, at statsmyndighetene skulde finde anledning til at træffe bestemmelse om dets oprettelse. Som følge herav opnævnte det ærede departement med skrivelse av 4 juli s. a. følgende herrer som medlemmer av en komite til dette spørsmåls utredning, nemlig:

Børskommissær J. Blydt.

Professor H. H. Gran.

Professor B. Helland-Hansen.

Overlæge Klaus Hanssen.

Fiskeridirektør Hjort.

Ekspeditionschef Hougen.

Apoteker J. Lothe og

Odelstingspræsident J. L. Mowinckel.

Komiteen avholdt sit første møte paa børskommissærens kontor i Bergen den 24 juli, hvor samtlige medlemmer med undtagelse av hr. ekspeditionschef Hougen var tilstede. Til komiteens formand valgtes hr. børskommissær Blydt.

Man drøftet først de mere almindelige synspunkter for organisationen og den administrative side av et eventuelt fremtidig havforskningsinstitut, hvis maal det skulde være at omfatte saavel de ved Bergens Museum som ved Fiskeridirektørens kontor værende arbeidsmidler og videnskapsmænds virksomhet.

Fiskeridirektøren refererte et av ham til Socialdepartementet fremsat forslag til organisation av et saadant institut og som av Socialdepartementet er referert i følgende ord:

„Direktøren lægger, som ogsaa foran nævnt særlig vegt paa, at det blir en statsinstitution fælles for alt fiskeri og havforskning; til institutet, som hverken skal sortere under Bergens Museum eller Fiskeridirektørens kontor, henlægges de arbeider og arbeidsmidler, som nu henhører under de 2 institutioner. Det nye institut bør sortere under og faa sin statsbevilgning bare gjennom et departement, enten Social- og Industridepartementet eller Kirkedepartementet. Av nuværende bevilgninger bør overgaa til institutet fra fiskeribudgettet det som vedkommer det videnskabelige fiskeriarbeide og fra Bergens Museum bevilgningen til den biologiske station.

Institutet bør ordnes i fagavdelinger efter de forskjellige videnskabelige fagomraader, som for tiden mest interesserer fiskeriundersøkelserne og under hensyntagen til de forhaandenværende arbeidskræfter, idet en videnskapsmand blir chef for hver sin avdeling. Fortiden antar direktøren, at der bør opprettes 4 avdelinger, nemlig:

- a) en hydrografisk avdeling,
- b) en avdeling for havets plankton,
- c og d) 2 avdelinger for den biologiske undersøkelse av de viktigste fiskearter.

Avdelingernes antal kan forfleres efterhvert som nye oppgaver gjør det ønskelig og midler dertil kan tilveiebringes.

Avdelingscheferne bør være medlemmer av institutets bestyrelse, som desuten bør bestaa av Fiskeridirektøren, hvadenten han er videnskapsmand eller ikke, det vil, mener direktøren, være nødvendig saavel av hensyn til planleggelsen av de videnskabelige undersøkelser som av hensyn til den interesse fiskeridadministrationen har av at følge og nyttiggjøre sig undersøkelsesresultater. Derimot anser direktøren det urimelig, at der som medlem av bestyrelsen opnævnes utenforstaaende og usakkyndige mænd, en ordning som jo kan ansees berettiget, hvor det gjælder at paakalde publikums offervillighet, men ikke hvor det som her gjælder en statsinstitution, som faar sine arbeidsmidler av statsmyndighetene.“

Den her antydede ordning vandt ikke tilslutning hos de medlemmer av komiteen, som særlig repræsenterte Bergens Museum, hvorimot disse herrer fandt at kunne slutte sig til følgende forslag, fremsat av hr. odelstingspræsident J. L. Mowinckel:

„Der opprettes 3 avdelinger A, B og C.

A. Fiskeridirektørens administrative avdeling.

B. Den under Fiskeridirektøren hørende fiskeri- og havforskning.

C. Den biologiske station.

A. og B. med budget under Social- og Industridepartementet — indsendt gjennom Fiskeridirektøren. —

- C. med budget under Kirke- og Undervisningsdepartementet
— innsendt gjennom Bergens Museum. —
- A. og B. administreres som nu.
- C. administreres av et styre eller raad bestaaende av 5 medlemmer: Lederen av B., lederen av C., 1 valgt av universitetet, 1 av Bergens Museum, samt formand valgt av Regjeringen.

Der opføres i Nordnæsparken i Bergen et „Havforskningsinstitutt“, hvor alle tre avdelinger faar plads“.

Fiskeridirektør Hjort foreslog, at dette forslag lagdes til grund for en nærmere saklig utredning gjennom en subkomite, hvilket forslag vedtokes, hvorefter der til medlemmer av denne subkomite valgtes:

Professor H. H. Gran,
Professor B. Helland-Hansen,
Fiskeridirektør Hjort og
Odelstingspræsident Mowinkel.

Denne subkomite har derefter avholdt møter lørdag den 25de juli, tirsdag den 4de samt mandag den 31 august.

Under møtet den 25 juli, hvis protokoll vedføies som bilag 1, utarbeidet man en oversigt over de arbeidsmidler, arbeidskræfter samt formaal som maatte antages at burde henføres til de forskjellige avdelinger A, B og C i forannævnte forslag av J. L. Mowinkel. For A og B's vedkommende henvises til titlerne 1 og 2 paa Statsbudgettets hovedpost VII (foranstaltninger vedkommende saltvandsfiskerierne). For C's vedkommende gives en oversigt i møtets protokoll (bilag 1). Man enedes videre om at uttale, at den biologiske havforskning skulde forutsættes organisationsmæssig at henhøre under avdeling B, mens den hydrografiske forskning skulde henhøre under C, som desuten skulde omfatte havforskningskurserne, laboratorier for naturvidenskabelige studier samt et akvarium ogsaa for publikum.

I tilslutning til denne arbeidsdeling enedes man videre om, at begge avdelinger B som C's hydrografiske avdeling saavel skulde søke at fremme rent videnskabelige som praktisk videnskabelige sider av havforskningen, og at der ikke skulde opprettes særlige avdelinger, den ene for rent videnskabelig, den anden for praktisk videnskabelig forskning indenfor samme fagomraade.

Dette berører forsaavidt ikke det forannævnte laboratorium for naturvidenskabelige studier, som er foreslaat under avdeling C, som dettes arbeider ikke kan sies at maatte henføres til det forskningsomraade, der bør karakteriseres som havforskning i snevrere forstand: Undersø-

kelser over organismernes utbredelse og deres livsvilkaar i havet, undersøkelser over havets økonomi.

I møte den 4 august drøftedes foreliggende tegninger og planer for bygning av et havforskningsinstitut i Bergen.

(Møtets protokoll vedföies som bilag 2).

Man anbefalte opført 3 bygninger paa Nordnæs:

1. Hus for Fiskeridirektionen, fiskeriundersøkelserne, biologisk havforskning, den oceanografiske (hydrografiske) avdeling samt Forsøksstationen.
2. Hus for akvarier for publikum, biologisk station og havforskningskurserne.
3. En sjøbod for opbevaring av redskaper og materiale, verkstedsrum, lokaler for grovere arbeider.

Man fandt de av arkitekt Fischer under dr. Helland-Hansens ledelse utarbeidede tegninger (datert november 1911) baade med hensyn til arkitektur og indredning saa tilfredsstillende, at de i alt væsentlig maa kunne benyttes for bygningen av det under punkt 1 nævnte hus. Man enedes dernæst om at anbefale den i protokollen (bilag 2) refererte fordeling av de forskjellige rum mellem de forskjellige avdelinger.

Angaaende huset for akvarium, laboratorium for videnskabelige studier og havforskningskurserne anbefaltes en skisse for et hus bestaaende av kjelder og to etager, nærmere bearbeidet, likesom man anbefalte, at der av dr. Helland-Hansen og dr. Hjort under assistanse av arkitekten blev utarbeidet tegning for den under punkt 3 nævnte sjøbod.

I møte den 31 august fortsattes behandlingen av spørsmålet om indredninger og vedlagte tegninger for husene til kontorer og laboratorier (se bilag 3 & 4), likesom der fremlagdes tilnærmelsesvis overslag over disses kostende. Derefter utarbeidedes overslag over utgifterne ved anskaffelser og indflytning samt de aarlige driftsbudgetter for alle avdelinger saaledes som fremgaar av de i bilag 3 opstillede summer.

Den samlede komité holdt møte den 1 september, hvor samtlige medlemmer var tilstede.

I henhold til de 3 protokoller for de av subkomiteen avholdte møter anbefaler komiteen, at der søkes fremmet opførelse av de nødvendige bygninger for Fiskeridirektørens administrative og videnskabelige avdelinger samt for Bergens Museums biologiske station.

Forat saa kan ske maa følgende spørsmål — som nærværende komité har fundet at ligge utenfor dens oppgave — utredes:

1. Bygningenes nøiagtige kostende og deres vedlikehold.
2. Om forslaget tiltrædes av Bergens Museum.

3. Om forslaget tiltrædes av Fiskeriraadet.
4. Tomtespørsmålet.
5. Om bidrag til bygningernes opførelse og vedlikehold kan paaregnes av Bergens kommune.

Til utgifter ved de under 1 nævnte arbeider (honorar for arkitekt m. v.) foreslaaes opført paa førstkommende aars budget kr. 2000. De her omhandlede beregninger forutsættes utført under ledelse av dr. Hjort og dr. Helland-Hansen.

Hvad poster 2 og 3 angaar er nærværende forslag oversendt saavel Bergens Museum som Fiskeridirektøren.

Post 4 forutsættes løst ved direkte forhandling mellem vedkommende departementer.

For post 5's vedkommende forutsættes forhandlinger ført direkte mellem departement og kommune.

Komiteen vil sluttelig fremholde, at den anser det paakrævet, at dette arbeide fremmes saa hurtig som mulig.

Forholdene saavel ved Fiskeristyrelsen som ved den Biologiske Station gjør nemlig en snarlig nyordning med hensyn til disse institutioners lokaler paakrævet.

Bergen den 1 september 1914.

*Jørgen Blydt. H. H. Gran. B. Helland-Hansen. Klaus Hanssen.
Johan Hjort. I. Hougen. Johan Lothe.
Joh. Ludw. Mowinckel.*

Bilag I.

Protokol for møte den 25 juli 1914.

Ifølge opplysninger git av dr. Helland-Hansen omfatter punkt C. i J. L. Mowinckels forslag følgende:

C. Instrumentarium i Biologisk station, havforskningslaboratoriet, Joachim Frieles gate 1, Armauer Hansen, motorbaat.

Bevilgninger: Den biologiske station.

Staten kr. 17 000.

Museet, fjordundersøkelser kr. 1700.00

Ekskursjoner „ 500.00

kr. 2200.00

Kommunens vedlikehold gjennom 10 aar.....	ca. kr.	900.00	aarlig
Fritagelse for brandkontingent.....	- „	155.00	—
Vandavgift	- „	55.00	—
Fritagelse for skat	- „	280.00	—
Drift av pumpen	- „	4000.00	—

(elektrisk drift billigere).

Udisponerte gaver kr. 12 453.75.

Havforskningskurserne drives nu av dr. Helland-Hansen, Jørgensen, Bjerkan, Brinkman, Grieg, Gaarder og Kolderup.

Bevilgning: ca. kr. 800 av Bergens Museum.

Fast ansatte funktionærer er: Dr. Helland-Hansen, Gaarder, Grein, Glimme, Vilhelmsen og en maskinist.

NB. Overlærer Jørgensen har faat kr. 1200 i stipendium + vikarutgifter (ca. 400 kr.).

Stortinget har bevilget overlærergage som personlig sak med fri vikar.

Hydrografi mener man omfatter: den dynamiske, fysiske og kemiske oceanografi. Samtlige disse grupper av fag kan fortiden vanskelig henføres til forskjellige underavdelinger, men bør forbli samlet under ledelse av dr. Helland-Hansen. I den praktiske bedrift stilles der stadig spørmaal som kun kan løses ved undersøkelser hørende under disse faggrupper (f. eks. temperaturforholdene i hele det norske kystomraade, strømsætningerne, de fysiske og kemiske betingelser for dyrelivets utvikling). Den bedste løsning av disse, av den praktiske bedrift eller fiskeriundersøkelsestilstande spørmaal vil utvilsomt naaes ved at de hydrografiske undersøkelser derover ledes og utføres av den hydrografiske avdeling i C. Man fraraader derfor opprettelsen av en egen hydrografisk avdeling under B., man anbefaler at bevilgning til den for arbeidet med de praktiske spørmaal nødvendige assistanse ydes til C.

Efter forangaaende omfatter C.:

1. Den hydrografiske avdeling.
2. Laboratorier for almindelige biologiske undersøkelser og da fortrinsvis eksperimentelle men ogsaa systematiske, anatomiske og histologiske undersøkelser over havets dyr og planter. Ved disse laboratorier ansættes en eller flere videnskapsmænd med forpligtelse til at veilede de studerende.
3. Havforskningskurserne.
4. Akvariet.

Man er blit enig om, at den biologiske havforskning organisationsmæssig henhører under B., saaledes f. eks.: planktonets biologi (kvantitativ forekomst, utvikling og bevægelser) bundfaunaens mængdevise optræden i samfund og arternes biologi (særlig havbundens bonitering) fiskenes biologi.

Vedtatt.

Bergen den 25 juli 1914.

*Joh. Ludw. Mowinckel. H. H. Gran. Bjørn Helland-Hansen.
Johan Hjort.*

Bilag 2.

Møte den 4 august 1914.

Tilstede H. H. Gran, Helland-Hansen, Johan Hjort.

Efter drøftelse av foreliggende tegninger og planer enedes man om følgende:

Man anbefaler opført 3 bygninger paa Nordnæs:

1. Hus for Fiskeriadministrationen, fiskeriundersøkelserne, biologisk havforskning, den oceanografiske avdeling samt Forsøksstationen.
2. Hus for akvarier for publikum, biologisk station og havforskningskurserne.
3. En sjøbod for opbevaring av redskaper og materiale, verkstedsrum, lokaler for grovere arbeider.

I anledning av disse bygningers indredning uttaler man følgende:

Ad. 1. Man finder de av arkitekt Fischer under dr. Helland-Hansens ledelse utarbeidede tegninger (datert november 1911) baade med hensyn til arkitektur og indredning saa tilfredsstillende, at de uten videre maa kunne benyttes for bygningen av dette hus.

Fordelingen av lokalerna forutsættes saaledes:

a. Kjælderetagen:

I nordvestre del 2 værelser for rulle, strykning og husholdning.

Derifra østover for Forsøksstationen.

Nordøstre del fiskeribiologiske arbeidsrum og magasiner.

Sydvestlige del rum for centralopvarming og vaskekjælder.

Syldøstre del rum for den oceanografiske avdeling.

b. Første etage:

Nordvestlige del kontorer.

Nordøstlige del kontorer.

Sydvestlige del Fiskeridirektørens kontor og laboratorier.

Sydøstlige del Bibliotek, Fiskeriraadssal, læseværelse for funktionærene.

c. Anden etage:

Vestre halvdel av etagen for oceanografisk afdeling.

Østre halvdel for biologiske afdelinger.

d. Loftsetagen:

Nordvestre del for oceanografisk afdeling og tørreloft.

Sydvestre del for pikekammer, kjøkken og arkivrum for Fiskeridirektørens kontor.

Østre del Forsøksstationen.

Ad. 2. Dr. Helland-Hansens skitse for bygning ca. 13 × 26 meter m. akvarium, nødvendig kjælderrum i kjælderetagen, kursussal og biologiske laboratorier i 1ste etage, vaktmesterbolig, magasinrum etc. i 2den etage anbefales lagt til grund for utarbeidelse under samarbeide med arkitekt i videre detaljer.

Ad. 3. Sjøbod forutsættes at omfatte en kjælderetage for arbeidsrum samt 2 etager for opbevaring av redskaper m. v. Tegning anbefales utarbeidet med assistanse av arkitekt av dr. Helland-Hansen og Hjort.

Man anbefaler at der engageres en arkitekt til assistanse for hurtigst mulig utarbeidelse av tegninger og omkostningsoverslag.

*H. H. Gran. Bjørn Helland-Hansen. Johan Hjort.
Johan Ludw. Mowinckel.*

Bilag 3.

Møte den 31 august 1914.

Tilstede H. H. Gran, Helland-Hansen, Johan Hjort, J. L. Mowinckel.

Man drøftet nærmere tegningerne for de i bilag 2 under punkt 1 og 2 nævnte bygninger, hvorimot tegning for sjøbod endnu ikke foreligger. Efter foreliggende overslag antages utgifterne ved disse bygninger at ville gaa op til kr. 332 000.00

Utgifterne ved bygning av sjøboden med utstikkerbrygge, kaimur, utfyllning skjønsmæssig sat til „ 40 000.00

Tilsammen skulde saaledes samtlige bygningsutgifter kunne sættes til omkring kr. 372 000.00

Disse overslag forutsætter fri tomt saavel for kontorer, laboratorium som for sjøboden. Man har ikke endnu hat anledning til at utrede spørsmålet om, hvilke utgifter tomtens erhvervelse vil foranledige.

Man drøfted dernæst utgifterne for de ved indflytning nødvendige anskaffelser samt for institutionernes drift og besluttet hertil at anbefale følgende budgetter:

Til anskaffelser og indflytning.

For afdelingerne A og B:

Til mikroskoper og laborieutstyr.....	kr.	3 000.00
Til indbo	„	2 000.00
Til flytning	„	1 500.00
	Tilsammen kr.	<u>6 500.00</u>

For afdeling C:

Til indbo	kr.	4 000.00
Til flytning av pumpe	„	1 000.00
Til laboratorier	„	5 000.00
	Tilsammen kr.	<u>10 000.00</u>

For alle afdelinger tilsammen saaledes kr. 16 500.

Til aarlig driftsbudget.

	Foreslaat for 1915—16	Forslag	For- høielse
Afdeling A.			
	kr.	kr.	kr.
Direktør	7 000	7 000	—
Juridisk konsulent.....	4 800	4 800	—
Fiskerikyndig konsulent	3 400	3 400	—
Sekretær	2 400	2 400	—
Kontorassistent	2 800	2 800	—
Avskriver	1 000	1 000	—
Bud	400	400	—
Forsøksstationens bestyrer	4 500	4 500	—
— assistent	1 600	1 800	200
— bud.....	240	240	—
Kontorudgifter	ca. 3 000	3 000	—
Varme, gas, elektricitet, renhold.....	700	2 000	1 300
Telegramudgifter	5 000	5 000	—
Fiskeriraadet	3 400	3 400	—
Laborieutgifter ved Forsøksstationen.	1 500	1 500	—
Tilfældige udgifter.....	2 000	2 000	—
Fiskets Gang.....	2 800	2 800	—
Reisutgifter.....	ca. 2 000	2 500	500
	48 540	50 540	2 000

Budget for avdeling A vil ved indflytning ialt væsentlig bli som tidligere. Det bemerkes at husleie vil bortfalde, mens der til opvarmning, belysning, renhold antagelig maa opføres et beløp av kr. 2000. Hertil er tidligere medgaat ca. 700 kroner aarlig. Til kontorutgifter, som hittil har været slaat sammen med laboratorieutgifter, foreslaaes under avdeling A opført kr. 3000. Mens der nu til husleie, kontoropvarmning og laboratorieutgifter paa titel 1 under saltvandsfiskeriernes budget opføres til sammen kr. 9300, vil der fremtidig for Avdeling A maatte opføres kr. 5500 til disse formaal, men desuten kr. 3000 til laboratorieutgifter under avdeling B (se nedenfor).

Budget for avdeling B.

	Foreslaat for 1915—16	Forslag	Forhøielse
	kr.	kr.	kr.
a. 3 videnskabelige konsulenter (Bjerkan, Lea, Sund)	7 200	12 000	4 800
1 zoologisk assistent (Koefoed)	2 000	2 800	800
1 hydrografisk assistent	—	2 000	2 000
Andel i tegners løn	—	1 200	1 200
Laboratorieutgifter	ca. 2 000	3 000	1 000
Reiseutgifter	„ 2 000	2 500	500
	13 200	23 500	10 300
b. Biologisk statistikk	4 600	5 000	400
c. Arbeider tilsjøs (Michaels Sars)	35 000	35 000	—
Tilsammen	52 800	63 500	10 700

Stigningen kr. 10700 fordeler sig med kr. 8800 paa lønninger, kr. 1500 paa reise- og laboratorieutgifter og kr. 400 paa biologisk statistikk.

Efter forslaget er der tænkt opprettet tre poster for videnskabelige konsulenter hvis opgave det skal være at utføre de arbeider av biologisk art som blir optat av avdelingens program og ganske særlig at være ansvarlig for, at det kontinuerlige arbeide, der i forslaget er kaldt biologisk statistikk blir utført. Ved siden av de tre konsulentstillinger foreslaaes endnu en stilling for en zoologisk assistent hvis arbeide blir mere vekslende efter de krav som melder sig (arbeide tilsjøs) og som særlig vil assistere Fiskeridirektøren i hans arbeider. Da hydrografisk avdeling i C skal overta ogsaa de praktiske spørsmåal paa hydrografiens omraade og har oplyst at dette kun kan ske om en særlig assistent for disse for-

maal kan paaregnes opføres dertil kr. 2000. Til andel i lønnen for en tegner opføres kr. 1200.

Forholdene med lønningerne i den del av Fiskeridirektørens kontor, der svarer til avd. B fremgaar av Fiskeridirektørens forslag til budget for 1915 — 16 side 4—6. Der har hittil av Staten været lønnet 2 assistenter og endvidere har der foreligget en bevilgning paa kr. 2000 aarlig til videnskabelig assistanse. Denne bevilgning er benyttet til delvis gagering av en tredje assistent som sammen med en fjerde ogsaa er lønnet av en bevilgning git av det Internationale Bureau for havforskning.

For disse fire assistenter er der i det nye forslag opført lønninger som for de tre's vedkommende er regulert paa det nærmeste i overensstemmelse med regulativet for Landbruksskolens overlærer (se statskalenderen side 523), for den fjerde's vedkommende efter regulativ som nu gjælder for assistent Sund. Med hensyn til begrundelse av disse forslag henvises til Fiskeridirektørens budgetforslag 1915—16 hvor der om de tidligere lønninger uttales: „De lønninger som saaledes vil gives de 3 „nævnte videnskapsmænd, vil paa ingen maate svare til, hvad en tilsvarende utdannelse vil gi dem paa andre omraader og det vil i længden „ikke være mulig at faa gjort godt arbeide for saadanne lønninger. Det „vil snart bli nødvendig, at de videnskapsmænd, som arbeider for fiskeri- „bedriften sidestilles med hvad deres kolleger opnaar ved Bergens Mu- „seum og i landbruket.“

Budget for avdeling C.

a. Administration	kr.	1 000.00	
Hydrografisk leder	„	4 500.00	
Kemisk assistent	„	2 500.00	
Andel i tegnerløn	„	1 200.00	
Vaktmester	„	1 800.00	
Maskinist	„	2 000.00	
Bud.	„	300.00	kr. 13 300.00
b. Varme, gas, elektricitet	kr.	2 000.00	
Renhold	„	500.00	
Laboratorieutgifter, verkstedsutgifter, kontorutgifter, reiseutgifter	„	6 000 00	„ 8 500.00
c. Drift av Armauer Hansen	„	5 000.00	
			Tilsammen kr. 26 800.00

Herav forutsættes kr. 22 800 dækket ved statsbidrag, kr. 3000 dækket ved bidrag fra Museet og kr. 1000 dækket ved inntægter av undervisning.

Til dette budget for afdeling C bemærkes:

Til Biologisk Station er der for indeværende termin bevilget av Staten kr. 17000; hertil kommer et bidrag fra Bergens Museum paa kr. 2200 til stationen og ca. kr. 800 til havforskningskurser. Ved overflytning til de nye bygninger vil der nødvendigvis maatte bli nogen stigning navnlig til varme, lys, renhold o. lign. Det her foreslaatte budget er opført med de mindst mulige summer. Der et intet opført til assistanse utenfor halv løn til tegneren og løn til kemiker kr. 2500. Den kemiske assistent, cand. real. Gaarder har nu kr. 1800, hvortil kommer første alderstillæg (kr. 300) for kommende aar: for denne løn vil man imidlertid ikke kunne beholde en saa habil mand for nogen længere tid. Det bemærkes at der ved en privat gave er skjænket stationen et beløb (kr. 5400) til løn for en zoolog i 3 aar fra oktober iaar at regne.

Fællesutgifter for alle avdelinger.

Herunder burde maaske være opført samtlige utgifter til opvarmning, lys, gas, men man har fundet at burde opføre disse utgifter under A for det ene under C for det andet hus' vedkommende. Fælles maa derimot bli vedlikeholdsutgifter for alle huser hvilket først kan beregnes med assistanse av arkitekt.

Der fremlagdes utkast til indstilling fra den samlede komite til Social- og Industridepartementet som vedtokes.

H. H. Gran.

B. Helland-Hansen.

Johan Hjort.

Joh. Ludw. Mowinckel.
